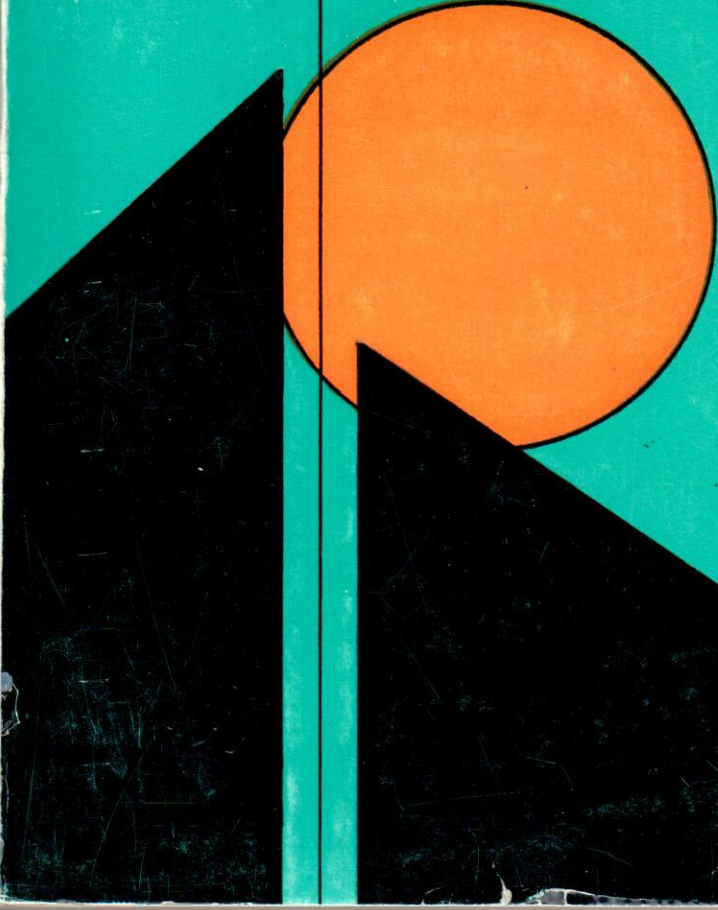

TMMOB
ziraat
mühendisleri
odası

19 - 20 Şubat 1973
Dil ve Tarih
Coğrafya Fakültesi
Salonlarında

19. GENEL KURUL ÇALIŞMA RAPORU

T. M. M. O. B.
Ziraat Mühendisleri Odası Yayınları
Sıra : No : 46

. 2310122467

XIX. GENEL KURUL ÇALIŞMA RAPORU

1973 AD 3445

(D 11 18.12.73)

Günü ve Yeri : 19-20 Şubat 1973
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Toplantı Salonu

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINLARI

Sıra No.	Y a y ı n ı n A d ı	Fiatı
4	Çeltik Ziraatı ve Pirinç Fiatları - 1962	—
6	Hububat Fiatları - 1962	—
7	Toprak Mahsulleri Ofisi Reorganizasyonu - 1963	5
8	Hububat Fiatları - 1963	—
9	Türkiye'nin Zirai Bölgeleri - 1964	20
10	Zirai Davalarımız (4) Türkiye Ziraatine ait görüşler - 1964	20
11	Toprak Reformu Semineri - 1964	5
12	Türkiye Hayvancılığı Problemleri - 1964	5
13	Türkiye'de Zirai Kredi ve Problemleri - 1964	5
14	Mer'a Vejetasyonunun Teşekkülü, Kompozisyon ve bozulması	3
15	Dünya Turunçgil Ziraatında Türkiye'nin Yeri ve Üzerinde öncelikle Durulması Gereken Başlıca Problemlerimiz	3
16	Türkiye'de Su Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Problemleri ...	3
18	Tarımda Ortakçılık ve Kiracılık	5
19	Zirai Davalarımız (5) Türkiye Ziraatine ait görüşler	10
21	Mer'alarımızla İlgili Problemler ve Çözüm Yolları	5
22	Türkiye'de Zirai Vergiler	6
23	Ziraat Müh. Odası Talimatları ve Zir. Müh. Hk. Kanun ...	—
24	Bilirkişi Rehberi	40
26	Türkiye Ziraat Mühendisliği I. Teknik Kongresi (2 Cilt)	50
27	Türkiye Tarımında Hayvancılık Problemleri ve Çözüm Yolları	—
30	Türkiye Tarımının Mekanizasyon Problemleri ve Çözüm Yolları	10
31	Gaye Dışı Kullanılan Ziraat Arazisi	5
33	Türkiye'de Tarım Ürünleri Pazarlama Organizasyonu Eği- tim ve Yayımı	10
35	Tarım Ekonomisi ve Tekniği Yönünden Türkiye'de Tarımsal Kazançların Vergilendirilmesi Sorunları	20
36	Türkiye'nin Ortak Pazar Geçiş Dönemine Girmesi Konusun- da Ziraat Mühendisleri Odasının Görüşü	16
37	Yabancı Menşeli Buğday Töhmülüklerinin Durumu	12
38	Türkiye Ziraat Mühendisliği II. Teknik Kongresi (2 Cilt)	75
40	1971 Çalışma Programı	—
41	Ziraat Mühendisleri Odasının Toprak Reformu Üzerindeki Görüş ve Düşünceleri	—
42	XVIII. Genel Kurul Faaliyet Raporu	—
43	1972 Çalışma Raporu	—
44	Türkiye'de Devletin Hayvancılıkla İlgili Görevleri ve Bun- ların Organizasyonu Konularında Görüş Ayrılıkları	—

Not : Yukarıdaki fiyatlar meslek harici şahıslar içindir. Üyelerimize bunlar 1/4 kıymeti ile satılır. Ancak Türkiye Hayvancılığı ve Problemleri ile Türkiye'de Zirai Kredi ve Problemleri Üyelerimiz için 2,5 TL. sıdır. Türkiye Ziraat Mühendisliği I. ve II. Teknik Kongresi adlı Neşriyatlarımızda indirim yoktur.

630.6

Sayın Üyemiz;

Odamız XIX. Genel Kurul Toplantısı 19-20 Şubat 1973 tarihlerine rastlayan Pazartesi ve Salı Günleri **DİL ve TARİH COĞRAFYA Fakültesi Konferans Salonunda** aşağıda belirtilen gündeme göre yapılacaktır.

Saat 10.00 da başlayacak toplantıya katılmanızı rica ederiz.

S a y g ı l a r ı m ı z l a
Oda Yönetim Kurulu

G Ü N D E M

- 1 — Açılış
- 2 — Başkanlık Divanı teşkili (1 Başkan 2 Başkan vekili 3 kâtip)
- 3 — Oda Başkanının konuşması
- 4 — Yönetim Kurulu faaliyet raporunun okunması
- 5 — Denetleme Kurulu raporunun okunması
- 6 — Yeni Yönetmelik Teklifleri ve Komisyonların Teşkili
- 7 — Raporlar hakkında müzakereler
- 8 — Yönetim Kurulunun ibrası
- 9 — 1973/74 Bütçe tasarısının müzakeresi
- 10 — Komisyonların Yönetmelik teklifleri üzerinde hazırladıkları raporların ve yönetmeliklerin sunulması
- 11 — T.M.M.O.B. durumunun müzakeresi
- 12 — Dilek ve Temenniler
- 13 — Seçimler
 - a) Oy Tasnif Kurulu (6 kişi)
 - b) Oda Yönetim Kurulu (7 asil 7 yedek)
 - c) Denetleme Kurulu Seçimi (3 asil 3 yedek)
 - d) T.M.M.O.B. Yönetim Kurulu üyesi (2 kişi)
 - e) T.M.M.O.B. Denetleme Kurulu Üyesi (2 kişi)
 - f) T.M.M.O.B. Yüksek Haysiyet Divanı Kurulu üyesi (1 kişi)
 - g) T.M.M.O.B. Genel Kurul Delegesi (100 asil 100 yedek)
- 14 — Kapanış.

Ö N E M L İ D U Y U R U

Seçimlerde oy verecek üyelerimizin, salonun giriş kısmında ilgili memurlarımızca dağıtılacak DELEGE KARTLARINI, Oda Hüviyet Cüzdanlarını göstererek almaları gerekir. Delege Kartları kişiye özeldir, kaybedenlere yenisi verilmez; oy kullanılması sırasında Tasnif Kuruluna oy pusulası ile beraber verilir. Delege Kartı olmayanların oy pusulaları alınmaz.

NOT: Toplantı günleri için öğleleri soğuk büfe hazırlanmıştır.

1972 YILINDA ARAMIZDAN EBEDİYYEN AYRILAN ÜYELERİMİZİ

(725)
Muharrem ELPE
(TEZER)
Doğ : 1330
Vef : 2.1.1972

(3960)
Hikmet DİNLENME
Doğ : 1933
Vef : 6.2.1972

(574)
Ali TEMUÇİN
Doğ : 1331
Vef : 27.8.1972

(240)
Eyip Saim DİNÇ
Doğ : 1928
Vef : 25.1.1972

(610)
Cahit Genç ŞA-
HİNER
Doğ : 1926
Vef : 11.2.1972

(3579)
Osman GÜVEN
Doğ : 1943
Vef : 16.8.1972

(608)
Prof. Dr. Sabahattin
ŞENOL
Doğ : 1928
Vef : 28.1.1972

(179)
Kerim Ömer
ÇAĞLAR
Doğ : 1903
Vef : 23.5.1972

(307)
Afif GEDİZ
Doğ : 1901
Vef : 27.7.1972

(6137)
Tahsin YİĞİTBAŞI
Doğ : 1947
Vef : 30.1.1972

(482)
Dr. Haydar
OKANER
Doğ : 1325
Vef : 1.6.1972

(2294)
Necdet KAVUT
Doğ : 1934
Vef : 10.9.1972

(596)
Nevzat SEÇKİN
Doğ : 1334
Vef : 1.2.1972

(491)
Prof. Dr. Nail
ORAMAN
Doğ : 1902
Vef : 8.7.1972

(2193)
Tahsin TAYLAN
Doğ : 1325
Vef : 18.9.1972

(836)
Mehmet BENLİ
Doğ : 1335
Vef : 11.11.1972

(2855)
Orhan KULEAŞAN
Doğ : 1932
Vef : 4.12.1972

T.M.M.O.B.
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI ORGANLARI

ODA YÖNETİM KURULU

Başkan	: Cemil KALELİ
Başkan Vekili	: İsmet LEBLEBİCİOĞLU
Sekreter Üye	: Dr. Osman YAVUZ
Muhasip Üye	: Gündoğan GÖKÇELİK
Üye	: Doç. Dr. Doğan ATAY
Üye	: Emin AKYILDIZ
Üye	: Ahmet TEKİN

ODA HAYSİYET DİVANI

ASİL ÜYELER

- 1 — Prof. Dr. Turgut YAZICIOĞLU
- 2 — Prof. Dr. Akif KANSU
- 3 — Prof. Dr. Nurettin KAŞKA
- 4 — Prof. Dr. Sait Tahsin TEKELİ
- 5 — Ekrem İNCE

YEDEK ÜYELER

- 1 — Şerafettin TAV
- 2 — Prof. Dr. Turan GÜNEŞ
- 3 — Dursun KESİMOĞLU
- 4 — Sabri MALKOÇ

ODA DENETİM KURULU

ASİL ÜYELER

- 1 — Naim ŞENOL
- 2 — Recep MERİÇ
- 3 — Faik ÇOLPAN

YEDEK ÜYELER

- 1 — Gökmen GÖNENÇ
- 2 — Cahit ERTEKİN
- 3 — Nahit TEOMAN

**T.M.M.O.B.
YÖNETİM KURULU
ODA TEMSİLCİMİZ**

Ruhi AYTEKİN
Fevzi AKÜZÜM

**T.M.M.O.B.
HAYSİYET DİVANI
ODA TEMSİLCİMİZ**

Prof. Dr. Ali BALABAN

**T.M.M.O.B.
DENETLEME KURULU
ODA TEMSİLCİMİZ**

Nahit TEOMAN
Süer KURGAN

YÖNETİM KURULU ÇALIŞMALARI

YÖNETİM KURULU ÇALIŞMALARI

G İ R İ Ş

18. Genel Kurul toplantısında, değerli oylarınızla seçilen Yönetim Kurulumuz, Türk tarımı ile mesleğimizin her geçen gün daha hayati önem taşıdığını göz önünde tutarak, Genel Kurulumuz ile I. ve II. Teknik kongrelerimizde alınan kararların ışığı altında daha yoğun bir çalışma çabası içine girmiş ve aşağıda arz edilen konular üzerine önemle eğilmiştir :

1 — Türk tarım politikasının güçlendirilmesine yardımcı olmak,

2 — Ziraat Yüksek Mühendisliğinin yol gösterici ve yükseltici niteliğe sahip bulunduğunu hizmetleri ile Türk çiftçisi ve kamu oyna kabul ettirmek ve diğer kuruluşlar arasındaki organik bağları kuvvetlendirmek,

3 — Tarımsal eğitim ve öğretimde ileri yönde aşama yöntemlerinin saptanmalarında etkili olmak,

4 — Odanın güçlendirilmesini sağlamak, Ziraat Mühendisliği istihdam sorununu çözümlemek ve yan gelir temin etmek,

a) Kalite belgesi

b) İstihdam sorunu

c) Personel kanunu ve yan ödemeler

5 — Oda - Üye ilişkilerinin olumlu yönde geliştirilmesini sağlamak,

6 — Oda - Basın ilişkilerini gelirtirmek,

7 — Türk tarım ve Mühendisliği konusundaki çalışmaları Parlamento, Hükümet ve ilgili kuruluşlara aktarmak,

8 — Çalışma programının uygulanmasında, gerekli metodların ortaya konulmasında İl Temsilcilerinin görüşlerini saptamak,

9 — Günün şartlarına ve üyelerinizin isteklerine, önerilerine göre yönetmelikler, tüzük tādil teklifleri getirmek.

Ziraat Mühendisleri Odasının, tarımımız ve mühendisliği yönünden, daha güçlü kişilik sahibi bir baskı gurubu hâline gelmesi ve ağırlığını duyurucu bir örgüt haline ulaştırılması zorunludur.

Bugün 7000'i aşkın üyemiz vardır. Yönetim Kurulumuz, Odayı meslekdaşlarımıza; meslekdaşlarımızı da Oda'ya bir destek kılmayı amaç edinmiştir. Bu prensibi hareket noktası kabul eden Yönetim Kurulumuz, özlenilen güçlendirmeyi gerçekleştirmek için, gereken yöntemleri saptamak, Ziraat Mühendisliğine ilişkin yasaları taramak ve uygun olanakları elde etmek amacıyla, çeşitli çalışmalarda bulunmuştur.

Türk tarımının en büyük talihsizliği, uygulamaya konulmuş bir milli tarım politikasının ve bu politikayı yürütecek ilgili tek bir kuruluşun bulunmayışıdır. Eger, tarımımızın özlenilen seviyeye ulaşması isteniyorsa, yetki ve görevleri çeşitli kuruluşlara dağıtılmış, güçsüz bir Tarım Bakanlığının, yerini tarımsal üretimin tümünden sorumlu ve görevli kılınmış güçlü bir Tarım Bakanlığı mutlaka almalıdır.

TEMEL TARIMSAL SORUNLARA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Odamız, tarımımız ve mühendisliğine ilişkin temel sorunlara eğilmek için önceden yapılmış çalışmaları da dikkate alarak bu konuların uzmanlarından kurulu komisyonlardan faydalanmıştır. Bu komisyonlarda Yönetim Kurulu üyelerinden en az biri görevlendirilmiştir.

Komisyon çalışmaları sırası ile aşağıda gösterilmiştir:

1 — Tarım ve Toprak Reformu :

1972 yılı içerisinde Sayın Ferit MELEN Hükümeti tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine yeniden sunulan **Tarım ve Toprak Reformu Ön Tedbirler Kanun Tasarısı ile Tarım ve Toprak Reformu Kanun Tasarısı** hakkında Odamızın görüşlerini isteyen Türkiye Büyük Millet Meclisi Geçici Komisyon Başkanı ve Sayın Üyelerine şükran duygularımızı arz ederiz. Siyasi tercihlerini karara bağlamadan evvel; teknisyen tercihlerini de öğrenmek yolunu seçmiş olmaları nedeniyle Sayın Komisyondan tebriklerimizin kabulünü

rica etmekteyiz. Zira 1960 Anayasasının öngördüğü Toprak Reformunun Yurdumuzda uygulanması amacıyla hazırlanan muhtelif tasarımlarda hiçbir Hükümet ve Komisyon, teknisyen tercihlerine önem vermemiş ve Odamızın görüşleri talep edilmemiştir.

Ziraat Yüksek Mühendislerinin görüşü T.B.M.M. Geçici Komisyonunda aşağıda açıklanan siyasi bir çerçeve içerisinde ortaya konmuştur.

(1) Ziraat Yüksek Mühendisleri, Anayasaya dayalı, demokratik düzende ve parlamenter bir sistemde Toprak Reformunun savunucusudurlar.

(2) Büyük Atatürk'ün Türk Gençliğine emanet ettiği Cumhuriyet idaresinde Toprak Reformunun gereğine inançlıdırlar.

Tasarının tümü üzerindeki görüşlerimiz, aynı komisyonda Odamızı temsil eden Başkan tarafından özetle şöyle açıklanmıştır:

— Öncelikle Devlette bir reform zorunludur. Bugünkü Devlet çalışma sistemi ve memuriyet zihniyeti ile hiçbir reform yapılamaz.

— Özellikle, Adliye sistemimizde süratle yeniden bir düzenleme yapılmadan reform uygulamasına geçilemez.

— Tarım ve Toprak Reformu, kalkınma için tek başına yeterli bir sihirli değnek değildir; Reform, Bölgesel Kalkınma Plânları içerisinde yerini almalıdır.

Maddeler üzerindeki görüşlerimiz: Ek: (22 - B) de, Toprak ve Tarım Reformunun Ziraat Aletleri ile ilişkisi konusunda hazırlanan rapor (Ek: 27) de sunulmuştur.

Tasarının tümü ve maddeleri üzerinde Odamızın görüşlerinin saptanmasında katkıda bulunan Sayın Komisyon üyelerimize, Toprak ve Tarım Reformu konusunda radyo ve televizyonda düzenlenen açık oturumlarda görüşlerimizi ayrıntılı olarak açıklama fırsatını veren TRT yöneticilerine teşekkür ederiz.

GAYE DIŞI KULLANILAN TARIM ARAZİLERİ

Gaye dışı kullanılan tarım arazileri konusu üzerinde, bu dönemde de hassasiyetle duran Odamız, konuyu 1969 yılında hazırlanan rapora paralel olarak izlemiş, yapılan araştırma ve tetkikler neticesinde, gaye dışı kullanmaların tarım arazisi aleyhine genişlediğini üzüntü ile saptamıştır.

Yurdumuz bir tarım ülkesidir. Halkımızın % 65,8'i tarımla uğraşır. Aslında yapılacak işlem, tarım arazilerinin genişlemesi lehine olmalıydı. Ancak şehirleşmeye, endüstriyel alanlara, tabiat parklarına, stadyum, hipodrum sahalarına, hava alanlarına, kiremit, tuğla, kum ocaklarına, kara ve demiryolu güzergâhlarına, milli savunma ihtiyaçları için ayrılan alanlara, baraj ve göllerin kaplıyacağı sahalara da ihtiyacımız olduğu bir gerçektir. Fakat, geçmişte, daha çok tepeler üzerine, bir ada'ya, ulaşılması güç sahillere veya bataklıklar ortasına kurulan bu şehirler ve tesisler; bugün ileri teknolojinin icablarına uyularak ve doğal korunma endişesinden uzak olarak devamlı bir şekilde tarım arazisine doğru yayılmaktadır. Modern şehirlerin gereği olarak; ulaşım ağırları hava ve deniz limanları, dinlenme sahaları, sun'î satırlar, en iyi tarım alanlarının, aleyhine büyümektedir. Mevcut topraklar teknikman arttırılamıyacağına göre, ilk fırsatta bu aleyhe büyümenin durdurulması gerekli ve zorunludur.

Topraklarını tanımayan, korumayan veya en verimli bir şekilde kullanmayan milletler, bilmiyerek veya düşünmeden geleceklelerini baltalamaktadırlar. Geleceğini düşünen milletlerin mühendisleri, mimarları, şehir plâncıları ve yöneticileri, toprakları niteliklerine uygun bir sistem ve plân dahilinde kullanmak zorunluğunu duymuşlar ve bunun için gerekli «arazi kullanma plânlarını» kabul edip desteklemişlerdir. Bizde de aynı gelişmeye şiddetle ihtiyaç vardır.

Tarım arazilerinin gaye dışı kullanmalarla cömertçe harcanıldığını gören Odamız, aşağıda okuyacağınız kısa ve öz metni hazırlayarak ilgililerin bir kez daha dikkatini çekmiştir. (Ek: 15)

H A Y V A N C I L I K

Hayvancılığımız, memleketimizin ekonomik kalkınmasında ve halkımızın beslenmesinde en ön plânda gelen bir konudur. Hayvansal üretim, ekonomik bir faaliyet olup, tarım işletmelerinin bünyesinde yer alır. Bu görüş, bütün uygar ve tarımda ileri gitmiş ülkelerde de hâkim durumda kalmıştır. Bu bakımdan hayvansal üretim, tarımın kapsamı içinde yer almıştır. Öteki bir deyişle, **tarım işletmesi, bitkisel ve hayvansal üretimiyle bir bütündür, parçalanamaz.**

Ülke hayvancılığının, tarım işletmesi içinde, bitkisel üretimle birlikte ekonomik yönleriyle bir bütün olarak ele alınmayışı ve çe-

şitli meslek kuruluşlarının hayvancılığı meslek taassubu içinde bir polemğin içine sokması ve sorumlu Devlet kuruluşları arasında gerekli koordinasyonun sağlanamaması nedeniyle, bugüne kadar hizmetlerin çiftçiye en iyi şekilde götürülmesi güçleşmiş ve bu yüzden hayvancılığımızın gelişmesi, başarısızlığa uğramıştır. Bunun sonucu olarak da, ülkemizde zaman zaman et darlığı çekilmiş ve hâttâ büyük şehirlerde süt bulma imkânı da oldukça azalmıştır. Mesleğimizin başarı ile geliştirdiği «**kanatlı eti**» üretimi istenilen seviyeye ulaştırılmasa idi, bugün, büyük şehirlerde sığır ve koyun eti fiatı şimdiki fiatın en az iki misline ulaşrdı.

İş başına geldiği ilk günden itibaren, bu konu üzerinde hassasiyetle duran Yönetim Kurulumuz ilk kez, meslek kuruluşları arasında sürdürüleğelen taassubun kaldırılması, ilişkilerin olumlu yöne sevk edilmesi gayesi ile Veteriner Hekimler Konseyini ziyaret etmiştir. Karşılıklı ziyaretlerde mutabakata varılan görüşlere bağlı kalınarak, herhangi bir engelleme düşüncesine saplanılmadan, bir başarı yarışının sürdürülmesi ve birlik içerisinde çalışılması, genel fikir olarak benimsenmiştir. Aynı zamanda, varılan bu ortak sonuç, her iki mesleğin mensuplarına anlatılmaya çalışılmıştır. Bu temasların sonunda, üçüncü hayvancılık kongresi Veteriner Hekimlerce tertiplenmiş ve Odamız, bu kongreye, ancak davet edilebilmiştir.

Yan - yana bir kardeşlik havası içinde çalışma prensibini benimseyen Odamız, bu görüşü açıkça üyelerimize benimsetmeye çalışmıştır.

T.B.M.M.'de 1972 yılı bütçe görüşmeleri sırasında siyasi partilerden birinin sözcüsü, ülkemizde bir «Hayvancılık Bakanlığı»nın kurulmasını savunmuştur. Bu olaya kadar herhangi bir ard fikir taşımayan ve taassup gütmeyen Odamız, ister istemez, bu tutum ve davranışlar karşısında, **tarımımızı parçalanmaktan kurtarmak** için önemli çalışmalar içerisine girmiştir. Bu konuda Veteriner Hekimlerin perde gerisinde önemli temaslarının olduğu öğrenilmiştir. Hâttâ, Sayın Başbakanın Tarım Bakanlığı bünyesinde özerk bir Hayvancılık Müsteşarlığına eğilimi olduğu, Türk Veteriner Hekimleri Birliği yayın organı «DANIŞMA» da haber olarak verilmiştir. Bu haber Ziraat Mühendislerini hiçbir zaman hayret içinde bırakmamıştır. **Demokratik sistemlerde normal, lüzumlu ve bilinçli tartışmaların değerlendirilmesi, meslekî menfaat çatışması ve meslek taassubu görüntüsü içinde yapılmamalıdır.** Çalışmalarımız ve duyurularımızda daima bağlı kaldığımız teknisyen görüşlerine, bundan böyle de kalmakta devam edilecektir.

Ziraat Mühendisleri Birliği ve Türkiye Zootečni Dernekleri Federasyonu ile sıkı bir çalışma içerisinde giren Odamız, Sayın Başbakanı, Hükümet Üyelerini, Parti Başkanlarını ve Parlamenterleri ziyaret ederek, düşünülen tasarrufun çok sakıncalı olduğunu belirtmiş ve görüşlerimiz olumlu olarak karşılanmıştır. Bitaraf ve ilmi olarak hazırlanan bu görüşler bir broşürde toplanarak (Yayın No. 14) ilgili makam ve üyelerimize ulaştırılmıştır. Yurt ekonomisi yönünden memleket yararına olan bu çabalarımızda başarı kazandığımızı sayın üyelerimize arz ederiz. Bütün Ziraat Fakültelerimizin bu konuda göstermiş olduğu yakın ilgi ve çabayı şükranla anar; yine bu konuda hiç bir gayreti esirgemeyen meslekdaşlarımıza, Ziraat Odaları Birliği Yöneticilerine, Fakülte Öğretim Üyelerine teşekkürü borç biliriz.

Tarım Bakanlığı bünyesinde özerk bir Hayvancılık Müsteşarlığının kurulması görüşlerinin sakıncalarını anlatmak üzere, Müsteşar ve Genel Müdürler seviyesinde iki defa toplantı yapılmıştır. Bu konu üzerinde, Odamızda hazırlanan rapor (Ek : 31) ilgili makamlara sunulmuştur. Bu çalışmalarımıza paralel olarak A.Ü. Ziraat Fakültesinde, ilgili öğretim üye ve yardımcılarının katılmasıyla toplantılar yapılmış ve alınan kararlar Oda aracılığı ile yapılan bir basın toplantısında kamu oyuna duyurulmuştur.

III. Beş Yıllık Planın hazırlanması sırasında kurulan özel ihtisas komisyonlarından biri de «Genel Tarım Politikaları ve Sorunları» üzerinde çalışmıştır. Bu komisyonun hazırladığı rapor DPT 1223 ÖİF : 176 sayı ile Mayıs 1972 de yayımlanmıştır. Öteki konular bir yana, bu raporda yer alan ve sonradan Yüksek Plânlama Kurulunca da benimsenen «Zootečni Fakültesi» teklifi III. Beş Yıllık Plâna girmiştir. (Sayfa 298 Madde : 9) Bu konu üzerindeki görüşlerimiz bir araya getirilmiş ve kamu oyuna duyurulmuştur. (Oda Bülteni Sayı : 15 Ekim 1972) III. Beş Yıllık Plânın T.B.M.M. inde görüşülmesi sırasında Sayın Parlamenter üyelerimizin semereli çalışmaları sonunda plândan, bu teklifin çıkarılması sağlanmıştır. (Ek : 14)

Geçtiğimiz yıllardan beri üzerinde hassasiyetle durulan, **Hayvancılık Kredilerinin** iyi işlemediği konusu, Tarım Bakanlığı bünyesinde sert tartışmalar haline döndüğü bir sırada sorun, Odamızca kurulan bir komisyona da yeniden incelenmiş ve T.C. Ziraat Bankasının 3344 sayılı Genelgeye müsteniden vermekte olduğu hayvancılık kredilerinin iyi işler duruma getirilmesi için Odamızca yapılan çalışmalar sonuçlandırılarak ilgili makamlara gönderilmiş ve anlatılmıştır. (Ek : 28)

Hayvancılığımızın gelişmesinde en büyük çaba ve yetki Tarım Bakanlığına ve onun bünyesindeki Ziraat İşleri Genel Müdürlüğüne düşmektedir. Ancak bu konuda, ilgili Genel Müdürlükle yaptığımız bütün temaslar, daima âkim kalmakta ve konuya gerekli ilgi gösterilmemektedir. Meslekdaşlarımızın % 53,8'i istihdam probleminin halledilmemiş olması nedeni ile kendi branş ve konularının dışında çalışmaktadır. Ziraat İşleri Genel Müdürlüğünde çalışan 400'e yakın Zooteknist Ziraat Yüksek Mühendisinin de durumu aynıdır.

Oda olarak, memleket hayvancılığı adına bu durumdan büyük üzüntü duyduğumuzu bir kez daha belirtir, yöneticilerimizin bu konuya gerekli ilgiyi göstermelerini dileriz.

SU ÜRÜNLERİ

Gelecek on yıllık plan döneminde Su Ürünleri üretiminin yılda ortalama yüzde 8,4 oranında artabileceği tahmin edilmiştir. Böylece dengeli beslenme için gerekli hayvansal proteinin % 8,2'sinin Su Ürünlerinden karşılanmış olacağı bildirilmektedir. Üçüncü plân döneminde Su Ürünlerinde üretim, değerlendirme, ulaşım, barınak ve pazarlama olanaklarının düzenlenmesi için toplam 800 milyon TL. yatırım yapılacağı tahmin edilmektedir.

Şimdiye dek Su Ürünleri üretiminin memleketimizde düşük oluşu, üretimden tüketime kadar hizmetlerin 19 ayrı kuruluşa dağılmış olmasındandır. Su Ürünleri Kanunu ile hizmetlerin tek elde toplanması saptanmış, görevin Tarım Bakanlığına verilmesi önerilmiştir. Bu konuya uygun ve nüve olarak kurulan Su Ürünleri Daire Başkanlığının güçlendirilmesi, hizmetlerin toplanması ve koordine edilebilmesi için olanakların sağlanması ilgililere Odamızca yazı ve sözle defalarca iletilmiştir.

Hayvancılık kadar geniş potansiyeli olan Su Ürünlerindeki gelişmenin sağlanması için Odamızca önerilen hususlar ilgililerce benimsenmiş ve Tarım Bakanlığında kurulmuş olan Su Ürünleri Daire Başkanlığı Genel Müdürlük haline getirilmiştir. Fakat, buna rağmen ne Su Ürünleri politikası gerekli düzeye girmiş, ne kanun gereği hizmetler tek elde toplanabilmiş ve ne de koordine bir çalışma sağlanabilmiştir.

Odamızda Ziraat Fakülteleri Dekanları ile yapılan toplantıda, teknik eleman ihtiyacını karşılamak üzere Su Ürünleri eğitiminin

güçlendirilmesindeki çabaların hızlandığı, Kürsü veya Bölümlerin kurulması için Üniversite Reformu Kanununun beklenildiği bildirilmiştir.

Su Ürünlerinde hizmet götüren Tarım Bakanlığı ve Köy İşleri Bakanlığının ilgili Genel Müdürlükleri ile defalarca temas edilmiş ve Odamızda toplantılar düzenlenmiştir. Böylece Su Ürünleri; Köy Araştırma ve Geliştirme ile TOPRAK-SU Genel Müdürlükleri, Su Ürünlerinde hizmetin köye en iyi bir şekilde götürülmesinde koordineli çalışma içine girmişlerdir.

Kıyısı olmayan ülkelerde bile en ucuz protein kaynağı olan Su Ürünleri, memleketimizde lüks ve alınması imkânsız maddeler arasına girmektedir. Halbuki büyük protein açığı olan ülkemizde, Su Ürünleri geniş potansiyele sahiptir.

Odamızın bu konudaki büyük çabalarına rağmen Su Ürünleri Kuruluşunun güçlendirilmesinde, ilgili örgütlerin olumsuz tutumları; Yurt ölçüsünde önemli bir konu olan beslenme sorunun çözülmesi bakımından mutlaka değişmelidir.

H A Ş H A Ş Ü R E T İ M İ

Haşhaş konusu, geçen yılki çalışmalara paralel olarak ele alınmış ve bu konudaki faaliyetler yakinen izlenmiştir.

Geçen yıl, Türk Tarım ve Ekonomisinde büyük yer alan haşhaş ekiminin kaldırılması kararı ile konuya el atan Odamız, bu kararın Türk çiftçisi ve ekonomimiz yönünden sakıncalı olduğunu, komisyon çalışmalarından sonra ortaya konan görüşün ışığı altında, ilgililere gerekli uyarıda bulunmuş ve konuyu her fırsatta dile getirmiştir.

Z İ R A İ E L E K T R İ F İ K A S Y O N

Köye daha fazla hizmet götürme olanaklarını yaratacak olan, Zirai Elektrifikasyon konusunda Köy İşleri Bakanı ve yalnız ilgili profesörlerle birlikte yaptığımız görüşmelerde, konunun önemi benimsenmesine rağmen atılım yapılamamış ve sorunu çözecek Bakanlıkta herhangi bir girişimde bile bulunulmamıştır.

Oysa, Zirai Elektrifikasyonun, Türk tarım ve köylüsü yönünden büyük önemi vardır. Gerek Ziraat alet ve Makinaları gerek köye götürülen elektriksel sulama tesisleri yönünden konu ayrı bir

ağırlık kazanmaktadır. Konu, köy ölçüsünde Tarımsal Plânlayıcı-lara verilmeli ve elektrik tarım kesiminde de, sanayi kesimindeki görüş ve düzeye getirilmeli, mesleğe dönük bir kuruluşla çözümlen-melidir.

TARIMA DAYALI GIDA SANAYİİ

Gıda ve Tarım Ürünleri Teknolojisi, türlü yollarla tarımda elde edilen ham ürünleri işleyerek pazar ve tüketime elverişli hale getiren çeşitli dalları ile, önemli bir sanayi grubudur.

Tarımda elde edilen ürünleri ve bunlar için harcanan emeği en müsait ölçülerle değerlendirmek, pazara ve tüketime elverişli olacak şekilde işlemek, diğer yandan da tüketiciye en üstün ve standart nitelikte gıda ve içki ile bunlara ilişkin yan ürünleri yapmak bu sektörün genel kapsamını teşkil eder. Bu kapsama giren faaliyetler, bu faaliyetler için kurulan tesisler memleket ekonomisinde önemli hizmetler ifa eder. Memleketimiz gibi tarım ülkelerinde bu sanayi kollarının önemi bir kat daha büyüktür.

Tarımda normal bir üretimin sağlanmasında, teknik tedbirler yanında, üretilen maddelerin değer fiatlarla ve devamlı olarak değerlendirilmesi şarttır. Bu şekilde değerlendirilemeyen tarım ürünlerinin üretimi geriler, ya da ihtiyaca paralel olarak artmaz.

Üretime tesir eden diğer bir faktör de üretilen ve işlenerek tüketime elverişli hale getirilen mamül ve yarı mamül maddelerin, aksaksız bir tarzda iç ve dış pazarlarda satış ve sürümünün sağlanmasıdır. Bu ise kuvvetli bir organizasyonla, teknik ve teknolojik hüviyeti noksansız, işletilme özellikleri kusursuz, «Gıda ve Tarım Ürünleri Teknolojisi ile ilgili Sanayii» kollarında kalitesi yüksek iç ve dış pazar isteklerine uygun mamül maddeler yapımına bağlıdır. Demek ki, gıda ve tarım ürünleri teknolojisi, üretici ile tüketici arasında ekonomik ilişkileri düzenliyen, üretim ve tüketim dengesini sağlayan ekonomik kapsamda olduğu kadar teknik ve teknolojik bünyeye malik hayati önemi haiz bir kapsam taşımaktadır.

Gıda ve tarım ürünleri teknolojisi ya da tüm gıda sanayii işletmeleri, süt, et, meyve, sebze, yaprak tütün, çay yaprağı, v.s. gibi ana ham maddelerini tarım sektöründen temin etmek mecburiyetindedir. Gıda Sanayii işletmelerinin herbirinin kendi konularında standart özellikte iç ve dış pazar isteklerine uygun, dolayısıyla iyi beslenmeye elverişli mamüller yapabilmeleri, her şeyden önce alacakları ham maddenin (Tarım Ürünlerinin) kalitesine, özellikle ta-

zeliğine bağlıdır. Bu ise, pazarlama yönünden zorlayıcı şartlar bulunmadıkça, gıda sanayii işletmelerinin kuruluş yerinin mümkün olabildiği kadar üretim alanında ya da yakınında yer almasını gerektirmektedir. Bundan başka hammaddenin miktarı, üretimin mevsimlere göre dağılımı, kurulacak işletmenin yıllık ortalama kapasitesinin, optimum işletme kapasitesinin altına düşürmiyecek miktar ve imkânlarla sahip olması da önemli bir husustur.

Bu ve buna ilişkin gıda sanayii faaliyetlerini çok yakından ilgilendiren bağlayıcı faktörler, memleketin tarımsal üretim politikası ve bu politika altında, üretimin gelişimi ile sıkı sıkıya bağlıdır.

Tarım işletmelerinin ekonomik bir hüviyete kavuşturulmasının ön şartlarından biri üretimin değer fiatlarda ve devamlı olarak satılabilmesi veya bu durumun garanti altına alınmasıdır. Üretimi arttırmada teknolojik tedbirlerin geçerli olabilmesi ya da üreticinin bunları benimseyerek uygulamaya gayret göstermesi de bu garantiye bağlıdır.

Bu açıdan üreticiye garanti verebilecek yegane alıcı, düzenli, yeterli ekonomik ve teknolojik icaplara uygun bir strükture sahip kılınacak Gıda Sanayii İşletmeleridir.

Tarım Sektöründe üretimin amacı herşeyden evvel, memleket halkının beslenmesi için lüzumlu gıda maddeleri ile diğer ihtiyaçlarını karşılamak, bunların fazlasını dış pazarlara çıkartmaktır.

Tarım ürünlerinin bu amaca uygun hale getirilebilmesi için bu ürünlerin gıda teknolojisi ile ilgili sanayi işletmelerinden geçmesi, işletmesi pazara ve tüketime elverişli hale getirilmesi şarttır. Yıllık Tarım ürünleri üretimi ile bunlardan elde olunan mamüllerin tüketimi arasında her zaman dengesizlik hüküm sürer; çoğu zaman ve mevsimler içinde yekdiğerinin lehine ve aleyhine farklar ortaya çıkar. Böyle bir dengesizliğin giderilmesi, tarım ürünlerinin, dayanıklı, stoklanabilir nitelikte mamüller yapılması ile mümkün olabilir.

Buraya kadar belirtilen ve genel kapsam taşıyan zorluluklar, Gıda Sanayii İşletmelerinin, ya da gıda Sanayii politikasının, Tarım politikası yanında yer aldığını, tarım sektörünün yarılamaz bir mahreci durumunda olduğunu, bu itibarla Gıda Sanayii ile ilgili Kamu görev ve sorumluluğunun Tarım Bakanlığında bulunması lazım geldiğini açıkça göstermektedir.

Gıda Sanayii Kuruluşlarının, Tarım ürünlerini işleyip değerlendirerek şekilde yurt sathına yerleştirilmesi; işliyeceği ham madde nin üretim yeri durumuna göre kuruluş yeri dağıtımının düzenlenebilmesi için her şeyden önce Gıda Sanayii Genel Politikası ve Stratejisinin, tarım üretim politikasına uygun bir şekilde ve kesinlikle tesbiti, buna göre plânlanması zorunludur.

Bu sayede kurulacak işletmelerin en ekonomik olacak şekilde yerleşmesi ve geliştirilmesi mümkün olabilir. Zira ham madde üretim yeri, miktarı ve potansiyeli, üretim politikası bilinmeyen yerlerde ve rastgele kurulan işletmelerin ekonomik süreli ve başarı alması garanti edilemez. Bu durumda **Gıda Sanayiinin belli politika hedeflerine dönük ham madde üretimi ile dengeli ve kuruluş yeri belirli bir şekilde geliştirilebilmesi, bu kapsama giren kamu görevlerinin aksaksız bir şekilde yerlerine getirilmesi gerekir, aksi halde bugün memleketimizde olduğu gibi, başıboş kalır ve yeterli bir gelişme sağlanamaz.**

Gıda Sanayii İşletmelerinin strüktürü doğrudan doğruya teknolojiye ve ekonomiye dayanır; yapılacak imalatın çeşidine göre, teknolojik gelişmelere uygun, alet, makina ve cihazların kullanılması, bu ekipmanın teşkil ettiği imalat maniplasyonuna uygun, aynı zamanda sosyal ihtiyaçlara yeterli bir şekilde planlanması, işletme binasında bu suretle meydana gelen işletmenin, bilgili ve ekonomik bir şekilde işletilmesi zorunludur. Bu genel kanatlara uymadan, kendiliğinden kurulup gelişen gıda sanayii işletmeleri düşünülemez. Bu itibarla ve herşeyden önce, yenilip içilen gıda maddelerinin dünya ve hele Avrupa ortak pazar normlarına da uygun milli gıda maddeleri normlarının yapılması, bu normlara uygun mamüller yapabilecek işletme strüktürü meydana getirilmesi şarttır. Bu ise, gıda maddelerinin ve bunların imalatını yapacak işletmelerin, yukarıda belirtilen esaslara göre tabi olacağı kuruluş ve işletme şartlarını ve çalışma şeklini gösteren mevzuatın mevcudiyeti; buna göre sanayiin kurulup işletilmesinin genel politikası yönünde yürütülecek kamu görevlerinin yeter ölçüde yerine getirilmesine bağlıdır.

Bu sebeplerden, hem müteşebbisler hem de tüketiciler, dolayısıyla memleket ekonomisi büyük zararlara uğramaktadır. Bunu önlemek amacıyla kuruluş kanun ve yönetmeliklerine göre kamu hizmetlerine yararlı bir teşekkül olarak kurulan Odamız, gerekli yönetmelik tasarısını hazırlayarak ilgili makamlara sunmuştur. (Ek: 16)

TARIM ATAŞE VE MÜŞAVİRLİKLERİ

Odamızın önemle üzerinde durduğu bir konu da, Tarım Ateşelikleridir. Tarım Ateşeliklerine şiddetle ihtiyaç duyulan bu günde, Odamız gerekli teşebbüslerde bulunmuş ve bir meslekdaş milletvekilimiz tarafından kanun teklifi olarak TBMM ne getirilen bu konuyu büyük bir titizlikle izlemiş ve desteklemiştir. Aynı zamanda Odamızca incelenen bu kanun tasarısına paralel olarak hazırlanan Oda görüşümüz de Meclis Tarım Komisyonuna sunulmuştur. (Ek : 12) Gerek komisyonda ve gerekse Meclislerdeki müzakeresi sırasında bir temsilcimiz tarafından Odamızca da takip edilecek bu kanun tasarısı gerekçesinde özetle: «Tarım Ateşe ve Müşavirliklerinin mahdud dış ülkelerde bulunduğu ve bu görevin Ticaret Bakanlığı Dış temsilcilikleri tarafından yerine getirildiği; bu görevin meslek dışında, tarımla ilgisi olmayan şahıslarla yürütülme zaruretinin, ekonomik kalkınmamıza katkıda bulunamadığı» belirtilmekte ve «ihracatımızın % 78'ini teşkil eden tarımsal ürünlerin dış piyasalarda hakiki değerini bulması, ancak tarımla ilgili meslek grubunun inisiyatifi ile mümkündür» denilmektedir. Gerekçe şöyle devam etmektedir: «Her ne kadar Ortak Pazara girişin hazırlık safhasında konulan süreyi bekleme mecburiyeti varsa da bu sürenin bazı hâllerde kısaltılması veya özellik kazanması zirâi ürünlere dayalı ihracatımızın iyi ve değerince tanıtılarak pazarların genişletilmesi ile ilgilidir. Bunu da kurulacak Tarım Ateşe ve Müşavirliklerinde Ziraat Yüksek Mühendislerinin görevlendirilmesi mümkün kılacaktır».

Memleketimizin «Hammadde Pazarı» niteliğinden mamül madde üreticileri arasına girmesinde Tarım Ateşe ve Müşavirliklerinin rolü büyük olacaktır.

TARIMSAL KREDİ ÇALIŞMALARI

Yurdumuzda tarımsal kredilerin sağlandığı yegâne kuruluş T.C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğüdür. Son yıllarda kredi konusunda, Ziraat Bankası bünyesinde kurulan Kontrollü Zirâi Kredileri çalışmaları, Tarım kredi kooperatifleri bünyesindeki değişikliklerle ve Bankanın Ar GEL ve TOPRAK-SU Genel Müdürlükleri gibi kuruluşlarla yakın ilişkisi neticesinde bir takım yeni aşamalar kaydedilmiş ise de tarımsal krediler, yine de hazırlanan tüzük, yönetmelik ve esaslar, bugünkü zemin ve zamana uymadığı için istenilen seviyeye ulaşamamıştır.

T.C. Ziraat Bankasının köylümüze, üreticilere ve teknik elemanlarımıza vermekte olduğu tarımsal kredileri, daha etkili, produktif ve istenilen seviyede tutabilme yollarını saptamak, başlıca çalışmalarımızdan biri olmuştur.

Bu konudaki temel hedefimiz, Ziraat Bankası bünyesinde tarımsal kredilerin gerek dağıtım, gerek kontrollerinde, Ziraat Yüksek Mühendislerinin görev ve yetkilerinin genişletilmesidir. Bu nedenle günümüze kadar, tarım sektörüne yeteri kadar fayda aktaramamamız, kredilerin her yönde etkinliğini artırmak, ancak, konuyu gerçek sahibi olan Ziraat Yüksek Mühendislerinin sorumluluğuna vermekle mümkündür. Böylece Ziraat Bankasının istenilen yönde uyarılacağına, Türk tarım ve üreticisine daha çok hizmet götüreceğine inanmaktayız. (Ek : 17)

KOOPERATİFÇİLİK

Kooperatifleşme, bilhassa kalkınma çabası içerisinde olan ülkeler için temel hedeftir. Yurdumuzda da bu uğurda gerçekten üstün çaba ve çalışmalar mevcuttur. Fakat kooperatifçiliğimizin bir temel prensibe bağlanmamış olması çeşitli kuruluşlarda dağınık bir şekilde ifa edilmesi, bir program ve esas dahilinde yürütülmemiş olması, daha ileri bir hamle yapılmasına mani olmaktadır.

Toprak ve Tarım Reformunun bölünmez bir parçası olan kooperatifçilik konusunun, bugüne dek başarısızlığa uğramasının önlenmesi için, Odamızca gerekli teşebbüs ve çalışmalar yapılmıştır. Gerçek Kooperatifçiliğin zorunluluğuna inanan Odamız, Kooperatifler Merkez Birliğinin kurulması tezini bir kez daha savunmuş ve kooperatiflerin sorun ve çözüm yollarını her fırsatta belirtmiştir.

Bugün ülkemizde tarım tekniğinin artması çiftçimizi kooperatifleşmeye sevk etmektedir. Tarımımızın ekonomik durumu kooperatifçiliğin gelişmesini öngörmektedir. Ülkemizde aded 12 bin kadar olan ve muhtelif adlar altında kurulmuş bulunan kooperatifler yurt ekonomisine lüzumlu faydayı sağlamamaktadır. Çeşitli kamu kuruluşlarına bağlı olarak çalışmalarını sürdüren kooperatiflere devlet, henüz arzu edilen seviyede teknik ve mali destek yardımı yapamamaktadır. Kooperatifler gerekli finansmanı temin edememekte, samimi kooperatif yöneticileri aracı ve tefecilere muhtaç olmaktadır. Türkiyemizde devlet ve hükümetler, (kamu kuruluşları) hâttâ özel sektör, kooperatifçiliğe gerekli önemin verilmesine taraf gözükmekle beraber, kooperatiflere ve kooperatifçilere eğilmemek-

tedir. Hattâ devlet planlarında kooperatifçiliğin gelişmesi, ilerlemesi düşünülmüş olmasına rağmen 3'ncü 5 Yıllık Planda gerekli önem verilmemiştir. Gelecekte kooperatiflere layık olduğu önemin verileceği inancı içerisindeyiz.

Ülkemizde kooperatifçiliğin başarısı için eğitimi şart görmekteyiz. Okullarımızda kooperatifçilik konusu müfredat programında yer almalı ve dersler verilmelidir. İlk, Orta ve Yüksek öğretimde kooperatifçilik konusu öğretilmelidir. Bugün tüm kooperatifçilerin eğitilmesinde zaruret görmekteyiz.

Kooperatifler,

1 — 2834 - 1581 Sayılı Tarım Kredi Kooperatifler Kanunu,

2 — 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu,

3 — Muhtelif yönetmeliklerle,

kuruluşlarını devam ettirmektedirler, Örneğin; 7/2980 Sayılı Kararname ile işçi kontenjanı ayrılacak kooperatiflerde aranacak şartlar. (11.12.1971 tarih ve 14035 sayılı Resmi Gazete'de) yayınlanmıştır. «Tarımsal Köy Kalkınma Kooperatiflerine yapılacak devlet yardımının tahsis ve sarf şekli hakkındaki yönetmelik».

Gerçek kooperatifçiliğin zaruret ve yararlılığına inanan Odamız, tüm kooperatiflerin bir kanunla birleştirilmesi ve Köy İşleri veya Tarım Bakanlığına bağlanmasını lüzumlu görmekte, Tarım Bakanlığında tek ve geniş bir Genel Müdürlük halinde örgütlenmesi ile yurt ekonomisine beklenen katkıda bulunacağına inanmaktadır.

G Ü B R E

Özellikle son yıllarda üretimde belirli bir artışın olduğu hepimizce bilinmektedir. Bu artış da, hiç şüphesiz iyi giden hava şartlarının da büyük önemi vardır. Ancak, asıl sebep, burada memnuniyetle ifade edeceğimiz, ilerleyen teknik tarımcılığımızdır. Bu artışta çeşitli unsurların rol oynadığı muhakkaktır. Bunlardan birisi de hiç şüphesiz gübre ve gübrelemedir. Ancak diğer hususlarda olduğu gibi gübre konusunda da ivedilikle halledilmesi gerekli bir takım sorunlarımızın olduğu muhakkaktır. İşte bu sorunlar üzerinde de titizlikle duran Odamız, bu konuda ilgili meslekdaşlarımızdan bir komisyon kurmuş ve hazırlanan raporu bir kitap halinde neşreterek ilgililerin istifadesine sunmuştur. (Yayın. No. 45) Kitapta,

yurt ölçüsünde gübre ihtiyacından ithaline, imaline, dağıtım, uygulama, pazarlama ve karşılaşılan güçlüklerle ve alınması gerekli tedbirlere gereği şekilde yer verilmiş ve gübre sorunu açıkça ortaya konmuştur.

Odamızda teşekkül ettirilen Gübre Komisyonu gübre ile ilgili bütün sorunlara cevap verebilmek amacı ile toplantılarına başladığı sıralarda her zaman iyi münasebetlerimizi devam ettirdiğimiz ihtisas Odalarından birisi olan Maden Mühendisleri Odası, Fosfat konusunda bildiri yayınlamak istediklerini ve fosfat'ın gübre ile ilişkin kısımlarını ve memleket ekonomisine bağlı olan yönünün, Odamız görüşü olarak bildirilmesini talep etmiş ve (Ek : 32) de görüleceği üzere, Maden Mühendisleri Odasının isteği Odamız tarafından yerine getirilmiştir. Sonuç olarak iki Oda fosfat konusunu müştereken kamu oyuna duyurmuştur.

Ayrıca, ülkemizde geniş ölçüde isabetsiz ve israfli kullanılan kimyevi gübrelerin ithal, imal dağıtım ve değerlendirilmesinde Ziraat Mühendisleri ile Odamızın söz ve yetki sahibi olduğunun belirgin hale getirilmesi için bu alanda da geçerli uygulamaların yapılmasını sağlayacak tedbirler saptanmış ve meslekdaşlarımızdan kurulu bir komisyonca yönetmeliği hazırlanmıştır. (Ek : 5)

ORTA ÖĞRETİMDE OKUTULAN TARIM DERSLERİ KONUSU

Bugün bir tarım ülkesi olan yurdumuzda, halkımızın çoğunluğunun tarımla uğraştığı hepimizce bilinmektedir. Onun için isabetli bir görüşle, Milli Eğitim Bakanlığınca Orta Öğretimde tarım dersleri okutulmaktadır. Tarım derslerinin öğrenciler tarafından da ilgi ile karşılandığı hepimizce müşahade edilmiş bulunmaktadır. Ancak, özellikle son yıllarda okullarda tarım derslerine, gereken önemin verilmediği ve bu derslerin ilgisi olmayan diğer branş öğretmenlerince okutulduğu ve bundan dolayı da gereken faydanın sağlanmadığı Odamızca müşahade edilmiş bulunmaktadır. Odamızca üzerinde önemle ve ısrarla durulan bu konuda bir rapor hazırlanarak Milli Eğitim Bakanlığına sunulmuştur. (Ek : 11)

BASIN İLİŞKİLERİ

Çözüm getirdiğimiz ve çözümlenmesini istediğimiz sorunların kamuya aktarılmasında en büyük güç basındır. Sesimizin duyurulmasında da en büyük yardımcı olan basınla gerçekten iyi ilişkiler

kurulmuş ve çalışmalarımızın meslekdaşlarımızca izlenebilmesini sağlamak amacıyla, bu yönde yapılması gerekenler saptanmıştır. Basın komisyonu faaliyetleri hızlandırılmış, Oda Yönetim Kurulu ile bu komisyon çalışmaları arasındaki ilişkiler genişletilmiş ayrıca Part - time çalıştırılan bir basın müşaviri tutulmuştur.

Basınla olan ilişkilere (Ek : 18, 19, 20 ve 21) de daha geniş yer verilmiş ve basın toplantıları günlük gazetelerde, radyo ve televizyon yayınlarında yer almıştır. Oda - Üye arasında bir organik bağ kurulmaya çalışılmış, faaliyetlerimiz günü gününe üyelerin tenkidlerine sunulmuştur.

İL TOPLANTILARI

Odamızca Oda - Üye ve meslekdaşlar arası ilişkileri güçlendiren ve daha çok yakınlaşmayı sağlayan il toplantılarına da gereken önem verilmiştir.

Bu toplantıların temel hedefleri aşağıdaki şekilde saptanmıştır.

1. Oda - Üye ilişkilerini geliştirmek ve üyelerin Oda Yönetimine Türk Tarım ve Mühendisliğine ilişkin görüşlerini tesbit etmek,
2. Oda faaliyetlerini üyelere açıklamak, fikir ve görüşlerini temennilerini almak,
3. Bölgenin sorunlarını açığa çıkarmak,
4. Oda hizmetlerinin bölgeye iletimine ilişkin yöntem ve araçları saptamak,
5. Bölge üyelerini bir araya getirerek bölge içi ilişkileri güçlendirmek.

Bu görüşlerin ışığı altında Odamız ilk kez, il temsilcilerimizi, meslekdaş milletvekillerimizi ve Birlik Yönetim Kurulumuzu, Ankara'da toplayarak yıllık çalışma raporunu sunmuş ve toplantıya iştirak edenlerin fikir, tenkit ve önerilerini saptıyarak çalışma programını bu görüşlerin ışığı altında geliştirmiştir. Karşılıklı fikir teatiler ve öneriler ilk kez yapılan bu toplantı ile büyük değer kazanmış, çalışmalarımıza hız ve güç vermiştir. Gelecek Yönetim Kurulu

larında da çok fayda gördüğümüz bu toplantının devam ettirilmesini temenni ederiz.

Ayrıca Aydın, Samsun, Trabzon, Elazığ ve Diyarbakır illerinde yapılan bu toplantılarda, meslekdaşların çeşitli yönde yaptıkları eleştiri ve öneriler cevaplandırılmaya çalışılmıştır. Toplantıda Oda çalışmalarını hakkında bilgi verilmiş, bölgesel konular üzerinde durulmuş ve öneriler saptanmıştır.

Meslekdaşlar arası sevgi ve dayanışmayı arttıran bu toplantılar Oda olarak çalışmalarımızı da daha güçlü kılmıştır ve her zamankinden daha çok birlik ve beraberlik içerisinde bulunmamız gerekliliğini bir kere daha ortaya koymuştur. Biz bu ışık altında diyoruz ki, Oda yönetimi sadece bu 7 kişiye bırakılmamalı, her üye kendisini bu yedi kişiden biri kabul ederek, üzerine düşeni yapmalıdır. Türk Tarım ve Mühendisliğinin sorunlarına el atarak ilgilileri bu yönde olumlu atılımlara itmede yardımcı olunmalıdır. Teknik eleman olarak kendini kabul ettirici çalışma ve çabalarda, bir ahenk içerisinde, dayanışmalı ve koordine tutumlar gösterilmelidir. Meslekdaşlarımız meslek taassubuna düşmeden, hak ettikleri işlerin yürütücüsü olmalı, kendi ihtisasında görev ve sorumluluk sahibi olarak Türk tarımına hizmette bulunmalıdır.

İlk çalışma döneminden beri üye meslekdaşlarımızla sıkı bir işbirliği kuran Odamız, her fırsatta bir araya gelmeyi ve önerilerini tesbit etmeyi prensip edinmiştir. Bu cümleden olmak üzere, 1-4 kararname ile yan ödemeler konusunda üyelerimizi bir araya getirmiş, yapılan toplantılarda önerileri saptayarak, ilgililere gerekli uyarıda bulunmuştur. Bu konudaki çalışmalarımıza raporumuzda okuyacağınız veçhile daha geniş yer verilmiştir.

Bütün dönem boyunca Birlik ve Oda bir bütün halinde çalışmıştır. Görüş, düşünce ve yayımlarımız müşterek olduğu gibi çalışmalarımız da bir ahenk ve beraberlik içerisinde olmuştur. Kısaca Oda ve Birlik daima birbirini tamamlamıştır. Birliğimizin kıymetli yönetim kuruluna teşekkürü bir borç biliriz. Aynı şekilde Şube ve İl Temsilcilerimiz de, üye ve Odamızla gerçekten iyi ilişkiler kurmuş, çalışmış ve faaliyetlerimize geniş ölçüde yardımcı olmuşlardır. Bu iyi ve düzenli ilişkilerin bir sonraki Yönetim Kurullarında da devam etmesini dileriz.

Genel Sekreterlik, Yönetim Kurullarına yol gösterici ve çalışmalarına ışık tutucu bir beyin olarak görülmüş ve hazırlanan (Ek: 8) genel sekreterlik yönetmeliği ile de daha da güçlendirilmiştir. Odamız daima olayların peşinde değil, sorunlara önceden parmak ba-

san, ilgililere yol gösteren, sesi duyulan ve dinlenen bir güçlü kuruluş olarak kalmıştır ve bu hüviyetini de daima muhafaza edecektir.

HÜKÜMET VE DİĞER KURULUŞLARLA İLİŞKİLER

Odamız Hükümetle ve diğer kuruluşlarla ilişkilerini olumlu olarak devam ettirmiştir. İlk kez dönem başında ilgili Bakanlar ile Müsteşar ve Genel Müdür'ler ziyaret edilmiş Oda çalışmaları ve meslek sorunları üzerinde fikir teatisinde bulunulmuştur. Sayın eski Tarım Bakanı Orhan DİKMEN Odamızı ziyaret ederek tarım ve mesleki konulardaki faaliyetlerimiz hakkında bilgi almıştır. Daha sonra Sayın MELEN Hükümeti ile birlikte Sayın Bakanlar yeniden ziyaret edilmiş ve 1-4 kararnamesinin uygulaması ile yan ödemeler konusu etraflıca bilgilerine sunulmuş ve gerekli ilgi görülmüştür. Gerek münferit ve gerekse toplu ziyaretlerimizde Sayın Bakanlar Odamıza gerekli müzaheretini göstermişlerdir.

Ağustos ayında Başbakan Sayın Ferit MELEN ziyaret edilmiş ve Sayın Başbakana Oda çalışmaları ve meslek sorunları hakkında bilgi verilmiştir.

Hükümet ile temaslar tarım, tarım ve toprak reformu, teknik eleman sorunları, personel kanunu uygulamaları, yan ödemeler, Ziraat Mühendisi istihdamı, Tarım Bakanlığı reorganizasyonu, hayvancılık, su ürünleri, zirai elektrifikasyon ve teknik kongreler konularında sürdürülmüştür. Bu temaslar çoğunlukla, Tarım, Köy İşleri, Gümrük ve Tekel, Millî Eğitim, Çalışma, Orman ve Devlet Bakanlarıyla yapılmıştır.

Hükümet ile temaslar yönünden çeşitli bildiriler sunulmuş, bunların etkili olmasına çalışılmıştır.

Meslekdaş milletvekilleri ile de aynı ilişkiler devam ettirilmiş Odamızla işbirliği yapmaları sağlanmış ve zaman zaman siyasi parti liderleri ile de tarım ve mesleki sorunlar üzerinde görüşülmüştür.

Devlet kanadında meslek kuruluşlarının müsteşar ve genel müdürleri ziyaret edilmiş Odamızda toplantılar yapılmış, görüş ve dileklerimiz açıklanmıştır. Odamızda yapılan iki önemli toplantıda «Kalite Belgesi» konusu tartışılmış ve görüş birliğine varılmıştır. Ayrıca meslekdaş istihdamı 1-4 kararnamesi ve yan ödemeler konusunda Odamızın görüşü açıklanmış ve hazırlanan yönetmelikler Sayın Müsteşar ve Genel Müdürlere verilmiştir.

T.M.M.O.B. ile ilişkilerimiz çalışma programı esasları dahilinde yürütülmüştür. Odamız ve diğer Birliğe bağlı Odalar muhtelif defalar toplanarak; Birliğin kanunî kuruluşunun devam etmesi, bütün meslek kuruluşlarının menfaati açısından yararlı olduğu fikri saptanmıştır. Ancak T.M.M.O.B. 2 yıldır normal olağan toplantısını yapmamaktadır. Bunun için de :

1 — Birliğe bağlı Odaların birlik üye aidatlarını ödemedikleri,

2 — Sıkıyönetimden, toplantı için gerekli müsaadeyi alamadıklarını, ileri sürmektedirler.

Aslında ileri sürülen her iki husus da, kongrenin yapılmamasını gerektiren yeterli sebepler değildir. Zira kendi Odamızda olduğu gibi, diğer Odalar da Birliğe olan üye aidatlarını kısmen ödemişlerdir. Oda toplantılarına müsaade eden Sıkı Yönetim, müracaat edildiğinde hiç şüphesiz Birlik toplantısına da müsaade edecektir.

Şu hususu ehemmiyetle belirtmek isteriz ki T.M.M.O.B. nin kanunî bir kuruluş olmasına ve bütün Odaların bu Birliğe bağlı bulunmalarına rağmen Birlik ve Odalar arası ilişkiler iyi işlemektedir. Birlik, Odalar ve mensuplarının menfaatlerini koruyucu ve devam ettirici bir tutum içinde olmadığı gibi, mevcut hali ile yararlı değil, zararlı olmaktadır. Kanunen var olmasına rağmen fiilen yoktur, fonksiyonunu yitirmiştir.

Odamız bu koşullar altında dahi tüm Odalar ve Birlikle olan ilişkilerini devam ettirmiş, toplantılar yapmış, toplantılarına katılmış ve Odamız görüşünü savunarak meslek ve meslekdaşlarımız yararına olan kararlarda müsbet oy kullanmıştır. «Teknik Eleman Bir Bütündür Parçalanamaz» esprisinden hareket eden Odamız, meslekdaşlarımızın menfaatlerini, Birlik toplantılarında daima dile getirmiş, Birliğin yıkılmasına arzulu görünenlerin karşısında olduğumuzu da açıkça belirtmiştir.

Odalararası çalışmalarda sık sık ev sahipliği görevini üzerine alan Odamız bilhassa yan ödemeler konusunda gerekli desteği görmüş ve göstermiştir. (Bu konuda yayımlanan müşterek deklasyon Ek : 13) T.M.M.O.B. aracılığı ile tüm teknik elemanların sorunlarının ve çözüm yollarının kamu oyunca duyurulması, basın vasıtası ile muhtelif zamanlarda, bir çok defa sağlanmıştır. Ayrıca

teknik elemanların sorunları ve çözüm yolları başta Sayın Cumhurbaşkanımıza, Senato ve Meclis Başkanlarımızla Devlet ve Hükümet büyüklerimize arz edilmiştir. Türkiye'mizin ekonomik sorunlarının çözümü, dar boğazlarının geçidi milli hasılanın artması, milletimizin refahı, geri kalmışlıktan kurtulmamız için yapılacak çalışmalar, hazırlanan özet bir raporla, teknik eleman sorunları da dile getirilerek Sayın Cumhurbaşkanımıza sunulmuştur.

Bazı Parlamenterler tarafından T.M.M.O.B. nin mevcut kanunun yeni bir kanunla değiştirilmesi veya tādili hakkındaki kanun taslakları üzerinde çalışarak Odalararası ortak komisyonlar kurulmuş ve tesbit edilen görüşler ilgili parlamenterlere duyurulmuştur. Odalar arası komisyonların hazırladığı metinler ilgili Meclis Komisyonlarına sunulmuştur. Odamız Ziraat Fakülteleri ile olan ilişkilerini de çok iyi bir şekilde devam ettirmiş ve Fakülte Dekanları ile Odamızda toplantılar düzenlemiş günün koşullarına göre daha güçlü Ziraat Mühendisi yetiştirmek, eğitimde beraberlik sağlamak Su Ürünleri kürsüleri kurmak, konuları ile meslek ve meslekdaş sorunları üzerinde görüş birliğine varılmış; talebe kontenjanlarının azaltılmasında birleşilmiştir.

Hayvancılığın durumu ve gelişmesi üzerinde Ziraat Fakültelelerinin ilgili bölümleri ile çok sıkı bir iş birliği yapılmış ve başarı elde edilmiştir.

Toplu meslekdaş konularında gerekli çabayı gösteren Odamız münferit meslekdaş konuları ile de ilgilenmiş, sosyal konularda da büyük ölçüde yardımcı olmuştur.

TEKNİK KONGRELER

Türk tarım politikasının tarımımız, ülkemiz ve halkımızın isteklerine cevap verici bir düzeye ulaştırılması yolunda Odamızın katkıda bulunucu çalışmalara girmesi ön amaçlarından birisi olmuştur. Bu yüzden tarımsal üretimimizin belli başlı ürünlerine ilişkin dar boğazların saptanması, çözümleme önerilerinin derlenmesi, giderek tüm tarımımızın bütünüyle incelenmesi için üretici, tüccar, teknik eleman ihracatçı ve bilim adamlarımızın görüşlerini tesbit için çalışmalar yapılmıştır. Ancak Personel Kanunu uygulamaları 1-4 derece kararnamesi, yan ödemeler ve Ziraat Mühendisi istihdamı sorunları, çalışmalarımızda ağırlık getirdiği için ele alınan teknik kongrelere gerekli zaman ayırlanamamıştır.

Ele alınan konularda hükümet ve ilgili kuruluşlara yardımcı olmak amacıyla düzenlenen bu kongreler çevrede beklenilenden fazla ilgi toplamıştır. Tebliğlerin hazırlanması ve seçimlerinde ise il seviyelerinde hazırlık komisyonları görev almışlardır.

Tütün İzmir, Hububat Konya illerindeki kongrelerde ele alınmıştır. Hayvancılık, üzüm v.b. kongrelerde yukarıda bahsettiğimiz diğer konulardaki yoğun çalışmalarımızdan dolayı bir sonraki döneme alınmıştır.

İzmir'de yapılan tütün kongresi, bir komisyonda değerlendirilmiş ve hazırlanan değerlendirme (Ek: 22) de görüşlerinize sunulmuştur.

Konya'da düzenlenen Hububat Kongresi ise, yetkililer ve ilgililer tarafından büyük âlaka ile izlenmiş ve büyük ölçüde çiftçi sayısının katıldığı kongre basın ve televizyonda da gerekli ilgiyi görmüştür.

Teknik Kongrelerde, ürünlerin, üretim, değerlendirme, iç-dış pazarlama ve endüstri yönleri tebliğlerle incelenmiş, daha çok üreticilerin kendi sorunlarını ortaya koymalarına yer verilmiştir. Konuya ilişkin kişilerin tenkit, dilek ve çözümleme önerileri derlenmiş ve sorunun Türk tarımında geçerli bir tarım politikasına esas olacak temel unsurları aydınlığa çıkarılmıştır.

Bu toplantıların tertip ve tanziminde yakın bir işbirliğinin sağlanmasında büyük bir çaba sarfeden Ziraat Odaları Birliğine, Ziraat Fakültelerimize Konya ve İzmir T. Sanayi Odaları Birliği, T. Ticaret Odaları Birliğine Tütün İhracatçılar Birliğine ve tebliğ sahiplerine, bu vesile ile takdir ve teşekkürlerimizi arz ederiz.

YÖNETMELİK ÇALIŞMALARI

Yönetim Kurulumuz, Oda merkezinde bölgesel toplantılarda ve özel seyahatlerde yapılan toplantılarda üyelerimizin belirttikleri görüş ve telkinleri gözönünde bulundurarak, günün koşullarına göre bazı yönetmeliklerde değişiklik yapma ihtiyacını duymuştur. Bu arada Ziraat Mühendisliğine yan gelir temini amacıyla de yeni yönetmelik tasarılarının hazırlık çalışmaları yapılmıştır.

Yönetim Kurulu İhtisas Komisyonları kurarak ekte sunulan;

1 — Ticaret Gübrelerini değerlendirme (Ek: 5)

- 2 — İlaç Bayiliği Yönetmeliği (Ek : 25)
- 3 — Tarım Makina ve Aletleri Belgelendirme Yönetmeliği,
- 4 — Tarımsal yatırım ve Tarıma dayalı Sanayi yatırım projeleri kontrol ve tasdik yönetmeliği, (Ek : 7)
- 5 — Gıda (içki ve yem) kalite ve işletme faaliyetleri belgelendirme yönetmeliği, (Ek : 6)
- 6 — Ölüm Yardım Yönetmeliği (Ek : 9)
- 7 — Bilirkişi Yönetmeliği (Ek : 4)

hazırlatarak onaylarınıza arz edilmiştir.

Odamıza 1971 yılından itibaren Tarım Alet ve Makinaları, İlaç Bayiliği Yönetmeliği, Tarımsal kredi ve projeleri ve gübre konusunda yönetmelik hazırlama çalışmalarına aralıksız bu yıl da devam edilmiştir.

Bu konuda da söz sahibi meslekdaşlarımızdan çeşitli komisyonlar teşekkül ettirilerek hazırlanan yönetmeliklerle, en çok üreticilerin yararlanması amaç alınmıştır.

Tarım girdilerinin en ekonomik şekilde üretilmesi yurda sokulması ve üreticilere dağıtımını Odamızın da kontrolü altında bir esasa bağlayacak yönetmelikler hazırlatılarak Yönetim Kurulundan geçirilmiştir.

İLAÇ BAYİLİĞİ

1971 yılı içerisindeki Zirai Mücadele İlaçları Komisyonunun raporda belirtilen önerilerden birisi olan «İlaç Bayiliği Yönetmeliği» 1972 yılında hazırlanarak zata mahsus yazılarla, Tarım Bakanı, Tarım Bakanlığı Müsteşarı ve Zirai Mücadele ve Karantina Genel Müdürlüğüne sunulmuştur.

İlaç Bayiliği Yönetmeliğini (Ek : 20) kanuni yetkisine dayanarak uygulaması gereken Zirai Mücadele ve Karantina Genel Müdürlüğünün, kısa zamanda tatbik safhasına koyabilmesi için Odamızca da gerekli takip yapılmıştır.

Tarım Makina ve Aletleri, tarımsal kredi ve projeleri ile gübre yönetmeliği Yönetim Kurulunca incelenip karara bağlanarak uygulanması için ilgili kuruluşlara sunulmuştur. Yıl içinde ve yeni yılda uygulama imkan ve miktarı Odamızca yakinen izlenecektir.

Yönetmelikleri uygulamaya koymayan kurumlar, gerekirse kınanacak uygulamaya geçmeleri için zorlanacaktır.

Bu yönetmelikler mesleğimizi ve Odamızı güçlendireceği gibi üreticilerin de kaliteli malzeme, yetenekli proje ve kredi temini de çok yararlı olacaktır. Bu cümleden olarak 18. Genel Kurulumuzda son şeklini alan Tarım Alet ve Makinaları Belgelendirme Yönetmeliği (Ek : 3) de bilirkişi yönetmeliği de (Ek : 4) de sunulmuştur.

Ayrıca hazırlanan bu yönetmeliklerin tatbikata intikali için Yönetim Kurulu arasında görev taksimi yapılarak, Ziraat Yüksek Mühendisi Genel Müdürler ziyaret edilmiş; konu anlatılmış ve (Ek : 16 ve Ek : 16 - A) da belirtilen yazılar Genel Müdürlere gönderilmiştir.

DIŞ TİCARET REJİMİ

Daha öncelik isteyen konuların çokluğu yüzünden dış ticaret rejimi ile daha fazla ilgilenilememiştir. Ancak bu dönemde;

- 1 — Kotaların hazırlanmasında Tarımsal girdiler,
- 2 — Tarımsal ürünlerin ihracında teşvik tedbirleri,
- 3 — AET topluluğu ülkelerin, tarımsal üretim ve ihtiyaçları izlenebilmıştır.

Yeni seçilecek Yönetim Kurulunun bu konuyla daha yakından ilgileneneğine inanıyoruz.

ÖLÜM YARDIM YÖNETMELİĞİ

1968 yılında hazırlanmış, aynı yıl Genel Kurulumuzda onaylandıktan ve T.M.M.O.B. Genel Kurulun tasdikinden geçtikten sonra yürürlüğe giren Ölüm Yardım Yönetmeliği bugüne dek uygulanmaktadır.

Uygulanan Yönetmelik gereğince bir ay içinde toplanan ölüm yardım fonu aidatının % 75'i, vefat eden üyelerimizin geride bıraktıklarına ölüm yardımı olarak yapılmakta idi. Bugüne dek uygulanan yönetmeliğin bazı sakıncaları ve eksik yönleri 7 senelik tatbikat esnasında meydana çıkmıştır. Şöyleki; 1968 yılında ölen bir üyemizin varislerine 9000 lira öderken üye adedimizin ve aylık ödenmesi gereken aidatın artması nedeniyle bu miktar önceleri 10.000 11.000, 12.000 TL. iken 1972 yılı içerisinde 13.900 liraya yükselmiştir. 1980 yılında ise 24000 liraya çıkacağı hesaplanmıştır. Ölüm yardım fonu

için aidatlardan kesilen her ay 3 lira ile anılan yardımları finanse etmek imkânsız duruma gelmektedir.

Şöyleki, 1980 yılında üye adedimiz 11000 civarında olacak. $11.000 \times 3 = 33.000$ lira olarak bir ayda ölüm fonu için toplanacak paranın % 75'i $330 \times 75 = 24750$ lira olacaktır. Ölüm vakaları her sene oldukça arttığına göre 1980 yılına kadar ölüm yardımında sıra bekleyenlerin adedi oldukça artacak ve bu fon gayesinden her zaman biraz daha uzaklaşacaktır.

Bu nedenlerle 1971 yılında hazırlanan «Ölüm Yardım Fonu Yönetmeliği» tasarısı (Ek: 9) da sunulmuştur. Her yönüyle yenilik getiren ve ölen üyelerimizin geride bıraktıklarına sıra beklemeden ölüm anında ve derhal yardım yapabilme olanaklarını sağlayan yönetmelik, Genel Kurulumuzun tasdikinden geçtikten ve T.M.M.O.B. Genel Kurulunda da onaylandıktan sonra, 16000 lira yardım yapılmasını hedef tutmaktadır.

ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ İSTİHDAM SORUNLARI

Odamıza kayıtlı 7111 Ziraat Yüksek Mühendisi mevcuttur. Her yıl da, mevcut 4 Ziraat Fakültemizden 400-600 arasında, Ziraat Mühendisi mezun olarak topluluğumuza katılmaktadır. Bugüne dek Devlet ve Kamu Kuruluşları dışında Ziraat Yüksek Mühendisi istihdam olanakları yaratılmamış olduğundan % 98 e yakın çoğunluğu Devlet Sektöründe istihdam edilmektedir. Aslında Türkiye sorunlarına yetecek ve üreticilere gerekli hizmeti götürecek yeterli sayıda Ziraat Yüksek Mühendisi bulunmadığı halde, Devlet ve Kamu Kuruluşlarının bozuk organizasyonu nedeni ile illerde toplanan Ziraat Mühendisleri yığınak olarak görülmektedir. Halbuki Avrupa ülkelerinde Dk. esas alınarak, 250 Dk. a bir Ziraat Yüksek Mühendisi, Japonya'da aktif üretici nüfusundan hareket edilerek 250 kişiye bir Ziraat Yüksek Mühendisi düşmektedir.

Bu bakımlardan, tarımsal hizmetleri kırsal alana götürecek, üretimi arttıracak organizasyonların yenilenmesi, yetki ve sorumlulukların tesbiti çalışmaları, Odamızın istihdam konusunda başlıca amacı olmuştur. Bu konuda Tarım Bakanlığı, Köy İşleri Bakanlığı ve diğer kuruluşlarla birlikte toplantılar düzenlenip çalışmalar yapılarak, imkânlar yaratılmaya, hizmetin günün koşullarına uygun, seviye ve hızda geliştirilmesi ve yeni organizasyonlara gidilmesi için çaba gösterilmiştir. Örneğin Tarım Bakanlığının güçlendirilmesi ve yeni organizasyon çalışmaları tamamlanarak parlamentoya sunulmuştur.

1972 yılında müesseselerin boş kadroları tesbit edilerek, bu kadrolara Ziraat Yüksek Mühendislerinin atanmaları sağlanmıştır.

Yeni kurulan Genel Müdürlüklerin kadrolarının yeterli olması ve 1973 Mart ayında Bütçe ile çıkartılması çalışmalarıyla, Odamız da ilgilenmektedir.

Odamız, Ziraat Mühendisine iş bulma yargısından değil, Memleketin eksik olan hizmet gereğinin yeterince yerine getirilmeme inancından hareket ederek, mevcut Ziraat Mühendisine daha yararlı hizmet götürümü biçiminde çalıştırılmalarının, hizmetin aksadığı yerde, yeni Ziraat Mühendisleri istihdam etmenin yararlılığını ortaya koymuştur.

Bu uğraşlar yanında Ziraat Yüksek Mühendislerine Devlet sektörü dışında çalışma olanağı yaratmak, tarımsal girdilerin Yurdumuza uygunluğunu sağlamak amacıyla sürdürülen Yönetmelik çalışmalarını bitirerek ilgili kuruluşlara vermiştir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 133 Sayılı Tedbirler Genelgesi ile bu çalışmaları da uygulama alanına sokmuştur.

Gerek Kamu kesiminde, gerekse özel kesimde Ziraat Yüksek Mühendislerinden azami yararlanma ve gelişen yurt kalkınmasında Ziraat Yüksek Mühendislerinin, daha çok istihdam edilmesi olanaklarının yaratılması için gerekli çalışmalar yapılmıştır.

Bu cümleden olarak Tarım Bakanlığı Güçlendirme çalışmalarında da değinildiği üzere, hizmette ve organizasyonda yenileme çalışmaları sürdürülerek, Ziraat Mühendislerinin üretimde daha çok katkıları olacağı inancı ile hizmetlerin, ilçe Ziraat Mühendisliği seviyesine ulaştırılması müstereken sağlanmıştır.

Ziraat Mühendislerinin bölüm ve ihtisasları ile ilgili konularda çalıştırılmaları hususunda Müsteşar ve Genel Müdürler seviyesinde, Odamızda yapılan toplantılarda prensip anlaşmasına varılmıştır.

Mesleğimizle ilgili konularda hizmetin ancak Ziraat Mühendislerince verileceği hakikati, ilgili kuruluşlara kesin ifadelerle bildirilmiştir.

1972 yılı içerisinde yeni Kurulmuş Tarımsal örgütlere ilâve iâse Su Ürünleri ve Çay Genel Müdürlüklerinde yeteri zayıda Ziraat Yüksek Mühendisi istihdamları önerilmiş, yapılan müsterek çalışmalarla 1973 kadroları gereği gibi, ilgili kuruluşlarca hazırlanmıştır.

Muhtelif amaçlarla kurulan Tarım Kooperatiflerinde, Yönetim

Kurulu üyesi, yönetici, müdür seviyelerinde Ziraat Mühendisi istihdamı için gerekli çaba sarfedilmiş; bir kısım kooperatifler idareci yetiştirmek amacıyla Amerikâda eğitilmek üzere Odamızdan bir Ziraat Mühendisini aday istemiş üyelerimiz arasından tesbit edilen isimler kooperatiflere bildirilmiştir.

Kontrollü kredinin uygulayıcısı olan Ziraat Bankası ile yapılan temaslarda, üretimin arttırılması, kredilerin yerinde kullanılması, tarıma yeterince yatırım yaptırılabilmesi için daha çok sayıda Ziraat Mühendisinin istihdam edilmesinin, zorunluluğu bildirilmiştir.

Bugün sayı itibariyle çok görülen Ziraat Mühendislerinin Toprak ve Tarım Reformu uygulaması ile yurt hizmetlerine yetişemeyecekleri de bir gerçektir.

Kamu kesimi yanında, gerek yurt ekonomisi, gerekse üreticilerin çıkarları yönünden Odamızca hazırlanan Tarım Alet ve Makinaları, Ticaret Gübreleri, Tarım Mücadele İlaçları ve Tarımsal Proje Yönetmelikleri ile kalite kontrol imkânı Odamıza, Dolayısıyla üyelerimize bir imkân olarak sağlanmıştır. 1.1.1973 tarihinden itibaren bu yönetmeliklerin, müesseselerce uygulamaya geçileceğini ümit etmekteyiz.

Meslekdaşlarımızın maddi yönden güçlenmesi ve hak etmiş oldukları mali imkâna kavuşabilmeleri için 657-1327 sayılı personel kanunları ile yapılan hatalı intibakları ve 1-4 derece kadroların dağılımını, aynı zamanda çıkmış ve çıkacak yan ödeme kararname-leri için Yönetim Kurulu, bütün dikkat ve ağırlığı ile kesif bir faaliyet göstermiştir. Odalar içinde büyük bir etkenlik gösterdiğimizi ümit ettiğimiz bu konuda, tamamen olmasa bile genellikle üyelerimiz arasındaki farklılıkları gidermiş olduğumuzu söyleyebiliriz.

Bu konuda gerek II. Sayın Nihat ERİM Hükümeti üyeleri ile gerekse Sayın Ferit MELEN Hükümeti üyeleri, Oda ve Birlik Yönetim Kurullarınca müteaddit defalar ziyaret edilerek;

— İntibak ve yan ödemeler konusunda Mühendisler arasında bir tefrik yapılmamasını,

— 4/10195 sayılı kararname dışında muhtelif statülerde çalışan Ziraat Yüksek Mühendislerinin aynı dereceden başlayarak intibaklarının yapılmasını,

— 4-5 yıl tahsil farkının uygulamada olduğu gibi 3 yıllık adaletsiz farkın 1 yıla indirilerek 4 yıllık Ziraat Mühendislerinin 9-1 inden başlatılmasını,

- Askerlikte geçen sürelerin intibakta hizmete sayılmasını,
- 1. derecelerin belirli kriterlerde, ayrı görevi yapan meslekdaşlar, dağılımını ve yeteri kadar kadro sağlanmasını ve bu konuda hizmette kırgın kadro yaratılmamasını,
- Hizmetin ağırlığına ve istihdam bölgelerinin özelliklerine göre Merkez - Taşra tefriki yapılmaksızın ve Diğer Mühendislik kollarında ayrıca bir yan ödeme sağlanması uğraşlarımızın temellerini teşkil etmiştir.

657 sayılı personel kanununda, intibaklardan doğan adaletsizlikler bir komisyonda inceletilerek hazırlanan rapor ilgililere sunulmuştur. (Ek : 29. Ek : 29 - A)

Bütün bu çalışmalara rağmen çıkan intibak yan ödeme kararname'leri bütün önerilerimizi kapsamamış 4-5 yıllık tahsil farkını giderememiştir. 1.6.1973 tarihinden itibaren emekli'olan meslekdaşlarımıza haksızlık yaratmıştır. (Ek : 22 - A) kadro ünvanlarının, teklif ünvanları ile uyuma sağlanamamış neticesi ile yan ödemeler de, bazı kuruluşlarda verilememiş; bazı kuruluşlarda da adet azlığı huzursuzluk yaratmıştır. Hepsinden beteri de merkez kadrolarında ağır mesuliyetler yüklenen meslekdaşlarımıza yan ödeme çıkartılamamıştır. Bu konulardaki uğraşlar bütün ciddiyeti ile devam etmektedir. Yeni, düzeltici kararnamelerin çıkartılması için Odamız ve Odalar da uğraşmaktadır.

KOMİSYON ÇALIŞMALARI

1937 yılında çıkartılan 3203 sayılı kanuna göre kurulmuş olan Tarım Bakanlığı Teşkilâtının bugünün çalışma şartlarına uymadığı malûmlarınıdır. Odamız Tarım Bakanlığının güçlendirilmesi ile ilgili bir komisyon teşekkül ettirerek uzun süredir anılan komisyon çalışmalarını devam ettirmekte idi.

18.7.1972 tarihinde Millet Meclisinin 129 ncü Birleşiminde Tarım Bakanı Sayın İlyas KARAÖZ 3203 sayılı kanunun bugünün koşullarına cevap verebilecek şekilde yeniden ele alındığını ve hazırlanmakta olan kanun tasarısının Aralık 1972 ayına kadar Millet Meclisine sevkedileceğini belirtmişlerdir.

Odamızda uzun süredir devam ettirilen Tarım Bakanlığı Güçlendirme Komisyonu çalışmaları Tarım Bakanlığında yapılan çalışmalara teknisyen görüşlerimizi bildirmek veya bu çalışmalara geçilmezse Odamız tarafından yüce Meclise kanun teklifi olarak sunabil-

mek amacıyla hazırlanan rapor 47 sayılı yayımla görüşlerinize sunulmuştur.

Nisan 1972 Ayı sonlarında Çalışma Bakanlığı; «506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı» nı Odamıza göndererek görüşlerimiz istenmiştir.

Görüşlerimiz ilgili Bakanlığa (Ek : 26) sunulmuştur.

1972/73 yılları içinde hububat fiyatlarını tesbit etmek ve T.M.O. Genel Müdürlüğüne bildirmek amacıyla; fiyat bildiriminde dublikasyona düşülmemesi için ilk kez Türkiye Ziraat Odaları Birliği ile işbirliği yapılmış ve üçer kişilik üyeden teşekkül ettirilen 6 kişilik müşterek komisyonun raporu (Ek : 25) Odamız görüşü olarak;

Keza 1972/73 çeltik alım ve pirinç satış fiyatlarını tesbit etmek amacıyla hububat fiyatlarında olduğu gibi Türkiye Ziraat Odaları Birliğiyle müşterek bir komisyon kurulmuş hazırlanan rapor (Ek : 30) Odamız görüşü olarak;

T.M.O. Genel Müdürlüğüne bildirilmiştir.

Şubat 1972 sonlarında Millet Meclisi 9 numaralı araştırma komisyonunda; Doğu ve Güney Doğu illerinin kalkındırılması ve yaşama seviyesinin yükseltilmesi için alınması gerekli tedbirleri tesbit etmek için Odamızın görüşünün bildirilmesini talep eden bir yazı alınmıştır.

Bu hususta tanzim edilen rapor (Ek : 23) müddeti içerisinde Millet Meclisi 9 numaralı araştırma komisyonuna gönderilmiştir.

D.S.İ., Şeker Şirketi, TOPRAK-SU ile Ziraat Fakültelerinin ilgili kürsülerinde çalışan ve Tarımsal İlaçlardan zarar gören meslekdaşlarımız için Emekli Sandığının 34. Maddesinin 1. fıkrasının değiştirilmesine ilişkin hazırlanan kanun tasarısı Meslekdaş parlamenterlerimiz tarafından Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş ve komisyonlara havale edilmiştir. Kanun çıktığı takdirde 1957 yılından beri Ziraat Mücadele ve Karantina Genel Müdürlüğünde çalışan üyelerimiz gibi yukarıda anılan örgütlerde çalışan meslekdaşlarımızda her yıl için 2 ay kıdem alacaklardır. (Ek : 24)

Kanun teklifi Odamızca takip edilmektedir.

TOPLANTILAR

1 — Dünya enerji konferansı Türk Milli Komitesi Başkanlığınca tertiplenen Tarımsal Elektrifikasyon konulu sempozyuma Odamızı temsilen Prof. Dr. Güngör YAVUZCAN iştirak etmiştir.

2 — 19-21 Nisan 1972 günlerinde İzmir Ticaret Borsaları tarafından tertiplenen kuru üzüm seminerine Odamızı temsilen Atatürk Üniversitesinden Prof. Dr. Ali İŞTAR ve Ankara Üniversitesinden Doç. Dr. Yılmaz FİDAN katılmışlardır.

3 — 2 Mayıs 1972 de İl Temsilcileri Danışma Konseyi, Haysiyet Divanı, Denetleme Kurulu ve Birlik Yönetim Kurulu 972 çalışma programını gözden geçirecek üzere toplanmıştır.

4 — Parlamenterlerimizle Nisan ayı içerisinde müştereken yemekli bir toplantı düzenlenmiştir.

5 — Ziraat İşleri Genel Müdürü Burhanettin Doruk'la muhtelif tarihlerde toplantılar yapılmıştır.

6 — 5.6.1972 günü Birlik ve Oda müştereken toplanmıştır.

7 — 5.6.1972 günü Toprak ve Tarım Reformu kanun tasarısı için görüşlerimizi saptamak amacıyla Oda, Birlik, Haysiyet, Denetleme, Fakülte, Bakanlık, Genel Müdürlük, Danışma Konseyi, Eski ve Yeni Toprak Reformu Komisyonlarının iştirakleriyle bir toplantı yapılmıştır.

8 — 1 Temmuz 1972 de dört Fakülte Dekanıyle Tarımsal Eğitim ve Su Ürünleri konusunda toplantı yapılmıştır.

9 — Türkiye Sanayii haftası ve kongresine. birçok üyemiz tebliğ vererek iştirak etmiştir.

10 — 19.7.1972'de Birlik, Oda, N. ERKENCİ, B. DORUK ile Su Ürünleri konusunda müşterek toplantı yapılmıştır.

11 — 11.9.1972 günü Birlik birinci katında yan ödemeler konusunda muhtelif örgütlerden iştirak eden üyelerimizle toplantı yapılmıştır.

12 — Ekim 1972'de İstanbul'da İhtisas Odaları Şubelerifle müştereken teknik elemanların sorunları konulu toplantıya iştirak edilmiştir.

13 — 14 Kasım 1972 tarihinden sonra Ziraat Mühendisi çalıştıran örgütlerin Genel Müdürleriyle müşterek bir toplantı yapılmıştır.

14 — Sayın Tarım Bakanı, Sayın DEMİREL, Sayın Turan FEYZİOĞLU, mesleki ve meslekdaş sorunlarını iletme üzere ziyaret edilmiştir.

15 — 29.11.1972 de Ziraat Yüksek Mühendisi çalıştıran örgütle-

rin Genel Müdür ve Müsteşarları seviyesinde Birlik Yönetim Kurulu ve Odamız Müstereken toplanmıştır.

16 — 30.10.1972 günü Oda, Birlik, Parlamenter meslekdaşlar, Fakülte Temsilcileri, Ziraat Odaları Genel Sekreteri, Zooteknî Federasyonu ile Hayvancılık müsteşarlığı konusunda toplantı yapılmıştır.

17 — 15.12.1972 de Denetçiler, Birlik ve Yönetim Kurulumuz müsterek toplantı yaparak 1972 çalışma programımızın neticelerini eleştirmişlerdir.

18 — Hava kirliliği ile ilgili savaş haftasına Aralık 1972'de Odamızı temsilen Gündoğan GÖKÇELİK ve Prof. Dr. Yüksel ÖZ-TAN katılmışlardır.

19 — İhtisas Odaları 28.12.1972 de T.M.M.O.B. Genel Kurulu hazırlıkları için Odamızda müstereken toplantı yapmışlardır.

20 — Birliğin başarı ödüllendirmesi için 26.12.1972 de ki toplantıya Yönetim Kurulumuz adına Ahmet TEKİN iştirak etmiştir.

BASIN TOPLANTISI VE KOKTEYLER

1 — 2 Mayıs 1972 akşamı İl temsilcilerimize, parlamenter meslekdaşlarımıza Tarımsal Kuruluşların Bakan ve yöneticilerine Odamızra kokteyl verildi.

2 — 16.4.1972 de Sayın Başbakanın Ziraatçiler Cemiyeti Genel Kurulunda yapmış oldukları konuşmanın cevaplandırılması amacıyla bir basın toplantısı düzenlendi.

3 — 30 Temmuz 1972 günü üçüncü 5 yıllık plânda Tarıma arzulan seviyede yer verilmeyişi nedeniyle Basın Toplantısı düzenledi.

4 — Ağustos 1972'de Türkiye'nin son ekonomik durumunu teknik elemanlar olarak eleştirip kamu oyuna duyurmak maksadıyla ihtisas odalarıyla ortak bir toplantı yapıldıktan sonra bir basın toplantısı düzenlendi.

5 — Ankara, Atatürk, Ege ve Adana Ziraat Fakülteleri hayvan yetiştirme ve ıslahı bölümü öğretim üye ve yardımcılarının Ankara'da yaptıkları (8 - 15 Ekim), bir haftalık kollokyum sonucu Odamızla işbirliği halinde 27.10.1972'de basın toplantısıyla kamu oyuna duyuruldu.

TEKNİK KONGRE VE BÖLGESEL TOPLANTILAR

- 1 — 19.20.1972 de İzmir'de Tütün Teknik Kongresi.
- 2 — 25 Haziran 1972 Aydın'da Bölgesel toplantı.
- 3 — 12 Temmuz Samsun, 23 Temmuz Trabzon Bölgesel Toplantısı.
- 4 — Diyarbakır - Elâzığ illerinde Bölgesel toplantı yapıldı.
- 5 — 26.27. Ocak 1973 Hububat Kongresi (Konya'da) yapıldı.

GENEL SEKRETERLİK

5 Kasım 1971 tarihinde Oda Genel Sekreterliğine seçilen Hulusi KIZILDAĞ bu görevini şimdiye kadar başarılı bir şekilde yürütmüştür. Yönetim Kurulumuz, almış olduğu kararların ışığı altında odayı güçlü durumda çalıştırıp yürütecek organ durumunda olan Genel Sekreterlik müessesesinin kuvvetlendirilmesi ve güçlendirilmesini amaç edinmiştir. Bu yönden hareket eden Yönetim Kurulumuz Genel Sekreterliğin başarılı bir şekilde çalışmasında gereken kolaylık ve imkânları sağlamıştır. Oda Genel Sekreteri vazifeye başladığı tarihten itibaren Dosya - Muhaberat ve Arşiv Çalışmalarını yeni metodlara göre geliştirmiş ve uygulamıştır. Oda - Üye, Basın ve diğer kuruluşlarla olan temasları aktif bir durumda yürütmüştür. Ayrıca Oda personelinin disiplinli ve başarılı olmasında büyük gayret göstermiştir.

BÜRO İŞLERİ:

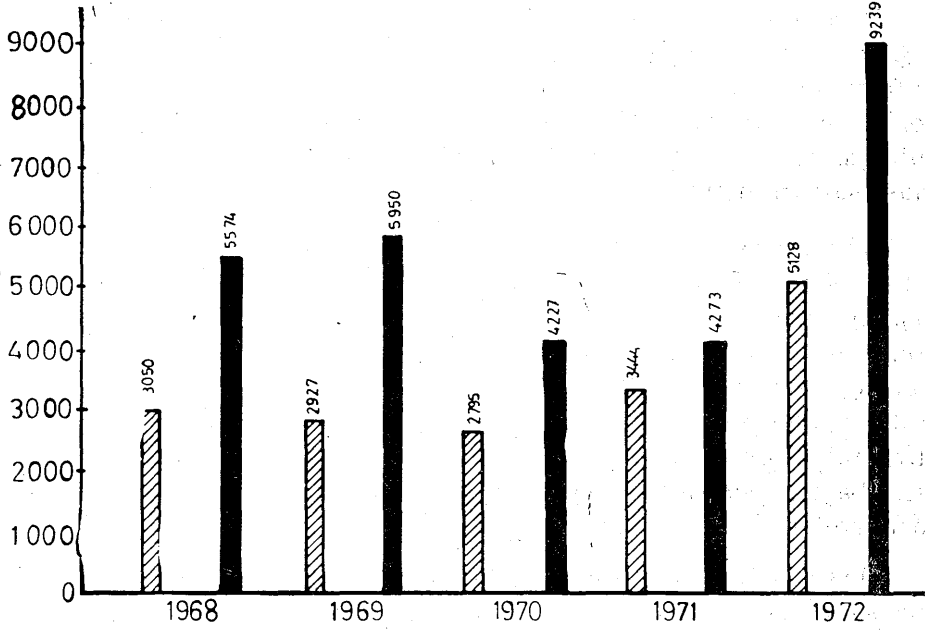
1972 yılında Odamıza 320 üyenin kaydı yapılmıştır. 5128 Gelen yazı 9239 giden yazımız bulunmaktadır. (Genelgeler bu rakama dahil değildir.)

Tablonun tetkikinden de anlaşılacağı üzere Odamız, üyelerimize her türlü faaliyeti iş talepleri ve ilânları İl Temsilcilerimiz vasıtasıyla zamanında duyurmuştur.

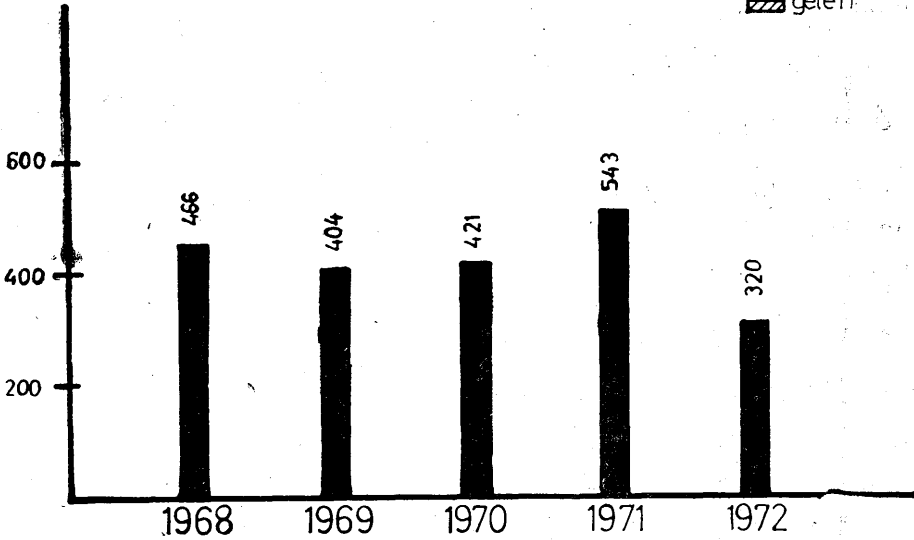
Üyelerimizin her türlü müracaatları cevapsız bırakılmamıştır.

Dosya, Muhaberat, arşiv ve telefon işleri desimal sistemde izahnamesi hazırlanarak yürütülmeye başlanmış, 1957 - 1971 yılları arasında Odamıza ait muhasebe ve muhaberat evrakı aynı izahname esasları içerisinde bir yıllık çalışma sonucunda arşivlenmiştir.

Üyelerimizin aidatlarını takip için tutulan defterler kaldırılarak kartoteks sistemi kurulmuştur.

yıllara göre odamıza gelen ve giden evrak grafiği

Yıllara Göre Odaya Kaydolan Üyeler Grafiği

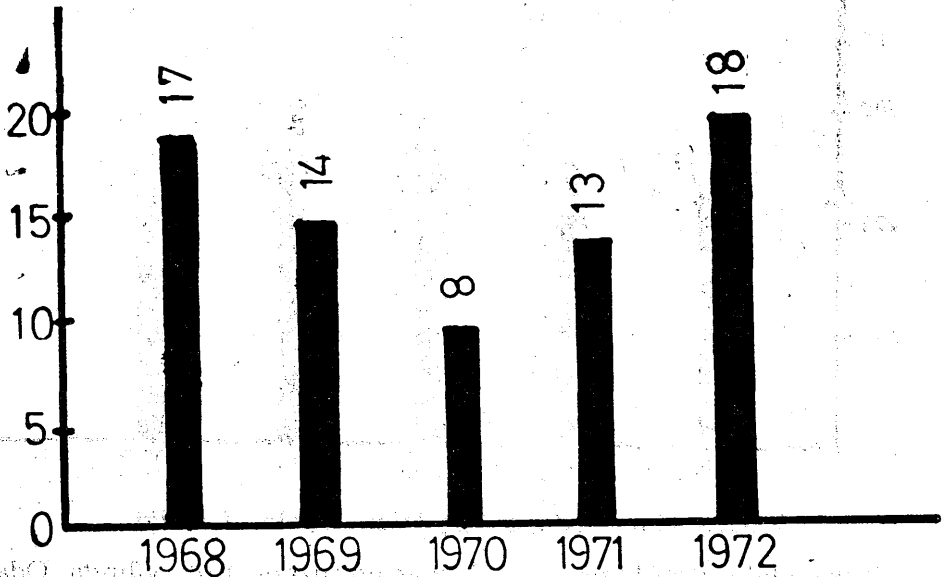
Yukarıdaki grafikten de anlaşılacağı üzere 1972 yılında Odamıza kaydolan 320 üye ile birlikte 1972 yılı sonu itibariyle üye sayımız 7128 e yükselmiştir.

Yönetim Kurulumuzca 6830 ve 122 sayılı istimlak kanunları gereğince süresi içerisinde yapılan bilirkişi seçimleri Ocak 1973 ayı ilk haftası sonuna kadar Valilik makamlarına bildirilmiştir. Bundan sonra seçilen bilirkişiler de bir genelge ile il temsilcilerine duyurulmuş, temsilcilerimiz vasıtası ile de bilirkişilere tebligat yapılması sağlanmıştır.

Bilirkişi seçilmiş üyelerimizden % 5 bilirkişilik Oda hisselerinin tahsili için gerekli tedbirler alınmış ise de maalesef biraz da bilirkişi üyelerimizin vicdani ölçülerine kalmış olan % 5 lerin Odamıza gönderilmesinde beklenen rakamlara ulaşamamıştır. Örneğin, son üç yılda (1970 - 1971 - 1972) 67 ilden takriben 760.000 lira bilirkişi % 5'i gönderilmesi gerekirken sadece 65.000 lira civarında cüz'i bir para tahsil edilmiştir. Bu hususları detaylı olarak «Acı Fakat Gerçek» başlıklı yazısıyla açıklayan Genel Sekreter Hulusi KIZILDAĞ'ın sözü edilen yazısı Haber Bültenimizde yayınlanacaktır.

Odamızda nöbetçi memurlar bulundurularak Cumartesi günleri saat: 17.00, mesai günleri 20.30 a kadar müracaat eden üyelerimizin, hüviyet vizesi, tanzimi, aidat ödemeleri gibi işlemleri süratle neticelendirilmiştir.

Oda daimi ve muvakkat ihtisas komisyonları raporları zamanında ve yeteri kadar çoğaltılmış değerlendirilmeleri sağlanmıştır.

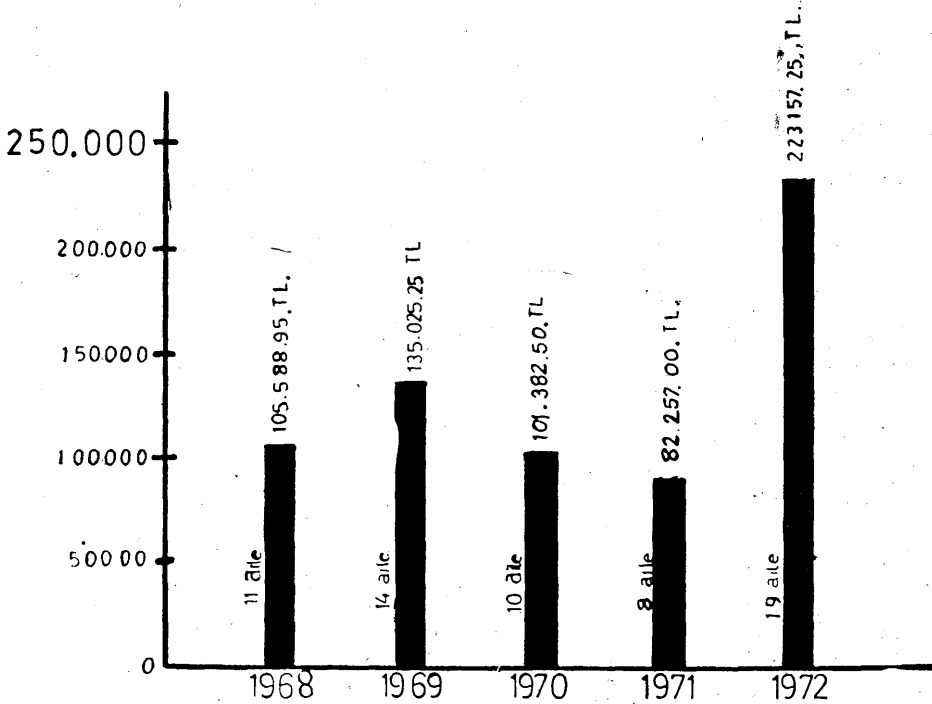

Yıllara Göre Vefat Eden Üyelerimizi Gösteren Grafik

Aylık yayın organımız «Haber Bültenleri» büro iş kapasitemizin fazlalığı ve P.T.T. masraflarından tasarruf nedeniyle, üye sayısının az olduğu illerde Oda İl Temsilcilerimizin adreslerine, fazla olduğu illerde ise örgütlerde çalışan üye adedine göre iş yeri adreslerine gönderilmiştir.

Vefat eden fakat uzun süre Ölüm Yardımından yararlanamayan meslekdaşlarımızın varislerine gerekli yardımın yapılabilmesi için bütün çabalar gösterilmiş, 1972 yılının Ocak ayı sonuna kadar vefat edenlerin geride bıraktığı 19 aileye ölüm yardımı yapılmıştır.

Bugüne dek vefat eden 16 üyemizin varisleri ölüm yardımı için sıra beklemektedirler.

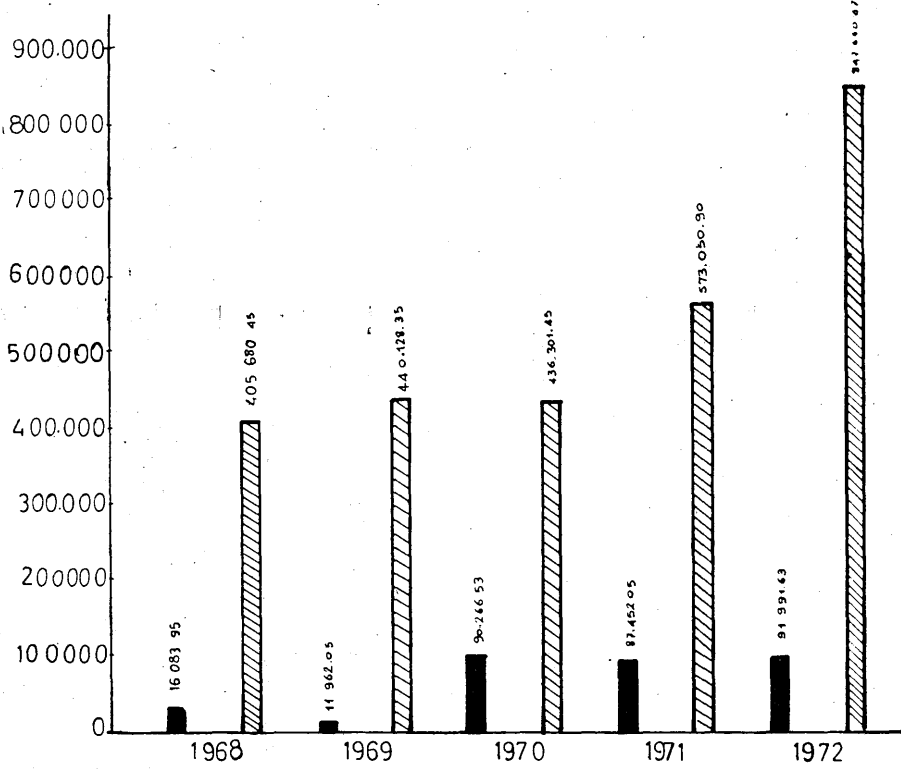

Yıllara Göre Ölüm Yardımı Yapılan Aile ve Yapılan Ölüm Yardım Miktarını Gösteren Grafik

NOT : 1970 yılında ödenen miktarın 27.909.00 lirası çek kesilmesine rağmen 1973 yılının Ocak ayının ilk haftasında ödenebilmiştir.

Aidatları kolay ve süratli tahsil edebilmek için bütün tedbirler alınmış, evvelce yalnız T.C. Ziraat Bankası Yenişehir şubesi nezdindeki hesabımıza ilave olarak, Emlâk Kredi Bankası Yenişehir şubesinde ve P.T.T. posta çekleri hesabı açtırılmıştır.

Aidat ve sair gelirleri gösteren grafik aşağıda çıkarılmıştır.

aidat vesair gelirler grafiği

■ sair gelirler
▨ aidatlar

Geçmiş yıllardan devreden bugüne dek biriken aidat borçları 1.366.421 lirayı bulmuştur.

Yukarıdaki grafiğin tetkikinden de görüleceği üzere aidatların en çok tahsil edilebildiği yıl 1972 olmuştur.

Haziran 1972 Yönetim Kurulumuz 60.TL'nin üzerinde aidat borcu olanların icraya verilmesine karar almıştır. Bundan sonra 60. liranın üzerinde Odaya aidat borcu olan 3850 üyemizi borçlarını bir ay içinde def'aten ödemeleri ya da takside bağlamak üzere taahhütte bulunmaları için icra ihtarnamesi gönderilmiş birçok üyemiz borcunu takside bağliyerek ödemeye başlamışlardır. İhtarnameye cevap vermeyen veya borcunu ödemeyenlerin listesi çıkartıl-

miş ve faaliyet raporunun baskıya verildiği zaman da icra takibatı yapılmak üzere hukuk müşavirimize verilmiştir.

Yıllara göre üyelerimizin Odaya ödemesi gereken aidat durumlarını gösterir tablo aşağıdadır.

Yıllar	1971 yılı sonu itibariyle aidat borçları	1972 yılı içinde tahsil edilen üye aidatları	1972 yılı sonu itibariyle (1973 yılına devreden) aidat borçları
1961	2.669.—	1.119.—	1.550.—
1962	1.746.76	836.76	910.—
1963	3.259.—	1.519.—	1.740.—
1964	10.333.—	3.133.—	7.200.—
1965	29.657.50	15.859.50	13.798.—
1966	60.054.20	19.332.20	40.721.—
1967	89.836.—	31.227.—	58.609.—
1968	148.984.—	54.458.—	94.526.—
1969	229.954.—	85.665.—	144.289.—
1970	326.893.50	110.638.50	216.255.—
1971	456.825.—	156.152.—	300.673.—
1972		328.981.—	486.150.—
	GENEL TOPLAM	847.660.66	1.366.421.—

Her yıl artan büro iş kapasitesinin azaltılması ve P.T.T. masraflarından tasarruf sağlanması için aidatların her üç ayda bir örneğin (Mart, Haziran, Eylül ve Aralık ayları sonunda) gönderilmesi en uygunudur.

Oda Şubelerimiz :

Şubelerimizin harcamaları Oda talimatnamemizin 36. maddesinin (d) fıkrasına göre 1972 yılı Oda bütçesinden yapılmaktadır.

Şubelerimiz 3 aylık harcadıkları geçici gider bütçelerini Odamıza göndermektedirler. Bütçe, inceleme sonucunda tasdik edildikten sonra avans gönderilmesi ve 3 ay tamamlandıktan sonra sarf evrakının Odamıza intikali ile avanslarının kapatılıp 2 ci 3. aylık gider bütçesine göre yukarıda açıklanan hususların tekrarlanması, denetçilerimizin de ikazı ile ancak yıl sonunda usul haline getirelebilmektedir.

İstanbul Şubemizin; yıl içinde 662,05 TL. PTT temsil ve sair giderler fasıllarından harcamaları olmuştur. Bu Şubemiz, 1972 sonunda 2211,95 TL. nakit avans olarak 1973 yılına devretmiştir.

1973 Yılı ilk 3 aylık gider bütçe teklifleri,

PTT Giderleri	:	200 TL.
Kırtasiye Giderleri	:	200 TL.
Genel Kurul Toplantı Giderleri	:	2.500 TL.
Toplantı Giderleri	:	600 TL.

olmak üzere toplam 3.500,— TL. olarak Odamızca tasdik edilmiştir.

1973 yılına devreden 2.211,95 TL. da nazara alınmış, 1.288,05 TL. daha gönderilerek gider bütçelerini karşılayacak 3.500.— TL. avans nakdi tamamlanmıştır.

İstanbul Şubemiz diğer ihtisas Odalarının İstanbul'daki Şubesi ile iyi bir ilişki kurmuş, ortak toplantılar düzenlemiş teknik eleman camiasının sorunlarını eleştirmiş, demeç ve basın toplantıları ile de kamuya duyurmuştur.

İzmir Şubesi :

Yeni kurulmuş ve 1 yıldır faaliyette bulunan İzmir Şubemizin 1972 yılı içinde muhtelif fasıllardan 2.614,05 TL.lik harcaması olmuştur. Giderlere karşılık gönderilen avanslardan 1675,95 TL. bakiye 1973 yılına nakit olarak devretmiştir. 1973 yılı ilk 3 aylık gider bütçe tasarıları incelenmiş ve neticede :

Büro Malzemesi ve Kırtasiye	:	50 TL
P.T.T. Giderleri	:	50 TL
Temsil Giderler	:	125 TL
T. Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği		
İzmir Şubesi 1972 yılı kira karşılığı	:	1.500 TL
1973 yılı 3 aylık kira karşılığı	:	375 TL
Huzur Hakları	:	750 TL
Olmak üzere Toplam	:	2.850 TL.lik

gider bütçesi tasdik edilmiş ve 1972 den devreden 1.675,95 TL. nakit avansın bütçe tutarı 2.850 TL. çıkarılabilmesi için 1.174,05 TL. daha gönderilerek giderlerine karşılık nakit avans tamamlanmıştır.

Temsilciliklerimiz:

Ankara, İstanbul, İzmir hariç diğer 64 ilde mevcut üyelerimizin kendi aralarından Oda Yönetim Kurulumuzun yetkisine daya-

narak seçmiş oldukları İl Temsilcilerimizin hepsinin olumlu ve başarılı çalışmaları bulunmaktadır.

İl Temsilcilerimiz de Kırtasiye, PTT gibi masraflarını Odamız bütçesinden yapmışlardır.

Temsilcilerimizin cüz'i de olsa yekûn tutan harcamaları yanında sağladıkları faydalar kıyaslanamayacak kadar büyüktür. İl Temsilciliği görevinde mesai veren ve emeği geçen üyelerimize huzurunuzda teşekkürü borç biliriz.

da görev verilmiş olması, yine Veteriner Hekimlerin yersiz tepkisi ile karşılanmıştır.

Bütün bu tutucu hâttâ geriletici ve baltalayıcı çabalara rağmen Ziraat Yüksek Mühendisleri tarafından yönetilen bazı kuruluşlarda daha çok, zaman zaman başa geçen yöneticilerin isabetli görüşleri ve cesaretli tutumları ile damızlık hayvan üretimine başlanmış ve kısa zamanda ileri memleketlerdeki seviyelerde damızlıklar yetiştirilebilmiştir.

Bu başarılarda Fakültemizin gönüllü olarak yaptıkları teknik ve bilimsel yardımların büyük rolü olmuştur. Bunun gibi Şeker Fabrikaları Ziraat Teşkilatları da her şeye rağmen besi projesini başarı ile yürütmüştür. Keza, bazı illerimizde Teknik Ziraat Teşkilatı çeşitli itiraz ve şikayetlere rağmen, çiftçilerin damızlık hayvan ihtiyaçlarını karşılamaya ve yetiştiricileri organize etmeye muvaffak olmuştur.

Ziraatçiler yönünden gayri müsait şartlara rağmen başlayan ve gelişen başarılı hizmetlere karşılık Veteriner Hekimler yönünden damızlıkcılık bakımından duraklamalar, hâttâ gerilemeler baş göstermiştir. Bunlar tarafından yönetilen müesseseler il ve ilçe Veteriner Hekimliğinin daha düşük kazançlı hale geldiklerinden. büyük ölçüde eleman sıkıntısı çekmeye başlamışlardır. Öyleki, emekli askerî Veterinerleri istihdam edebilmek için özel kararnameler çıkarılmaktadır.

Bu gerçekler karşısında taassup, başka işleme yolları aramış ve şimdilik iki tane bulmuştur. Bunlar; biri «Hayvancılık Bakanlığı», olmazsa özerö bir Müsteşarlık, ikincisi de müstakil bir Zootečni Fakültesidir. Ziraat Mühendisleri Odası ve Birliği Türkiye Zootečni Dernekleri Federasyonu tarafından bu konuda hazırlanan karşı görüşleri benimseyerek yayınlamışlardır. Ziraat Fakülteleri Hayvan Yetiştirme Bölümüne mensup bilim adamlarınca da isabetli görülen bu karşı görüşlerin en önemlilerini sizlere özetlemek isterim :

Önce Hayvancılık Bakanlığı veya Müsteşarlığı konusunu ele alalım. Bize göre böyle bir kuruluş yurt tarımı, yurt ekonomisi hâttâ güvenlik bakımlarından zararlıdır. Nedenleri şöyle özelelenebilir :

1 — Hayvansal ürün çiftçi tarafından yetiştirileceğine göre ona bunun yollarını öğretecek bir teşkilata lüzum vardır. Türkiye'de ileri memleketlerde olduğu üzere çiftçiye ileri tarımsal üretim

tekniki iletmekle görevli ve bu görevi bitkisel üretim konularında oldukça başarılı bir seviyede yapmakta olan bir teşkilat varken yeni Bakanlık veya müsteşarlığın buna paralel bir teşkilat kurması boşuna para ve emek israfına yol açacaktır. Böyle bir üst kuruluş-
tan umulan bütün fonksiyonların yerine getirilmesi için gerekli para ve eleman gerçekçi bir görüşle hesaplandığı takdirde mevcut kaynaklarımızın buna yetmeyeceği hemen anlaşılacaktır. Bu yapılmadan politik bir görüşle böyle bir kuruluşa gidilirse eli ayağı olmayan bir merkez teşkilatından daha fazlası yapılamaz.

2 — Yeni Kuruluş, Ziraat Teşkilatı ile sürtüşme ve zıtlasma durumuna düşecektir. Aynı çiftçiye birisi Hayvansal üretimini, ötekisi de bilimsel üretimini arttırmasını örgütleyecektir. Böylece çiftçi şaşırarak en fenası Devlete olan güvenini yitirecektir. Bu iki teşkilât kendi alanlarında başarılı görünmek düşüncesiyle çiftçiye vada ve taviz yarışına girecek, böylece de hangisi olursa olsun üretim ekonomik olma niteliğini kaybedecektir.

3 — Halen bir çok kuruluşun birbirinden habersiz köye gidişinin doğurduğu israftan ve düzensizlikten şikayet edilirken bunlara bir yenisi eklenmiş olacaktır.

4 — Hayvansal Üretim Teşkilatı, çiftçinin kendi imkanları ile hangi çeşitten ve ne miktarlarda yem üretebileceğini ve bunun tekniğini bilip bilmediğini hesaba katmadan yapacağı tavsiyeler çiftçiye zarara sokabilecektir. Bu da keza onun devlete güvenini sarı-
sacaktır.

5 — Yüksek kademede tarımsal üretim politikasını tesbit ve yürütme olanağı kalmıyacaktır.

6 — Burada hatırlatmak isteriz ki, Tarım sektöründe başarı, tarım işletmelerini birer ekonomik ünite olarak kabul edip onların bütünü ile kalkındırılması yolunu tutmağa bağlıdır. Tarım İşletmelerindeki üretim faaliyetleri ile üretim vasıtaları arasındaki bağlantıları bilmeden veya gözönünde bulundurmadan onların üretim güçlerini arttırmağa imkan yoktur. İşletmeler ne kadar ihtisaslaşmış olurlarsa olsunlar tarım işletmeciliğinin genel kuralları dışında kalamazlar.

7 — Hayvansal üretim seviyemizin geriliği müstakil bir teşkilatın yokluğuna bağlanamaz. Bundan, Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana sürdürülegelen hatalı tutum ve uygulamalar sorumludur. Yeni kuruluşa gitmeyi önermekle başka bir hata daha yapılmaktadır. Fakat, bu seferki ortaya atılan öneriler daha büyük, daha

ağır ve tehlikelidir. Bunun tipik örneği, Tarım Bakanlığı oluruyla kurulan «Hayvancılığı Geliştirme Genel Müdürlüğü»nün 3 yıldan beri hiçbir olumlu çalışma göstermemesidir.

Şimdi müsaadenizle Zootečni Fakültesi ile ilgili görüşlerimizi özetliyeceğim :

Malumunuz olacağı üzere, mevcut dört Ziraat Fakültemizin hepsinde hayvancılık bölümleri vardır. Şimdiye kadar 650 civarında Zooteknist Ziraat Yüksek Mühendisi yetiştirilmiştir. Bunlardan konuları üzerinde çalışma imkanı bulanlar gerçekten çok başarılı olmuşlardır. Bugün D.Ü. Çiftliklerinde Tavukçuluk, Zootečni Araştırma Enstitü ve İstasyonları ile eski kuruluşlu Tarım Meslek Okullarında ileri memleketlerdekilere kıyaslanabilecek seviyelerde damızlık yetiştirilmiş ve üretilmiş ise bunlar hep mezunlarımızın övünülecek eserleridir. Özel sektörde de çalışmakta olan Zooteknist Ziraat Yüksek Mühendisleri mevcuttur.

Hal böyle iken, Veteriner Hekimlerin görüşü ve isteği üzerine 3. kalkınma planına ayrı bir Zootečni Yüksek Öğretim müessesesi kurmak imkanlarını inceleme görevi konmuştur. Yegane gerekçe de bu konuda Veteriner - Ziraatçı sürtüşmesini önlemektir.

1 — Bir defa aramızda bir sürtüşme olduğunu kabul etmiyoruz. Demokratik sistem ve anlayış içinde yaptığımız tenkidlerin sürtüşme olarak nitelendirilmesi antidemokratik bir tutumdur.

2 — İkinci olarak, Fakültelerimizde yurt ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte ve miktarda Zooteknist Ziraat Yüksek Mühendisi yetiştirmeye devam edeceğiz. Anayasanın Üniversitelere tanıdığı bilimsel özerklik karşısında hiçbir kuvvet bizi bu karardan çeviremez.

3 — Ayrı bir Zootečni Fakültesi kurulduğu takdirde bizler buna katkıda bulunamayız. Milyonlarca lira sarfedilecek, fakat bizimkilerden daha kuvvetli eleman yetiştirilemeyecektir.

4 — Böylesine bir yüksek öğretim kurumu hayvancılığı ileri batı ülkelerinde yoktur. Buralarda kaide olarak bütün tarımsal üretim konuları hayvancılık dahil Ziraat Fakültelerinde öğretilir. Başka ülkelerde ihtisas yapmış zooteknist veteriner hekimler bu öğrenimlerini Ziraat Fakültelerinde yapmışlardır.

Sonuç olarak, şunu söylüyoruz :

Tarım; toprağı, bitkisel ve hayvansal üretimi ile birbirinden ayrılamaz organik bir bütündür.

Bu hütünün meslek taassubu güden ve başarısızlıklarını kamufle edecek şekilde parçalanmasını istemek, bu yolda 3. Beş Yıllık Plâna bir dizi önerilerde bulunmak ve Tarım Bakanlığı bünyesinde özerk bir Hayvancılık Müsteşarlığı kurulması için teşebbüse geçmek en azından tarımımız yönünden ÷lkemize yapılacak en büyük kötölüktür.

TÜTÜN TEKNİK KONGRESİNDE ELDE EDİLEN SONUÇLAR VE ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

26 - 27 Haziran 1972 tarihlerinde Odamız tarafından İzmir'de düzenlenen «Tütün Teknik Kongresi» nin basında değerlendirilmesi çok olumlu olmuştur.

İzmir ve Ege'de yayımlanan tüm gazete ve dergiler sözü edilen kongreye sayfalarında geniş yer vermişlerdir.

İzmir'de yayımlanan Demokrat İzmir, Ege Ekonomi, Yeni Asır, İzmir Ticaret, Ege Ekspres Gazetelerinin yanı sıra, Milliyet, TRT, Anadolu Ajansı da bu haberi kamu oyuna duyurmuş, ayrıca yazarlar köşelerinde konuya yer vererek yorumlar yapmışlardır.

I — GİRİŞ

T.M.M.O.B. Ziraat Mühendisleri Odasının, İzmir Valiliği ve diğer bazı kuruluşların yardımlarıyla düzenlediği Tütün Teknik Kongresi, 26 - 27 Haziran 1972 tarihlerinde İzmir'de yapılmıştır. Teknik Kongreye ilgili Bakanlar, bilim adamları, üretici, tüccar, ihracatçılar, çeşitli oda temsilcileri ve basın mensupları katılmışlardır. Teknik Kongreye sunulan tebliğler ilgi ile izlenmiş, üreticiler, teknik elemanlar, ihracatçılar ve tüccarlar tartışmalara geniş ölçüde katılmak suretiyle, kongreye önemli katkılarda bulunmuşlardır.

Tütün Teknik Kongresine sunulan tebliğler ve sunanlar aşağıdadır.

1. Tütün İhracatımızdaki Güçlükler ve Çözüm Yolları
(Prof. Dr. Kâmil İlisulu. A.Ü. Adana Ziraat Fakültesi)
2. Memleketimiz Tütüncülüğünün Önemi, Sorunları ve Çözüm Yolları
(Sabri Alınak. Tarım Bakanlığı Müşaviri)

3. Türkiye’de Tütün Üretimi, Değerlendirilmesi ve Pazarlanması
(Ömer Şakir Ataman. İzmir Ticaret Odası)
4. Ege Bölgesi Tütüncülüğü
(Hüseyin Özbaş. Yeşilköy Bölge Zirai Araştırma Enstitüsü)
5. Rezidü Sorunu ve Tütünlerimiz
(Sadiye Enercan. Tekel Enstitüleri)
6. Tütün Mildiyösü
(Osman Özbaş. Bölge Zirai Mücadele ve Araştırma Enstitüsü, Samsun)

II — TÜRK TÜTÜNCÜLÜĞÜNÜN BUGÜNKÜ DURUMU

Türk tütüncülüğünün Türkiye tarımında, iç ve dış ticaretinde, dolayısı ile milli ekonomideki yeri çok önemlidir. Tütüncülüğümüz konusunda ortaya çıkan sorunlar, üretici, tüketici, ihracatçı, ilgili teknik kuruluşlar ve idarecilerimizi çeşitli yönlerden, geniş ölçüde etkilemektedir.

Türkiye’de, 1965 - 1969 yılları arası beş yıllık ortalamaya göre, tütün dikim sahası 278 472 hektar, üretim 159 091 ton, verim 57,4 kg/dekar, tütün ekici aile sayısı 389 877 dir. Son iki yılda ise, dekara verim hariç tutulursa, dikim sahası ile ekici sayısındaki artış, bu ortalama rakamların çok üstünde bulunmaktadır.

Türkiye’de tütün üretimi, aynı yıllar arasındaki ortalamaya göre, % 67,4 Ege, % 16,2 Karadeniz, % 9,6 Marmara, % 6,2 Doğu - Güneydoğu ve % 06 oranında ise diğer bölgelerimizde yapılmaktadır.

Üretilen tütünlerimizin, (1965-1969- ortalama, 81 814 tonu ihraç edilmekte, 40 000 tonu iç tüketimde kullanılmakta, 37 000 tonu ise stok yapılmaktadır. Dış satışlardan yıllık ortalama 913 122 000 T.L., iç satışlardan 2 900 000 000 T.L. sağlanmaktadır. Stok tütünlerimizin değeri ise, 1,5 milyara yaklaşmaktadır.

Uluslararası tütün ihracat ve ithalat hacmi 825 000 tondur. Bunun % 50’si Amerikan tipi tütünler, % 30’u Türk tipi kalite tütünleri ve % 20 si de diğer cins tütünlerdir. Türkiye’nin tütün ihracı, son beş yılın (1966-1970) ortalamasına göre, 55,8’i Dolar sahasına dahil ülkelere, % 18,8’i A.E.T. ülkelere, % 17,7’si anlaşmalı memleketlere, % 4,8’i anlaşmasız memleketlere ve % 2,9’u diğer A.P.A. ülkelere yapılmaktadır. Ençok tütün ihraç ettiğimiz devletler sı-

rasiyle A.B.D., B. Almanya, Japonya, Macaristan, D. Almanya ve Çekoslavakya'dır.

Türkiye'de tütün üretimi, denetleme ve destekleme işleri, 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanununa göre Tarım, Gümrük ve Tekel Bakanlıkları tarafından organize edilmektedir.

III — TÜRK TÜTÜNCÜLÜĞÜNÜN SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI

Türkiye'de tütün üretimi aile işletmeleri şeklinde yapılmaktadır. Kaliteli tütün elde edebilmek, uygun ekolojik koşullar yanında, bilgi, görgü, hüner ve el emeği gibi birçok faktörlere bağlıdır. Tütün, yalnız üreticisini değil, tüketici, endüstri, iç ve dış ticaretini yapan kimseleri de yakından ilgilendirmekte, geçim kaynağı, iş sahası olarak önemini muhafaza etmektedir. Bu sebeplerle, tütün konusunda ortaya çıkan sorunlar, çok yönlü olmakta, geniş kitleleri etkilemektedir.

Tütün konusundaki sorunları, üretim tekniği ile ilgili sorunlar, tütün organizasyonu ile ilgili sorunlar, tütün pazarlama ve ihracatı ile ilgili sorunlar halinde özetleyerek, bunları çözüm yolları ile birlikte incelemek yerinde olur.

A — TÜTÜN ÜRETİM TEKNİĞİ İLE İLGİLİ SORUNLAR VE BUNLARIN ÇÖZÜM YOLLARI

1. Türk tütüncülüğünün esası, kaliteli tütün üretimine dayanmaktadır. Son yıllarda, tütün dikim sahaları taban arazilere doğru genişlemektedir. Tedbirler alınmazsa, kaliteli tütün üretimi büyük ölçüde geriliyecektir.

Öngörülen tedbirler şunlardır :

a — Tütün dikim sahaları yeniden gözden geçirilerek, kaliteli tütün yetiştirilen alanlar tesbit edilmeli, taban arazide tütün üretimine izin verilmemelidir.

b — Fiyat, destekleme alımları, çevirme kredisi ve avanslar, mutlaka kaliteyi teşvik edici yönde kullanılmalıdır.

c — Tütün üretim tekniği ile ilgili her türlü çalışmalar Tarım Bakanlığının sorumluluğuna verilmelidir.

d — Bölge Zirai Araştırma Enstitüleri, kendi bünyeleri içeri-

sinde tütün ile ilgili her türlü araştırmaları yapabilecek ve neticeleri ekicilere ulaştırabilecek birer tütün bölümü kurmalıdır.

2. Tütün üretimi yapılan bölgelerde fide yetiştirilmesi, dikim, bakım, hasat, kurutma, işleme ve denkleme, mücadele, çeşit çokluğu ve karışıklığı konularında birçok sorunlar devam edegelmektedir. Bunların ciddi olarak ele alınıp çözümlenmesi gereklidir.

Öngörülen tedbirler şunlardır :

a — Tütün fidelikleri, yetiştirme tekniğine uygun olarak tesis edilip hazırlanmalı, açık yastık yerine kapalı yastıklar tercih edilmeli ve örtü yerine iyi netice veren kaput bezi kullanılmalıdır.

b — Dikim için mutlaka sıhhatli, hastalıktan arı fideler kullanılmalı, gerektiğinde ilaçlı mücadeleye başvurulmalıdır. İlaçlamada, rezidü problemi daima göz önünde tutulmalıdır.

c — Tütünde gübreleme, sulama ve diğer yetiştirme tekniği ile ilgili araştırmalar hızla neticelendirilerek ekiciye intikal ettirilmelidir.

d — Tütünlerin kurutulmasında gereken dikkat sarfedilmeli, Ege Bölgesinde «Izgara usulü», Karadeniz ve Marmara Bölgelerinde «Vagon usulü» ve diğer bölgelerde uygun gelen kurutma usulleri tatbik edilerek yerleştirilmelidir.

e — Tütünlerin denklenmesi ve işlenmesinde, ilgili kanun hükümlerine titizlikle uyulmalı, tütünün eline, rengine, nevine, kalitesine ve çeşit özelliklerine dikkat edilmelidir. Bu arada alıcının istekleri de göz önünde tutulmalıdır.

f — Tütün bölgeleri için uygun olarak tesbit edilmiş çeşitlerin ikamesi bakımından tohumluk üretimi yapılmalı, ekiciye sertifikalı tohumluk parasız temin edilmelidir. Ege Bölgesi için, kokusuz İzmir çeşiti, Denizli mıntıkası hariç, kaldırılmalı ve yerine Yeşilköy'de Islâh edilmiş 201/80 numaralı kokulu İzmir çeşiti konmalıdır.

g — Tütün ekicisinin ilgili konularda eğitimine gereken önem verilmelidir.

B — TÜTÜN ORGANİZASYONU İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

Diğer birçok sahalarda olduğu gibi, tütün üretim ve değerlendirilmesinde kazanılacak başarı, bu konudaki organizasyonun mü-

kemmelliğine bağlıdır. Tütünle ilgili kuruluşların ahenkli çalışabilmesi, düzenli bir iş bölümünü gerektirmektedir.

1.1969 tarih ve 1177 sayılı Tütün ve Tütün Tekeli Kanunu gereğince tütün sorunları ile Tarım, Gümrük ve Tekel Bakanlıkları ilgilidir. Fakat sorumluluklar kesin olarak belli olmamakta, bazı sorunlar ortada kalmaktadır. Gümrük ve Tekel Bakanlığının aynı zamanda alıcı ve tütün satıcısı olması, çok zaman kendi çıkarları için tek taraflı karar ve yatırımlara gitmesini gerektirmektedir. Dolayısıyla tütün konusunda tarafsız olamamaktadır.

Cözüm için öngörülen tedbirler şunlardır:

a — Tütün araştırma ve ıslâh, yetiştirme tekniği, üretim ve pazara hazırlama gibi çalışmalar, Tarım Bakanlığının kesin sorumluluğuna verilmelidir. Tekel Araştırma Enstitüleri, Tarım Bakanlığına devredilmelidir. Tarım Bakanlığı, tütün için yeni bir organizasyona girişmelidir.

b — Gümrük ve Tekel Bakanlığı, tütünün politikası, tütünün değerlendirilmesi ve kontrolü ile sorumlu bulunmalıdır.

c — Dış pazar temini ve fiyat kontrolü ilgili kuruluşların sıkı takibine verilmelidir.

d — Tütün destekleme alımları, tarafsız bir kuruluş tarafından yürütülmelidir.

e — Yürürlükteki kanunlara ilişkin yönetmelikler çıkarılarak, gerekli organlar vakit kaybedilmeden faaliyete geçirilmelidir.

f — Tütün Ekici Birlikleri, Tütün Ekici Federasyonları ve Türkiye Tütün Ekicileri Konfederasyonu desteklenmelidir.

g — T.C. Ziraat Bankası ile Tekel Bakanlığının ekiciye verdiği kredi, ve avanslar tatminkar seviyeye çıkarılmalıdır. Çevirme kredileri, 1. sınıf tütün yetiştirenler için (% 70 den fazla randımanlı) dekara 260 T.L., 2. sınıf için (% 35-70 randımanlı) dekara 200 T.L. sına çıkarılmalıdır. Verilen kredilerin, dikim sahasını artırıcı yönde olmamasına bilhassa dikkat etmelidir.

h — Tütün için gerekli uzun vadeli politika ve program itinalı bir şekilde tesbit edilip uygulanmalıdır.

C. TÜTÜN PAZARLAMA VE İHRACATLA İLGİLİ SORUNLAR İLE ÇÖZÜM YOLLARI

1. Memleketimizde tütün satış usulü ilkeldir. Ekicinin alıcıyı tercih etme durumu, alıcının alacağı malı görme ve kontrol etme

durumunda güçlükler vardır. Satılan tütün bedeli zamanında ödenememektedir. Tütünler belirli standarda göre tam olarak işlenip denklenememektedir. Tütün fiyatı ile kalitesi arasındaki ilişki kopmaktadır. Sigara endüstrisi, iç talepleri gereği gibi karşılayamamaktadır.

Bu konuda çözüm için öngörülen tedbirler şunlardır :

- a — Tütün alım ve satışlarında müzayede usulü getirilmelidir.
- b — Tütün bedelleri zamanında ödenmeli, fazla formaliteler mutlaka kısaltılıp basitleştirilmelidir.
- c — Tütünün kalitesine göre işlenip denklenmesi titizlikle takip edilmeli, taban fiyatla tavan fiyat arasındaki fark, kaliteyi teşvik edici şekilde geniş tutulmalıdır.
- d — Fiyatların tesbitinde, üretim miktarı, kalite, dünya fiyatları, stok durumu ve ihraç imkânları titizlikle ele alınmalıdır.
- e — Filitreli sigara üretimi artırılmalı, tiryakinin istekleri göz önünde tutulmalıdır.

2. Tütünlerimizin ihracında önemli sorunlar vardır. Tütün stoklarımız her yıl artmaktadır. Maliyet yüksektir. Türk tipi tütün yetiştiren Yunanistan, Bulgaristan ve Yugoslavya gibi komşu ülkelerle rekabet güçlükleri ortaya çıkmaktadır. Mevcut alıcılarımızı elde tutmak ve yeni pazarları arayıp bulmak gereklidir.

Bu konularda öngörülen tedbirler ise şunlardır :

- a — Mevcut tütün stoklarımız her çareye başvurularak eritilmelidir.
- b — Tütün üretimi ile stok arasındaki ilişkiye dikkat edilmelidir.
- c — İhraç edilen tütünlerimiz kalite yönünden kontrol edilmelidir.
- d — Alıcılarımızın istekleri göz önünde tutulmalıdır.
- e — Maliyeti düşürücü tedbirlere başvurulmalıdır.
- f — Rakip olan komşu ülkelerin, tütün politikaları yakından izlenmelidir.
- g — B. Almanya, Japonya, ve A.B.D. için tütün ihracımızı artırıcı tedbirler araştırılmalı, diğer Asya ve Afrika Ülkelerinde yeni pazarlar tutulmalıdır.

h — B. Almanya için ihraç tütünlerimizde ortaya çıkabilecek olan rezidü sorununa dikkat etmelidir.

i — B. Almanya'da, Efes ve Samsun sigaraları gibi, mamul sigara satışından alınan iyi sonuçlar değerlendirilmeli ve aynı şekilde diğer pazarlara uygulama cihetine gidilmelidir.

ı — Tütün satışları için gereken reklâm ve propağandaya önem verilmelidir.

j — Dış piyasaların talep değişikliği ve fiyatları yakinen izlenmelidir.

k — Belli başlı pazar ülkelerinde Ziraat Ateşelikleri kurulmalıdır.

l — Dış pazarlardaki fabrikalara yetişmiş harmancı tütün eksperlerimizi yerleştirme imkânları araştırılmalıdır.

Tütüncülüğümüzün şimdiki halde karşılaştığı sorunlar, vakit kaybetmeden isabetli ve kesin kararlar almayı gerektirmektedir. Bu konuda yapılacak herhangi bir ihmâl, tütüncülüğümüz için ileride telafisi mümkün olmayan büyük sorunlar ortaya çıkarabilecektir.

(Ek : 22 - a)

T.M.M.O.B.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Sakarya Cad. No. 30 — ANKARA

Telefon : 12 07 68

Sayı (13) - 404

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile bu kanunun 1327 sayılı Kanunla değişik bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazı maddelerin kaldırılmasına dair kanun hükmündeki kararnamenin 30 Aralık 1972 tarih ve 14407 sayılı Resmi Gazetede neşredildiği m-lumlarınızdır.

Kararnamede evvelce intibaklarda yapılan adaletsizliklerin bir çoğunu düzelten hükümler bulunmasına rağmen, en önemli bir soruna çözüm getiren hükme rastlanamamıştır.

Şöyleki: 657 Sayılı Kanuna göre 4 yıl tedris yapan Mühendis ve Yüksek Mühendislerin intibakı 10 ncu derecenin 3 ncü kademesinden 5 yıl tedris yapan Yüksek Mühendislerin intibakları 9'ncu derecenin 3 ncü kademesinden yapılmıştır.

Bu uygulamada büyük bir çoğunlukla Ziraat ve Kimya Yüksek Mühendisleri mağdur edilmişlerdi.

657 sayılı kanun yürürlüğe girdiği zaman bütün Ziraat Fakülteleri 5 yıllık tedris yapmakta idi. Hatta Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi ilk mezunlarını dahi vermişti.

Mühendislik dışındaki diğer meslek gruplarının da fakültelerinin geçmiş yıllarda tedrisatları bir-iki yıl eksik olmasına rağmen (Örneğin : Mülkiye 2 sene, Ankara Hukuk 3 sene) bunların intibaklarında ayırım yapılmamıştır.

5 yıllık ders program ve saatlerini 4 yıla sıkıştırarak Yüksek Mühendis ünvanı ile diploma veren Ziraat Fakültelerinden mezun

olan üyelerimizin de 9 ncu derecenin 3 ncü kademesinden intibak ettirilmeleri gerekirdi. Kaldıki bir yıl eksik tahsil yapmadan ötürü 1 derece eksik intibak ettirilmeleri de büyük adaletsizliktir. Zira en kötümser şartlarda bir yıl eksik tahsil için 10/3 değil bir kademe noksanıyla 9 ncu derecenin 2 nci kademesinden başlamaları icabederdi.

Bahis konusu kararnamenin geçici 2. maddesinin beşinci paragrafı aşağıya aynen çıkarılmıştır.

«Şu kadarki bunlardan 1.6.1973 tarihinden itibaren bir yıl içinde emekliye ayrılma isteğinde bulunanlar ile maluliyet yaş haddi veya ölüm sebebiyle görevlerinden ayrılanların emeklilik işlemleri, bu kararname ile getirilen intibak hükümlerinin uygulanmasından önceki emeklilik keseneğine esas aylık derece ve kademeleri üzerinden yapılır.»

Yukarıdaki paragrafın tetkikinden de görüleceği üzere kararnamenin geçici maddesinin bu kısmı hiç de olumlu değildir.

Zira; kararname çıksın da intibaktaki hatalarım düzeltilsin sonradan emekliye ayrılalım diye bekleyen yüzlerce üyemizin haklarını kısıtlayıcı ve hatta tahdit edici zorlayıcı bir maddedir. Demokratik kurallara da aykırıdır.

Emekliliğe ayrılmak istiyeni 1.6.1974 yılına kadar haklarını alabilmesi için bekletmekten başka bir şey getirmediği gibi tesadüfi aynı tarihler arasında ölenlere de ayrı haklar getirmektedir. Adeta bu tarihler arasında ölmek, geride kalanlara karşı da vicdanî bir şanssızlık ve haksızlık getirecektir.

Anılan kanun niteliğindeki kararnamenin çok yakında Millet Meclisinin tasdik ve müzakeresinden geçirileceğini haber almış bulunuyoruz.

Kararname Millet Meclisi'nde müzakere edildiği esnada sözkonusu 4-5 yıllık tahsil farkından ötürü meydana gelen huzursuzluğun giderilmesi ve geçici ikinci maddenin beşinci paragrafının olumlu şekilde düzeltilmesi için gayret çaba ve yardımlarınızı önemle rica ederiz.

S a y g ı l a r ı m ı z l a
Yönetim Kurulu Adına
Başkan
Cemil KALELİ

Dağıtım :
Meslekdaş Parlamenterlere.

T.M.M.O.B.
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN
TOPRAK VE TARIM REFORMU
KANUN TASARISINDAKİ MADDELERLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Kanun Tasarısında yer alan maddelerin çoğunluğunu benimsiyoruz. Ancak, bazı maddelerin tadili ve açıklığa kavuşturulmasında fayda mütalâa etmekteyiz.

Tadilini teklif ettiğimiz maddeler aşağıda belirtilmiştir.

Madde 19 — Reform bölgesi dışındaki devlet, il, belediye ve köy tüzel kişilerinin özel mülkiyetindeki topraklar için satış, tasarruf şeklinin değiştirilmesi, taksimi ve temlik gibi hususlarda Reform Müsteşarlığının muvaffakatının alınması zorunlu kılınmalıdır.

Madde 28 — Toprak ve Tarım Reformu uygulamasında mutlak surette bir tavan işletme büyüklüğü getirilmelidir. Bu Toprak ve Tarım Reformunun başlıca sorunudur.

Kurulacak tavan işletmelerinin rasyonel işletme hüviyeti alması gerekir. Bunun için; Türkiye'nin genellikle kurak ve yıldıan yıla değişik bir iklimin etkisi altında bulunuşu dolayısıyla; arazi-işgücü -sermaye gibi üretim faktörlerinin optimal bir şekilde kombine edilmesi gereklidir.

Madde 36 — Bu maddenin 4 ncü fıkrasının son kısmı Anayasaya aykırı düşmektedir. Ayrıca muvazaalı satışların da yapılmasını teşvik edebilir. Açıklık bırakmıyacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Madde 37 — Toprak ve Tarım Reformu dışındaki kamulaştırma kararının kimin tarafından verileceği belli değildir. 46. ncı mad-

de «Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü ile örgütü yapar ve yürütür» demektedir. Karar yetkisi burada da belirtilmemiştir. Reform dışındaki kamulaştırma kararının da Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca verilmesi hususunun belirtilmesi uygun olur.

Madde 42 — Teşvik hükümlerinden yararlanan özellikle tarıma dayalı sanayi ve diğer sanayi madencilik, turizm gibi özel sektörde ilgili yatırımlara hissedar olan, arazisi kamulaştırılan maliklere öncelik tanınmalıdır.

Madde 51 — Siyasal amacın uygulanmadığı hallerde, madde-nin son fıkrasındaki Ziraat Fakültesi mezunlarına dağıtımda öncelik tanınmasını lüzumlu görmekteyiz. Esasen yıllık 15000 liralık zirai gelir fakülte mezunları için hiç de cazip değildir.

Toprak ve Tarım Reformu bölgeleri dışında ve Reform Bölgele-
rinde tarım işletme plânları ile diğer tarımda ilgili etüd ve proje-
ler yapmak üzere özel teknik büro kuracak veya Devlet kesiminde
görevlendirilecek Ziraat ve Orman Yüksek Mühendislerine ve Kli-
nik açacak veteriner hekimlere ihtiyaç olacaktır. Bu hususa tasa-
rıda yer verilmelidir.

Madde 53 — Tasarıda öngörülen taban ve tavan arasında ku-
rulacak yeni tarım işletmelerinin rasyonel işletme hüviyetini alması
gerekir. Bunun için arazi-işgücü-sermaye gibi üretim faktörlerinin
optimal bir şekilde kombine edilmesi konusu önem kazanır. Bu da
ancak iyi bir işletme plânı ile sağlanabilir. Reform bölgelerinde
ödev alacak elemanların özel bir hizmet içi eğitimden geçmeleri
isabetli olur.

Yeni kurulan tarım işletmelerinde insanın gücünün yılda en az
300 gün çalışma olanağı bulması Batı Avrupa memleketlerinde ön-
görölmüş ve bunu sağlayıcı tedbirler alınmıştır. Memleketimizde de
aynı kıstası kabul etmekte hiçbir sakınca yoktur. Böylece gizli iş-
sizlik söz konusu olamaz. Gizli işsizlik ortadan kalkınca işgücüne
düşen verim ve gelir artar.

Avrupa Ekonomik Topluluğu'na asil üye olmak için geçiş dö-
neminde ilerlediğimize göre geçiş dönemi sonunda gümrüklerin
kaldırılmas ile serbest rekabetle karşılaşacağımızdan fiyat ve kalite
bakımından serbest pazarda tutunabilmemiz gerekir. Aksi halde
Topluluk üyesi bazı memleketlerin ürünlerinin piyasalarımızda yer
alması kaçınılmaz bir hale gelebilir. Bu sebeple üretim faktörleri-
nin iyi dengelenmesi ile verimin artması dolayısıyla birim verim ba-

şına safi gelirin yükselmesi rekabet olanağını sağlar. Esasen, marjinal alanlarda üretime geçilmesi Ortak Pazar içinde olumlu sonuç almayı güçleştirir. Bu sebeple rasyonel işletmelerin kurulması zorunluğu ile karşı karşıya bulunuyoruz.

Madde 58 — Reform bölgesi içinde toparlandırılamayan çiftçisile başkanlarına yan gelir değil esas geçimini sağlayacak gelir getirici tedbirler alınmalıdır.

Dış ülkelere işçi göndermede öncelik oranı yüzde 50 ye çıkarılmalıdır.

Toprak ve Tarım Reformunu memleketin kalkınma plânı çerçevesinde düşünmek ve ele almak zorunluğu vardır. Toprak ve Tarım reformunu kısa zamanda bütün memleket ölçüsünde uygulamak çeşitli nedenlerle mümkün olmadığından belirli bölgelerde başlamak gerekmektedir. Bu bölgelerde yapılacak reform çalışmaları bölge kalkınma plânı içinde ele alınmalıdır.

Yapılan araştırmalar göstermiştir ki nüfusun az olduğu bilinen Doğu ve Güney Doğu illerimizde dahi büyük bir arazi potansiyeli yoktur. Nüfus yığılması vardır. Bu yığılma birçok yerlerde patlama noktasına ulaşmıştır.

Tasarının 58. nci maddesinde dış ülkelere çalışmaya gitmede öncelik tanınması, eğitilerek tarım dışı sektörlere aktarılması, girişecekleri yeni teşebbüslerde kredi sağlanması gibi bazı kolaylıklar öngörülmüş ise de bu tedbirler yeterli değildir. Bu sebeple reform bölgesinde toprak kaynakları tesbit edilerek ıslah tedbirleri de alındıktan sonra kaç aileye yetecek toprak bulunduğu ortaya çıkarıldıktan sonra topraklandırılamayan aile başkanlarına ne şekilde çalışma alanı sağlanacağı planlanmış olmalıdır. Aksi halde bölge içinde işsizler ve dolayısıyla memnun olmayanlar grubu meydana gelir. Bu sebeple reformun uygulanacağı bölgeler için bölge kalkınma plânlarının yapılması zorunluğu vardır.

Madde 68 — Mirasçılar kendi aralarında anlaşma suretiyle; tavan miktarları aşmamak kaydıyla, esas geçim kaynağını tarımdan sağlayan diğer mirasçılara devir ve temlik edebilmelidirler.

Bu husus açıkça, bu maddede belirtilmelidir.

Madde 71 — (p) fıkrasındaki kooperatiflerin özel mülkiyeti tabirine açıklık getirilmelidir. Zira kooperatiflerin, özel mülkiyeti istisna haller dışında söz konusu değildir. (Çayır, Mer'a, Bahçe, Ara-

zi İslâhı, Kavaklık, Okalüptüsler, Orman içi tarıma elverişli araziler ve ayrıca vakıf arazileri için uygulama kuralları belirtilmelidir.)

Madde 82 — Kooperatiflere bu madde ile tanınan muafıklar yeterli değildir. Burada, kooperatiflere; gümrük vergisi, vergi indrimi, kredi ile teşvik ve uygulama hükümlerinden yararlandırılma da geniş imkân verilmelidir.

Madde 108 — Devlet Sulama Şebekesi alanı içinde toprağı bulunan bütün çiftçiler kooperatiflere girmek zorunluğunda olmalıdır.

Madde 134 — Tesbit ve tahsis işinin Reform Bölgelerinde Toprak ve Tarım Reformu bölge başkanlığınca yapılacağı, Reform Bölgesi dışındaki mer'a yaylak ve kışlakların tesbit ve tahsisinin ise Köy İşleri Bakanlığınca yürütülebileceğı belirtilmekte ve bu yerlerin daha sonra Toprak ve Tarım Reformu bölgesi olarak ilânı halinde mer'a, yaylak ve kışlakların tesbit ve tahsisinin yeniden düzenleneceğı kaydedilmektedir.

Aynı meslek gurubu (Ziraat Yüksek Mühendisleri) tarafından bir kere tesbit edilmiş olan mer'a yaylak ve kışlakların bilahere yine aynı veya başka meslek mensubu elemanlar tarafından tekrar tesbit ve tahsis edilmesi, hem idari ve hem de teknik bakımından uygun bir işlem değildir. Bir otlama alanında muayyen periyotlar içerisinde idari ve teknik düzenin bozulmasına yol açacak uygulamalar yapılması, yalnız memleketimiz şartları için değil, ileri memleket şartları bakımından da kabule şayan tarafı olan bir uygulama değildir.

Toprak Reformu Bölgesi dışında yapılacak tesbit ve tahsisler zorunlu görülen yerlerde yapılacağına göre, bu işlemlerin de Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca yapılmasının uygun olacağı kanısındayız.

Madde 147 — Bu maddeye eklenecek bir fıkra ile «Arazi edinmek suretile o köyde yerleşenlere oturma sürelerine bakılmadan mer'a, yaylak ve kışlaktan yararlanma» hakkı tanınmalıdır.

..... Tasarıda göçebe hayvancılık konularına değinilmemiştir. Gerek Reform bölgelerinde ve gerek Reform bölgeleri dışında, geleneklere göre yapılan göçebe hayvancılığının bir düzene bağlanması için ayrı tedbirler getirilmelidir.

Göçebe hayvancılığından vaz geçenlere toprak verilmesi veya diğer Devlet yardımlarından yararlandırılması hususunda da hükümler getirilmesinin uygun olacağı kanısındayız.

Ayrıca görev ve yetkilerde Tarım Bakanlığı ile diğer Bakanlıkların çalışmaları çatışmaktadır. Bu hususların daha iyi belirlenmesi gerekmektedir.

Madde 166 — Reformun gerektirdiği sürati sağlamak amacı ile özel usul ve hükümlerle işleyen «Toprak Reformu Mahkemeleri» ne ihtiyaç olduğu kanısındayız. Tapulama mahkemeleri ihtiyaca cevap verecek durumda değildir.

TOPRAK VE TARIM REFORMU ÖRGÜTÜ :

Madde 184 - 203 — Toprak ve Tarım Reformu'nu Başbakanlığa bağlı bir müsteşarlığın yürütmesi tasarıda ön görülmüş isede, nasıl yürüteceği hususu belirlenmiş değildir. Çeşitli konularda değişik kuruluşlara ödev verileceği birçok maddelerde yer almış bulunmaktadır.

Toprak ve Tarım Reformu yapılan diğer memleketlerde uygulamanın değişik şekillerde yapıldığını görürüz, bunları şu şekilde gruplandırabiliriz.

- 1 — Tarım Bakanlığınca yapılması,
- 2 — Tarım Bakanlığının Koordinatörlüğünde diğer Bakanlıklarla iş birliği halinde yapılması,
- 3 — Tarım Bakanlığı Reform işlerini yürütmek üzere özel Kuruluş meydana getirilmesi,
- 4 — Tarım Bakanlığının da üye olduğu bir konsey tarafından yürütülmesi,
- 5 — Özel Bakanlık kurulması.

Memleketimiz koşulları içinde en uygununu bulmak bir siyasi tercih meselesidir. Biz burada teknisyen tercihimizi yapmakla yetiniyoruz. Demokratik düzen içinde reform yapacağımıza göre reformu çiftçilere anlatmak ve benimsetmekle işe başlamak gerekmektedir. Bunu yapacak bir tane kuruluş Tarım Bakanlığıdır. Reform tamamlandıktan sonra çiftçilerin yeni koşullara uydurulması, rasyonel işletme kurulma ve devam ettirilmeye gerekli tedbirlerin alınması ve devamlı aydınlatılması ödevi de Tarım Bakanlığı'na aittir. Bunlardan başka reform yapılırken de bu Bakanlık kuruluşu çeşitli görevler alacaktır. Görülüyorki Toprak ve Tarım reformunu, Tarım Bakanlığı Dışında mütalâa etmek güçtür. Bu günkü Tarım

Bakanlığı araştırma, eğitim ve yayım hizmetlerini görecektir. Bu sebeple Tarım Bakanlığı bugünkü kuruluş şekli ile reform hizmetlerini yüklenemez ve yürütemez.

Bu durum karşısında yapılacak iş yeni bir düzenlemedir. Tarım Bakanlığı içinde reform işlerini yürütmek üzere ayrı bir Müsteşarlık kurulmalı, halen Köy İşleri Bakanlığı bünyesinde bulunan TOPRAK—SU ile Toprak ve İskân Genel Müdürlükleri bu Müsteşarlığa bağlanmalıdır.

Yeni bir kuruluşa giderek esasen şişkin olan devlet kadrolarını genişletmeye hiç gerek yoktur. Tarım ve Köy İşleri Bakanlıklarında reform uygulanmasını başaracak yetişmiş elemanlar mevcuttur. Bunlardan en iyi şekilde faydalanma önemli bir husus olarak karşımıza çıkar.

Örgüt bölümündeki diğer hususların aynen kalmasını uygun mütalâa etmekteyiz.

Madde 227 — Mali bir hüküm söz konusu olmadığından Devlet Memurları Kanununun 237. maddesine eklenmesi ön görülen (f) fıkrasındaki 193. cü madde hükmü çıkarılmalıdır.

YÖNETMELİKLER

**18. GENEL KURULDA ONAYLANIP SON ŞEKLİNİ ALAN
T.M.M.O.B. ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI**

ZİRAAT ALET - MAKİNALARI BELGELENDİRME YÖNETMELİĞİ

I. A M A Ç :

Madde 1 — Bu yönetmeliğin amacı, 7472 sayılı kanun ve ilişkin yönetmeliklerin verdiği yetkilere dayanarak Türk tarım kesiminde yer alacak Ziraat alet-makina ve tesislerine ilişkin yerli imal, ithal, ihraç edilecek ünite ya da parçalarının Türk ve dünya standartlarına, bu konuda yetkili kuruluşlar tarafından hazırlanmış teknik şartnamelere Türkiye tarımı ile tarım tekniği uygunluklarının saptanarak belgelendirilmesine yardımcı olmaktır. Bu şekilde ülkemiz tarımsal mekanizasyon seviyesinin uygun, yeterli Ziraat alet-makina ve tesislerle yükseltilmesi, yerli imalatın güçlendirilerek teşviki, kullanıcıların etkili bir ekonomik fayda elde etmeleri sağlanmış olunacaktır.

II. K A P S A M :

Madde 2 — Bu yönetmelik ziraat mühendisliği faaliyet alanına giren ziraat alet-makinaları, bunlara ilişkin tesisler ve yedek parçaları gibi imalat, montaj, ithalat ve ihracaatı kapsar.

III. B E L G E L E R :

Madde 3 — T.M.M.O.B. Ziraat Mühendisleri Odasıncı bu yönetmelik kapsamına giren konularda aşağıdaki belgeler verilir:

1 — Kredili Satış Belgesi :

Bu belge, Ziraat Bankası kanalıyla kredili satışlarla piyasaya sürülecek ziraat alet-makinaları için alınacak belgedir. Geçerlilik süresi üç yıldır.

2 — Kalite Belgesi :

Bu belge, seri imalatatta bulunan özel veya tüzel kişilerce imal edilen mahsullerin satışlarında ve reklamlarında kullanılabilecek belgedir. Geçerlilik süresi beş yıldır.

3 — İmalât Belgesi :

Bu belge herhangi bir ziraat alet - makinaları imalathanesinin belli ünite ya da parçaları seri olarak imal ettiğini açıklayan imalatçıya resmi ve özel sektör tarafından yapılacak ihalelerde kolaylık sağlayan belgedir. Geçerlilik süresi beş yıldır.

4 — İthalat Belgesi :

Bu belge Türk tarım kesiminde kullanılmak, mekanizasyon seviyesini yükseltmek amacıyla ithal edilecek ziraat alet - makina ve tesislerinin Türkiye tarımına ve ekonomisine yararlılıklarını ortaya koyan belgedir.

5 — İhracat Belgesi :

Bu belge tarım kesiminde etkili, faydalı iş gören alet - makinaların dış ülkelerde tanınmalarını sağlayacak belgedir.

IV. BELGE ALMA ŞARTLARI VE İŞLEMLER :

Madde 4 — Ziraat Mühendisleri Odasından belge alacak özel ya da tüzel kişiler her türlü belge için önceden bir «Test Raporu» almak zorundadırlar.

Madde 5 — Ziraat alet - makina ve parçalarına ilişkin «Test Raporları» Tarım Bakanlığının ilgili kuruluşlarından ya da Türkiye Üniversitelerinin ilgili kürsülerinden alınır.

Madde 6 — Test Raporlarının değerlendirilme ve sonuçlandırılmaları «Ziraat alet - makinaları Test Raporları İnceleme ve Belgelendirme Komisyonu» tarafından yapılır. Bu komisyon üniversitelerin ilgili kürsülerinin 2 öğretim üyesinden ve Tarım Bakanlığının 1 temsilcisinden, biri testi yapan müesseseden, biri de başka kuruluşlardan olmak üzere 5 üyeden oluşur. Bu komisyon Z. M. Odasınca toplanır.

Madde 7 — Ziraat Mühendisleri Odasından belge alacak özel ya da tüzel kişiler bir dilekçe ile odaya başvurarak istedikleri belgeyi belirtip o belgeye ilişkin «Müracaat Formunu» üç nüsha olarak doldurmak ve sahip oldukları test raporunun bir örneğini sunmak zorundadırlar.

Madde 8 — Müracaatçılar her belge için oda veznesine en az 500.— TL. yatırmak zorundadır. Bu para geçerli belge alamama durumunda iade edilmez.

Madde 9 — Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu belge isteme müracaatı üzerine Ziraat alet makinaları Test Raporu inceleme ve belgelendirme Komisyonunu toplar. Bu komisyon gerekli bulunduğu inceleme, deneme yapabilir.

Madde 10 — Müracaatçı özel kişi ya da tüzel kişiler komisyonunun gerekli göreceği bilgileri, deneme için isteyeceği şartları ünite örneklerini ücret istemeksizin vermek, denemeye alınacak ünite ve parçaları «Komisyon veya temsil edeceği biri tarafından seri imâlâtta tesadüfi usulle seçilen» gösterilen yer ve zamanda hazır bulundurmak ve bu işler için gerekli giderleri oda yönetim kurulu-nun saptıyacağı miktarlar üzerinden oda veznesine yatırmak zorundadırlar.

Madde 11 — Bu komisyon çalışmalarını tamamladıktan sonra belge verilip verilmiyeceğine karar verir ve kararını Oda Yönetim Kuruluna yazılı olarak bildirir.

Madde 12 — Oda Yönetim Kurulu komisyonun raporu üzerine örnekleri ekli belgelerden istenileni doldurur, başkanın imzası ile tasdik eder ve müracaatçıya yazı ile verir.

Madde 13 — Ziraat Mühendisleri Odası belge işlemlerinin gerektirdiği yazı, resim, fotoğraf ve parçaları müracaatçıya geri verip vermeme serbestir. Değerli bazı parçaların müracaatçı tarafından geri istenmesi halinde ambalaj nakliye gibi masraflar müracaatçı tarafından karşılanmak şartıyla iade edilir.

Madde 14 — Müracaatçı özel kişi ya da tüzel kişiler belge aldıktan sonra malının üzerine (ZMO) işaretini koyabilir ve belgenin ilanını, propagandasını yapabilir.

Madde 15 — Müracaatçının mamulleri belgenin verilmesine esas olan rapor kapsamındaki özellikleri, belge geçerli olduğu sürece korumak zorundadır. Odaca yapılan kontrollerle mamulün özelliklerinde bir değişme ya da imalât hatasından dolayı bir bozulma saptandığında belge iptal edilir. Bu iptali her çeşit yayın aracı ile ilân etmek, kanuni mercilere baş vurmak odanın yetkisindedir.

Madde 16 — Geçerlilik süresi biten belgelerin yenilenmesinde aynı işlemler tekrarlanır. Komisyon yeni belgenin verilmesinde eski

raporlardan tamamen ya da kısmen faydalanabilir veya yeni test raporu isteyebilir veya sadece değişiklikleri inceliyerek rapor hazırlayabilir.

Madde 17 — İncelemeler sonunda belge verilmesine hak kazanmamış müracaatçılar üç ay geçmeden belge alma müracaatında bulunamazlar. Yeniden müracaatlarında imalatçının komisyon değişiklik isteği olursa Oda Yönetim Kurulu değişikliği yapıp yapmamakta serbestir.

Madde 18 — Komisyonun raporları gizlidir. Oda'da saklanır, kopya edilmez ve 3. şahısa verilmez.

Madde 19 — Komisyon raporlarında ortaya konulan tavsiyelerin yerine getirilmesinde müracaatçı özel ya da tüzel kişiler tarafından yardım istenildiğinde oda, ilgili teknik uzmanları ayrı ücret tahakkuk şartıyla görevlendirebilir.

Madde 20 — Test yapan kuruluşlar Ziraat alet-makinaları testini varsa O.C.E.D. standart test kodu esaslarına göre yapmalıdırlar. Eğer bu yoksa test metodlarını tesbit etmeli ve yayınlamalıdırlar.

Madde 21 — Bu yönetmeliği, T.M.M.O.B. Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu uygular.

**18. GENEL KURULDA SON ŞEKLİNİ ALARAK YÜRÜRLÜĞE
GİREN T.M.M.O.B. ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
BİLİRKİŞİ SEÇİMİ YÖNETMELİĞİ**

Madde 1 — 6830 sayılı İstimlâk Kanununun 122 sayılı Kanunla değiştirilen 15. maddesinin (a) fıkrası gereğince Ziraat Mühendisleri Odasınca seçilerek Valiliklere bildirilmesi gereken, her yıl için 5-15 kişilik bilirkişi listelerinin düzenlenmesinde ve Mahkemeler, özel ve tüzel kişiler tarafından çeşitli nedenlerle Ziraat Mühendisleri Odasından istenen bilirkişilerin seçiminde bu yönetmelik hükümleri uygulanır.

Madde 2 — Bilirkişilerin seçimi bu yönetmelik hükümlerine göre her ilin Oda İl Temsilcisi veya şubesi olan yerlerde Şube Yönetim Kurulu tarafından il dahilindeki Ziraat Yüksek Mühendisleri arasından seçilir ve tasdik için Oda Yönetim Kuruluna bildirilir.

Oda İl Temsilcisi veya Şube Yönetim Kurulu tarafından hazırlanacak bilirkişi listeleri her yıl kasım ayında hazırlanıp en geç aralık ayının ilk haftasında Oda Yönetim Kuruluna gönderilecektir.

Madde 3 — «6830 sayılı İstimlâk Kanununun, 122 sayılı kanunla değiştirilen 15. maddenin «a» fıkrası gereğince illere gönderilecek bilirkişi listeleri, Oda İl temsilcilerinden veya Şube Yönetim Kurulundan gelen namzet listeler incelenip gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra tasdik edilmek suretiyle Oda Yönetim Kurulu tarafından en geç ocak ayının ilk haftasında Valiliklerde bulunacak şekilde postalanır.»

Madde 4 — Oda Yönetim Kurulu özel ve tüzel kişilerin isteyeceği belirli nitelik ve sayıdaki bilirkişileri istenen süre içerisinde seçerek ilgili kuruluşlara bildirir.

Madde 5 — Bilirkişi listelerinin düzenlenmesinde Oda Yönetim Kurulu aşağıdaki kriterleri esas olarak alır.

a — Odaya üye olmak,

b — En az 3 yıl Ziraat Yüksek Mühendisi olarak meslekte çalışmış olmak (Askerlikte geçen süre hizmetten sayılır),

c — Oda Haysiyet Divanı tarafından herhangi bir ceza almamış olmak,

d — Oda tarafından bilinen ve bilinmesi gereken yüz kızsartıcı bir suçtan tecil veya infaz edilmiş hükümlülüğü olmamak,

e — Oda aidat borcu bulunmamak, (listelerin düzenlenmesi sırasında o yılın eylül ayı başına kadar aidat borçlarını ödemiş bulunmak) Aidat borcunun saptanmasında aidat ödemelerinin Oda saymanlığına intikali esas alınır.

Madde 6 — Üye sayısının olanak verdiği illerde, o ilde bilirkişilik yapabilecek bütün Ziraat Yüksek Mühendislerine sıra gelmeden daha önce bilirkişilik yapanlar listeye alınmazlar. Başka bir ile görevle atananlar geldikleri il'de bilirkişilik yapmışlarsa, yeni atandıkları il'de normal sıralarını beklerler. Geldikleri il'de bilirkişilik yapmışlarsa, yeni atandıkları il'deki hakları saklı kalır.

Madde 7 — Her il'e ait bilirkişi listesinin düzenlenmesinde o il'in il merkezi ve ilçelerinde tarımın çeşitli kollarında hizmet görenlerin bulunması ve olanakların elverdiği ölçüde farklı uzmanlık kollarından Ziraat Yüksek Mühendislerine yer (kıdeme göre veya kıdemde nazarı itibare alınır) verilmesi öngörülür.

Madde 8 — Odalar Birliği hakkındaki 6235 Sayılı Kanunun 32. maddesinin (h) fıkrası ve Oda Talimatnamesinin 37. maddesinin (i) fıkrası gereğince, bilirkişilikten alınan ücretten % 5 oda payını o yıl ödemeyenler listeden çıkarılır ve gelecek yıllar bir daha bilirkişi listesine alınmazlar.

Madde 9 — Bu yönetmeliğin 10. maddesindeki zorunluğun yerine getirilip getirilmediğini izlemek amacıyla, bilirkişi seçilen Ziraat Y. Mühendisleri her dört ayda bir düzenliyecekleri liste ile kaç dosyaya baktıklarını ve % 5 Oda paylarını gönderip göndermediklerini, Odaya bildirmekle yükümlüdürler.

Madde 10 — Her yılın ilk dört ayı için Mayıs ayı sonuna, ikinci dört ay için Eylül ayı sonuna ve üçüncü dört ayı Ocak ayı sonuna kadar 9. maddedeki listeleri göndermeyenler ve bu listelere uygun olarak % 5 oda payını ödemeyenler hakkında 8. madde hükmü uygulanır. Ayrıca bunların borçları icra yolu ile def'aten tahsil olu-

nur ve o yılki bilirkişi listelerinden isimleri çıkartılarak, yerlerine yenileri seçilir ve durum ilgili yerlere bildirilir.

Madde 11. — Bilirkişi listesinde bulunan bir üyenin bilirkişilik mevzuunda meslek haysiyet ve şerefini zedeleyici bir davranışta bulunduğu Oda il Temsilcisi veya Şube Yönetim Kurulunca tesbit edilip Oda Yönetim Kuruluna bildirildiğinde gerekli tetkikler yapılır, suçun sabit olması halinde o üye bilirkişilik listesinden çıkarılır ve haysiyet divanına verilir.

Madde 12 — Bir il ve bağlı ilçelerden beşten az Ziraat Yüksek Mühendisi bulunması halinde, bunların bilirkişi seçimleri için meslekte 3 yıl çalışmış olmak kaydı aranmaz.

Madde 13 — Gerekli nitelikleri taşımakla beraber bilirkişi olmak istemiyenlerin, Oda Yönetim Kuruluna başvurmaları halinde dilekleri yerine getirilir.

Madde 14 — Bu Yönetmelik Ziraat Mühendisleri Odası Genel Kurulunca kabul ve T.M.M.O.B Genel Kurulunca onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Madde 15 — Bu Yönetmeliği T.M.M.O.B. Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu uygular.

Geçici Madde — Yapılan değişiklikler göz önüne alınarak yenden tanzim edilen Bilirkişi listeleri valiliklere gönderilir.

(Ek : 5)

T.M.M.O.B.
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
TİCARET GÜBRELERİ YÖNETMELİĞİ

I — AMAÇ

Madde 1 — Bu yönetmeliğin amacı, 7472 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, tarım kesiminde yer alacak ticaret gübreleri ile diğer toprak islah edici maddelerin, yerli üretim, ithal, dağıtım ve ihracında yetkili kuruluşlarca hazırlanmış olan standartlara ve memleketimiz şartlarına uygunluğunun saptanarak değerlendirilmesi suretiyle, memleket tarımının gübrelemeden daha çok yarar sağlamasına yardımcı olmaktır.

II — KAPSAM

Madde 2 — Bu yönetmelik Ziraat Mühendisliği faaliyet alanına giren ticaret gübrelerinin kamu ve özel sektör kuruluşlarında üretim, ithal, ihraç, araştırma ve dağıtım konuları ile ilgili işlemleri kapsar.

III — BELGELER

Madde 3 — T.M.M.O.B. Ziraat Mühendisleri Odasıncı bu yönetmelik kapsamına giren konularda aşağıdaki belgeler verilir.

a) Üretim Belgesi

Bu belge yerli olarak üretilecek ticaret gübreleri ve toprak islah maddelerinin memleketimiz şartlarına ve standartlarına uygunluğunu gösterir.

Geçerliliği devamlıdır.

b) Kalite Belgesi

Bu belge gerek yerli olarak üretilen, gerekse ithalât yoluyla tedarik edilen ticaret gübreleri ve toprak islah maddelerinin teknik spesifikasyonlarında gösterilen özellikleri taşıdığına dair belgedir.

İthal edilen her parti için ve yerli üretimde üç ay için geçerlidir.

c) İthal Belgesi

Bu belge, ithal edilecek ticaret gübreleri ve toprak islah maddelerinin memleketimiz şartlarına ve standartlara uygunluğunu gösterir belgedir.

İthal edileceği beyan edilen miktar için geçerlidir.

d) Mal Teshis Belgesi

Bu belge, ithal yoluyla tedarik edilen gübrelerin gümrük kapılarına geldiğinde, ithal müsaadelerinde belirtilen teknik özellikleri taşıdığına ve ithalât rejimi kararlarına ek yönetmeliklerde gösterilen gümrük tarife ve istatistik pozisyonlarına kayıtlı mal olduğunu gösterir belgedir.

Gümrük kapısına gelen her parti için geçerlidir.

e) İhraç Belgesi

Bu belge, tarım kesiminde etkili ve faydalı olan ticaret gübrelerinin dış ülkelerde tanınmalarına yardımcı olur.

İhraç edileceği beyan edilen miktar için geçerlidir.

f) Yeterlilik Belgesi

Bu belge, ticaret gübreleri ve toprak islah maddelerinin tedarik ve dağıtımında görev almak isteyen özel ya da tüzel kişilerin finansman, depolama, kapasitesi, dağıtım organizasyonu, teknik personel imkânları v.s. bakımından yeterli olduğunu gösteren belgedir.

Üç yıl süre ile geçerlidir.

IV — BELGE ALMA ŞARTLARI VE İŞLEMLER

Madde 4 — Üretim Belgesi

Ticaret gübreleri ve diğer toprak islah maddelerinin üretiminde bulunmak isteyen, özel ve tüzel kişiler her çeşit basit ve kompoze gübreler ile toprak islah maddeleri için, malın evsaf ve teknik özel-

liklerini gösterir malûmat ile birlikte Ziraat Mühendisleri Odasına müracaat ederek, bir üretim belgesi almak zorundadırlar. Belge alan ve üretim yapan özel ve tüzel kişiler bir gübre araştırma ve deneme örgütü kurmak ve bu örgütte yeteri kadar Ziraat Yüksek Mühendisi çalıştırmak zorundadırlar.

Madde 5 — Kalite Belgesi

a) Ziraat Mühendisleri Odasından kalite belgesi alacak özel ve tüzel kişiler önceden bir «Analiz Raporu» almak zorundadırlar.

b) İthal edilen gübreler için bu rapor beynelmilel bir eksperkiz müessesesinden alınabilir. Buna rağmen Oda gerektiğinde ayrıca yurt içerisinde yetkili bir laboratuvarından alınmış bir analiz raporu isteyebilir.

c) Analiz raporları Ziraat Fakülteleri ile Tarım ve Köy İşleri Bakanlıklarının yetkili laboratuvarlarından alınır.

d) Numuneler Standartlar Enstitüsünün numune alma talimatlarına uygun olarak alınır ve kontrole tabi tutulur.

Madde 6 — İthal Belgesi

Ticaret gübreleri ve diğer toprak islah maddelerinin ithalatını yapacak özel ya da tüzel kişiler, ithal edecekleri malın teknik spesifikasyonlarını ibraz etmek suretiyle bir ithalat belgesi almak zorundadırlar.

Madde 7 — İhraç Belgesi

Ticaret gübreleri ve diğer toprak islah maddelerini ihraç etmek isteyen özel ya da tüzel kişiler, ihraç edilecek her parti için 5. maddenin (c) fıkrasında zikredilen kuruluşların laboratuvarlarından bir analiz raporu almak zorundadırlar.

Madde 8 — Yeterlilik Belgesi

Yerli üretim veya ithal yoluyla temin edilen ticaret gübrelerinin dağıtımını yapmak isteyen özel ve tüzel kişiler organizasyon, finansman, depolama ve Ziraat Yüksek Mühendisi istihdam durumlarını belirten vesikaları Ziraat Mühendisleri Odasına ibraz etmek suretiyle bir yeterlilik belgesi almak zorundadırlar.

V — TİCARET BELGELENDİRME KOMİSYONU VE BELGE ÜCRETLERİ

Madde 9 — Üretim, kalite, ithalat, ihracat ve yeterlilik belgeleri

için Ziraat Mühendisleri Odasına yapılacak müracaatlar «Ticaret Gübrelerini Belgelendirme Komisyonu» tarafından incelenir ve karara bağlanır.

Madde 10 — Bu komisyon, A.Ü. Ziraat Fakültesinin ilgili kürsüsünden 2, Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğünden 1, Köy İşleri Bakanlığı Toprak-Su Genel Müdürlüğünden 1, Gübre Sanayii'ni temsilen 2 ve dağıtıcı kuruluşları temsilen 2 olmak üzere 8 kişiden teşekkül eder.

Bu komisyon Ziraat Mühendisleri Odasının çağrısı üzerine toplanır.

Madde 11 — Ziraat Mühendisleri Odasından belge alacak özel ya da tüzel kişiler, bir dilekçe ile Odaya başvurarak istedikleri belgeyi belirtip, o belgeye ilişkin «Müracaat Formunu» 3 kopya olarak doldurmak ve sahip oldukları ilgili belgelerin bir örneğini sunmakla zorunludurlar.

Madde 12 — Müracaatçılar Oda veznesi veya odaca belirtilecek bir hesaba; aşağıdaki ücretleri ödemek zorundadırlar.

- a) Üretim belgesi, 100.000 ton için : 5.000 TL.
- b) Kalite belgesi için : 500 TL.
- c) İthal belgesi için :
 - 10.000 tona kada : 1.000 TL.
 - 10.00 - 50.000 ton için : 3.000 TL.
 - 50.000 - 100.000 ton için : 6.000 TL.
 - 100.000 tondan fazlası için : 10.000 TL.
- d) İhraç belgesi için :
 - 10.000 tona kadar : 500 TL.
 - 10.000 - 50.000 ton için : 1.500 TL.
 - 50.000 - 100.000 ton için : 3.000 TL.
 - 100.000 tondan fazlası için : 5.000 TL.
- e) Mal teşhis belgesi için : 500 TL.
- f) Yeterlilik belgesi için : 1.000 TL.

Bu paralar geçerli belge alamama durumunda geri verilmez.

Madde 13 — Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, belge isteme müracaatı üzerine «Ticaret Gübrelerini Belgelendirme» Komisyonunu toplar, Bu komisyon gerektiğinde inceleme ve deneme yaptırabilir.

Madde 14 — Müracaatçı özel ya da tüzel kişiler komisyonunun gerekli göreceği bilgileri vermek, deneme için isteyeceği şartları üç-

ret istemeksizin yerine getirmek ve bu işler için gerekli giderleri Oda Yönetim Kurulunun saptayacağı miktarlar üzerinden oda veznesine veya gösterilecek hesaba yatırmak zorundadırlar.

Madde 15 — Bu komisyon çalışmalarını tamamladıktan sonra belge verilip verilmeyeceğine karar verir ve kararını yazılı olarak Oda Yönetim Kuruluna bildirir.

Madde 16 — Ziraat Mühendisleri Odası «Mal teşhis belgelerini» mahalden verilmesi için oda üyesi Ziraat Mühendislerini görevlendirebilir.

Madde 17 — Oda Yönetim Kurulu veya oda adına belge vermekle görevlendirilen mahalli temsilciler, örnekleri ekli belgeleri doldurur, başkanın veya temsilcinin imzası ve tasdiki ile müracaatçıya verir.

Madde 18 — Müracaatçı özel ya da tüzel kişiler belge aldıktan sonra malın üzerine «ZMO» işaretini koydurabilir ve belgenin ilânını, propagandasını yapabilirler.

Madde 19 — Belgelendirilen malların, rapor kapsamındaki özellikleri, belge geçerli olduğu sürece korunması zorunludur. Odaca yapılacak kontrollerde malın özelliklerinde bir değişme ya da bozulma saptandığında belge iptal edilir. Bu iptali her çeşit yayın aracı ile ilân etmek, kanuni mercilere başvurmak odanın yetkisindedir.

Madde 20 — Geçerlilik süresi biten belgelerin yenilenmesinde aynı işlemler tekrarlanır. Komisyon yeni belgenin verilmesinde eski rapordan kısmen veya tamamen faydalanabilir.

Madde 21 — Komisyon raporları gizlidir, odada saklanır, kopya edilmez ve üçüncü şahıslara verilemez.

Madde 22 — Komisyon raporlarında ortaya konulan tavsiyelerin yerine getirilmesinde müracaatçı özel ya da tüzel kişiler tarafından yardım istenildiğinde, oda ilgili teknik uzmanları ayrı ücret tahakkuku şartı ile görevlendirebilir.

Madde 23 — Bu yönetmeliği T.M.M.O.B. Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu uygular.

YÖNETMELİK GEREKÇESİ

Memleketimizde gıda, içki ve yem sanayiinde ham ve yarı mamul madde olarak kullanılan tarımsal ürünlerin kaliteleri çok defa imalât teknolojisinin istediği vasıflarda bulunmamaktadır. Bu vasıfların sağlanması genellikle üretime başlama safhasında dikkate alınmak, bu amaçla islâh edilmiş üretim maddeleri (tohumluklar) kullanılmakla gerçekleştirilir. Diğer yandan, üretilen bu maddelerin imalâta sokuluncaya kadar tedarik ve muhafazasında da bazı önemli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Bundan başka Türkiye’de bu maddeleri işliyerek değerlendiren tesislerin, fabrikaların kuruluşları da çokluk Modern Teknoloji ve ekonomik kurallara uyulamıyarak gerçekleşmektedir. Modern Teknolojinin gerektirdiği alet ve makineler ve üretim metodlarının uygulanmaması sonucunda ham maddenin vasıfları iyi olsa da mamullerin kaliteleri istenilen üstünlükte olamamakta ve üretim maliyetleri gereksiz tarzda yükselmektedir.

Bu sebeplerden, hem müteşebbisler hem de tüketiciler, dolayısıyla memleket ekonomisi büyük zararlara uğramaktadır. Bir misal olarak, piyasamızdaki peynirler ele alındığında ve batı Avrupadaki mamullerle kıyaslandığında bu hususların kolaylıkla tesbiti mümkündür.

En kaliteli yapraklardan piyasaya ne kalitelerde mamul çay sürüldüğü ve bu yüzden yabancı menşeli çayların kaçakçılık ve karaborsacılığının önüne geçilemezken çaylarımızın elde kaldığı veya maliyetten ucuz fiyatlarla ihracına mecbur kaldığı bilinmektedir.

Gıda, içki ve yem sanayii mamullerinin mümkün olduğu kadar üstün kalitelerde ve vasıflarıyla mütenasip fiyatlarda, gerekli ambalajlar ve diğer sürüm ve satış tekniklerine uygun bir surette tüketiciye intikalinin sağlanmasında teknoloji ve ekonomist Ziraat Yüksek Mühendislerine önemli görevler düşmektedir.

Kuruluş kanun ve yönetmeliklerine göre kamu hizmetlerine yararlı bir teşekkül olarak kurulmuş bulunan Ziraat Mühendisleri Odası; bu mühendisleri, profesöründen en kıdemsiz mühendisine kadar, tümüyle sinesinde toplamış bir teşekküldür. Bahis konusu hususlardaki kamu görevlerini gereği üzere ele almakla memlekete büyük faydalar sağlayabilir. Bu türlü davranışlar bakımından Odamız çok geç kalmıştır.

Bu maksatla yönetim kurulunca teşkil olunan komisyonumuz ilişik olarak takdim olunan yönetmelik tasarısını hazırlamıştır. Bu yönetmeliğin bir an önce yürürlüğe konulmasıyla Kamu ve özel sektörde askıda duran hizmetlerin teknik ve ekonomiye uygun bir surette gerçekleştirilmesi gerekli bulunmaktadır.

T.M.M.O.B.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI GIDA, (İÇKİ VE YEM) KALİTE VE İŞLETME FAALİYETLERİ BELGELENDİRME YÖNETMELİĞİ

I — AMAÇ

Madde 1 — Bu yönetmeliğin amacı, Tarım tekniği ve ekonomisi açısından;

A) Tarımsal ürünlerin gıda, içki ve yem sanayiinde ham ve yarı mamul madde olarak en uygun vasıflarda tedarik, muhafaza ve işlemeye tabi tutulması,

B) Gıda, içki ve yem imalât müesseselerinin bilimsel esaslara göre çalıştırılması,

C) Mamullerin tüketicilere kalite, nitelik ve fiyat ilişkileri bakımından en elverişli şekillerde intikalinin sağlanması, için T.M.M.O.Birliği, Ziraat Mühendisleri Odası ve üyelerinin yürürlükteki mevzuata göre kamu yararlarının korunması görevlerini gerçekleştirmektir.

II — KAPSAM

Madde 2 — Bu yönetmelik gıda, içki ve yem Sanayii işletme faaliyetleri alanına giren maddeler için, mamullerin kalite, kontrol

ve kaliteye göre fiyat ve bunlara ilişkin belgelerin verilmesi konularını kapsar.

III — BELGELER

Madde 3 — T.M.M.O.B. Ziraat Mühendisleri Odasınca bu yönetmelik amacına ulaşabilmek için aşağıdaki maddelerde yer alan belgeler verilir.

1. Kalite Belgesi :

Bu belge, özel ve tüzel kişiler veya Kamu Kuruluşlarınca devamlı olarak imal edilen gıda, içki ve Yemlerin kalitesini belirten, mamullerin satış ve sürümünü kolaylaştıran standardına uygun mamuller imalini teşvik eden bir belgedir.

2. İhracat Belgesi :

Bu belge, yönetmelik kapsamına giren gıda, içki ve yem Sanayi mamullerinin dış pazarlarda tanınmasını, ve böylece satış ve sürümünü kolaylaştıran bir belgedir.

IV — BELGE ALMA ŞART VE İŞLEMLERİ

Madde 4 — Ziraat Mühendisleri Odasından bu yönetmelik ile ilgili olarak belge alacak olanların önceden,

Kalite ve ihracat belgesi için; mamulün imalât ve özelliğine göre belirli müddet ve zamanlarda, Türk Standardına uygun olarak alınan numuneler üzerinde bu standardda belirtilen usul ve metodlara göre tahlil yapıldığını gösteren raporların alınması, ibraz edilmesi zorunludur.

Madde 5 — Dördüncü maddede belirtilen hususların değerlendirme ve sonuçlandırılmaları, konunun özelliğine göre teşkil edilecek komisyonlar tarafından yapılır.

Bu komisyon Üniversitelerin ilgili Fakülte Kursüleri ile ilgili Bakanlık ve Kamu Kuruluşlarından teşekkül edecek 5 temsilciden oluşur. Komisyonların Ziraat Mühendisleri Odasınca tertip ve toplanmaları sağlanır.

Madde 6 — Ziraat Mühendisleri Odasından belge alacak olanların bir dilekçe ile Oda Başkanlığına başvurup, istedikleri belgeyi (belgeleri) belirtecek «Müracaat Formu» doldurmaları gerekir. Üç kopya olarak doldurulacak bu müracaat formuna 5. maddede istenilen belgeler de eklenir.

Madde 7 — Her belge için yurt içi müracaatlarda 500, yurt dışı ihracaatlarda 1000 TL, oda veznesine yatırılır. İbraz edilen raporların geçerli olmaması halinde bu para iade edilmez, odaya irad kaydedilir.

Madde 8 — Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu belge isteme müracaatı üzerine konu ile ilgili komisyonu toplar. Komisyonlar çoğunluk bulunduğu hallerde inceleme ve değerlendirme yapabilir.

Madde 9 — Müracaatçılar komisyonların gerekli göreceklere bilgileri, deneme için isteyeceği şartları, ünite örnek veya prospektüslerini ücretsiz olarak vermek, veya kararlaştırılan yer ve zamanda hazır bulundurmak ve bu işler için gerekli giderlerin oda yönetim kurulunun kararlaştıracığı miktarlar üzerinden oda veznesine yatırmak zorundadırlar.

Madde 10 — Komisyonlar çalışmalarını bitirdikten sonra istenilen belgelerin verilip verilemeyeceğine karar verir ve bunu yazılı olarak Oda Yönetim Kurulu Başkanlığına bildirir.

Madde 11 — Oda Yönetim Kurulu Komisyon raporları üzerine örnekleri ekli belgelerden istenileni tanzim ederek, Oda başkanının imza ve tasdikinden sonra bir yazı ile müracaatçıya verir, bir kopyasını da dosyasında saklar.

Madde 12 — Ziraat Mühendisleri Odası, belge işlemlerinin gerektirdiği yazı, resim, fotoğraf ve benzeri dökümanları müracaatçıya iade edip etmemekte serbesttir. Ancak bunlardan gerekli olanları her türlü masrafı müracaatçıya ait olmak şartıyla iade edilebilir.

Madde 13 — Belge alanlar, belgeyi ilgilendiren tesislerin uygun yerlerine, mamullerin ise ambalajları üzerine (ZMO) veya belge ile tasdik olunacak özel bir amblem koyabilir, belgenin ilân ve reklamını yapabilirler.

Madde 14 — Müracaatçı, mamülleri için verilmiş olan rapor kapsamındaki özellikleri, belge geçerli olduğu süre içinde korumak zorundadır. Odaca yapılacak veya yaptırılacak kontrol ve incelemelerde mamullerin özelliğinde bir değişme veya bozulma tesbit edildiğinde belge iptal edilir. Bu iptal işlemini nedenleri ile birlikte her çeşit yayın aracı ile duyurmak, kanuni yollara başvurmak Oda Yönetim kurulunun yetkisi dahilindedir.

Madde 15 — Geçerlik süresi biten belgeler için yenilenme yapılmasında aynı işlemler uygulanır. Bu arada meydana gelen gelişme-

ler göz önünde bulundurulur. Ara vermeksizin üç defa aynı belgeyi alabilene «üstünlük belgesi» verilir.

Madde 16 — Belge almaya hak kazanamayanlar, belli bir süre geçmeden ve engelleri kaldırıcı tedbirleri almadan tekrar müracaat edemezler.

Madde 17 — Komisyon raporları gizli olup, kopya edilemez ve 3. şahıslara verilemez. Özel dosyasında saklanır.

Madde 18 — Komisyon raporlarında ortaya konulan tavsiyelerin yerine getirilmesinde yardım talebinde bulunan müracaatçılara oda ilgili uzmanları, ayrı ücret tahakkuku şartıyla teknik yardımcı olarak görevlendirilebilir.

Madde 19 — Bu yönetmelik uyarınca belge almak üzere müracaat yapanlar, yönetmelik hükümlerini önceden kabul etmiş sayılır.

Madde 20 — Bu yönetmelik 6235 ve bunu değiştiren 7303 sayılı T.M.M.O.B. kuruluş kanunu ile buna göre çıkarılmış bulunan Birlik ve Ziraat Mühendisleri Odası yönetmelikleri, Ziraat Yüksek Mühendisliği hakkındaki 6472 sayılı kanunlara göre hazırlanmıştır.

Madde 21 — Bu yönetmelik tarihindeki Oda Genel Kurulunun tasdikinden geçirilmiş ve aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

Madde 22 — Bu yönetmeliği T.M.M.O.B. Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu yürütür.

T.M.M.O.B.
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
TARIMSAL YATIRIM VE TARIMA DAYALI «SANAYİ YATIRIM
PROJELERİ KONTROL VE TASDİK YÖNETMELİĞİ» TASARISI

I — AMAÇ

Madde 1 — Bu yönetmeliğin amacı, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği hakkındaki kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Özel Sektör için hazırlanan kredi konusu tarımsal yatırım ve tarıma dayalı sanayi yatırım projelerinin,

a — Projeleri teknik, ekonomik ve mali yönlerden değerlendirmek suretiyle, sınırlı iç ve dış finansman kaynaklarının rasyonel bir biçimde kullanılmasına,

b — Projelerin uygulanacağı bölgelerin sosyal ve ekonomik koşulları da dikkate alınarak, tarım sektörü ile ilgili plân hedef ve politikalarının gerçekleştirilmesinde, kredinin etkili bir araç olarak kullanılmasına,

yardımcı olmak üzere Ziraat Mühendisleri Odası tarafından kontrol ve tasdik edilmesi, böylece finansman için uygunluğunun belgelendirilmesi.

II — KAPSAM

Madde 2 — Tarımsal yatırım ve tarıma dayalı sanayi yatırım projeleri deyimi,

a — Tarım işletmesini ve ihtiyaçlarını bir bütün halinde ele alan, tarımsal üretimin geliştirilmesini, bununla birlikte işletmede üretilen tarım ürünlerinin değerlendirilmesini ve pazarlanmasını hedef alan yatırımları plânlayan (Su ürünleri dahil) tarımsal işletme projelerini,

b — Tarım ürünlerinin değerlendirilmesine yönelik gıda ve içki sanayii (Un, Yağ, Meyve ve Sebze İşleme, Süt, Et, Yem, Bira sanayii) gibi yatırım projelerini,

c — Tarımsal üretimin veya tarıma dayalı sanayi ürünleri üretiminin devamlılığına, kapasite veya verimliliğinin artırılmasına yönelik, Yenileme, Tamamlama, Tevsii ve Tadilat Projesi niteliğinde olan münferit projeleri veya bütün bu projelerin veya projelerin dışında kalan yeni tarımsal yatırım ve tarıma dayalı sanayi yatırım projelerini,

d — Tarım ürünlerinin ve tarıma dayalı sanayi ürünlerinin pazarlanması ile ilgili yatırım projelerini,

kapsar.

Ancak, ilgili finansman kuruluşlarınca, proje esasına bağlanmayan, münferit traktör, biçerdöğeri inputlardan (girdilerden) tarım alet ve makinaları ile gübre gibi yıllık giderler kapsam dışındadır.

Madde 3 — Kamu sektörü tarafından hazırlanan Devlet Yatırım Projeleri, İktisadi Devlet Teşekkülleri Yatırım Projeleri ve Özel İdare ve Belediyeler Yatırım Projeleri, Ziraat Mühendisleri Odası tarafından yapılacak kontrol ve tasdik işlemleri dışında kalır. Ancak İktisadi Devlet teşekküllerinin özel sektörle iştirakli olduğu kredi konusu, tarımsal yatırım veya tarıma dayalı sanayi yatırım projeleri kontrol ve tasdik kapsamına girer.

Madde 4 — Ziraat Mühendisleri Odası tarafından kontrol ve tasdik olunması gerekli, Tarımsal Yatırım ve Tarıma Dayalı Sanayi Yatırım Projeleri, gerek kamu ve gerekse özel sektör (Proje Büroları gibi) tarafından hazırlanacak, iç ve dış kaynaklarla finansmanı yapılacak, kredi konusu, özel sektör (Üreticinin, Kooperatiflerin ve birlikler gibi Örgütlerin ve Şirketlerin) projeleridir.

Madde 5 — Madde 2 de sayılan projelerden, proje kredi tutarı 150.000 TL. yı aşan Tarımsal Yatırım ve Tarıma dayalı Sanayi Yatırım Projeleri Ziraat Mühendisleri Odası tarafından kontrol ve tasdik işlemine tabi tutulur.

III — ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASINA, MÜRACAAT ŞEKLİ - ARANILACAK ŞARTLAR VE YAPILACAK İŞLEMLER

Madde 6 — Ziraat Mühendisleri Odası tarafından kontrol ve tasdik edilmesi gerekli tarımsal yatırım ve tarıma dayalı sanayi yatı-

rim projeleri, projeleri hazırlayan özel ya da tüzel kişiler tarafından doldurulacak Müracaat Formları ilişiginde, 2 nüsha halinde, finansman kuruluşlarına verilmeden önce Odaya intikal ettirilir.

Madde 7 — Ziraat Mühendisleri Odasına kontrol ve tasdik edilmek üzere getirilen tarımsal yatırım ve tarıma dayalı sanayi yatırım projelerini hazırlayan kişinin Ziraat Yüksek Mühendisi olup, olmadığı veya proje hazırlayan gurubun içinde bir Ziraat Yüksek Mühendisinin bulunup bulunmadığı araştırılır. Projelerin Ziraat Yüksek Mühendisi tarafından veya bir Ziraat Yüksek Mühendisi ile işbirliği yapılmadan hazırlanmış olması halinde projeler incelemeye tabi tutulmaz. Ayrıca kontrol ve tasdik işlemlerine geçilebilmesi için proje yapımında görev alan Ziraat Yüksek Mühendisinin Odaya kayıtlı olması ve Odaya karşı tahakkuk eden aidatlarını ödemiş olması şartı aranır.

Madde 8 — Bu Yönetmeliğin 7 inci maddesinde aranılan şartların yerine getirilmesi halinde, projelerin kontrol ve tasdiki için gerekli ücret proje sahibi tarafından Odaya ödenir. Alınacak ücret Proje tutarının % 0,05 ni geçemez ve Odaca muayyen proje dilimlerinde uygulanması kararlaştırılan miktarlar esas alınır. (Ek - 1) Gerekli görüldüğünde Oda Yönetim Kurulunca kontrol ve tasdik için alınacak ücretler üzerinde değişiklik yapılabilir.

IV — PROJE DEĞERLENDİRİLMESİNDE GÖREVLENDİRİLECEKLERİN SEÇİMİ - DEĞERLENDİRMEDE KULLANILACAK ESASLAR VE PROJELERİN KONTROL VE TASDİK EDİLMESİ İLE İLGİLİ DİĞER İŞLEMLER :

Madde 9 — Oda tarafından kontrol edilmesi uygun görülen projeler Genel Sekreterlik aracılığıyla Ziraat Mühendisleri Odası, Merkez İcra Komitesine getirilir. Projenin etüdünü yapacak görevliler, daha önce tesbit edilen isimler arasından projenin yapısı gözönünde bulundurulmak suretiyle ve Yönetim Kurulunca tesbit edilen esaslar çevresinde bu komite tarafından seçilir. Proje tetkiki ile görevlendirilenlerin, proje konusunda en az 5 senelik bir tecrübesinin bulunması şartı da aranır. Ayrıca, bu görevlilere verilecek ücret Merkezde Yönetim Kurulunca tesbit edilir.

Madde 10 — Tetkikle görevlendirildikleri Dosyayı, Oda Genel Sekreterliğinden alan üyeler, Projeleri, Oda Yönetim Kurulunca hazırlanacak, Proje Dosyasında bulunması istenilen bilgilere uygunluğu açısından öncelikle incelerler. İkinci olarak Projelerin, tarım

tekniki, ekonomisi ve işletmeciliği yönünden uygunluğu araştırılır. Konu ile ilgili tesbit edilmiş Türk Standartları ve Oda tarafından çıkarılmış teknik yönetmelikler de proje değerlendirilmesinde esas alınır.

Madde 11 — Proje dosyalarını tetkikle görevlendirilenlerin projenin ve yapılacak yatırımların uygunluğunu kabul etmeleri halinde, Oda Genel Sekreterliğince Tasdik işlemleri tamamlanır ve sonuç bir yazı ile müracaatçıya bildirilir.

Madde 12 — Proje dosyalarını tetkikle görevlendirilenlerin, projede önerilen hususlarla mutabakata varamaması ve projede eksiklikler bulunması halinde, bir rapor düzenlenir. Bu raporda projeyi hazırlayanın ilâve etmesi veya düzeltmesi gereken hususlar açıkça belirtilir. Bu değişikliklerin yapılması için dosya, projeyi yapana iade edilir. Önemli bulunmayan konularda, Odanın bazı değişiklikler yapma yetkisi vardır.

Madde 13 — Odaya getirilecek tarımsal yatırım ve tarıma dayalı sanayi yatırım projeleri ile ilgili müracaatların, müracaatın yapıldığı tarihten itibaren azami bir ay içinde sonuçlandırılması gerekir.

Madde 14 — Oda tarafından kontrol ve tasdik edilmesi gereken tarımsal yatırım ve tarıma dayalı sanayi yatırım projelerinin, kredilendirilmesi için, Oda tarafından tasdik edilmesi şarttır. Oda tarafından uygunluğu tasdik edilmeyen ve belgelendirilmeyen projelerin ilgili Kredi Kuruluşları tarafından finansmanı sağlanmaz.

Madde 15 — Ziraat Mühendisleri Odası, tarafından kontrol ve tasdik edilen tarımsal yatırıma dayalı sanayi yatırım projelerinin uygulama sonuçlarından sorumlu tutulmaz.

Madde 16 — Ziraat Mühendisleri Odasına kontrol ve tasdik amacıyla getirilen projeler, Oda Merkezindeki görevliler tarafından kayıt edilir. Kontrol ve tasdik edilen projelerin ve tasdiki uygun görülmeyen projelerin birer örneği Odada muhafaza edilir. Bu amaçla bir fây tutulur.

Madde 17 — Ziraat Mühendisleri Odası tarafından kontrol edilen ve uygunluğu kabul edilmeyen projeler ile ilgili olarak yapılacak itirazlar Oda Merkez Yönetim Kurulunda tartışılır ve sonuca bağlanır.

Madde 18 — Bu yönetmelik hükümleri, Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu tarafından uygulanır.

EK — 1

**TARIMSAL YATIRIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ YATIRIM
PROJELERİNİN KONTROL VE TASDİKİ İÇİN ZİRAAT
MÜHENDİSLERİ ODASINCA TAHSİL EDİLECEK ÜCRETLER**

Projenin Kredi Tutarı	Alınacak Ücret
150.000 TL. den — 200.000 TL. ya kadar olanlar için.	750 TL.
200.000 TL. den — 300.000 TL. ye kadar olanlar için.	1250 TL.
300.000 TL. den — 500.000 TL. ye kadar olanlar için.	1500 TL.
500.000 TL. den — 750.000 TL. ye kadar olanlar için.	2500 TL.
750.000 TL. den — 1.000.000 TL. ye kadar olanlar için.	4000 TL.
1.000.000 TL. den fazla olanlar için	5000 TL.

Not :

1) Oda Merkez Yönetim Kurulu'nun kararı ile tutarı 150.000 TL. nin altında olan projelerin de kontrol ve tasdik işlemine tabi tutulması halinde, alınacak ücret 250 TL. dir.

**ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSLERİNİN ODAYA GETİRİLEN
TARIMSAL YATIRIM VEYA TARIMA DAYALI SANAYİ
YATIRIM PROJELERİNİN KONTROL VE TASDİK
İŞLERİNDE GÖREVLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ ESASLAR**

1 — Tarımsal yatırım veya tarıma dayalı sanayi yatırım projelerinin kontrol ve tasdiki işlerinde görevlendirilecek oda üyelerinin seçimi, Oda Yönetim Kurulu tarafından, belli başlı yatırım projeleri konularında kurulacak, seçim komiteleri tarafından yapılır.

2 — Komitelerin kurulmasında ilgili Bakanlıklardan, Bankalardan ve Üniversitelerden yararlanılır. Komite üyelerinde proje konusunda ve konu ile ilgili yatırım projelerinin değerlendirilmesi alanlarında ihtisas sahibi olmaları şartı aranılır.

3 — Komite tarafından, öncelikle, konu ile ilgili yatırım projelerini değerlendirmek, finansman için uygunluğunu belgelendirmek üzere görevlendirilecek Oda üyelerinde aranılacak nitelikler tesbit edilir.

4 — Oda tarafından kontrol ve tasdik işlerinde görevlendirileceklerde, proje konusu ile ilgili olarak aranılacak özellikler yanında;

- a) Ziraat Mühendisleri Odasına üye olması,
- b) Oda haysiyet divanından herhangi bir ceza almamış olması,
- c) Oda tarafından bilinen veya bilinmesi gereken yüz kızartıcı bir suçtan tecil veya infaz edilmiş hükümlülüğü bulunmaması,
- d) Oda aidat borcunun bulunmaması, şartları da aranılır.

5 — Oda tarafından tarımsal yatırım ve tarıma dayalı sanayi yatırım projelerinin kontrol ve tasdiki ile görevlendirileceklerde aranılacak özellikler, seçim tarihi ve gerekli belgeler, seçim tarihinden en az 15 gün önce, yaygın haberleşme araçları ile ilgili kuruluşlara ve kamu oyuna duyurulur. Ayrıca seçime her ilden iştirak etme olanağı da sağlanır.

6 — Komiteler tarafından yapılacak seçimlerde mülakat usulü uygulanır.

7 — Seçim sonucunda, proje kontrol ve tasdik işlemlerinde görevlendirilmesi uygun görülenler listeler halinde Oda Merkez Yönetim Kuruluna intikal ettirilir.

8 — Proje kontrol ve tasdik işlemlerinde görevlendirilecek kadronun güçlendirilmesi amacıyla, her yıl Komite tarafından, aynı prosedür dahilinde seçim yapılır.

9 — Merkez Yönetim Kuruluna getirilen tarımsal yatırım veya tarıma dayalı sanayi yatırım projelerini kontrol ve tasdik etmek görevi, bu Kurul tarafından proje konusu ile ilgili olarak tanzim edilmiş listelerde yer alan kişilere verilir. Listelerde yer almayan Ziraat Yüksek Mühendisleri proje kontrol ve tasdik işlemleri ile görevlendirilemez.

10 — Proje kontrol ve tasdik işleri ile, mecburi haller dışında aynı kişiler devamlı olarak görevlendirilemez.

11 — Proje kontrol ve tasdik işlerinde, Oda Merkez Yönetim Kurulu, bir veya birden fazla kişiyi görevlendirebilir.

12 — Seçim sonucu, proje kontrol veya tasdik işlerinde görevlendirilmesi uygun görülenler, bu haklarından vazgeçmek istedikleri veya yer değiştirdikleri hallerde, durumu en kısa süre içinde Odaya intikal ettirmekle sorumludurlar.

13 — Proje kontrol ve tasdiki ile görevlendirilecekler, 1 kişi ise, Oda tarafından tahsil edilecek ücretin yüzde 60 ını, 2 kişi ise yüzde 30 unu, 3 kişi ise yüzde 20 sini ve 4 kişi ise yüzde 15 ini alırlar.

T. M. M. O. B.
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
GENEL SEKRETERLİK YÖNETMELİĞİ
DEĞİŞİKLİK TEKLİFİ

GENEL SEKRETERLİK YÖNETMELİĞİNİN BAZI
MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ İLE İLGİLİ
GENEL GEREKÇE

Ziraat Mühendisleri Odasının 26. 2. 1965 tarihli Genel Kurulunda kabul edilmiş ve T. M. M. O. Birliği Genel Kurulunun 20. 4. 1965 tarihli kararı ile yürürlüğe konulmuş bulunan Genel Sekreterlik Yönetmeliğinin bazı maddelerinin değiştirilmesi; uygulamada karşılaşılan darboğazları, gidermek, boşlukları doldurmak ve Genel Sekreterlik bünyesini iyileştirmek amaçlarını hedef almaktadır. Burada Genel Sekretere daha fazla yetki tanınması, seçimde karşılaşılan ciddi sorunların çözülmesi, uygulanması kolay ileri bir seçim yönteminin getirilmesi esas alınmıştır. Bu amaçlar dışında Yönetim Kurulu ile Genel Sekreterin hak ve yetkilerinin, iç içe girmeden, tam olarak kullanılmasını sağlayacak bir mekânizmanın getirilmesi öngörülmüştür.

Değiştirilecek maddelerin tanziminde, Odamızda bugüne kadar bu alanda yapılmış olan çalışmalardan ve diğer Odaların uzun bir uygulama devresinin denemelerinden de yararlanılmış ve birikmiş sorunlara, topluluğumuzun gerçeklerine en uygun çözüm yollarının getirilmesine çalışılmıştır.

Bu değişiklikler yapılırken, yönetmelikte aksayan bazı noktalar düzeltilmiş ve daha iyi olacağı düşünülen diğer ufak değişikliklere de yer verilmiştir.

T.M.M.O.B.
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
GENEL SEKRETERLİK YÖNETMELİĞİNİN DEĞİŞTİRİLEN
MADDELERİ VE MADDE GEREKÇELERİ

YÜRÜRLÜKTEKİ MADDE

ÖNERİLEN MADDE

ÖNERİ GEREKÇESİ

GENEL SEKRETER SEÇİMİ

Madde 2: Genel Sekreter Odanın Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Haysiyet Divanı üyelerinin tamamının hazır bulunduğu müşterek toplantısında mevcut namzetler arasından 2/3 ekseriyet oyu ile seçilir. 2/3 oy nisbeti temin edilmediği takdirde seçim tekrarlanır. Seçilen Genel Sekreter 2 yıl müddetle vazife görür. Müddeti biten Genel Sekreter yeniden seçilme hakkına sahiptir.

GENEL SEKRETER SEÇİMİ

Madde 2: Genel Sekreter Odaya başvuracak adaylar arasından Oda Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Onur Kurulunu oluşturan üye sayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oy ile seçilir. Seçilen Genel Sekreter 3 yıl süre ile görev yapar. Süresi biten Genel Sekreter yeniden seçilebilir.

GENEL SEKRETER SEÇİMİ

Madde 2: Bu madde ile Genel Sekreterlik seçiminde yeni bir usul getirilmektedir.

Burada da Genel Sekreterin, Genel Kurul tarafından seçilen ve bu Kurula karşı sorumlu olan Kurullar (Oda Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Onur Kurulu) tarafından seçilmesi öngörülmüştür. Bu üç kurulun toplam üye sayısı 15 olduğuna göre, toplanma nisabı ne olursa olsun, 8 oy alanın Genel Sekreter seçilebileceği kabul edilmiştir.

Getirilen seçim usulü, uygulanması kolay, sağlam ve başarılı sonuç verecek niteliktedir. Bu usul üye tam sayısı ile toplanıp salt çoğunlukla karar verilmesini

öngören sistem kadar adil ve seçilebilmek için kurulların üye tam sayısının 2/3 çoğunluğu ile toplanıp bu sayının 2/3 si ile karar verilmesini öngören sistemdekinden de daha fazla oy almayı zorunlu kılan yaygın bir usuldür.

Genel Sekreterin Genel Kurul tarafından seçilmesi, yürürlükteki Ziraat Mühendisleri Odası Talimatnamesinin özüne aykırı olacağı gibi, uygulamada Genel Kurulca seçilmiş olan Yönetim Kurulu ile Genel Sekreter arasında devamlı görev uyumsuzluklarını da doğurabilecek niteliktedir. Genel Sekreterin görev ve yetkilerinin bir taraftan yasal dayanaklara göre artırılmasına çalışılırken, diğer taraftan bu makamı, sıralama bakımından Yönetim Kurulu ile eş düzeye çıkartmağa çalışmak ve sorumluluklarının takibini Genel Kurula bırakmak, genel ilkelere ve yasalara aykırı bir girişim olur.

Ayrıca yapılan değişiklikle Genel Sekreterin kısa ve uzun sürede elde edeceği tecrübelerle göre çalışma programlarını daha etkili uygulamasını ve değişecek Yönetim Kurullarına daha yararlı olmasını sağlamak amacı ile, Genel Sekreterin çalışma süresi 2 yıldan 3 yıla çıkarılmıştır.

GENEL SEKRETER ADAYLIĞI

Madde 3 : Genel Sekreter adayı olabilmek için :

- a) Odaya kayıtlı asil üye bulunmak,
- b) Odaya karşı bütün yükümlülüklerini yerine getirmiş olmak,
- c) Yüksek Haysiyet Divanında herhangi bir cezaya çarptırılmamış olmak,
- d) Meslekte en az yedi yılını tamamlamış olmak, şarttır.

GENEL SEKRETER ADAYLIĞI

Madde 3 : Genel Sekreter adayı olabilmek için :

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) Odaya kayıtlı asil üye bulunmak,
- c) Odaya karşı bütün yükümlülüklerini yerine getirmiş olmak,
- d) Yüksek Onur Kurulunca herhangi bir cezaya çarptırılmamış olmak,
- e) Kamu haklarından mahrum bulunmamak, ayrıca yüz kırtıcı bir suçtan tecil veya infaz edilmiş bir hükümlülüğü bulunmamak,

GENEL SEKRETER ADAYI :

Madde 3 : Bu maddeye bazı fıkralar eklenmiştir. Her şeyden önce Genel Sekreter adayının, Türk olması şart koşulmuştur. Personel Kanunundan esinlenerek (e) fıkrası tanzim edilmiştir. Görevde sürekliliği sağlamak için adayların askerlik görevini yapmış veya bu görevle ilişkilerini kesmiş bulunmaları şartı konulmuştur. Yetenekli gençlerin Genel Sekreter olabilmelerini sağlamak amacı ile, meslekte en az çalışma süresi 7 yıldan 5 yıla indirilmiştir. Çeşitli nedenlerle tam gün çalışma olanağına sahip bu-

f) Askerlik görevini yapmış olmak veya bu görevle her türlü ilişkisi kesilmiş bulunmak,

g) Ziraat Yüksek Mühendisi olarak meslekte fiilen en az 5 yıl çalışmış olmak (Askerlikte geçen süre sayılmaz).

h) Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek bir durumda bulunmamak,

j) 55 yaşını doldurmamış bulunmak,

lunmayan kişilerin Genel Sekreter seçilmelerini önlemek üzere (h) ve (j) fıkraları düzenlenmiştir.

Madde 5: Genel Sekreterin görev ve yetkileri:

a) Genel Sekreter Odanın bütün işlerini Yönetim Kurulu kararlarını ve yönetmelikler hükümleri dahilinde yürütür. Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi gündemlerini hazırlar ve toplantılarına katılır, düşünce ve tekliflerini bildirir. Fakat oy kullanamaz Oda yönetim kurulunun vereceği yetkiler dahilinde odayı temsil eder.

Madde 5: GENEL SEKRETERİN GÖREV VE YETKİLERİ:

Genel Sekreterin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Genel Sekreter, Odanın bütün işlerini Yönetim Kurulu kararları ve yönetmelikler hükümleri içerisinde yürütür. Yönetim Kurulunun ve Yönetim Kurulu İcra Komitesinin isteği üzerine gündemleri hazırlar ve toplantılarına katılır. İhtiyaç gördüğü konuları gündem maddesi ola-

GENEL SEKRETERİN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 5: Bu maddede yapılan değişikliklerle, günlük işlerin en iyi biçimde ve amaca uygun bir çabukluk içinde bitirilebilmesini sağlamak amacıyla Genel Sekreterin görev ve yetkilerine açıklık getirilmiş, temsil yetkisi artırılmış ve kendisine bazı hallerde 1.000 TL. sına kadar harcama yetkisi verilmiştir.

b) Diğer Odalara ve Oda üyelerine, yazılan yazıların tamamını, bunların haricindeki müesseselere ve makamlara yazılanları Oda yönetim kurulunun vereceği yetkiye göre imzalar.

c) Kanunlar ve yönetmeliklere ve işlerin gereğine göre defter, dosya, cetvel vesair evrakı tutturur.

d) Yıllık çalışma raporunu bütçe ve kadro teklifini (Sekreter üye ve muhasip üye ile birlikte) hazırlar.

e) Üyelerin şahsi ve mesleki faaliyet sicillerini tutturur.

f) Memur ve hizmetlilerin personel yönetmeliğine göre tayin terfi ve cezalandırma tekliflerini yapar ve sicillerini tutar.

g) Kanun, yönetmelik, Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi kararları gereğince yapılacak ödemeleri imzalar.

h) Yönetim ve İcra Komitesi toplantılarında görüşme ve kararları not alır. Karar defterine yazar ve imzalatır. Karar defteri

rak sunar. Toplantılarda kendi düşünce ve tekliflerini bildirir, fakat oy kullanamaz.

b) Genel Sekreter kendisine verilecek yetkiler içinde Odanın sözcüsü ve temsilcisidir.

c) Diğer Odalara ve Oda üyelerine yazılan yazıların tamamını, bunların dışındaki kuruluşlara ve makamlara yazılanları Oda Yönetim Kurulunun vereceği yetkiye göre imzalar.

d) Kanunlar, Tüzükler ve Yönetmeliklere ve işlerin gereğine göre defter, dosya, cetvel vesair evrakı tutturur.

e) Yıllık çalışma raporunu, Bütçe ve kadro teklifini (sekreter ve muhasip üyeler ile birlikte) hazırlar,

f) Üyelerin kişisel ve meslek faaliyeti sicillerini tutturur,

g) Memur ve hizmetlilerin personel yönetmeliğine göre atama, yükselme ve cezalandırma önerilerini yapar ve sicillerini tutar. Oda personeline uyarma ve ihtar cezalarını kendiliğinden verir.

Genel Sekreter tarafından muhafaza edilir.

k) Daimi ve geçici ihtisas Komisyonlarının çalışmalarını düzenler ve çalışma sonuçlarını Yönetim Kuruluna sunar.

h) Kanun Tüzük ve yönetmelik hükümleri ile Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi kararları gereğince yapılacak ödemeleri imzalar.

k) Yönetim Kurulu, Genel Sekretere Odanın zorunlu ve acele masraflarını karşılamak üzere 1.000 TL. sını kadar harcama yetkisini verebilir.

ı) Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi toplantılarında görüşme ve kararları not alır. Karar defterine yazar ve imzalatır, Karar defterini muhafaza eder.

m) Yönetim Kurulunca seçilen daimi ve geçici ihtisas komisyonlarının çalışmalarını düzenler.

Madde 6: Genel Sekreterin çalışması:

Genel Sekreter bütün mesai-sini Oda işlerine hasreder. Yönetim Kurulu müsaadesi olmadan hariçten bir görev alamaz.

Madde 6: Genel Sekreterin çalışması:

Genel Sekreter bütün mesai-sini Oda işlerine verir. Genel Sekreter, Odadaki Genel Sekreterlik görevi dışında ek görev dahi ol-sa, hiç bir görev alamaz.

GENEL SEKRETERİN ÇALIŞ-MASI:

Madde 6:

Genel Sekreteri tüm mesaisi ile Odaya bağlamak ve işlerin ak-samadan yürütülmesini sağlamak amacı ile, bu maddede yapılan

Madde 8: Genel Sekreterin özlük hakları:

Genel Sekretere yılda ücretli bir ay dinlenme ve bir rapora istinaden ve yılda bir ayı geçmemek üzere ücretli hastalık izni verilebilir.

GENEL SEKRETERİN İŞİNE SON VERİLMESİ:

Madde 10: Yönetim Kurulunun teklifi üzerine Genel Sekreter seçimini yapan Kurulların 2/3 ekseriyetle hazır bulunduğu toplantıda (Yönetim Kurulunda oy kullanmak şartıyla) Genel Sekreterin görevine son verilip verilmeyeceği hususu müzakare edilir. İşten çıkarılmasına çoğunlukla karar verildiği takdirde iş kanunu hükümleri uygulanır. Bunu takiben en geç iki ay içinde madde : 2 gereğince yeni Genel Sekreter seçimi yapılır.

Genel Sekreterin özlük hakları :

Madde 8 : Genel Sekretere yılda bir ay ücretli dinlenme izni verilir. Hastalık halinde, yılda bir aya kadar Sosyal Sigorta Kurumunca ödenecek ücret, **tama yük-**seltir.

GENEL SEKRETERİN GÖREVİNE SON VERİLMESİ

Madde 10: Genel Sekreterin görevine seçimdeki usule uygun olarak son verilir. Genel Sekreterin işten çıkartılmasına **karar** verildiği takdirde İş Kanunu hükümleri uygulanır. İşten **çıkarıl-**mayı izleyen en geç iki ay içinde 2. madde gereğince yeni Genel Sekreter seçimi yapılır.

değişiklikler, Genel Sekreterin dışarıda hiç bir görev almaması ilkesi kabul edilmiştir.

GENEL SEKRETERİN ÖZLÜK HAKLARI :

Madde 8 :

Bu maddede, Sosyal Sigorta ile, ilgili yasaların özüne uygun biçimde değişiklik yapılmış ve Genel Sekreterin özlük hakları açıklığa kavuşturulmuştur.

GENEL SEKRETERİN İŞİNE SON VERİLMESİ :

Madde 10 :

Seçimdeki usule uygun olarak bir görevlinin işine son verilmesi ilkesi burada esas alınmıştır.

GENEL SEKRETERE VEKALET EDİLMESİ:

Madde 11: Herhangi bir sebeple Genel Sekreter seçilmemesi halinde veya Genel Sekreterin senelik izin ve raporlu bulunduğu asgari bir aylık zamanlarda bu göreve Yönetim Kurulunun kararı ile Sekreter üye veya başka bir üye vekalet edebilir. Bu takdirde vekalet eden üyeye Genel Sekreter ücretinin yarısı ödenir. Bu vekalet müddeti hiç bir suretle iki ayı geçemez.

GENEL SEKRETER SEÇİMİNİN DUYURULMASI:

Madde 12: Oda Yönetim Kurulunca adaylarda aranacak şartları belirtmek kaydı ile en az iki gazetede iki defa olmak üzere Genel Sekreter seçimi yapılacağı ilan edilir. Ayrıca Yönetim Kurulu uygun göreceği diğer yollarla da duyurma yapabilir.

GENEL SEKRETERE VEKALET EDİLMESİ:

Madde 11: Genel Sekreter izinli veya raporlu bulunduğu zamanlarda veya herhangi bir nedenle Genel Sekreterin seçilmemesi durumunda bu göreve Yönetim Kurulunun kararı ile Sekreter Üye veya başka bir üye vekalet edebilir. Vekalet eden üyeye Genel Sekreter ücretinin yarısı ödenir. Ücretli vekâlet süresi bir yıl içinde üç ayı geçemez.

GENEL SEKRETER SEÇİMİNİN DUYURULMASI:

Madde 12: Oda Yönetim Kurulu, Genel Sekreter seçimi yapılacağını en az iki gazetede bir defa ilan eder; Ayrıca Oda ve Birlikçe çıkarılan meslekî dergilerde de seçimi duyurur. İl Temsilcilikleri de uygun göreceği diğer yollarla da duyurma yapar.

GENEL SEKRETERE VEKALET EDİLMESİ:

Madde 11:

Bu maddede yapılan değişiklikle, Genel Sekretere zorunlu koşullarda vekalet etme süresi iki aydan üç aya çıkarılmıştır. Böylece Genel Sekreterin uzun süre bilecek raporlu durumlarında Oda işlerinin aksamadan en iyi biçimde yürütülmesi esası kabul edilmiştir.

GENEL SEKRETER SEÇİMİNİN DUYURULMASI:

Madde 12:

Bu maddede yapılan değişiklikle, duyuru masrafının azaltılıp, kitle haberleşmesinin daha kolay sağlanabilmesi amacı güdülmüştür.

Yönetmeliğin Bazı Kelimelerinin Duru Türkçe Karşılıklarının Yazıldığı Maddeler

Yapılan madde değişiklikleri karşısında yönetmelik bütünü **korumak** amacı ile diğer maddelerin bazı kelimeleri yerine Duru Türkçe karşılıkları yazılmış ve bazı ufak biçimsel değişikliklere gidilmiştir.

Bu maddeler aşağıdadır :

Yürürlükteki Madde

GENEL SEKRETERLİK

Madde : 1 — Ziraat Mühendisleri Odası Tali-matnamesinin 34. maddesi gereğince Oda merke-zinde bir Genel Sekreterlik kurulmuştur.

Madde : 4 — Genel Sekreterlikle Birleşmiyen Görevler :

Genel Sekreterlik görevi ile Yönetim Kurulu, Haysiyet Divanı, Denetleme Kurulu üyeleri ve Odaları Birliği temsilcilikleri birleşemez.

Madde : 7 — Genel Sekreterin ücreti :

Genel Sekreterin aylık ücreti seçim süresince indirilmemek şartı ile Oda umumi Hey'etince Büt-çede tesbit edilir.

Önerilen Madde

AYNEN

Madde : 4 — Genel Sekreterlikle Birleşmiyen Görevler :

Genel Sekreterlik görevi ile Yönetim Kurulu, Haysiyet Divanı, Onur Kurulu üyeliği ve T.M.M.O. B. temsilciliği birleşemez.

Madde : 7 — Genel Sekreterin ücreti :

Genel Sekreterin aylık ücreti seçim süresince indirilmemek üzere Oda Genel Kurulunca Bütçede tesbit edilir.

GENEL SEKRETERİN SEYAHAT MASRAFLARI

Madde : 9 — Genel Sekreterin vazife ile yapacağı seyahatlarda Yönetim Kurulu üyeleri için tesbit edilen yol masrafları ve gündelikler ödenir.

Madde : 13 — Bu Yönetmelik Ziraat Mühendisleri Odasının 26.2.1965 tarihli Genel Kurulda kabul ve T.M.M.O. Birliği Genel Kurulunun 20.4.1965 tarihli toplantısında kabul edilmiştir.

Madde : 14 — Bu Yönetmelik Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve Genel Sekreteri tarafından uygulanır.

GENEL SEKRETERİN YOL GİDERLERİ :

Madde : 9 — Genel Sekreterin görevli olarak yapacağı gezilerde Yönetim Kurulu üyeleri için saptanan yol giderleri ve gündelikler ödenir.

Madde : 13 — Bu Yönetmelik Ziraat Mühendisleri Odasının tarihinde yapılan Genel Kurulunda kabul edilmiştir.

AYNEN

T. M. M. O. B.
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
«ÖLÜM YARDIM FONU YÖNETMELİK»
TASARISI

AMAÇ:

Madde 1 — Ziraat Mühendisleri Odası talimatnamesinin 2 nci maddesinin (p) fıkrası gereğince, asil üyelerin ölümü halinde geride kalanlarına yardım yapmak amacı ile, Oda merkezinde bir «Ölüm Yardım Fonu» tesis olunmuştur.

KAPSAMI:

Madde 2 — Odaya asil üye olarak kayıtlı bütün Ziraat Yüksek Mühendisleri, bu yönetmelik hükümlerini yerine getirmek şartıyla, bu fon'dan yararlanırlar.

Madde 3 — Üye, emekli olması halinde dilerse bu fon'da birikmiş aidatlarını, alarak fon'la ilgisini kesebileceği gibi, fon'la ilgisini devam da ettirebilir.

Madde 4 — Serbest çalışan Ziraat Yüksek Mühendisleri için emeklilik yaşı 55 (ellibeş) tir.

Mali Kaynaklar:

Madde 5 — Ölüm Yardım Fon'unun mali kaynakları şunlardır:

a — Üye aidatlarından her üye için ayda sekiz TL. dan az olmamak kaydıyla, Oda Genel Kurulunca ayrılacak miktar,

b — Yapılacak bağışlar,

c — Sair gelirler,

d — Ölüm Yardım Fonu banka faizi ve ikramiyeler,

Yardım Miktarı :

Madde 6 — Yukarıda aidat sabit kaldığı sürece üyelerinden birinin ölümü halinde geride kalanlarına 16.000,— TL. yardım yapılır. Sene sonunda Ölüm fonundan yapılan yardımlardan artan miktar olduğu takdirde her üç yılda bir, durum, Oda Yönetim Kurulu tarafından Genel Kurula getirilir. Genel Kurul artan para miktarının ölüm fonundan ne yolda sarfedileceği hakkında karar verir. Oda Yönetim Kurulu bu kararı aynen ve süresi içinde uygular.

Madde 7 — Ölüm yardımı yapılabilmesi için ölümü belirten resmi bir belgenin Odaya gönderilmesi gereklidir.

Madde 8 — Her üye arkası imzalı kapalı bir zarf içinde Ölüm Yardımının kimlere ne miktar veya oranda verileceğine dair kendi el yazısı ile tanzim edilmiş bir bildiride bulunur.

Madde 9 — Bildiri verilmemesi halinde, Ölüm Yardımı üyenin kanunî mirasçılara yapılır. Bu yardıma esas, kesinleşmiş vaset ilamıdır.

Madde 10 — Ölüm Yardım Fonundan yararlanabilmek için üyenin geriye doğru son üç yıl içinde borcundan dolayı icra takibatına uğramamış olması şarttır. Ancak, hastalık ve işsizlik gibi meşru bir mazereti tevsik edecek belgenin Yönetim Kurulunca kabul edilmesi kaydı ile, üye aidatını muntazam ödeyememiş üyelerimizin varisleri de bu yardım fonundan yararlanabilir.

Madde 11 — Mezuniyetini müteakip beş yıl içerisinde Odaya kaydını yaptırmamış olan Ziraat Yüksek Mühendisleri Ölüm yardımından faydalanamazlar. Bu gibilerin ölüm yardımından faydalanabilmeleri için, Odaya kayıtları ile mezuniyet tarihleri arasında geçen süreye ait üyelik aidatlarını tamamen ve def'aten ödemeleri gerekir.

Bildiri Tanzimi :

Madde 12 — Standart olması bakımından üye bildirisi ve zarfı Odaca hazırlanır ve üyelere gönderilir.

Madde 13 — Üye bu bildirisini her zaman değiştirme hakkına sahiptir.

Madde 14 — Üye bildiri zarfları gizlilik prensibi içerisinde muhafaza edilir. Bu zarf ancak üyenin ölümü halinde, Oda Yönetim

Kurulundan 2 üye ve Oda Sekreteri tarafından açılır. Zarfı açan heyet, bildirinin ve zarfının üzerine açış tarih ve saatini koymak suretiyle imza atarlar.

Fon Hesabı :

Madde 15 — Ölüm Yardım Fonu Oda muhasebesi içerisinde ayrı bir hesapta yürütülür. Fonla ilgili gelir ve giderler bu hesapta gösterilir.

Madde 16 — Ölüm Yardım Fonunda toplanan paralar bankada açtırılacak ayrı bir FON HESABINDA muhafaza edilir. Bu paralar yalnız Ölüm Yardımı ve bununla ilgili masraflar için kullanılır. Bir başka maksat için kullanılmaz. Bu fondan borç para alınmaz, kredi verilemez fonda her yıl artan para gelecek yılın hesabına devredilir.

Diğer Hususlar :

Madde 17 — Yardıma hak kazanmış üyenin ölümü halinde cenaze masraflarını karşılamak üzere 3.000 TL. avans olarak yardım yapılabilir. Türkiye'de tedavisi mümkün olmayan, malî imkanlarının yetersizliği sebebiyle yurt içinde de tedavi imkanı bulunmayan üyelere, fatura karşılığı hastahane ve tedavi ücretlerinin Ölüm Yardım miktarının % 50 sine kadar avans verilebilir. Ancak verilen avanslar ölüm yardımından tenzil edilir.

Madde 18 — Ölüm yardımı bildirisinde yazılı kimselerin veya kanunî varislerin hayatta olmamaları halinde; ölüm yardımı için verilecek meblağ fona gelir kaydedilir. Ancak, bu üyenin cenaze masrafları için fondan gerekli sarfiyat Odaca yapılır.

Madde 19 — Savaş, deprem, yangın, su baskını, salgın hastalıklar ve buna benzer sebeplerle büyük ölçüde ölümlerin meydana gelmesi halinde üyelere Oda Yönetim Kurulunca tesbit oluncak munzam bir para talep edilebilir, veya borçlandırılabilir. Üyeler bu talebe itiraz hakkını kullanamazlar.

Madde 20 — Üyelerin Ölüm Yardım Fonundaki menfaatleri hiçbir şekilde tutulamaz, haciz edilemez veya başkasına devredilemez.

Madde 21 — Bu fonla ilgili hizmetlerin günü gününe ve sıhhatli bir şekilde yürütülmesinden Genel Sekreter ve Oda Yönetim Kurulu sorumludur.

Madde 22 — Bu Yönetmelik T.M.M.O.B. Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu tarafından yürütülür.

Geçici Madde 1 — Bu Yönetmelik Ziraat Mühendisleri Odası Genel Kurulunca kabul ve T.M.M.O.B. Genel Kurulunca onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Geçici Madde 2 — Ziraat Mühendisleri Odası Genel Kurulunca 26.2.1965 tarihinde kabul edilen T.M.M.O.B. Genel Kurulunca 20.4.1965 tarihinde onaylanmış olan Ziraat Mühendisleri Odası Ölüm Yardım Fonu Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 3 — Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi anında, halen Odaya asil üye olupta Oda aidatından cari ve geçmiş yıllardan borçlu bulunanlar bu borçlarını tebliği tarihinden itibaren 10. Madde göz önünde bulundurularak, 1 yıl içerisinde ödemek veya ödemeyi taahhüt etmek mecburiyetindedirler. Aksi halde bu gibiler Ölüm Yardım fonundan faydalanamazlar.

Geçici Madde 4 — Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce vefat etmiş olup henüz Ölüm Yardımı yapılmamış meslektaşlar için de bu yönetmelik mali hükümleri uygulanır.

ZİRAİ MÜCADELE İLÂÇLARINI PAREKENDE SATACAKLARIN TABİ OLACAKLARI ESASLARA DAİR YÖNETMELİK

6968 sayılı Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Kanununun 38 ve 40 ncı maddelerine istinaden ve 27.12.1958 tarih ve 4/11142 sayılı kararname ile yürürlüğe giren Ziraî Mücadele İlâç ve Aletleri hakkındaki nizamnamenin 4. maddesi gereğince Ziraî Mücadele İlâçlarının parakende satışları bu yönetmelikteki bayilerce aşağıdaki esaslara göre yapılır.

BÖLÜM : 1

A — Bayilik, Bayilik izni ve Bayilik ehliyet belgesi :

Madde 1 — Ziraî Mücadele İlâç Bayiliği; nebatlara musallat olan hastalık ve zararlıların yok edilmesinde veya nebatların bitkisel ve hayvansal parazitlerden korunmasında kullanılan, Tarım Bakanlığınca ruhsatlandırılmış bilumum kimyevi madde ve Ziraî Mücadele İlâçlarını Ziraî Eczahane, müstakil dükkan, mağaza, depo gibi muayyen bir yerde satış yapmayı san'at (Adet) haline getirmektir.

Madde 2 — Ziraî Mücadele İlâçlarının parakende satışlarının aşağıdaki özel ve tüzel kişiliği haiz bayilerce yapılması şarttır.

Tüzel kişiler deyimi ile;

1 — Tarım Bakanlığınca Ziraî Mücadele İlâcı ithal izni alan ithalatçılarla Ziraî Mücadele İlâcı imal izni alan imalatçı (Formilatör) ların bölge bayileri, ve bu ithalatçı, imalatçı ve bölge bayilerine tabi ziraî mücadele ilâcı satan il, ilçe ve bucak bayileri.

2 — Resmi kurum, kuruluş ve kooperatifler.

3 — Kanunî çiftçi teşekkülleri (Ziraat Odaları)

4 — Özel idare ve belediyeler kastedilmiştir.

B — Bayilik izni verilmesi ve bayiliğin teşekkülü :

Madde 3 — Zirai Mücadele ilâçlarının parekende satışı ile meşgul olacak özel ve tüzel kişilerin Tarım Bakanlığından Zirai Mücadele ilâçları bayilik izni almaları mecburidir.

Madde 4 — Zirai Mücadele ilâçları bayilik izni almak isteyen özel kişilerin aşağıdaki vasıfları haiz olması şarttır.

a) Türk vatandaşı olmak.

b) Ziraat Yüksek Mühendisi veya lise muadili Ziraat Okullarından mezun Ziraat Teknisyeni bulunmak; Yabancı memleketler Ziraat Fakültelerinden veya Ziraat Okullarından diploma alanların bu diplomalarının muadeleti Milli Eğitim Bakanlığınca tasdik edilmiş olmak.

c) Ziraat Yüksek Mühendisi bayii veya Ziraat Teknisyeni bulunmadığı ahvalde en az Orta okul veya muadili meslek okulları mezunu bulunmak. (Bu gibiler bu yönetmeliğin geçici madde hükümlerine tabi tutulurlar).

d) Yüz kızartıcı bir suçla mahkûm edilmiş olmamak.

e) Üç yıl ve daha fazla ağır hapis veya 5 yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olmamak.

f) Zirai Mücadele ilâçlarına hile karıştırmak suretiyle işlediği bir suçtan dolayı 5 sene içinde iki defa satıştan men edilmiş bulunmamak.

g) Âmâ, sağır, dilsiz ve akli muvazenesi bozuk olmamak.

h) 18 yaşından küçük ve mahcur olmamak.

Madde 5 — Dördüncü maddedeki şartları haiz olup Zirai Mücadele ilâçları bayiliği yapmak isteyen özel kişiler bulunduğu il veya ilçenin en büyük mülki amirine (illerde Vali, ilçelerde Kaymakam) aşağıdaki belge ve bilgilerle birlikte bir dilekçe ile müracaat ederler.

a) Tasdikli nüfus hüviyet cüzdanı sureti,

b) Tasdikli diploma sureti,

c) Hal tercümesi,

d) Dört adet fotoğraf,

e) Dördüncü maddenin g ve h fıkralarına göre sakat ve mahcur olmadığını ispat eden belge ve sağlık raporu,

f) Bayilik ticarethanesi açılacak yerin açık adresini havi fotoğraflı bir beyanname,

Vali ve Kaymakamlar, durumu Zirai Mücadele teşkilatı olan yerlerde Bölge Zirai Mücadele ve Karantina Reisliği veya Mücadele Müdürlüklerine, olmayan yerlerde ise Teknik Ziraat Müdürlüğüne tetkik ettirerek, bu yönetmeliğin II. bölümündeki hususları da yerine getirenlere örneği ekli bayilik izni vesikası düzenler. dört nüsha tanzim edilen bu vesikalar Tarım Bakanlığınca tetkik ve tasdik olunduktan sonra bir tanesi en geç 30 gün zarfında ilgiye verilir. 2. nüsha Tarım Bakanlığında, 3. nüsha Bölge Zirai Mücadele ve Karantina Reisliğinde ve 4. nüsha mahalli teşkilatta dosyasında muhafaza edilir.

Madde 6 — Zirai Mücadele ilâçları bayilik izni almak isteyen tüzel kişiler 4. madde de (c) fıkrası dışında belirtilen tüm şartları haiz bir mesul şahıs (Mesul Müdür) istihdam etmeye mecburdurlar. Yapılacak müracaatta mesul şahsa ait 5. maddenin (a-f) fıkralarında belirtilen bilgilerle bayilik yapılacak yerin açık adresi ve kuruluşun tüzel kişiliğini tevsik eden resmi belge, dilekçe ile birlikte, ilde Valiliğe verilir, tüzel kişiler adına düzenlenecek bayilik belgelerine mesul şahsın fotoğrafı yapıştırılır. Bayilik belgesi tüzel kişiliği haiz kuruluş ismine düzenlenir.

Bu kuruluşlarda istihdam edilen 4. madde de belirtilen şartları haiz mesul şahsın (Mesul Müdür) değişmesi halinde yerine bu şartları haiz yeni bir şahsın istihdam edilmesi ve 15 gün içinde bu hususta gerekli belge ve bilgilerle birlikte illerde Valiliğe yazılı olarak müracaat edilmesi şarttır.

Madde 7 — Bir yerde (il, ilçe, bucak) 4. maddenin «b» fıkrasındaki nitelikte bayii veya mesul müdür bulunmadığı ahvalde Tarım Bakanlığınca açılan Zirai Mücadele Bayiliği kursundan muvaffakiyet belgesi alan asgari Orta okul ve Milli Eğitim Bakanlığınca Orta okul denkliği tasdik olunan diğer okul mezunları bayilik yapabilir. Ancak bunlar geçici 3 ve 4. maddeler hükümlerine tabidirler.

Madde 8 — Zirai Mücadele Bayiliği işlerinden mesul olarak Ziraat Yüksek Mühendisi veya Ziraat Teknisyenini Müdür göstermek şartıyla Zirai Mücadele ilâçları ticareti yapmak isteyen kimse-ler dahi zirai mücadele ilâçları bayiliği açabilirler. Bir mesul müdür birden fazla bayiin mesul müdürlüğünü yapamaz.

Madde 9 — Bir bayi herbirini 4. maddenin (b) fıkrasında belirtilen bir mesul müdürün idaresine vermek şartıyla birden fazla bayilik açabilir.

Madde 10 — Memur veya asker olan kimse zirai mücadele bayiliği açamaz ve mesul müdürlük yapamaz. Ancak bayi olupta askere alınan, milletvekili ve Belediye Reisi seçilen bayiler bu vazifeleri devam ettiği müddetçe kendi mesuliyetlerinde veya bir mesul müdür marifetiyle bayiliğini devam ettirebilirler. 7. madde hükmü burada da uygulanır.

Madde 11 — Zirai Mücadele ilâçları bayilik izni alan veya Zirai Mücadele ilâç bayiliği yapmak isteyen özel ve tüzel kişiler bayilik ehliyeti bulunan hakiki şahıslarla icrayı faaliyet gösterirler. Bu gibilerin aşağıda yazılı şartları haiz olması şarttır.

- a) Türk vatandaşı olmak,
- b) 18 yaşını bitirmiş olmak,
- c) Ziraat Yüksek Mühendisi veya Ziraat Teknisyeni olmak. Ziraat Yüksek Mühendisi veya Ziraat Teknisyeni bulunmadığı il, ilçe ve bucakta en az Orta okul ve muadili meslek okulları mezunu bulunmak.

Madde 12 — 10. maddede belirtilen şartları haiz olup, Zirai Mücadele ilâçları bayilik ehliyet belgesi almak isteyenler bulunukları ildeki Bölge Zirai Mücadele ve Karantina Reislikleri veya Müdürlüklerine bu teşkilâtın bulunmadığı yerlerde ise Teknik Ziraat Müdürlüklerine aşağıdaki belge ve bilgilerle birlikte dilekçe ile müracaat ederler.

- a) Tasdikli nüfus hüviyet cüzdanı sureti,
- b) Tasdikli diploma sureti,
- c) İkâmetgâh belgesi,
- d) Üç adet fotoğraf.

Madde 13 — Yapılacak tetkikatı müteakip ibraz ettikleri belgeler noksansız ve uygun olanlar Zirai Mücadele ilâçları bayilik ehliyet imtihanına girmeye hak kazanırlar. İmtihanın yeri ve günü görevli teşkilâtça ilân olunur. Belgeledikleri takdirde Zirai Mücadele işlerinde veya zirai mücadele ilâcı imalâtçı veya ithalâtçı müesseselerinde en az 5 sene çalışan Ziraat Yüksek Mühendisi ve Ziraat Teknisyenleri bayilik imtihanına tâbi tutulmazlar.

Madde 14 — Bayilik ehliyet imtihanı illerde Bölge Ziraî Mücadele ve Karantina Reisi, Mücadele Müdürü, Ziraî Mücadele Teşkilâtı olmayan yerlerde ise Teknik Ziraat Müdürünün Başkanlığında asgari iki teknik elemanın iştirakiyle teşkil edilen 3 kişilik hey'et tarafından Ziraî Mücadelede İlaçlarının mahiyeti, muhafazası, zararlı ve faydalı etkileri, kullanılışları ile ilgili konular ve bunlara ilişkin mevzuat çerçevesi içinde yapılır. Cevapları havi imtihan kâğıtları Bölge Ziraî Mücadele ve Karantina Reisliğinde Bölge Reisi Başkanlığında en az iki teknik elemanın iştirakiyle teşkil edilen üç kişilik hey'et tarafından kıymetlendirilir.

İmtihan neticesinde 100 puvan üzerinden en az 65 puvan almış olanlar başarı göstermiş kabul edilirler. Başarı göstermeyenler imtihan neticelerinin ilânından sonra açılacak ilk imtihana tekrar girebilirler.

Madde 15 — İmtihanda başarı gösterenlere Bölge Ziraî Mücadele ve Karantina Reisliğince düzenlenen örneği ekli Ziraî Mücadele İlaçları Bayilik ehliyet belgesi verilir. Üç nüsha tanzim edilen bu belgelerden 1. nüsha ilgiliye tevdi olunur, 2. nüsha Bölge Ziraî Mücadele ve Karantina Reisliğinde ve 3. nüshada mahalli teşkilâtta dosyasında muhafaza edilir.

Madde 16 — Ehliyet Belgesi alanlar, belgenin tanzim tarihinden itibaren 3 yıl içinde bayilik izni almadıkları veya tüzel kişiliği havi bir kuruluştaki göreve başlamadıkları takdirde haklarını kaybederler ve Ehliyet Belgeleri iptal edilir.

Madde 17 — Bayilikten vazgeçmek, işyeri veya ünvanını değiştirmek isteyenler bir ay önceden Valiliğe haber vermek mecburiyetindedirler. Bayilikten vazgeçenlerin bayilik izinleri iptal edilir.

Madde 18 — Vefat eden veya devamlı malûliyete düşen bir bayi'in işyeri, kanuni varisleri adına bayilik ehliyet belgesini haiz bir mes'ul şahıs tarafından bir yıl müddetle işletilebilir. Bir yıl sonunda yeniden bayilik izni vesikası alınması veya işyerinin tasfiyesi şarttır.

BÖLÜM : II

Ziraî Mücadele İlaçları Satışı Yapılan Yerlerin Tabi Olacağı E s a s l a r

Madde 19 — Ziraî Mücadele İlaçları satışı yapılan mahal veya depo bölme ile ayrılmış olsa dahi insan ve hayvan gıdaları ile bir

arada satışı arz edilemez ve depolanamaz. İnsan ve hayvan gıdası olmayan maddelerin satışı veya muhafazası yapılan yerlerde de Ziraî Mücadele ilâçlarının ayrı bölmelerde bulundurulması şarttır.

Madde 20 — Ziraî Mücadele ilâçları satışı yapılacak dükkân, mağaza ve depo zemini silme taş, çini, karo mozayik, mozayik veya çimento gibi tabanına su geçirmeyen bir tabaka ile kaplı, aydınlık, kolay havalanabilen ve kolayca ısınabilen, mahfuz, yalnız Ziraî Mücadele ilâcı satmaya tahsis olunmuş, yüz ölçümü asgari 15 metre kare olan bir yer olacak.

Madde 21 — Ziraî Mücadele ilâçlarının satışı arz edildiği veya depolandığı yerlerde, ilâçlardan intişar edebilecek sağlığa zararlı kokuları gidermek gayesiyle havalandırmayı temine yeterli tertibat, ayrıca el ve yüz yıkanabilecek su ve lavobonun bulunması şarttır.

Madde 22 — Satış yapılan yerlerde, ilâçları muhafazaya elverişli yeteri kadar raf, dolap ve vitrin bulunacaktır.

Madde 23 — Ziraî Mücadele ilâçları terkip ve formülasyon şekillerine kullanılma gayelerine göre ayrı ayrı dolap ve raflarda orijinal kapları içinde teşhir ve muhafaza olunacak.

Madde 24 — Çok zehirli ilâçlar için özel raf, dolap veya bölmeler tahsis edilecek ve gözle görülebilecek şekilde «ÇOK ZEHİRLİ İLAÇLAR» yazısı konacaktır.

Madde 25 — Yabancı ot ilâçları «YABANCI OT İLAÇLARI» ibaresi yazılı ayrı kapalı bölmelerde muhafaza edilecektir.

Madde 26 — Ev haşerelerine karşı kullanılan ilâçlarla, veteriner ilâçları da satışı arz edilecekse, «EV HAŞERELERİ İLAÇLARI» veya «VETERİNER İLAÇLARI» ibareleri yazılı ayrı raf veya dolap bulundurulacaktır.

Madde 27 — Dükkân ve mağazanın alacağı miktarın üstünde fazla ve büyük ambalajlı ziraî mücadele ilâçları depo ve ardiyelerde Ziraî Mücadele Teşkilâtının bildireceği depolama şartlarına uygun tavsiyelerine göre muhafaza olunacaktır.

BÖLÜM : III

Ziraî Mücadele ilâçlarının Satışında Takip Olunacak

E s a s l a r

Madde 28 — Ziraî Mücadele ilâçları kullanma tarifnamesi ve Tarım Bakanlığınca tavsiye edilenlerin dışında başka hastalık veya zararlılara tavsiye edilemez.

Madde 29 — Kükürt, göztaşı, karaboya gibi Tarım Bakanlığınca açık satışına müsaade edilenler dışındaki zirai mücadele ilaçları orijinal ambalajları açılıp bozulmak suretiyle satışa arz edilemez. İlaçların tağşişi yasaktır.

Madde 30 — Bayiler sahifeleri mahalli Zirai Mücadele ve Karantina Teşkilâtınca, bu teşkilâtın bulunmadığı yerlerde Teknik Ziraat Müdürlüklerince numaralanıp mühürlenmiş Kontrol Defteri tutmaya mecburdurlar. 36. madde de belirtilen yetkili görevlilerce yapılacak kontrollerde tesbit edilen aksaklık, noksanlık ve düzeltilmesi gereken hususlar bu deftere kaydedilir ve kontrol tarihi de konulmak suretiyle imza edilir. Bu defterin her kontrolde yetkililere gösterilmesi ve bayilerce iyi muhafaza edilmesi mecburidir.

Madde 31 — Tarım Bakanlığınca reçete ile satılması bildirilecek ilaçların, reçetesiz satılması yasaktır.

Madde 32 — Reçete ile satılan ilaçların mahalli yetkili ziraat teşkilâtınca her sayfası mühürlenip imza edilen bir deftere tarih, miktar ve kime satıldığını bildirmek suretiyle kaydedilmesi Reçete ve defterlerin muhafaza olunması mecburidir.

Madde 33 — Bayiler bulunduğu İl, İlçe'deki yetkili zirai mücadele teşkilâtının tavsiye ettiği zirai mücadele ilaçlarını tercihan bulundurmaya veya istekliye temine mecburdur.

Madde 34 — Mahcurlarca ondört yaşından aşağı çocuklara her ne surette olursa olsun zirai mücadele ilacı satılması yasaktır.

Madde 35 — Bayiler alıcılara sattıkları ilaçların zehirli tesirlerinden nasıl korunacaklarını, ilaçların nasıl saklanıp muhafaza edileceğini, panzehirlerini nasıl ve nereden temin edeceklerini, ilaçların kullanılması ile ilgili gerekli bilgileri varsa prospektüsleri vermeğe mecburdurlar.

Madde 36 — Bayilik dükkân ve mağazalarında zirai mücadele ilaçları ev zararlıları ilaçları, veteriner ilaçları, sun'i gübre, balıkçılık ve av malzemesi, sertifikaya edilmiş her nevi mühürlü ve orijinal ambalajlı tohumluklar, zirai mücadele ve ziraat makineleri, zirai mücadele aletleri, ziraat aletleri ve bunların yedek parçaları, zehirli ilaçların tatbikatında kullanılacak ağız, burun maskesi, lastik eldiven, kapalı gözlük, lastik veya plâstik tulum ve başlık ve buna benzer koruyucu giyecekleri satabilirler. Bu malzemelerden başka malzemenin müşteriye satılmak maksadiyle bulundurulması yasaktır.

Madde 37 — Zirai Mücadele ilâçlarının satışı; bayilik izni olan özel kişilerle tüzel kişiliği haiz kuruluşlarda zirai mücadele ilâcı satışı ile ilgili mes'ul şahısların nezaret ve sorumluluğu altında yapılır. Bu şahısların satış yapıldığı müddetçe satış yerinde bulunmaları şarttır. Uzun süreli muvakkat ayrılımların icabettiği halde Bayilik Ehliyet Belgesini haiz başka bir şahsın mahalli Zirai Mücadele ve Karantina Teşkilâtına yazılı olarak önceden haber verilmek şartıyla sorumluluğu bayie ait olmak kaydıyla satışlara nezaret etmesi caizdir. Bu takdirde doğacak sorumluluk tesbit edilen hatanın mahiyetine göre esas bayie veya yerine bırakacağı kişiye racidir.

Madde 38 — Bayiler ve mes'ul müdürler yanlarında çalıştırdıkları kalfa, çırak ve yardımcılarının ilâç satışından dolayı işledikleri zarar ve ziyandan mes'uldürler.

Madde 39 — Zirai Mücadele ilâçlarının dükkân veya depo dışında seyyar olarak satışı yasaktır.

Madde 40 — Ruhsatsız ilâçlarla, etiketsiz veya etiketi üzerinde bulunması mecburi olan hususları ihtiva etmeyen veya noksan ihtiva eden ilâçlar satışa arz edilemez.

Madde 41 — Bayiler, Tarım Bakanlığı ve görevli teşkilâtınca zirai mücadele ilâçları hakkında bildirilecek bütün hususlara riayet etmeye mecburdurlar.

BÖLÜM: IV

Bayilerin Kontrolu ve Bayilik İzninin Geri Alınması

Madde 42 — Bayi Kontrolleri Tarım Bakanlığının vazifelendirdiği teknik elemanlar veya Bölge Zirai Mücadele ve Karantina Reisi, Ziraat Mücadele Karantina Müdürü bu teşkilâtın bulunmadığı yerlerde Teknik Ziraat Müdürü veya bunların vazifelendirdiği teknik elemanlar tarafından yapılır. Bayiler lüzum hasıl oldukça her zaman kontrole tâbi tutulurlar. Bu kontroller senede 2 den az olamaz.

Madde 43 — Bayiler veya mes'ul müdürler, kontrolla vazifeli olarak gelen ve hüviyetlerini ibraz eden salâhiyet sahibi memurlara müessesenin her tarafını gezdirmeye, defterlerini, ilâçlarını, göstermeye ve kontrole müteallik istenilen bütün malûmatı vermeğe mecburdur.

Madde 44 — Kontroller en az iki teknik eleman tarafından müştereke yapılır. Kontrollerde yönetmeliğin I ve III. bölümlerinde istenilen ve riayet edilmesi gereken hususların yerine getirilip getirilmediği tetkik edilir, noksan görülen hususlar tesbit edilerek madde 30 da belirtilen kontrol defterine kaydedilir ve kontrolü yapanlar tarafından tarih konarak imza edilir.

Madde 45 — Kontrollerde noksan görülen hususlar bir zabıta tesbit edilerek noksanlıkların azami 15 gün içinde tamamlanması için Valilik bayi'e yazılı ihtarla bulunur, bu ihtarla da tutumu değişmeyen bayiin bayilik vesikası valilikce muvakkaten iptal edilir.

Madde 46 — Bayiler, Tarım Bakanlığınca kontrole memur elemanların, bozukluğundan şüphe edilen ilaçlarla satılacak ilaçların evsaflarını kontrol maksadıyla talebedeceği çeşit ve miktardaki ilaç numunesini vermeye mecburdur.

Madde 47 — Bir bayi aşağıdaki hallerde san'atlarını icradan men edilerek kendilerine verilmiş olan izin vesikası Tarım Bakanlığınca daimi olarak geri alınır.

- a) Bayilik izin vesikası için ibraz edilen evrakın hilâfı hakikat olduğu ve başlangıçta zirai mücadele ilaçları bayiliğine mani bir halin bulunduğu resmen tahakkuk ederse,
- b) Bayi veya mes'ul müdür 4 ncü maddenin d, c, f, fıkralarında gösterilen suçlardan dolayı mahkûm edilmiş olursa,
- c) Bu yönetmeliğin 19 ve 29 ncu maddelerine aykırı harekette bulunursa bu fıkradaki yasağa uymayan mes'ul müdürlerin de bayilik ehliyet belgesi bir daha verilmemek üzere geri alınır.

Madde 48 — Yapılan kontrollerde bu yönetmeliğin 23-26, 28 30 - 35, 39-40 ıncı maddeleri ve aykırı hareketi görülenlerin noksanlıkları 30. maddede belirtilen kontrol defterine yazılarak noksanlıklarını azami 15 gün içinde gidermeleri valilikce bayie yazılı olarak ihtar edilir. Bu müddetin hitamında noksanlıklarını tamamlamayan veya durumunu düzeltmeyen bayilerin Bayilik izinleri valilikce 6 ay süre ile geri alınır, Zirai Mücadele ilaçları satışı men edilir. 6 ay sonunda bayilik için yeniden müracaat edildiği takdirde Bayiliğin devamına müsaade olunur.

Madde 49 — Bir bayi almış olduğu müsaadeden sarfı nazar eder veya iflas eder mallarının haczine hükmolunur veya vefat ederse bayilik vesikası iptal edilir.

Madde 50 — Vefat eden, veya bayiliğin icrasından mütevellit devamlı maluliyete uğrayan bayiin, karısı veya kocası veya çocukları bayiliğin bir mes'ul müdürle idaresini valilikden bir dilekce ile talep edebilirler. Yapılan tetkikte durumu uygun olanlara müsaade verilir ve ilgili teşkilât keyfiyeti bakanlığa da duyurur.

BÖLÜM: V

Müteferrik Hükümler

Geçici madde 1 — Bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce bayilik izni alan özel kişilerin Bayilik hakları yönetmelik yürürlük tarihinden itibaren 3 sene için geçerlidir. Ancak bunlar yönetmeliğin 3, 4, 5, ve 6 ncı maddelerinde belirtilen hususlara uymaya mecburdurlar. Bu gibilere 4 ncü maddenin (b) fıkrası hükmü 3. sene sonunda uygulanır.

Geçici madde 2 — Bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce bayilik izni alan tüzel kişiler en geç 6 ay içinde bu yönetmelik hükümlerini yerine getirmekle mükelleftirler. Zaruret halinde bu süre valilikce 3 ay daha uzatılabilir.

Geçici madde 3 — Nüfusu 50.000'e kadar olan İl, İlçe ve Bucaklarda 1, 50.000 - 100.000'e kadar 2, 100.000'den fazla İl, İlçe ve Bucaklarda 3 Ziraat Y. Mühendisi veya Ziraat Teknisyeni Mes'uliyetinde bayi teşekkül ederse diğer bayiler en geç 6 ay içinde bu yönetmelikteki tüm şartlara uymaya ve Ziraat Yüksek Mühendisi veya Ziraat Teknisyeni Mes'uliyeti altında icrayı faaliyet etmeye mecburdurlar.

Geçici madde 4 — Bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra bayilik izni alanlardan durumları 4. maddenin (b) fıkrasına uymayanlar bilahare o mahalde yeni bayilik izni alınması halinde geçici 1 ve geçici 3. madde hükümlerine tâbidirler.

Geçici madde 5 — Bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte dükkân, mağaza, depo gibi satış yerleri yönetmelikteki şartları haiz olmayan bayiler bir yıl içinde satış yerlerini yönetmelikte bildirilen şartlara uydurmağa mecburdurlar. Bir yıl sonunda o vilâyet valiliğince 6 aylık bir müddet daha verilir. Bu müddet sonunda yönetmelik şartlarına riayet etmeyen veya noksanlarını tamamlamayan bayilerin bayilik izni vesikaları iptal edilir.

Madde 51 — Bu yönetmelik Tarım Bakanlığınca yürütülür.

Madde 52 — Bu yönetmelik Resmi Gazetede yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

KOMISYON RAPORLARI

DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNİN KALKINMASINI ÖNLEYEN VE BU BÖLGE SAKİNLERİNİN YAŞAMA SEVİYELERİNİN YÜKSELMESİNİ ETKİLEYEN BAŞLICA SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

Bölgede yaşayan ailelerin büyük bir kısmı arazi mülkiyetine sahip olmadıklarından; ortakcılık, kiracılık ve tarım işçiliği yapmak suretiyle geçimlerini sağlamaktadır. Bu ise Tarımsal aile ekonomisinin gelişmesini ve düzenli işletmelerin kurulmasını önlemektedir.

Esas olarak ekonomisi tarıma dayalı olan Bölge halkının; örf ve adetlerine fazlaca bağlı oluşu, tarımda ve sosyal bünyedeki gerekli gelişmelerin istenilen seviyeye ulaşmasını engellemektedir.

Öte yandan tarımsal işletmelerdeki sermaye yetersizliği, yatırımlar için gereken sermaye birikiminin yapılamayışı ve gerekli kredinin tatminkâr ölçüde sağlanamaması bölgedeki verimin asgari seviyeye düşmesine sebep olmaktadır.

Bölgedeki tarımsal alışmaları yürütmekle görevli teknik personel; gereği kadar ödenek, araç ve gereçle donatılmadığından ve işletme bünyesine incek şekilde organize edilemediğinden hizmetler istenilen seviyeye ulaşmamaktadır.

Bölgedeki gayri müsait iklim ve topoğrafik şartlar da; kalkınma ve halkın yaşama seviyesindeki yükselme olanaklarını, ulaşım ve haberleşmeyi etkilemektedir. Tarımsal girdilerin noksanlığı, yol, su, elektrik gibi altyapı hizmetlerinin yetersizliği, tarımsal ürünlerin değerlendirme ve pazarlama olanaklarının sağlanmaması gelişmeyi engellemektedir.

Mevcut dağınık yerleşim şekli ile kırsal alandaki tarımsal ürün ve yatırımların korunamaması da, ekonomik ve sosyal durumu etkilemektedir.

Yukarda belirtilen sorunların çözümlenmesi ve yaşama düzeyinin yükseltilebilmesi için :

— Bölge şartları için yapılacak Tarımsal çalışmalarda kullanılacak personelin hizmet için eğitimlerinin yapılması;

— Tarımsal gelenek ve göreneklere bağlılığı modern usullere dönüştürecek şekilde, çiftçi eğitim imkânlarının hazırlanması;

— Tarımsal çalışma yapan kuruluşların koordinasyonu ve hizmetlerin işletmeye inecek şekilde organizasyonu,

— Mevcut Ziraî Araştırma Müesseselerinin Bölge Tarımının ihtiyacına cevap verebilecek şekilde organizasyonu ve özellikle, sulu şartlarda çalışmalar yapacak toprak-su araştırma müesseseleriyle, tarım ürünleri teknolojisi ve pazarlamasına ilişkin araştırma ve demonstrasyonları yapacak müesseselerin kurulması;

— Bölge çiftçilerine örnek olacak şekilde düzenli işletmelerin kurulması için gerekli çabanın sarfedilmesi ve imkânların sağlanması,

— Tarımsal yayım faaliyetleri içinde bilhassa göze hitabeden demonstrasyon çalışmalarına fazlaca yer verilmesi;

— Bölge radyoları ile kurulacak televizyon istasyonlarında tarımsal programlar ile yaşama seviyesini yükseltici diğer programlara fazla yer verilmesi;

— Yerleşme yerlerinin azaltılmasını sağlayacak tedbirlerin alınması ve bu gibi merkezlerin seçiminden sonra; içme ve kullanma suyu, köy elektrifikasyonu ve yollarının yapımına öncelik verilmesi;

— Tarım hizmetleri personelinin sosyal ve ekonomik olanaklarının sağlanması,

— Toprak-Tarım Reformu çalışmalarının bölgede öncelikle ele alınması ve bölgeye uygun tarımsal işletme tip ve genişliklerinin tesbiti ve uygulanması,

— Tarımsal gelişmeyi sağlayabilmek için sulama ve arazi developmanı projelerinin öncelikle gerçekleştirilmesi,

— Bölge hayvancılığının geliştirilmesi için çayır mer'a ıslahı ve tesisi ile yem bitkileri üretimine önem verilerek teşvik tedbirlerinin getirilmesi,

— Hayvancılığın ıslahı ile bunların barınaklarının tekniğe uy-

gun şekilde geliştirilmesi ve hayvan hastalıkları için gerekli tedbirlerin alınması,

— Tarımsal gelişmenin hizmetler arasında koordineli bir şekilde yürütülmesini temin yönünden; tarımsal fizibilite raporlarının hazırlanması ve intansif ziraatın yerleşmesinin sağlanması,

— Tarımsal ürünlerin standardizasyonu ve fiat politikasının tesbiti,

— Tarım kooperatifleri teşvik edilerek, gerekli teknik ve maddi yardımların yapılması,

— Uygun merkezlerin pazar yönünden geliştirilmesi,

— Depolama tesislerinin teşvik edilmesi,

— Tarımsal ürünleri değerlendiren sanayiın kurulması,

— Bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlayacak yatırımlara öncelik verilerek gerekli teşvik tedbirlerinin sağlanması, gerekli görülmektedir.

Ziraat Fakülteleri Bitki Koruma Kürsüleri, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ve Devlet Su İşleri Ziraî Mücadele hizmetlerinde çalışan personelin 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 32. maddesinden faydalandırılmaları hakkında gerekçe :

Zirai istihsalin artırılması ve vashının bozulmamasında önemli rolü bulunan Zirai mücadele işlerimiz bu konuda çalışan görevlilerin hayatlarını yıpratacak bir şekilde çalışmaları neticesinde yürütölmektedir.

Memleket ziraatının inkişafı için zirai potansiyeli harekete geçirmek çiftçimizi kalkındırmada bu mütevazi personelin gayretli çalışmaları ve zirai gelirimize olan müsbet katkılarındaki payları herkesçe bilinmektedir. Hemen belirtmek mecburiyetindeyiz ki doğa problemlerinde vazife alan bu görevlilerle mesai saatleri diğer devlet dairelerinde olduğu gibi muayyen bir saata inhisar etmemektedir.

Çalışmalar ekonomik ve sosyal imkânlardan mahrum olan çeşitli coğrafi bölgelerde mücadele icaplarına göre yılın her mevsiminde hastalık zararlı ve yabancı otların çeşitli hayat devrelerinde yapılmakta aynı zamanda sabahın çok erken saatında başlamakta, akşamları da geç vakte kadar devam etmekle yorucu ve yıpratıcı bir hizmet yapmaktadırlar.

Diğer taraftan Zirai Mücadele işlerinde çalışanlar zirai mücadelede kullanılan zehirli olan ilaçların, her türlü koruma tedbirleri alınmasına rağmen gerek imâl, inhisar ve tahküllerinde, gerekse deneme, nakil ve uygulamalarında, ani veya tedrici şekilde zehirleyici etkilerine maruz kalmaktadırlar.

Zirai mücadele ilaçları ile uğraşanların zehirleme keyfiyeti geçmişte alışma, Sağlık ve Sosyal Bakanlıklarınca muştereken hazırlanmış ve Bakanlar Kurulunun 25.7.1970 tarih ve 7/1125 sayılı kararı ile de kabul edilmiştir. Bahis konusu kararnamede sağlık kuralları bakımından günde ancak 8 saat veya daha az çalıştırılması gereken işler hakkındaki tüzüğün 3. maddesinin V. insektisitler bölümünde (klorlanmış karbonatlı ve organik fosfatlı insektisidlerin imli, paketlenmesi, mahll olarak hazırlanması ve uygulananması işleri 6 saat) olarak tahdit edilmiş ve bu gibi zirai ilaçlarla çalışanlar için zehirlenme tehlikesi kabul edilmiş bulunmaktadır.

Bu hususlar dikkate alınarak 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 32. maddesine 6842 sayılı kanunla Tarım Bakanlığı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina teşkiltında vazife gören memur ve hizmetlilerin bir yıllık hizmetine ayrıca iki ay fiili hizmet zammı verilmiş bulunmaktadır.

Memleketimizde zirai mücadele hizmetlerinin görülmesi 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu ile kurulmuş olan Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğünce yürütülmekte ve Kanunun 44. maddesinde «Zirai Mücadele ve Zirai Karantina teşkilâtının bulunmadığı yerlerde bu teşkilât vazife ve selhiyetlerinin kimler tarafından ne şekilde yerine getirileceği Ziraat Vekletince tayin olunur.» denilerek Zirai Mücadele ve Zirai Karantina teşkilâtının dışında da hizmetin ifa edilebileceği kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim Ziraat Fakltelerinin Bitki Koruma Krslerinin, Devlet Su İşlerinin ve Türkiye şeker Fabrikaları A.ř. nin Zirai Mücadele Araştırma ve tatbikat organları Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğü Araştırma ve tatbikat organları ile daima işbirliği halinde çalışmakta ve Türkiye'nin tarım ürünlerine arız olan hastalık ve zararlılarla mücadeleyi bütün Türkiye'de yürütmektedir.

Bu kuruluşlarda çalışan elemanlar yukarıda belirtilen yıpratıcı ve hayat için tehlike gösteren Zirai Mücadele ilaçlarının riskleri ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen durumlar neticesi bu işlerde çalışan tüm görevlilerin 5434 sayılı kanunun 32. maddesinde tanınan haklardan istifade ettirilmesinin lüzumlu olduğu kanısındayız.

Ö z e t :

Yukarıdan beri beyan olunan gerçekler muvacehesinde 5434 sayılı Kanunun 32. maddesinin (g) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi lüzumludur.

İştirakçi veya Tevdiatçılar	Hizmetin Geçtiği Yerler	Eklenecek Müddetler Ay.
Tarım Bakanlığı Ziraî Mü- cadele ve Ziraî Karantina Teşkilâtı ile Veteriner Teşki- lâtı Ziraat Fakülteleri Bitki Koruma Kürsüleri Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ve Devlet Su İşleri	Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Teknik ve İ- dare işleri ile salgın, bu- laşıcı parazitler hayvan hastalıklarıyla mücade- le işlerinde	2

**1972 - 73 ALIM DEVRESİNDE HUBUBATA UYGULANACAK
FİAT SEVİYESİ HAKKINDA ZİRAAT MÜHENDİSLERİ
ODASININ GÖRÜŞÜ**

1 — G İ R İ Ş

Türkiye'de hububat fiyatları tesbit edilirken hububatın memleketimiz ekonomisinde tuttuğu önemli mevki, hububat ile ilgili büyük üretici ve tüketici kütlesini ve bu tarımın özelliklerini birlikte göz önünde tutmak gerekmektedir.

Gerçekten memleketimizde tarımsal üretim değerinin % 27,7 sini hububat üretimi teşkil etmekte, kültür arazimizin % 48,43'ü hububata tahsis edilmektedir. 1963 tarım sayımına göre mevcut 3.514.476 tarım işletmemizin 2.011.346 sı ile, % 57,23'ü buğday yetiştiren işletmelerdir. Türkiye'de fert başına alınan günlük 2800 kalorinin 2300'ü hububattan temin edilmektedir. Hem köyde ve hem de şehirde yaşayan nüfusun ana gıdası hububattır.

Ekonomimizin ana kaynağı tarımdan geldiği halde yıldan yıla önemli derecede dalgalanarak, bazı yıllar buğday açığı hasıl olmaktadır. Memleketimizde tarımın hava şartlarına büyük oranda bağlılığı modern tarım tekniğinin gereğince uygulanamaması ve gerekli imkânların yeterince sağlanamaması, düzenli üretimi zorlaştırmaktadır. Bunlara tarım işletmelerinin bünye bozukluğu ve sermaye noksanlığı da ilâve edilince, prodüktivite düşmektedir. Bütün bunların sonucu olarak tarımda çalışanların gelirleri düşük bulunmaktadır. Bu durum memleketimizde hububat fiyatları tesbiti konusuna büyük bir önem kazandırmaktadır.

Hububat fiyatları, özellikle buğday fiyatları, diğer madde fiyatları ile yakinen ilgili ve karşılıklı tesirlere sahip bulunmaktadır. Hububat fiyatları tesbit edilirken, maliyet ile birlikte diğer madde fi-

atlarını da göz önünde tutmak gerekmektedir. Bu bakımdan memleket içi hububat ekonomisindeki gelişmeleri incelemek zaruri görülmektedir. Ayrıca dahili hububat fiyatlarının dış fiyatlarla ve dünyaya hububat ticareti ile alakalı olduğu da göz önünde tutulması gereken bir husustur. Bütün bunlar, Türkiye hububat fiyatları tesbit edilirken, Türkiye ve dünya hububat ekonomisinin ana hatları ile incelenmesini icap ettirmektedir. Bu sebeple burada yurt içi ve yurt dışı hububat üretimi ve fiyat eğilimleri araştırılarak, muhtelif faktörlere göre hububat fiyatlarının hangi seviyede tesbit edilmesi gerektiği hesaplanacaktır. Bu çalışmada hububat gurubu içinde buğday arpa, çavdar ve yulaf fiyatları üzerinde durulmaktadır. Ancak analizlerde esas olarak buğday ele alınmakla, diğer hububat nevi-lerinin fiyatları ise buğdaya göre hesaplanmaktadır.

II. DÜNYA HUBUBAT EKONOMİSİNDEKİ EĞİLİMLER

Dünya hububat ekiliş ve üretimi devamlı bir gelişme içerisindedir. Elde mevcut en son rakamlara göre dünya buğday ve arpa ekim alanları şöyledir.

TABLO : I

Bölgelere Göre Dünya Buğday ve Arpa Ekim Alanları (1000 hektar)

Bölgeler	Buğday		Arpa	
	1969/70	1970/71	1969/70	1970/71
Avrupa	27334	28200	16539	16500
Kuzey Amerika	22982	27400	7967	10300
Güney Amerika	7455	9300	1185	1300
Yakın Doğu	20874	19800	6879	6600
Uzak Doğu	24194	25400	4366	4400
Afrika	7651	7800	4788	5100
Okyanusya	6543	7500	2120	2619
Diğer (*)	92939	92800	32456	35181
T O P L A M . . .	209972	218200	78100	82000

(*) Rusya, Kızıl Çin ve Diğer Ülkeler

Kaynak : FAO, Monthly Bulletin of Agri Cultural Economics and Statistics, september 1971

Dünya buğday ekimi alanı 1969/70 de 209,9 milyon hektardan 1970/71 de 218,2 milyon hektara çıkmıştır. Bu artışın büyük bir kısmı Kuzey Amerika kıtasından meydana gelmiştir. Arpa ekim alanı ise 3,9 milyon hektar bir artış ile 82.0 milyon hektara ulaşmıştır. 1971/72 üretim yılı ekim alanına ait elde bilgi olmamakla beraber, ekilişlerin en az bir evvelki yıl seviyesini muhafaza ettiği tahmin edilmektedir.

Dünya buğday ve arpa üretimi de devamlı bir gelişme içindedir. Son yıllarda üretim miktarındaki artış Tablo 2 de verilmiştir.

TABLO : 2
Bölgelere Göre Dünya Buğday ve Arpa Üretim Miktarı (1000 ton)

Bölgeler	Buğday		Arpa	
	1969/70	1970/71	1969/70	1970/71
Avrupa	66812	76100	44438	49500
Kuzey Amerika	46539	57800	17988	24000
Güney Amerika	10476	11800	1184	1300
Yakın Doğu	19945	21100	6012	6800
Uzak Doğu	29002	31200	5677	6100
Afrika	6293	6900	3992	4500
Okyanusya	8015	9300	2646	2900
Diğer (*)	129500	126300	56700	54900
T O P L A M . . .	316582	340500	138637	150000

(*) Rusya, Kızıl Çin ve diğer ülkeler

Kaynak : FAO, Montly, Bulletin of Agricultural Economics and Statistics, September 1971

Buğday üretimi bir evvelki yıla göre 23,9 milyon ton artarak 1970/71 üretim yılında 340,5 milyon tona yükselmiştir. Arpa üretimi ise 11,3 milyon ton fazlası ile 150 milyon tona ulaşmıştır.

1970/71 yılı buğday ve arpa üretiminin dünyanın bir çok ülkelerinde iyi bir şekilde elde edilmesi ihracatın azalmasına ve stokların aynı seviyede devam etmesine sebep olmuştur. Aynı durum çavdarda da görülmüş ve dünya üretimi 1971 de 30,5 milyon tona yükselmiştir.

Hububat üretiminin artışı ile, başlıca üretici ve ihracatçı memleketlerde meydana gelen stok durumu Tablo 3 te verilmiştir.

TABLO : 3
Başlıca Üretici Ülkelerde Hububat Stok Durumu (1000 ton)

Ülkeler	Buğday		Arpa		Çavdar		Yulaf	
	1969/70	1970/71	1969/70	1970/71	1969/70	1970/71	1969/70	1970/71
Birleşik A.	24076	19872	5160	3398	539	709	7119	7429
Kanada	29099	22154	4944	3347	284	330	2241	2015
Arjantin	3250	2840	280	115	55	60	105	215
Avusturalya	12299	8412	627	969	—	—	1215	1081
Fransa	4400	5528	1905	2065	34	68	132	262
Toplam	73124	58856	12916	9894	912	1167	10812	11002

Kaynak : FAO, World Agricultural Production and Trade, October 1971

Son yılda buğday üretimi artmış olmakla beraber, başlıca üretici ülkelerde, bir evvelki yıla göre stok durumu 14,2 milyon ton azalmıştır. Arpa da aynı şekilde 3,0 milyon ton bir azalma vardır. Çavdar ve yulaf stokları ise artmıştır.

1971/72 üretim yılında hububat üretimi hakkında henüz tahmin yapılmamıştır. Ekilişlere göre üretimin bir evvelki yıl seviyesinden aşağı olmayacağı beklenebilir.

Dünya hububat üretimi ve stoklarında görülen bu değişmeler fiatlarda kendini hissettirmektedir. Bu konu ileride ayrıca ele alınacaktır.

III. TÜRKİYE'DE HUBUBAT ZİRAATININ DURUMU

Türkiye'de hububat yetiştiriciliği tarımımızın esas kolu olduğu için bu faaliyet kolundaki değişmelerin yakinen takip edilmesi büyük önem taşımaktadır. Gerçekten hububat üretimindeki dalgalanmalar ekonomimizi önemli derecede etkisi altına almaktadır. Hububat üretiminin az olduğu yıllarda ekonomi durgunlaşmakta, fazlaştığı yıllarda canlılık kazanmaktadır. Son yıllarda hububatın gerek sanayide ham madde olarak ve gerekse hayvan yemi olarak kullanılışının artması, üretimin ekonomi üzerinde tesirlerini daha fazla arttırmıştır.

Türkiye'de hububat ekim alanı son yıllarda oldukça istikrarlı bir duruma kavuşmuştur. (Tablo : 4)

TABLO : 4
Türkiye'de Hububat Ekimi Alanı (1000 ha)

Üretim Yılları	Buğday	Arpa	Çavdar	Yulaf	Toplam	Diğer Hububat	Toplam Hububat
1967/68	8250	2730	690	365	12035	1097	13132
1968/69	8660	2687	685	351	12383	1092	13475
1969/70	8600	2590	650	320	12160	1080	13240
1970/71	8680	2600	650	310	12240	1066	13306
1971/72 (*)	8355	2097	632	286	11370	1066	12436

Kaynak : (*) 1972 Mart sonu itibariyle tahmin

DİE, Tarım İstatistikleri özeti 1970 Ankara 1971 8, 9 ve Tarım Bakanlığı milyon hektar

Buğday ekimi alanı 8,5 arpa 2,5 milyon hektar civarında seyir etmektedir. Çavdar ve yulaf ekim alanlarında az bir miktar azalma vardır.

Ekilişlerde, yüksek verimli yabancı ve yerli menşeli yeni çeşitler artmaktadır. 1970/71 üretim yılında 8.490.228 hektar toplam buğday ekilişinin 1.26000 hektarı yabancı çeşit olarak tahmin edilmektedir. Bunlar penjamo, Lermaroja, Tobari, İnia, Nadadores Mayo ve Super X gibi Meksika çeşitleri ile Bezostaya, Wanser ve Burt gibi diğer yabancı çeşitler ile 093/44 Ankara, 406 Yekday, 1593/51 Sürak, 4-11, Bolal, Kırac 220/39 Köse, 1149 Kunduru, 469 Berkmen gibi yerli çeşitleridir.

1971/1972 mahsul yılında sonbahar, kış hububat ekilişi normal şekilde yapılmıştır. Sonbahar ve kış buğday ekilişi 7.787.416 hektardır. Bu alan bir evvelki yıl Sonbahar - kış ekiliş alanından 150 bin hektar kadar düşüktür.

Arpa ekiliş alanı 1.729.500 hektar olup bir evvelki yıl Sonbahar - Kış ekiliş alanı kadardır. Çavdarın sonbahar - kış ekiliş alanı 585.756 ve Yulafın 175.240 hektar olup hemen hemen bir evvelki yıl seviyesinde bulunmaktadır. Yazlık ekilişler devam ettiğinden ekiliş alanları bilinmemektedir.

Memleketimizde söz konusu hububatın üretiminde en büyük pay kuru şartlardaki bölgelere aittir. Ekilişler ile üretim ve verim, sonbahar ve ilkbahar yağışları ile kışın seyrinin önemli tesiri altındadır. Gerek ekim alanı ve gerekse bitkilerin gelişme bakımından 1971/72 yılının bölgelere göre durumu şöyledir.

Orta Anadolu (Orta Kuzey - Orta Doğu, Orta güney) bölgesinde iyi bir hasat döneminden sonra gelişme genellikle normal olmuştur. Sonbahar ve kış ekilişleri normal yapılmış ise de yağışların yetersizliği gelişmenin iyi bir şekilde yapılmasına imkân vermemiştir. Bu bölgede sonbahar - kış ekiliş alanı buğdayda 4.645.229 hektar, arpa da 1.084.772 hektar, çavdar da 442.635 hektar ve yulaf ta 88.990 hektarı bulmuştur. Kıştan çıkış normal olup, kışın çok sert gitmesine rağmen genellikle bir don zararı görülmemiştir. Üretime Nisan, Mayıs ve Haziran aylarındaki yağış miktarları önemli etki yapmaktadır.

Güneydoğu Anadoluda güz döneminde normal ekiliş yapılmamıştır. Kış biraz sert geçmekle beraber yağışlar normal seviyededir. Sonbahar ve kış ekilişi buğday da 991 228 hektar, arpa da 268 270 hektar, Çavdar da 3 300 hektardır.

Ege bölgesinde, Trakya'da ve Marmara'da hububat ekimi normal bir durum göstermiştir. Ege'de 585 041 hektar buğday, 241 777 hektar arpa, 56,139 hektar çavdar ve 54 303 hektar yulaf ekilmiştir. Trakya'da dondan zarar gören sert buğday dışında bu zamana kadar genellikle gelişme normal seyrini takip etmektedir. Trakya ve Marmara'da 549 015 hektar buğday, 80 335 hektar arpa 34 878 hektar çavdar ve 74 012 hektar yulaf kışlık olarak ekilmiştir.

Güney Anadoluda normal yağışlar sonbahar ve kış ekilişlerine imkan vermiştir. Bu bölgede sonbahar ve kışlık olarak 740 155 hektar buğday, 164 190 hektar arpa, 21 798 hektar çavdar ve 30 540 hektar yulaf ekilmiştir. Buzamana kadar gelişme normal görülmektedir.

Genel olarak bütün Türkiye'nin hububat gelişimi şimdilik normal bir durum göstermekte ise de bir evvelki yıla nazaran gelişmenin daha geri ve az olduğu müşahade edilmektedir.

Ekim sahası ve yağış miktarından başka buğday üretimine tesir eden diğer faktörler, sulanan arazinin genişlemesi, iyi tarla hazırlanması, yüksek vasıflı temiz tohumluk kullanılması yeterli dozda ve zamanında gübre verilmesi ve ot ve diğer mücadelenin yapılmasıdır. Sulanan hububat arazisinde bir evvelki yıla göre önemli bir değişme olmamıştır. Dağıtılan tohumluk miktarı 20 bin ton kadardır. Gübre kullanımı büyük bir artma göstermemiştir. Bu durum üretimi müsbet yönden fazla etkilememektedir. Gübrenin arzu edilen ve programca ön görülen seviyede kullanılamaması, onun ilgili devlet kuruluşları tarafından zamanında temin edilmemesi ve piyasaya arz edilememesi ile çiftçinin gübre alımı için yeter kredi bulmamasından ileri gelmektedir.

Türkiye'nin ele alınan hububat çeşitlerinin ekiliş alanı nisbetleri tablo 5 de gösterilmiştir.

TABLO : 5
Türkiye'de Hububat Ekiliş Alanı Nisbetleri (%)

Üretim Yılları	Buğday	Arpa	Çavdar	Yulaf	Diğer	Toplam
1967/68	62.8	20.8	5.3	2.7	8.3	100.0
1968/69	64.2	19.9	5.2	2.6	8.1	100.0
1969/70	64.9	19.6	4.9	2.4	8.2	100.0
1970/71	65.2	19.6	4.9	2.3	8.0	100.0
1971/72	67.1	16.9	5.1	2.3	8.6	100.0

Kaynak : DİE, Tarım İstatistikleri özeti 1970, Ankara 1971 5.9. ve Tarım Bakanlığı Dosyaları.

Buğday ekilişi toplam hububat ekim alanının % 64,5 - 65,0 oranında değişmektedir. Arpa ekilişi hububat ekilişinin % 20 sini, Çavdar % 5 ini ve Yulaf % 2,5 unu bulmaktadır. Diğer hububat ise toplam hububat ekilişinin % 8 i civarında seyretmektedir. Memleketimizde hububat verimi ve dolayısıyla üretim, hava şartlarına bağlı olarak önemli derecede değişmektedir.

Son dört yılın önemli hububat nev'ilerinin üretimi ve verim durumu tablo 6 da verilmiştir.

TABLO : 6
Türkiye'de Başlıca Hububat Nev'ilerinin Üretimi ve Verim Durumu

Yıllar	Üretim (1000 ton)				Verim (kgr/ha)			
	Buğday	Arpa	Çavdar	Yulaf	Buğday	Arpa	Çavdar	Yulaf
1967/68	9520	3560	820	450	1154	1304	1188	1233
1968/69	10500	3740	817	468	1230	1414	1198	1336
1969/70	10000	3250	630	415	1163	1255	969	1297
1970/71	13250	4100	900	450	1526	1576	1384	1452

IV — HUBUBAT TÜKETİMİ

Türkiye'de hububat talebi devamlı ve süratli bir büyüme eğilimine sahiptir. Herşeyden önce nüfusun süratli artışı toplam buğday talebini şiddetle arttırmaktadır. Her yıl buğday ihtiyacının 200 bin ton arttığı kabul edilmektedir. Hayvancılıkta besiciliğin gelişmesi, dane yeme ve dolayısıyla hububata duyulan talebi yükseltmektedir. Böylece memleketimizde yemeklik ve yemlik hububat talebinde devamlı bir artış görülmektedir.

V — HUBUBAT FİATLARININ TESBİTİNE ESAS OLAN KRİTERLERİN İNCELENMESİ

Hububat fiatlarının isabetli bir şekilde tesbiti birçok kriterlerin ayrı ayrı incelenmesi ve bunların değerlendirilmesi ile mümkündür. Fiat tesbit edilirken her şeyden önce üretici ve tüketici menfaatlarının birlikte dikkate alınması gerekmektedir. Ayrıca tesbit edilen fiatların, verimi artırıcı, girdileri kullanmayı teşvik edici, genel fiat seviyesine uyan, yurt içi ve yurt dışı serbest fiatlara ahenkli bulunan fiatlar olmasına dikkat etmelidir.

Hububat fiyatları buğday esası üzerinden tesbit edilmekte diğer hububat neveleri fiyatları ise buğday fiyatına göre tayin edilmektedir.

Burada buğday fiyatlarının tesbitine esas olan kriterler ayrı ayrı incelenecek ve diğer hububat neveleri fiyatları da buğdaya göre tayin edilecektir.

Bu kriterler şunlardır :

- 1 — Dünya Buğday Fıatları,
- 2 — Başlıca üretim faktörleri fiyatları,
- 3 — Maliyet Fıatı,
- 4 — Parite Fıatı,
- 5 — Yurt içi serbest pazar fiyatları,
- 6 — Buğdaydan başka diğer tarımsal ürünlerin fiyatları,
- 7 — Buğday Fıatlarının seyri,

Bu kriterlere göre buğday fiyatları ayrı ayrı ele alınacaktır.

1 — DÜNYA BUĞDAY FİATLARI

a) Milletlerarası Hububat Antlaşmasına dahil ülkelerin (İGA) fiyatları;

Bu guruba dahil ülkeler arasında hem ihracatçı ve hem de ithalatçı ülkeler bulunmaktadır. Dünya Buğday fiyatlarının teşekkülünde bu ülkeler önemli role sahiptirler. İGA de 1970/71 buğday fiyatlarına ait bilgiler tablo 7 de verilmiştir. 1971/72 ye ait fiyatlar henüz temin edilememiştir.

TABLO : 7
İGA Buğday Fıatları (Ton/Dolar)

Fıat Neveleri	Çeşit	Kasım 1970	Aralık 1970
İhraç	Northern	61,25	62,23
Fıatları	Northern 2	60,57	61,55
Depoda	C. W. Cavnet 1	57,13	58,12
Thunder	Alberta Radwinter	57,13	58,12
Bay	C. W. Anber Durumu	61,89	61,65
Dahili	Buğday No. 5	55,77	55,77
Satış	Buğday No. 6	55,09	55,77
Baz Fıatlar	Northern 1	61,92	62,91
»	Northern 2	61,25	62,97
Vancouver	C. W. Carnet 1	58,63	59,85
»	Alberta Redwinter	58,63	59,95

b) Ortak pazar ülkelerinde buğday fiyatları :

Türkiyenin ortak pazara geçiş dönemine girmesi ve ilişkilerinin gittikçe artması, Topluluğun hububat meselelerine ve fiyat politikasına daha çok eğilmeyi zorunlu kılmaktadır. Avrupa Ekonomik topluluğunun bir kısım hayvan yemleri ile sert buğday dışında önemli hububat açığı bulunmaktadır. Buna rağmen burada hububat fiyatları genellikle yüksek bir seviyede tutulmaktadır. (Tablo 8)

TABLO : 8
Ortak Pazarda Hububat Fiyatları (Ton/Dolar)

Hububat Çeşitleri	1970/71			1971/72			1972/73		
	İş'ari Fiyat	Temel Müdahale Fiyatı	Üreticiye Garanti Fiyatı	İş'ari Fiyat	Temel Müdahale Fiyatı	Üreticiye Garanti Fiyatı	İş'ari Fiyat	Temel Müdahale Fiyatı	Üreticiye Garanti Fiyatı
Sert									
Buğday	125.00	117.50	147.90	127.00	119.85	147.90	130.00	123.00	151.00
Yumuşak									
Buğday	106.25	98.75	—	100.44	100.47	—	112.00	103.00	—
Arpa	95.44	88.48	—	100.21	92.02	—	103.02	94.00	—
Çavdar	97.50	91.00	—	100.42	92.82	—	103.00	94.00	—

Kaynak : Ortak Pazar Bülteni Ağustos - Eylül 1971.

Topluluğun 1971/72 fiyatları oldukça yüksek bir seviyeye ulaşmasına rağmen tabloda görüldüğü gibi 1972/73 yılı için % 3 oranda bir fiyat artışı yapılması teklif edilmektedir. Alınan son bilgilere göre bu artış % 4-5 seviyesine çıkartılmıştır.

c) Büyük Hububat üreticisi ve ihracatçısı memleketlerde fiyatlar Dünya buğday fiyatları büyük miktarda buğday üreten ve ihracat yapan ülkelerin fiyatlarının etkisi altında kalmaktadır. Önemli üretici ülkelerin fiyatları, 1970 sonlarında ve 1971 yılı içinde, hafif bir yükselme göstermiştir. Bu ülkelerin üretici fiyatları ile ihracat fiyatları topluca tablo : 9 da verilmiştir.

TABLO : 9
Başlıca üretici ülkelerde Buğday Fiatları (Cent/kg)

Ülkeler	Üretici Fiatları			İhracat Fiatları		
	1969	1970	1971	1969	1970	1971
Kanada	5,1	5,3	—	6,5	6,4	6,5
Arjantin	3,7	3,8	4,6	—	—	—
A.B.D.	4,6	4,9	5,2	5,3	5,5	6,3
Fransa	—	8,8	9,0	—	—	—
İtalya	10,1	11,0	11,8	—	—	—

Kaynak : FAO, Montly Bulletin of Agricultural Economics and Statistics, september 1971.

Diğer taraftan Kanada no. 1 Northern II. sınıf buğdayı ihracat fiyatı 1970 Eylülünde tonu 60,40 dolardan, yavaş yavaş yükselerek 1971 Ocak ayında 62,82 dolara çıkmış, bundan sonra ağır ağır düşerek 59,37 dolara inmiştir. Arjantin Durum buğdayı ihraç Fob fiyatı, 1970 Eylülünde 60,99 ton/dolar seviyesinden, çok az bir dalgalanma ile, 1971 Eylülünde aynı seviyeyi muhafaza etmiştir. Avusturalyadan İngiltereye ihraç edilen buğday cif fiyatı, 1970 Eylülünde 69,09 ton/dolardan, 1971 Eylülünde 62,48 ton/dolara düşmüştür. Amerikanın no. 2 düşük kaliteli Hand Winter buğdayı fob ihracat fiyatı, 1970 Eylülünde 75,68 ton/dolardan 1971 Eylülünde 60,63 ton/dolara düşmüştür. Tablo : 10

d) Büyük Miktarda Buğday tüketicisi ve ithalatçısı ülkelerde fiyatlar : İngiltere Hindistan ve Pakistan gibi fazla miktardaki ithalatları ile dünya fiyatlarını etkileyen ülkelerin fiyatları, genellikle 1970 de bir evvelki yıla göre düşmüş, 1971 de ise, yeniden yükselmiştir.

e) Kendi kendine yeter ülkelerin fiyatları : kendi kendine yeter ülkelerin fiyatları genellikle istikrarlı bir durum göstermektedir. Bu ülkelerde fiyat hareketleri oldukça hafiftir. (Tablo : 11)

f) Muhtelif ülkelerde buğday himaye fiyatları : Muhtelif ülkelerin buğday yetiştiricileri için uyguladıkları himaye fiyatları farklılık göstermektedir. Üretici ve ihracatçı ülkelerin himaye fiyatları genellikle düşüktür ve 1970/71 den 1971/72 ye de bir düşme göstermiştir. Kanada, Amerika Birleşik Devletleri ve Arjantin de fiyatlar Tablo 12 de görüldüğü gibi azalmıştır.

TABLO : 10
Büyük Miktarda Buğday İthal Eden Tüketici Ülkelerin Fiatları
(Cent/kg)

Ülkeler	Üretici Fiatlar			Toptan Fiatlar		
	1969	1970	1971	1969	1970	1971
Avusturya	—	—	—	9,3	10,2	—
Belçika	9,4	10,0	10,1	—	—	—
Batı Almanya	10,0	10,0	10,6	—	—	—
İsveç	9,4	9,8	10,0	—	—	—
Japonya	15,9	16,0	16,4	—	—	—
Hindistan	—	—	—	12,4	12,5	12,1
Pakistan	—	—	—	10,1	10,6	10,3
B. Arap Cum.	6,1	7,8	7,4	—	—	—
İngiltere	6,9	5,9	6,9	6,6 *	6,7 *	6,9 *
İrlanda	7,3	7,7	7,8	—	—	—

(*) İthalat Fıatı

Kaynak : FAO, Monthly Bülletin of Agricultural Economics and Statistics, Februy 1971 s. 46

TABLO : 11
Kendi Kendine Yeter Ülkelerde Buğdayın Borsa Fiatları (cent/kg)

Ülkeler	1969	1970	1971
Meksika	12,7	12,0	10,5
İspanya	9,5	9,7	—
Türkiye	10,8	9,4	7,1

Buğday himaye fıatı ile koruyan ve kendi kendine yeter ülkelerde himaye fiatlar genellikle sabittir ve bir evvelki yıla göre değişmemiştir. Örneğin Avusturya, Finlandiya, Norveç, İsveç, Ekvator, Hindistan ve Tunusta buğday himaye fiatları bir evvelki seviyesindedir. Buna karşılık İrlanda, Portekiz, İspanya, İsviçre, İngiltere, Brezilya, İran, İsrail, Birleşik Arap Cumhuriyeti ve Güney Afrika da himaye fiatları bir evvelki yıla göre yükselmiştir.

TABLO : 12
Dünya Buğday Himaye Fiatları (Ton/Dolar)

Ülkeler	1969/70	1970/71	1971/72
Avusturya	95,16	95,16	95,16
Finlandiya	149,91	147,71	147,71
İrlanda	83,04	83,04	83,77
Norveç	156,89	162,40	162,40
Portekiz	114,64	114,64	140,36
İspanya	95,16	95,16	96,27
İsveç	100,68	100,68	100,68
İsviçre	157,63	157,63	178,57
İngiltere	68,34	65,04	77,16
Kanada	53,28	51,07	49,60
A. B. D.	69,44	76,79	45,93
Arjantin	47,03	47,40	44,46
Brezilya	105,45	101,41	103,98
Ekvator	58,42	45,93	45,97
Hindistan	101,41	101,41	101,41
İran	83,04	101,41	113,54
İsrail	152,85	163,87	174,90
B. Arap Cumhuriyeti	76,43	76,43	95,90
Güney Afrika	93,33	94,43	98,84
Tunus	99,21	99,21	99,21

Kaynak : International Wheat Community, 1970/71.

Dünya hububat fiatlarının incelenmesi, son yıllarda hafif bir yükselmenin mevcut olduğunu göstermektedir. Bu yükselme bilhassa ithalatçı ülke fiatlarında fazla bulunmaktadır.

2 — BAŞLICA ÜRETİM FAKTÖRLERİ FİATLARINDA DEĞİŞ-MELER

Buğday maliyetini etkileyen en önemli masraf unsurları, tohumluk ve gübre fiatları, traktör, akaryakıt, alet, ekipman, ilaç ve işçilik masraflarıdır. Bu unsurlar ayrı ayrı incelenecektir.

A — Tohumluk

1971/72 üretimini meydana getirmekte kullanılan tohumluk fiatları bir evvelki yıla göre önemli derecede artmıştır. 1970/71 ve 1971/72 üretim yıllarında üretim merkezlerinde kamyonla ve en yakın istasyonda vagonda teslim fiatları tablo 13 deki gibidir.

TABLO : 13
Tohumluk Buğday Fiatları (Kgr/krş)

Çeşit	Orişinal		Anaç		Sertifika		Kontrollü	
	1970/71	1971/72	1970/71	1971/72	1970/71	1971/72	1970/71	1971/72
Makarnalık Buğ.	190	201	135	161	131	151	126	146
1. Grup Ekmeklik								
Buğdaylar	181—184	198	125—129	158	121—126	148	116—121	143
2. Grup Ekmeklik								
Buğdaylar	181	195	125	155	121	145	—	140
Arpa	110	175	95	135	93	125	88	120
Yulaf	105	168	85	128	87	118	82	113

Kaynak : Tarım Bakanlığı Dosyaları

Tohumluk fiatları Tarım Bakanlığı tarafından tesbit edilirken, Ofisin baş alım fiatları esas alınmaktadır. Ofisin baş alım fiyatına işçilik, selektörleme, ilaçlama ve ambalajlama masraflarında bir evvelki yıla göre meydana gelen değışmeler ilave edilmektedir. Bu esas üzerinde 1971/1972 tohumluk fiatları bir evvelki yıl fiatlarına göre % 20 civarında artmıştır.

Bu fiatlarda üreticinin çiftliğe kadar yaptığı masraflar ile kredili tohumluklarda faiz dahil değıldir. Üreticinin çiftliğe kadar yaptığı masraflar ile fiatlar daha fazla yükselmektedir.

3 — Gübre Fiatları

1971/1972 devresinde kimyevi gübre fiatları 1970 devalüasyonundan sonra tesbit edilen seviyeyi muhafaza etmektedir. Kimyevi gübre fiatlarındaki değışmeler tablo 14 te verilmiştir. Tablodan da takip edileceğı gibi, 10.Ağustos.1970 de kimyevi gübre fiatları yükselmiş bundan sonra aynı seviyeyi muhafaza etmiştir.

Türkiye'de kimyevi gübre fiatları yüksektir. İspanya, İtalya, Yugoslavya, ve A.B.D. gibi ölkelerde % 16-18 P₂O₅ bazı üzerinden fosfatlı gübre fiyatı buğday fiyatının % 30 u veya daha azıdır.

Türkiye'de yukarıda verilen gübre fiatları oldukça yüksek seviyede bulunmaktadır. Buna ilaveten özellikle azotlu gübreler için çiftçinin fiilen ödediğı fiyat seviyesi gübrenin yeteri kadar bulunmaması sebebiyle kullanılan gübrenin bir kısmı özellikle bu yıl % 50 kadar daha yüksek olmuştur.

TABLO : 14
KİMYEVİ GÜBRE FİATLARI (KGR/KRŞ)

Gübre Cinsi	Tenörü	Ambalajı	1969	1970 (*)	Parakende Fiyatı		
					1970 (**)	1971	1972
Amonyum Sulfat	% 20-21 N	Kağıt Torba	54	60	60	60	60
Amonyum Sulfat	» » »	Polietilen, jüt	58	70	64	64	64
Amonyum Nitrat	» » »	Kağıt Torba	54	66	60	60	60
Amonyum Nitrat	» » »	Polietilen jüt	58	70	64	64	64
Amonyum Nitrat	% 26 N	Polietilen	65	79	71-75	71-75	71-75
Süperfosfat (Granüle)	% 16-18	Kağıt Torba	37	54	45-49	45-49	45-49
Süperfosfat (Toz)	% 16-18	» »	37	54	45-49	45-49	45-49
Süperfosfat (Granüle)	% 21	Polietilen	44	64	53-57	53-57	53-57
Triple Süperfosfat	% 43	»	85	113	100-104	100-104	100-104
Potashlı	% 48-50	»	79	79	79	129	129
Di Amonyum Fosfat	18-47-0	»	89	85	135	140	140
Kompoze	15-15-6	»	81	81	81	116	130
Kompoze	17-17-17	»	81	81	81	116	130
Kompoze	18-19-6	»	91	91	91	120	130
Kompoze	20-20-0	»	66	66	66	116	130

(*) 10.8.1970 tarihli kararnameye göre

(**) 27.9.1970 tarihli kararnameye göre

Tablo : 19
Tarım Makinalarının Başlıca Yedek Parçalarının Satış Fiyatları (TL)

Parçanın Adı	Parça Numarası	1969	1970	1971	1972
Dış Lastik	11 X 36	—	1.050,00	1.050,00	1.050,00
İç Lastik	11 X 36	—	125,00	125,00	125,00
Krank	C 5 NN 6303 m	1.102,50	1.102,50	1.999,50	1.999,50
Piston	C 7 NN 6108 s.m.n	498,60	564,70	573,80	573,80
Eksantrik Mili	C 5 NN 6250 F.A	186,15	186,15	186,15	186,15
Sekman	CFPN 6149 AS	219,35	222,50	269,75	269,75
Marş Motoru	C 7 NN 11000 D.C	1.038,48	1.950,60	2.043,81	2.043,81
Yağ Filtresi	CFPN 6731 A	17,16	18,95	19,75	19,75

Kaynak : T.C. Z.D.K. Dosyaları.

Türkiye’de gübre fiatlarının yüksek oluşu bir kilogram buğday ile alınabilecek gübre miktarının daha az olması sonucu hasıl etmektedir. Gerçekten yapılan hesaplara göre 1 kgr. buğday ile, Türkiye’de 1,6 kgr. azotlu, 2,1 kgr. fosforlu ve 0,7 kgr. potashlı gübre alınabilmektedir. Diğer ülkelerde 1 kgr. buğday karşılığı alınabilecek gübre miktarı memleketimizde alınan gübre miktarının 2 misline yaklaşmaktadır.

C — Akaryakıt Fiatları

Hububat tarımında kullanılan girdilerden akaryakıt fiatları 1971 den 1972 ye bir artış göstermemiştir. 1970 den 1971 yılına devalüasyon ile birlikte benzin fiatları 150 kgr/krş. tan 162 kgr/krş’a çıkmış ve 1972 de aynı seviyeyi korumuştur. Ankara merkezinde akaryakıt ve madeni yağların parakende fiatları tablo 15 te verilmiştir.

D — Alet, Makina ve Yedek Parça Fiatları

Hububat tarımında kullanılan önemli girdilerden alet ve makinaların fiatları 1970 devalüasyonu ile yükselmiş ve bu yüksek fiat, 1971 ve 1972 de aynen devam etmiştir. Böylece 1971 ve 1972 tarımsal alet ve makinaların resmi fiatlarında bir artış yoktur.

Tarımda kullanılan başlıca alet ve makinaların resmi fiatları Tablo 16 - 18 de gösterilmiştir.

TABLO : 16
Pulluk ve Mibzer Resmi Fiatları

Cinsi	Marka Model	1969	1970	1971	1972
Traktör Pulluğu	3 Soklu	4200	3700	3700	3700
Hububat Mibzeri	John Deere 20 sıralı	—	28300	28300	28300
Hububat Mibzeri	Yıldırım 20 sıralı	—	19640	19640	19640

Kaynak : Tarım Bakanlığı Dosyaları.

Pulluk ve mibzerde 1971 den 1972 ye bir fiat farkı olmamıştır. Traktörün resmi fiatlarında son yılda bir değişme meydana gelmemiştir. Ancak traktörde fiili fiatlar resmi fiatlardan %10-30 nisbetinde yüksek bulunmaktadır. Bunun sebebi talebi karşılayan alet ve makinaların mevcut olmamasıdır. Biçer Döğerde ise fiili fiatlar resmi fiatlara oldukça yakındır.

TABLO : 17
Bazı Traktörlerin Peşin Satış Fiatları (TL)

Firmanın Adı	Mahın Modeli	1969	1970(*)	1970(**)	1971	1972
	Beygir Gücü					
	Massey					
Uzel Tic. ve Sanayi Ltd. Şrk.	Ferguson MF. 135	42500	46750	58500	58500	58500
Ege Mak. ve Tic. A.Ş.	Fiat 450 Standard Tip	41229	46365	57500	57500	57500
T.Z.D.K.	Ford 5000	48355	54076	65500	65500	65500
BMC	Nuffield (Austrian ve Marlis)	—	59300	65000	65000	65000

Kaynak : Tarım Bakanlığı Dosyaları

(*) Develüasyondan önceki Fiat

(**) Develüasyondan sonraki fiat

Tablo : 18
Biçer Döğerlerin Peşin Satış Fiatları

Marka-Model	1969	1970	1971	1972
John Deere	145825	225000	225000	225000
Laverda M 120	139748	204000	204000	204000
Massey Ferguson	149500	243000	243000	243000
Cloas Senatör	—	215000	125000	125000

Kaynak : Tarım Bakanlığı Dosyaları.

Yedek Parça fiatları 1971 den 1972 ye bir artış göstermemiştir. Bununla beraber yedek parçaların bazı hallerde bulunmaması, fiili fiatın resmi fiattan yüksek olması sonucunu yaratmaktadır. Tarım Makinalarının başlıca yedek parçalarının son yıllardaki fiatları tablo 19 da bir arada verilmiştir.

TABLO : 15
Akaryakıt ve Madenî Yağların Parakende Fıatları (Ankara Merkez)

Yıllar	Benzin Lit/krş	Motorin Lit/krş	Gazyağı Lit/krş	Motor yağı kgr/krş	Dişli Yağı kgr/krş	Gres kgr/krş
1969	114,00	94,60	89,50	498	479	635
1970 (*)	114,00	94,60	89,40	498	479	729
1970 (**)	150,00	129,00	125,00	673	648	985
1971 (***)	162,00	142,00	138,00	748	735	1010
1972	162,00	142,00	138,00	748	735	1010

(*) Develüasyondan Önceki Fiat

(**) Develüasyondan Sonraki Fiat

(***) 21.7.1971 fiyatı

E — Tarımsal Mücadele İlaçları Fiatları

Hububatı haşere ve hastalıklarından korumak için kullanılan mücadele ilaçları fiatları son yıllarda oldukça sabit bir seviyeyi muhafaza etmektedir. İlaç firmaları her yıl fiatların tesbitini istemekte iseler de, yalnız Hedenol da 1972 de 1971 e göre bir artış olmuştur. Diğer mücadele ilaçlarında bir artış yoktur. Başlıca ot mücadelesi ilaçlarının son yıllardaki fiatları tablo 20 de verilmiştir.

Tablo : 20
Bazı Ot Mücadele İlaç Fiatları

İlacın Adı	Satış Şekli	1969	1970	1971	1972
Hedenol	5 kgr. lık kutuda (Lira)	43,19	52,58	52,58	56,11
2-4-D	5 kgr. lık Ambalaj parakende satış fiatı (Lira)	30,86 *	—	51,82	51,82
Weed Killer	5 kgr. ambalajlarla	40,80 **	—	48,29	48,29
Anikon DT	18 kgr. lık kutu (Lira)	226,88	—	284,20	284,20

Kaynak : Tarım Bakanlığı Dosyaları

F — İşçi Ücretleri

Tarımda çalışan işçi ücretlerinin değişme durumu hakkında elde yeteri derecede bilgi mevcut değildir. Bununla beraber resmi sektörde çalışan tarım işçilerinin ücret durumu ve toplu sözleşmelerden 1971 den 1972 ye tarım işçi ücretlerinin % 7-10 civarında bir artışa ulaştığı kabul edilmektedir.

3 — MALİYET FİATI KRİTERİ

Tarımsal üretim faaliyetinin devamlılığı elde edilen ürünün maliyetten yüksek bir fiyat ile satılması ve zararlar neticelenmemesi ile mümkündür. Yetiştirici, tarımsal faaliyetini, maliyetin üzerinde ancak makul kârını elde ettiği sürede devam ettirecektir. Bu faaliyetin devamı, maliyet üzerine daha büyük bir kâr marjı vermekle yapılabilir.

Buğday maliyetinin 1972 yılında hangi seviyede teşekkül edeceği ancak 1971 yılı maliyeti üzerinde çalışmakla yapılabilir.

dir. 1971 yılı maliyetini meydana getiren unsurlarda 1972 yılı ürünü yetiştirilirken meydana gelen farklar ile, 1971 yılına göre 1972 yılı verim tahmini, göz önünde tutulacak iki önemli husustur. 1971 yılı buğday üretim maliyeti, Ankara Ziraat Fakültesi ve Tarım Bakanlığı çalışmalarına göre ortalama 73-76 kg/krş arasında bulunmaktadır. 1971 yılında maliyetin bu seviyede teşekkülüne bilhassa yüksek verimin, önemli tesirleri olmuştur.

1972 yılı maliyetini tahmin ederken girdi fiatlarında meydana gelen artışlar ile, çok iyi bir yıl olan 1971 verimine göre elde edilecek daha düşük verim seviyesini dikkate almak gerekmektedir.

Yukarıda girdi fiatları incelenirken 1971 yılına göre 1972 de yükselmeler olduğu tesbit edilmiştir. Kimyevi gübre fiatları resmen yükselmemiş olsa bile fiili fiatlar bir evvelki yıla göre azotlu gübrelerde % 50 ye kadar yükselmiştir. Tohumluk fiatlarında ortalama % 20 bir artış olmuştur. Akaryakıt fiatları değişmemiştir. Alet Makina ve yedek parça resmi fiatları değişmemiş olmakla beraber fiili fiatlar resmi fiatlardan daima yüksek teşekkül etmiştir. İşçi ücretlerinin ise bu dönemde % 5-7 nisbetinde bir artış gösterdiği kabul edilmektedir.

Maliyet tesir nisbetleri farklı olan bu masraf unsurlarının müşterek olarak 1972 yılı buğday maliyetini bir evvelki yıla göre ortalama % 5 kadar yükselteceği hesaplanmıştır.

1972 ortalama buğday veriminin ise, 1971 e nazaran iklimin gidişi ve geçen beş yılın ortalamasına göre asgari % 15 - 20 nisbetinde düşük olacağı kabul edilmiştir.

Girdi fiatlarındaki yükselmeler ve ortalama verimdeki düşme ihtimali dikkate alınarak 1972 buğday maliyetinin 90 kgr/krş olacağı hesaplanmıştır.

Bu değere göre müteşebbis kârı ve nadas dolayısıyla iki yılda bir ürün alma durumu göz önünde tutularak, maliyete belirli bir ilâve yapmak gerekmektedir. Memleketimizde her yıl hububat alanının yarıya yakın kısmının nadasa ayrılması ve hava şartlarının hububat çiftçisinin gelirinde meydana getirdiği dalgalanmalar sebebiyle müteşebbis kârı % 30 nisbetinde maliyete ilâve edilmektedir. Böylece 90 krş olan buğday maliyeti esas alınmak suretiyle buğday fiatı 117 kgr/krş olarak bulunmuştur. Hububat üretiminde ikiliye yakın nadas sistemi hakim olduğundan % 30 olarak kabul edilen müteşebbis kârının yıllık nisbeti daha düşüktür. Tah-

TABLO : 21
ÇİFTÇİNİN SATIN ALDIĞI BAŞLICA MALLARA AİT FİATLAR VE İNDEKSLERİ

Maddeler	FİAT				İNDEKS 1963 = 100				
	İst.	1 9 6 3		İst.	1 9 7 1 (*)		İst.	Konya	D. Bakır
		Konya	D. Bakır		Konya	D. Bakır			
Pirinç	266	264	275	492	447	450	185	169	164
Toz şeker	275	270	280	295	385	400	144	143	143
Zeytin	504	452	438	985	802	867	195	177	198
Zeytinyağı	886	834	788	1.141	1.104	1.167	129	132	148
Vita	594	548	554	750	785	1.000	126	143	181
Çay									
(Harman)	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	100	100	100
Odun	18	15	13	22	27	25	122	179	192
Gazyağı	58	66	62	121	133	166	209	202	269
Basma (m)	217	280	235	309	392	410	142	140	175
Kaput Bezi	159	208	200	219	318	336	138	153	168
Sabun	368	325	350	801	646	736	218	199	210
Pratisyen									
Hekim	1.750	2.083	1.924	1.750	4.792	2.000	100	230	104
Ortalama	—	—	—	—	—	—	151	164	171

(*) 8 aylık ortalama

Üç İl ortalaması : 161,8

Kaynak : D.İ.E. Aylık İstatistik Bülteni 1971 — XI

min edilen verimde meydana gelecek alçalmalar ve yükselmeler şüphesiz maliyeti ve müteşebbis kârını etkileyecektir.

4 — PARİTE FİATI

Temel olarak alınan bir yıla göre çiftçinin muhafaza edilmek istenen satın alma gücü parite formülü ile hesaplanmaktadır. 1963 yılı baz yıl alınmak suretiyle çiftçinin satın aldığı başlıca maddelerin 1971 deki fiatları ve indeksleri Tablo 21 de verilmiştir.

Çiftçinin satın aldığı başlıca mal gurupları 1963 yılına göre ortalama % 61,8 nisbetinde artmıştır. 1963 yılında Toprak Mahsulleri Ofisinin buğday için çiftçiye verdiği ortalama fiat 70,21 krş. tur. Çiftçiye 1963 yılının fiat seviyesinde bir fiat ödenmesi düşünüldüğü takdirde 1972 yılında çiftçi eline geçen fiat seviyesinin ortalama 113,59 kgr/krş. olması gerektiği hesaplanmaktadır.

Parite kriteri ayrıca çiftçinin satın aldığı önemli madde guruplarına ait fiat indekslerine uygulandığı takdirde Buğday fiatlarının hangi seviyede olması gerektiği hakkında aydınlatıcı bilgi vermektedir. İstatistiklerimizde mevcut olan ve çiftçiye en çok ilgilendiren dokuma maddeleri, yakacaklar ve yapı malzemesine göre üç madde gurubunda 1963 yılına göre toptan eşya fiatları artışı Tablo 22 de gösterilmiştir. Buna göre üç madde gurubunda toptan eşya fiat artış indeksi 181,4 olmuştur. Bu yol ile elde mevcut verilere göre yapılan hesaplamada buğday üreticisinin satın alma gücünün 1963 seviyesinde tutulabilmesi için 1972 yılında buğdaya ortalama olarak 127,36 kgr/krş. fiat konulması gerekmektedir.

TABLO : 22
ÇİFTÇİNİN SATIN ALDIĞI ÖNEMLİ MADDE GRUPLARI
İTİBARIYLA TOPTAN EŞYA FİAT İNDEKSLERİ

Madde Gurupları	1963	1971
Dokuma Maddeleri	100	159,4
Yakacaklar	100	218,8
Yapı Malzemesi	100	166,0
Ortalama Artış	—	181,4

Aynı hesaplamayı genel indeks için yaptığımız takdirde 1971 de 1963 e göre genel indekste % 69,0 nisbetinde bir artış ile, ortalama fiatın 118,65 kgr/krş. olması gerektiği hesaplanmaktadır.

Parite metodu ile buğday için 1972 de uygulanacak ortalama fiatın 113,59 - 127,36 kgr/krş. arasında olması gerektiği bulunmaktadır.

5 — Yurt içi Serbest Pazar Fiatları

Yurt içi serbest pazar fiatları bir taraftan arz ve talebe göre teşekkül etmekte, diğer taraftan genel ekonomik konjonktürün bu fiat seviyesine tesirleri bulunmaktadır. Çiftçinin konjoktürel hareketlerden zarar görmemesi için fiat tesbitinde serbest pazar fiatlarının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Serbest pazar fiatları ile T.M.O. alım fiatları arasında fark da fiat tesbitinde önemli bir faktör olarak ele alınmalıdır. T.M.O. ince tesbit ve ilân edilecek fiatların, borsa fiatları ile aralarında fazla bir açıklık olmaması da göz önünde bulundurulacak bir husustur.

1965 ten itibaren yumuşak buğdayın borsa fiatları ile T.M.O. baş alım fiatları ve aralarındaki farklar Tablo 23 de gösterilmiştir.

TABLO : 23
YUMUŞAK BUĞDAYIN BORSA FİATLARI İLE T.M.O. ALIM
FİATLARI MUKAYESESİ

Yıllar	Borsa Fiatları (kgr/krş.) (*)	T.M.O. Alım Fiatı (kgr/krş.)	Aradaki Fark (kgr/krş.)
1965	80.10	80.00	0.10
1966	81.70	80.00	1.70
1967	84.70	80.00	4.70
1968	89.90	80.00	9.90
1969	88.70	84.00	4.70
1970	93.56	84.00	9.56
1971	106.19	98.00	8.19

(*) Ankara, Eskişehir, Konya borsaları ortalaması

Kaynak : DİE aylık istatistik bülteni ve T.M.O. dosyaları

Borsa fiatları ile Ofis baş fiatları farkı son yıllarda 5 - 10 kuruş arasında oynamaktadır. Bu farkın fazla açılmamasını temin edecek fiatların uygulanması gerekir. Böylece hem üretici yararına fiat tesbit edilmiş olur ve hem de Ofisin alımları artarak stokun muhafazası mümkün hale gelir.

TABLO : 24
Bazı Önemli Tarım Ürünlerinin Borsa Fiatları (kgr/krş)
ve Fiat İndeksleri (1963=100)

Yıllar	Buğday (1)		Pamuk (2)		Ayçiçeği (3)		Pancar (4)		Tütün (5)		Fasulye (6)	
	Fiat	İndeks	Fiat	İndeks	Fiat	İndeks	Fiat	İndeks	Fiat	İndeks	Fiat	İndeks
1963	72,7	100	488,5	100	121,0	100	12,7	100	908,0	100	294,0	100
1964	73,9	100	476,0	97	109,0	90	13,7	108	807,0	89	228,0	78
1965	81,1	112	473,4	97	155,1	128	14,7	116	902,0	99	187,6	64
1966	82,0	117	457,8	93	171,4	142	14,7	116	822,0	91	173,6	59
1967	85,0	120	505,2	104	167,0	138	14,7	116	808,0	89	234,4	80
1968	89,7	123	494,7	101	169,5	140	14,7	116	855,0	94	280,4	95
1969	89,2	123	459,6	94	161,7	134	14,7	116	866,0	95	303,9	103
1970	94,3	130	628,8	129	187,9	155	20,0	157	1135,0	125	336,5	114
1971	106,3	146	804,8	165	216,6	179	20,0	157	1110,0	122	372,9	127

(1) Ankara Yumuşak, (2) Adana, Çukurova Standart beyaz I
(3) Tekirdağ, (4) Türkiye Şeker Fabrikaları alım fiyatı, (5) Türkiye Ortalaması, 1971 yılı Ege bölgesi Tütün, (6) Bandırma horoz fasulyesi.

6 — Buğdaydan Başka Diğer Tarımsal Ürünlerin Fiatları

Buğdaydan başka üreticinin sattığı başlıca ürünlerin fiatlarının incelenmesi ile, buğday fiatının hangi seviyede olması gerektiği hakkında bilgi edinilmektedir.

Çiftçinin sattığı başlıca tarım ürünlerinden Pamuk, Ayçiçeği, Şeker Pancarı, Tütün ve Fasülye fiatlarının 1963 ten itibaren seyirleri Tablo 24 de bir arada verilmiştir.

1963 yılına göre buğday fiatlarının artışı tütün ve fasülye fiatlarının artışına göre daha fazla olmuştur. Buna karşılık pamuk, Ayçiçeği ve Pancar fiatları; buğday fiatlarına göre daha fazla yükselmişlerdir. Diğer bir ifade ile buğday fiatları bu ürünlerin fiatlarına göre aşağı seviyelerde kalmıştır. Özellikle 1970 ve 1971 yıllarında buğdaya göre diğer ürünlerin fiatları daha fazla yükselmiştir.

İncelenen ürünlere ait fiat indeksleri, genel fiat indeksleri ile karşılaştırıldığı zaman Pamuk ve Ayçiçeğinin toptan eşya fiatlarını yakından izlediği, Pancarın toptan eşya fiatlarına yaklaştığı, buna karşılık buğday tütün ve Fasülyenin geride kaldığı görülmektedir.

Hububatın Baklagil, Hayvanlar ve Hayvansal ürünlerin genel fiat indeksi ile mukayesesi bu ürün gurupları arasında genel fiat indeksleri geride kalan ürün gurubunun; hububat olduğunu belirtmektedir. (Tablo : 25)

TABLO : 25
Toptan Eşya Fiatları İndeksi (1963=100)

Yıllar	Genel İndeks	Hububat	Baklagil	Hayvanlar	Hayvansal Mahsüller
1963	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1964	101,2	100,9	91,6	111,2	102,1
1965	109,4	111,9	89,3	116,7	111,9
1966	114,7	114,7	89,0	126,5	121,7
1967	123,4	114,0	99,5	152,8	138,1
1968	127,3	119,3	110,4	148,3	133,6
1969	136,5	128,4	117,4	155,3	141,6
1970	145,7	131,1	134,2	179,1	150,0
1971	169,0	142,1	187,9	250,2	170,9

Kaynak : Ticaret Bakanlığı Konjonktür Dairesi

1963 yılı 100 kabul edilirse 1971 de genel fiat indeksi 169,0 olduğu halde, hububat fiat indeksi 142,1 olmuş ve genel fiat indeksinin oldukça aşağısında kalmıştır. Bu durum hububat yetiştiricisinin ekonomik gücünü zayıflatıcı yönde etkili olmaktadır.

7 — Buğday Fiatlarının Seyri

Buğday çiftçisinin gelir seviyesini koruyarak üretim artışını teşvik etmek için, uzun dönemlerde çiftçi eline geçen buğday fiat seyrinin incelenmesi gerekli olmuştur.

Çiftçi eline geçen buğday fiatlarının trendinin hesaplanmasında 1938 den 1970 yılına kadarki dönem ile 1958 den 1970 yılına kadarki dönem alınmıştır. Bu dönemler, içlerinde devalüasyon yıllarını ihtiva eden ve önemli ekonomik hadiselerin olduğu dönemlerdir. Otuz iki yılı kapsayan birinci dönemde çiftçi eline geçen buğday fiatları $Y = 2.452 + 2.794 X$ trendi ile yükselmiştir. Fiatların bu yükselme eğilimine göre 1972 de çiftçi eline geçen buğday fiatının 97,45 kgr/krş olması gerekmektedir.

1958 yılı devalüasyonundan sonraki 12 yıllık devreye göre yapılan hesaplamada $Y = 53.43 + 4.35 X$ trendi bulunmuştur. Bu denkleme göre 1972 yılında çiftçi eline geçen fiatın ortalama 114,33 kgr/krş olması gerektiği hesaplanmıştır.

S O N U Ç :

Buğday fiatının tesbitinde esas alınan unsurlar ayrı ayrı incelenmiş aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1 — Dünya hububat ve özellikle buğday ekimi alanları ve üretim miktarları devamlı bir gelişme içindedir. Tüketimdeki değişmeler ile beraber başlıca üretici ülkelerde buğday ve arpa stokları azalmış, çavdar ve yulaf stokları ise artmıştır.

2 — Dünya buğday fiatları muhtelif gurup ülkelerde farklı bir seyir takip etmektedir. Ortak Pazar ülkelerinde hububat fiatları Türkiye'ye göre oldukça yüksek olup son olarak 1972-1973 kampanya yılı için % 4-5 nisbetinde artmıştır. Büyük hububat üreticisi ve ihracatçısı ülkelerin fiatları 1970 sonlarında ve 1971 yılı içinde hafif bir yükselme göstermiştir. Büyük miktarda buğday ithalatçısı ülkelerin 1971 fiatlarında bir evvelki yıla göre bir canlanma vardır. Kendi kendine yeter ülkelerin fiatlarında da son yıllarda bir yükseliş olmuştur.

3 — Memleketimizde 1971/1972 üretim yılında hububata kullanılan girdilerin fiyatları genellikle bir artış göstermiştir. Buğday Arpa, Çavdar ve Yulaf tohumlukları oldukça büyük nisbette (%20) artmıştır. Resmi kimyevi gübre fiyatları 1970 develüasyonundan sonra tesbit edilen seviyeyi muhafaza etmiştir. Peşin satışlarda fosforlu gübre için resmi fiyatlar uygulanmış isede, azotlu gübrelerde fiili ödenen fiyatlar resmi fiyatların %50 sine kadar yükselmiştir. Son yılda akaryakıt fiyatlarında bir değişme olmamıştır. 1970 develüasyonu ile yükselen alet ve makinanın yüksek fiyatları, 1971 ve 1972 de aynen devam etmiştir. Traktörde fiili satış fiyatları, resmi fiatlardan %10-30 nisbetinde yüksek olmuştur. Yedek parça resmi fiyatlarında bir yükselme yoktur. Ancak bulunamıyan bazı yedek parçalarda fiili fiyat, resmi fiyatları geçmiştir. Ot mücadelesinde kullanılan ilaçların fiyatlarında genellikle bir artış olmamıştır. Özel Tarım İşletmelerinde çalışan işçilerin ücretinin artışı hakkında yeteri kadar bilgi mevcut değildir. Devlet sektöründe çalışan tarım işçisinin ücretini 1971 den 1972 ye %7-10 civarında yükselmesi, buna yakın bir yükselmenin özel tarım işletmelerinde de meydana geldiği kanaatini hasıl etmektedir.

Üretimde kullanılan bütün bu üretim faktörleri fiyatlarının 1971 den 1972 yılına kadar artışının, ortalama buğday maliyetini % 5 nisbetinde arttıracakı kabul edilmektedir.

4 — Fiyat tesbiti kriterlerinden incelenen maliyet fiyatı kriterine göre memleketimizde 1971-1972 üretim yılında buğdayın maliyet fiyatının 90 kgr/krş olacağı hesap edilmiştir. Her yıl hububat alanının yarıya yakın kısmının ayrıldığı göz önünde tutularak ve hava şartlarının da hububat çiftçisinin gelirinde meydana getireceği dalgalanmaların karşılanması düşünülerek, müteşebbis kârının maliyetin % 30'u kabul edilmesi normal görülmüştür. Böylece 90 krş olan buğday maliyeti esas alınarak II. gurup ekmeklik buğday fiyatının 117 kgr/krş olması gerektiği hesaplanmıştır.

5 — Çiftçinin satın aldığı başlıca mallar (Pirinç, toz şeker, basma vs.) fiyatlarında meydana gelen artışa göre çiftçiye 1963 yılı fiyatı seviyesinde bir fiyat ödenmesi düşünüldüğü takdirde 1972'de buğdayın ortalama 113,59 kgr/krş. ödenmesi gerektiği hesaplanmıştır.

Çiftçinin satın aldığı önemli madde guruplarına göre (doküma, maddeleri, yakacaklar ve yapı malzemeleri) buğday yetiştiricimizin satın alma gücünü 1963 seviyesinde tutabilmek için, buğdaya ortalama 127,36 kgr/krş ödenmesi gerektiği bulunmuştur.

Çiftçinin, genel indekse göre, fiat değişmelerinde müteessir olmayacak şekilde ve 1963 satın alma gücünde bulunabilmesi için ise, buğdaya ortalama 118,65 kgr/krş ödenmesi gerektiği hesaplanmıştır.

6 — Yurt içi serbest pazar fiatları genellikle bir yükselme eğilimi göstermiştir. Ofis baş alım fiatları ile yurt içi serbest pazar fiatları arasında kgr. başına 5 - 10 kuruşluk açıklığın aynı seviyede muhafazası gerekli görülmüştür.

7 — Buğdaydan başka diğer başlıca tarımsal ürünlerin fiatları buğdaya göre daha fazla miktarda yükselmiştir. Özellikle 1971 ve 1972 yılında buğdaya göre diğer ürünlerin fiatlarındaki yükselmeler daha fazladır. Diğer taraftan 1963 yılı 100 kabul edilirse, 1971 de genel fiat indeksi 169 olduğu halde hububat fiat indeksi 142,1 de kalmıştır. Hububat yetiştiricileri diğer tarımsal ürün yetiştiricilerine göre ekonomik olarak daha zayıf bir güce sahiptirler.

8 — Buğday fiatlarının 1938 den itibaren seyrine göre 1972 de fiatın 97,45 kgr/krş olması gerektiği hesaplanmış ise de devrenin çok uzun olması ile bu kriterin geçerli bulunmadığı anlaşılmıştır. 1958 yılından sonraki buğday fiatının artış eğilimine göre, 1972 de fiatın 114,33 kgr/krş olması gerektiği hesaplanmıştır. Yakın geçmişi iyi bir şekilde temsil etmesi bakımından bu son kriterin daha geçerli olduğu sonucu kabul edilmiştir.

9 — Buğday fiatı için incelenen bütün bu kriterlere göre buğday fiatının 1972 de yükseltilmesi gerektiği ve kriterlerin ortalaması olarak da II. grup ekmeklik buğdayları için baş alım fiatının 117 kgr/krş olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Diğer buğday çeşitlerinin fiatları II. grup ekmeklik buğdaya göre tayin edilmektedir. I. grup ekmeklik buğdayların (Köse 220/39, Zerun, Kırık Bezostaja, İnia 66, Tobari 66 ve Wanser) ekmeklik kaliteleri daha iyi olduğundan 5 kuruş daha yüksek olmak üzere, 122 kgr/krş olmalıdır. Makarnalık Güney Doğu Durum buğdaylarının da aynı sebeple 122 kgr/krş olması uygundur.

III, Grup ekmeklik buğdaylar (Floransa, kızılca, Siha, diğer yumuşak buğdaylar ve Güney - Doğu ekmeklik durum buğdayları) ekmeklik bakımından daha düşük kaliteli olduklarından fiatın 115 kgr/krş olarak tesbiti uygun mütalâa edilmektedir. Makarnalık Anadolu ve Trakya Durum buğdayları yüksek kalitelerine rağmen uzun zamanlardan beri düşük bir fiat ile satın alındıklarından

retimlerinin artırılması, verimli ve yüksek kaliteli çeşitlerin teşvik edilmesi ve azalan üretim kalite ve kantite yönünden yükseltilmesi için, önemli derecede desteklenmeye mazhar görülmektedir. Özellikle Ortak Pazarın önemli açığı bulunan bu buğday çeşidinde, ortak pazarda uygulanan özel yüksek fiat politikasının Türkiye'de de tatbiki artık bir zaruret olmuştur. Bütün bu nedenlerle Makarnalık Anadolu ve Trakya Durum buğdaylarının fiatının 130 kgr/krş olarak tesbiti uygun görülmektedir. Aslında yüksek bir ihraç imkânı olan makarnalık durum buğdaylarının çok daha yüksek bir fiat ile desteklenmesine ve tevikine lüzum vardır.

V — DİĞER HUBUBAT CİNSLERİNİN FİATLARI

Buğday fiatları ile diğerk hububat fiatları arasında belirli oranlar mevcuttur. Diğerk hububat çeşitlerinin fiatları, bu oranlardan faydalanılarak ve buğdaya göre ekonomik önemleri dikkate alınarak tesbit edilmektedir.

1 — Arpa Fiatları

Hayvansal ürünlere karşı talebin artması arpa fiatlarını yükseltmektedir. Bununla beraber arpa, buğdaya göre daha verimli olduğundan buğdaya göre fiatın % 80 civarında oluşu dekara alınan üretim değeri düşürmektedir. Arpa ile buğday fiat oranının % 80 civarında muhafazası için siyah arpanın 85 kgr/krş Siha beyaz arpanın 90 kgr/krş ve beyaz arpanın 94 kgr/krş olması uygun görülmektedir. Biralık arpaya karşı duyulan ihtiyaç karışısında bunun teşviki için fiatının 100 kgr/krş olması uygun görülmektedir.

2 — avdar Fiatları

İklim ve toprak istekleri yönünden fazla mlpesent olmayan ve zayıf topraklardan en iyi şekilde faydalanan çavdarın, başka mahsul yetiştirme imkânı bulunmayan yetiştiricilerinin desteklenmesi için fiatının 90 kgr/krş olması uygun bulunmuştur.

3 — Yulaf Fiatları

Kıymetli bir hayvan yemi olan yulaf aynı zamanda gıda sanayiinde de önem taşımaktadır. Fiatının siyah yulafta 82 kgr/krş, Siha beyaz yulafta 85 kgr/krş ve beyaz yulafta 88 kgr/krş olması uygun görülmektedir.

Toprak Mahsulleri Ofisince istenen hububat cins ve çeşitlerine ait tesbit edilen fiatlar aşağıda bir araya getirilmiştir.

**1972/73 Kampanya yılı için tesbit edilen
hububat baş alım fiyatları**

Mahsullerin Cinsi ve Nevi	Fiat (kgr/krş)
Makarnalık Anadolu ve Trakya Durum Buğdayları	130
Makarnalık Güney - Doğu Durum Buğdayları	122
Ekmeklik Buğdaylar gurubu I. (Köse 220/39, Zerun, Kırık, Bezostaja, İnia, 66, Tobari 66, Wanser)	122
Ekmeklik Buğdaylar Gurubu II. (Toptaş 111/33, Germir, Melez 13, Ankara 093/44, Sertak 52, Akova, Mentona, Aköz, Yektaz 1460, Köse melez 1718, Penjome 62, Lerma-roja 64, Sürak 1593/51, 4 - 11 Sünter, Mara, Trakya ve Anadolu ekmeklik buğdayları)	117
Ekmeklik Buğdaylar Gurubu III. (Floransa, Kızılca, Siha ve diğer yumuşak buğdaylar ile Güney - Doğu Ekmeklik Durum Buğdayları)	115
Çavdar	90
Beyaz Arpa	94
Biralık Arpa	100
Siha Beyaz Arpa	90
Siyah Arpa	85
Beyaz Yulaf	88
Siha Beyaz Yulaf	85
Siyah Yulaf	82

Uygulanmakta bulunan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3. maddesi 1. A bendi; «Sigortalı sayılmıyanlar başlığı altında» Tarım işlerinde çalışanları Sosyal Güvenlik kapsamı dışında tutmuştur. Fakat aynı maddenin A. bendinde (Tarım Sanatlarına ait işlerde veya tarım işlerinde yapılan ve Tarım işi sayılmıyan işlerde yahut tarım işyeri sayılmıyan, işyerlerinin park, bahçe, fidanlık ve benzeri işyerinde çalışanlar hariç) denilerek, istisnalar belirtilmiştir.

Bu bende hükmüne yer verilirken, 274 sayılı kanunun 9. maddesinin T.B.M. Meclisinde müzakeresi sırasında, komisyon sözcüsü tarafından Çalışma Bakanlığının teknik, bilimsel ve hukuki objektiviteyi temsil ettiği belirtilmiştir.

274 sayılı sendikalar kanununun 9. maddesi 3. bendinde «iş kolları ve bunların birbirleri ile bağlı olanları Çalışma Bakanlığınca yapılacak bir yönetmelikle tespit olunur. Bu yönetmelik Milletlerarası formlar dikkate alınarak hazırlanır» der. Fakat bu tasarı değişikliği yapılırken, yukarıdaki esaslara göre hazırlanmış olan ve yürürlükte bulunan, iş kolları yönetmeliği ile 3/1426 sayılı «iktisadi faaliyetlerin milletlerarası tasnifi» ne ait kararnamede ki sıraya, uyulmamıştır.

Odamız; bu yönetmelik ve kararnamelerle tesbit edilen meslek gruplarını kapsayan tasnif şeklini, Türk tarımının içinde bulunduğu realitelere uygun bulmuştur.

Bilindiği gibi 1 numaralı iş koluna dahil bulunan büyük grubun numarası (0) dır. Bu grupta tarım, ormancılık ve tomrukçuluk ile 021 - 022 üç kodla gruba dahil ormancılık faaliyetleri yer almaktadır. 011 - 019'a kadarki daha küçük rakamlı üç kodluk gruplarda ise çeşitli tarımsal ürünler ile ve hayvan yetiştirilmesi, sulama, su kanalları açma, ilaçlama gibi tarımsal faaliyetler sıralanmaktadır. Ormancılık avcılık ve su ürünleri son grupta ve son sırada yer almaktadır.

Hal böyle iken hazırlanan kanun tasarısında, ormancılık faaliyetleri ana iş kolu ve büyük gruptan ayrı bir sırada mütalâa edilmiş olup özel olarak ormancılık, tarım iş kolu dışında düşünülerek ayrı bir iş kolu olarak ele alınmış tasarıya o anlam içinde su ürünleri ile birlikte aktarılmıştır.

Odamız tasarısı ve gerekçeye yeni hükümler konulmasını, hukuki nitelik iktisab etmiş iş kolları yönetmeliğinden belirtilen normlara, bilimsel, teknik ve hukuki yöndeki objektivite anlayışına ters düştüğü kanısındadır.

Bu itibarla tasarısı aşağıdaki şekilde değiştirilmelidir.

Madde 1) 506 sayılı kanunun 2. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

SİGORTALI SAYILANLAR

Madde 2) Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar.

Bu kanunda belirtilen Sosyal Sigorta yardımlarından sigortalılar ile bunların eş ve çocukları, sigortalıların ölümünde bu kanuna göre hak sahibi kimseler yararlanırlar şekliyle,

Madde 2) 506 sayılı kanunun 3. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

SİGORTALI SAYILMAYANLAR

Madde 3) 1 — Aşağıda yazılı kimseler bu kanun uygulamasında sigortalı sayılmazlar.

a) Tarım işlerinde çalışanlar :

Şu kadar ki;

1 — Büyüklüğü, yeri ve çalıştırılanlar sayısı ile hangi sektöre ait olduğu, Bakanlar Kurulu kararı belirtilecek olan Tarım işyerlerinde,

2 — Tarım sanatlarına ait işlerde,

3 — Tarım işyerlerinde yapılan fakat tarım işlerinden sayılmayan işlerde,

4 — Tarım işyeri sayılmayan işyerlerinin park, bahçe, fidanlık ve benzeri işyerinde,

5 — Her türlü orman işlerinde,

6 — 4 Nisan 1971 tarihli 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununda tarifi yapılan işlerinde bir hizmet akdine dayanarak çalışanlar, hakkında, bu kanun hükümleri uygulanır.

B C D E F G H I J K ye kadar tasarıda yer alan hükümler komisyonumuzca da aynen benimsenmiştir. Keza, 3. maddenin 2. bendi ve fıkralarında yer alan hükümlere de ilâve edilecek başkaca bir husus görülememiştir.

Madde 4'ün son paragrafı olan «orman işlerinde çalışanlar hakkında bu kanunda belirtilen hükümleri yerine getirecek işveren Orman Bakanlığı'nın göstereceği teşkilât tarafından tesbit edilerek kuruma bildirilir» hükmü, madde metninden çıkarılmalıdır. Çünkü işveren ve işveren vekilinin tanımı anılan madde hükmünde açık şekilde belirtilmiştir.

Madde 3) 506 sayılı kanunun 4'ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İŞVEREN VE İŞVEREN VEKİLİNİN TARİFİ

Madde 4) Bu kanunun uygulanmasında, 2'nci madde de belirtilen sigortalıları çalıştıran, gerçek veya tüzel kişiler «işveren»dir.

İşyerinde işveren adına hareket eden, işin ve işlerinin yönetiminde görev alan kimseler «işveren vekildir».

Bu kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar.

İşverenin bu kanunda belirtilen ve mali olmayan yükümlerinden dolayı aynen işveren vekili de sorumludur.

Ödümüzca, tasarıda yer alan 4-5-6 maddeler uygun görülmüştür.

İKTİSADİ FAALİYETLERİN MİLLETLERARASI TASNİFİNİN
3/14285 SAYILI KARARNAMEDE TEKÂBÜL ETTİĞİ
MESLEK GRUPLARI VE 4 RAKAMLI KODLAR

Milletlerarası tasnif kodları

Büyük Grup	Grup	4 rak. kodlar	Meslek remzi	Tehlike sınıfı	Meslekler
					BÖLÜM 0
					TARIM, ORMANCILIK, AVCILIK VE BALIKÇILIK
01	011				Pamuk Ekimi
	012				Tütün Ekimi
	013				Hububat Ekimi
	014				Canlı hayvan, sütü maddeler ve kümes hayvanları istihsalı
	015				Zeytinlikler
	016				Meyva, kabuklu meyva ve yemiş istihsalı
		0161			Bağcılık (kuru üzüm elde edilme- si ve kurutulması dahil)
		0162			Narenciye
		0163			İncir Yetiştirilmesi
		0164			Kabuklu meyva ve yemişlerin is- tihsalı
	017				Tarım hizmetleri ve bunlarla ilgi- li faaliyetler (pamuk çırçırılığı ve preslenmesi, pamuğun götürü pa- zarlıkla ilaçlanması, sulama sis- temlerinin işletilmesi fidanlıklar ve tohum istihsalı hayvancılık, mukavele ile tarla sürme ve hu- bubatin temizlenmesi kümes hay- vanlarının üretilmesi ve çeşitli hususî ürün çiftlikleri (çay, bal, ipek fasulye v.s) gibi başka yer- de tasnif edilmemiş olanlar.
	018				

Büyük Grup	Grup	4 rak. kodlar	Meslek renzi	Tehlike sınıfı	Meslekler
	019				Çeşitli mahsul yetiştiren çiftçi (yukarıda yazılı tarım faaliyeti tiplerinden her hangi birinde müstakil ve sarıh bir tasnife tabi tutulmayan çeşitli ürün ve canlı hayvan yetiştiren yerler)
02					ORMANCILIK VE TOMRUKÇULUK
	021				Ormancılık
	022				Ağaç kesim bölgeleri, ormanlarda ağaç dikme fidandan yetiştirip ağaçlandırma ve koruma, sakız reçine, yabani kauçuk, filiz, kabuk, ot yabani meyve ve çiçek yosun, yaprak, diken ve saz gibi insan elile ekilmemiş maddelerin toplanması (Ormanlarda Ağaçların kesilmesi ve tomrukların nakli
03					AVCILIK, TUZAKLA AVLAMA VE AV HAYVANLARINI ÜRETME
	030				Sporla ilgili olmayarak ticaret kasdiyle avcılık, vahşi hayvanların tuzakla tutulması ve av hayvanlarının üretilmesi
04	04	0401	Ç 21	V	BALIKÇILIK Denizde ve iç denizlerde, göllerde ticaret kasti ile balıkçılık (bina balıkların, kabuklu deniz hayvanlarının, midye ve istiridyele rin tutulması, balina ve ayı balığı avcılığı, yosun kabuklar, inci, sünger v.s. su mahsulleri, balık tarlaları balık üretme sahaları ve istiridye yataklarının işletilmesi dahildir.

TOPRAK REFORMUNUN ZİRAAT MAKİNALARI İLE İLİŞKİSİ HAKKINDA KOMİSYON RAPORU

I. G İ R İ Ş

Toprak ve Tarım Reformunun en önemli amacı, toprağın verimli bir şekilde işletilmesi ve üretim araçlarının en etkili olarak kullanılma olanaklarının sağlanmasıdır. Bu amaca erişebilmek için, aynı masrafla birim alandan daha fazla verimin alınması veya aynı verimin daha az masrafla sağlanabilmesi gerekir. Bu şartların sağlanmasında uygun ölçülü bir mekanizasyon çok önemli etken olmaktadır. Çünkü tarımsal üretimde, brüt üretim değerinin % 60'ından fazlası işçilik giderlerini karşılamak için kullanılmaktadır. Fakat mekanik gücün canlı güce göre daha ucuz olması nedeniyle, mekanik güç sayesinde işçilik masraflarının, üretim geliri içerisindeki payını azaltmak mümkün olabilmektedir. Ayrıca makinalaşma sayesinde işlerin zamanında tamamlanabilmesi ve amaca daha uygun yapılabilmesi nedeniyle verimde de artış sağlanabilmektedir.

Makinalaşma sayesinde her çiftçinin besleyebileceği şahıs sayısı artacak ve dolayısıyla en pahalı olan insan emeğini, diğer kalkınma çabalarında değerlendirme olanakları sağlanmış olacaktır. Ayrıca makinalaşma, toprak ve tarım reformunun amacına uygun olarak, çiftçinin sosyal yaşantısını da olumlu yönde etkilemektedir.

Bu açıklamalar bize toprak ve tarım reformu içerisinde, makinalaşmanın önemli bir yeri bulunduğunu açık olarak göstermektedir. Yalnız makinalaşmanın kendisinden beklenen amacı tam olarak yerine getirebilmesi için, iyi planlaması ve işletilmelerinin iyi organize edilmesi gerekir.

2. ÇEŞİTLİ ÜLKELERDE VE ÜLKEMİZDE MEKANİZASYON DURUMU

Mekanizasyon, tarımsal üretimde olan prodüktivitesini artırdığı gibi, maliyeti dedüşüren önemli bir faktördür. Bu nedenle ileri ülkelerde mekanizasyon derecesi devamlı bir artış göstermektedir. Örnek olmak üzere bazı ülkelerde hektara düşen DC (Beygir Gücü) miktarı Cetvel 1'de verilmiştir. Traktör ve biçer-döğer mevcutları ve bunların dağılım durumları ise Cetvel 2'de verilmiştir.

CETVEL : 1

Bazı Ülkelerde işlenen alana düşen güç dağılımı (DC/ha) olarak

Ülkeler	Traktör Gücü	Bahçe Traktörü	Hayvan Gücü	İnsan Gücü	Toplam Güç
Japonya	0,004	2,06	0,088	0,148	2,30
İngiltere	1,57	0,03	0,02	0,09	1,71
A. B. D.	1,00	0,014	—	0,002	1,02
Avrupa (Ortalama)	0,81	0,02	0,08	0,02	0,93
İsrail	0,815	0,007	0,010	0,016	0,85
Mısır	0,181	—	0,065	0,12	0,37
Hindistan	0,008	—	0,145	0,056	0,21
Dünya	0,266	0,024	0,044	0,024	0,36

Ülkemizde güç durumu ve yıllara göre değişimi Cetvel 3'te ve 1960-1970 Yılları arasında üretime direkt etkili olan bazı alet ve makinelerin miktar ve değişimleri ise Cetvel 4'te verilmiştir.

3. ZİRAAT MAKİNALARININ PLANLANMASI İLE İLGİLİ TEDBİRLER :

Bir tarım işletmesinde makinalaşma Plânının yapılabilmesi için, işletmeye ve alınması ön görülen makinalara ait bazı karakteristiklerin bilinmesi gerekir. Bu karakteristikler aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

3.1 İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜ

İşletme büyüklüğü arttıkça tabii olarak işletmenin alet ve makina ihtiyacı da artmaktadır. Fakat bu artışın işletme büyüklüğü ile orantılı olması beklenemez. Çünkü İşletmelerin özellikleri ve çalışma intensiteleri birbirlerinden çok farklı bulunmaktadır.

CETVEL : 2

Çeşitli Ülkelerde 1969 Yılı için Traktör ve Biçer-döğer Mevcudu
(İşlenen alan 1000 ha, her traktör 30 BG alınmıştır).

Ülkeler	İşlenen alan 1000 ha.	Traktör sayısı	BG/ha.	Ülkeler	Biçer-döver sayısı	Biçer-döver başına (ha)
A. B. D.	174487	4790000	0,823	Rusya	605000	476,9
Rusya	288500	1908000	0,198	A. B. D.	850000	205,3
B. Almanya	7569	1339781	5,317	B. Almanya	160000	47,3
Fransa	17579	1230000	2,099	Kanada	155611	141,3
İtalya	12221	584214	1,435	Fransa	124440	677,0
Kanada	43404	549789	0,380	İngiltere	60220	120,6
İngiltere	7261	351780	1,454	Romanya	48367	202,0
İspanya	15092	220000	0,421	İsveç	41200	74,2
Danimarka	2678	173853	1,953	Danimarka	41227	65,0
Çin	110300	160000	0,042	Finlandiya	27900	95,9
Finlandiya	2671	152300	1,717	İspanya	26280	597,1
Japonya	5013	150000	0,893	D. Almanya	18301	263,0
D. Almanya	4814	145838	0,911	İtalya	18051	677,0
Romanya	9771	101906	0,313	Yugoslavya	11793	639,3
Türkiye	25231	95709	0,114	Macaristan	11207	450,9
				Norveç	10069	83,7
				Bulgaristan	9393	442,7
				Türkiye	8300	3040,0

CETVEL : 3

Ülkemizde 1960 - 1969 Yılları Arasında İşlenen Alan ve Güç Değişimi

Yıllar	İşlenen alan (1000 ha.)	İş Hayvanları sayısı (çift)	Hayvanla işlenen alan (ha)	Çift başına iş alan (ha)	Traktör sayısı	Traktörle işlenen alan (ha.)	Hayvan ve Traktörle işleme oranı
1960	23264	2647695	20104000	7,6	42138	3160000	6,4
1961	23076	2605793	19888000	7,6	42505	3188000	6,2
1962	23260	3056920	19979000	7,5	43747	3281000	6,1
1963	23823	2652033	20010000	7,6	50844	3813000	5,2
1964	23843	2749000	19960000	7,3	51781	3883000	5,1
1965	23556	2674000	19456000	7,3	54668	4100000	4,7
1966	23982	2740825	19099000	7,0	66103	4883000	3,9
1967	22896	2659567	18272000	6,9	74892	5624000	3,2
1968	24092	2581715	17681000	6,8	85475	6411000	2,8
1969	24731	2349247	17500000	7,4	96407	7231000	2,4

**Ülkemizde Son 10 Yıl İçerisinde Alet ve Makina
Mevcutundaki Gelişmeler
(adet olarak)**

Yıllar	Traktör	Harman Makinası	Biçer-döver	Traktör Çekilen Mibzer	Traktör Pulluğu	Selektör	Motopomp ve Santrifüj
1960	42436	2536	5554	21155	47000	1415	34731
1961	42505	3803	5846	20826	43990	1536	36873
1962	43747	2549	6072	24525	47143	1541	47606
1963	50894	3080	5391	25855	52062	1681	51614
1964	51781	3580	6790	32200	55200	1850	62600
1965	54668	4300	6540	37100	61700	2050	68980
1966	65103	6300	7200	38300	73000	3200	78500
1967	74982	7170	7840	44260	79970	2580	89520
1968	85475	12000	8200	45740	89800	2700	91750
1969	99845	13750	8746	47436	96360	2900	96598
1970	106445	15750	9054	—	—	2975	—

Toprak ve Tarım Reformunda ön görülen işletme büyüklükleri:

Bırakılan arazi için, suluda 300-1000 da. kuruda ise 475-2000 da;

Dağıtılan arazi için, suluda 32-106 da, kuruda ise 51-337 da arasında bulunmaktadır. Bu değerler incelendiğinde, bırakılan arazi ölçülerinde bazı faaliyetlerin şahsi olarak makinalaşmaları ön görülebilmektedir. Fakat dağıtılan arazi ölçülerinde, şahsi makinalaşma olanakları tamamen ortadan kalkmış durumdadır. Bu nedenle bu işletmelerin, müşterek makina kullanma tatbikatlarında yararlanmaları zorunlu görülmektedir.

Ülkemizde işletmelerin bugünkü durumları incelenecek olursa (Cetvel 5), işletmelerin sadece % 4'ünün 136,2 da'dan daha büyük olduğu görülür. Bu değerler bize, Toprak ve Tarım Reformu ile işletmelerin daha fazla küçüleceğini değil, bilakis arazi toplulaştırması tedbirleri ile işletmelerin daha fazla bölünmesi önlenecek, ayrıca işletmelerin belirli oranlarda büyümeleri sağlanacaktır. Bu sayede topraktan geçimini sağlayan milyonlarca çiftçi ailesine, insan hayatına yaraşır yerleşim koşullarına kavuşturulma olanağı da sağlanacaktır.

CETVEL : 5**1963 Tarım Sayımına göre Çiftçi Ailelerinin Toprak Genişlikleri**

Sayı	Çiftçi aileleri %	Toprak genişliği da	Toplam alan da
1268287	40,90	9,2	11668240
862063	27,80	33,6	28965317
561271	18,10	71,1	39906368
291889	9,40	136,2	39700802
99230	3,20	284,8	28260704
10853	0,35	684,7	7431049
2791	0,09	1262,5	3523638
930	0,03	3198,1	2974233
310	0,01	8260,8	2560848
T O P L A M			164.991.199

İşletmelerin parçalanma durumları incelendiğinde (cetvel 6), tek parçalı işletmelerin sadece % 9,6 oranında olduğu görülür. Toprak ve tarım reformu ile bu parçalanma durumunun da düzene sokulması sağlanabilecektir.

CETVEL : 6**Tarım İşletmelerimizin parçalanma durumları**

Parça sayısı	Oran (%)
Tek parçalı	9,59
2—3 »	20,79
4—5 »	19,91
6—9 »	24,91
10 ve daha fazla parçalı	24,78

3.2 Özgöl Enerji İhtiyacı :

İşletmelerde, çeşitli üretim şubeleri için yapılan işlemler bölgeden bölgeye değiştiği gibi, aynı bölge içerisinde işletmeden işletmeye de değişiklik göstermektedir. Ayrıca her işletmenin koşulları da enerji ihtiyacına etkili olmaktadır. Bu bakımdan çeşitli ziraat işletmeleri için yapılan ortalama işlemler ve bu işlemlerin enerji ihtiyaçları gözönüne alınarak genel ortalamalardan gitmek gereklidir.

Genel bir ortalama olarak çapa bitkileri ziraatında özgöl enerji ihtiyacı 600-1200 BG/ha; hububat ziraatında ise ekilen arazi için

200-400 BGh/ha kabul edilebilir. Örnek olarak bazı faaliyetlerin yapılmasında Motor BGh olarak ortalama enerji sarfiyatı Cetvel 7'de verilmiştir.

CETVEL : 7

Traktörle yapılan çeşitli işletmelerde ha başına düşen iş ihtiyacı (BGh olarak)

İşin çeşidi	İş ihtiyacı (MBGh/ha)
2 Soklu pulluk ile anız bozma	70—90
2 soklu pullukla sürme	120—130
2,5 m iş genişliğinde kültüvator	30—35
2,5 m iş genişliğinde diskli tırmık	30—35
2 m iş genişliğinde ağır tırmık	20—25
4 m iş genişliğinde hafif tırmık	8—12
3,5 m iş genişliğinde sürgü	14—15
Mibzer	15—20
2 m iş genişliğinde çapa	15—18
Orak makinası	18—20
6 - 8 ayak biçer-bağlar	40—60
Çekilen biçer-döğer	100
Kendi yürür biçer-döğer	120
Patates bırakma makinası, 2 sıralı	50
1 sıralı deposuz patates sökücü	60—70
2 sıralı deposuz patates sökücü	80—100
Patatesin taşınması (23 ton ha)	140—147
3 sıralı şeker pancarı baş kesici	25—30
Deposuz şeker pancarı hasat makinası	180—240
2 soklu şeker pancarı sökme pulluğu	150—200
Şeker pancarının 10 tonunu nakletmek	145
Şeker pancarı yaprağının 10 tonunu nakletmek	125

3.3 Tarımsal işlerin yapılma süreleri

Bilindiği gibi tarımsal işlerin belirli zaman periyotlarında tamamlanmaları gerekir. Bu süre yapılan işin cinsine iklim ve toprak şartlarına göre değişiklik göstermektedir. İşletmenin makinalaşma derecesi o şekilde saptanmalıdır ki, işletmenin sermayesi aşırı artmasın, fakat işler optimal zaman periyodlarında tamamlanabilsin. Ayrıca işletmenin iş azamileri karşılanabilsin. Bu konuda bazı ortalama değerler kabul edilmekte ise de, Toprak ve Tarım Reformu

tatbikatı ile birlikte, işlerin optimal zaman periyodları bölgesel olarak saptanmalıdır.

3.4 Ziraat Makinalarının iş verimleri

Makinalaşma planının yapılmasında diğer önemli bir faktör, makinaların iş verimleridir. Makinaların iş verimleri en basit olarak aşağıdaki formül ile hesaplanabilir :

$$F = V.b.K \quad (\text{da/h})$$

F — alet ve makinaların iş verimi (da/h),

V — alet ve makinaların ilerleme hızı (km/h),

b — alet ve makinaların efektif iş genişliği (m),

K — zamandan faydalanma katsayısı (—) dir.

Ziraat makinalarının iş genişliği, hız ve zamandan faydalanma katsayıları belirli sınırlar arasında değişiklik göstermektedir. Örnek olmak üzere çeşitli ziraat alet ve makinaları ile çalışmada önemli bazı karakteristik değerler Cetvel 8'de verilmiştir.

Cetvelde özgül çeki enerjisi de yer almaktadır. Motor gücü olarak alınan enerji, çeki enerjisinden oldukça büyüktür. Aralarındaki oran her işin yapılmasından farklı olmakla beraber, işletmede yapılan bütün işlerin ortalaması olarak 4 alınabilir. Yani traktörün motor enerjisi, çeki enerjisinin 4 katı kadardır.

3.5 Fiyat ve organizasyon durumu :

Türkiye'de ziraat alet ve makinaları ile ilgili fiyat ve organizasyon durumu maalesef yeterli bulunmamaktadır. Fiyatlar pahalı olduğu gibi, çiftçi istediği alet veya makinaı tanıma ve alma olanağına da sahip bulunmamaktadır.

Ziraat makinalarının ucuzlatılma tedbirleri alınmalı ve özellikle toprak dağıtılan çiftçilerin, kuracağı kooperatif içerisinde yer alması öngörülen müşterek makina kullanma tatbikatında gerekli teknik techizatların çok uygun bir kredi şartlarında sağlanması öngörülmelidir. Ayrıca her yıl bir ziraat makinaları genel kataloğı çıkarılmalıdır. Bu katalogda her yıl imal edilen makinaların adresleri, bunların teknik özellikleri ve fiyatları yer almalıdır. Bu kataloglar her yıl ilgili teşekküllere dağıtılmalıdır.

3.6 Makinalaşma plânı :

Makinalaşma plânında en önemli yeri traktör teşkil etmektedir. Traktör seçiminde işletme büyüklüğü yanında, işletmenin özelliği de

CETVEL : 8 Çeşitli Ziraat Alet ve Makinalarının İş Karakteristikleri

Yapılan İşlem	Kullanılan Ekipman	Ortalama		İş derin- liği (cm)	Özgül çeki enerjisi ihtiyacı BGh/ha	Ortalama randıman	Efektif iş başarısı	
		İş geniş- liği (cm)	çalışma hızı (km/h)				da/h	h/ha
Sürüm	Hafif Pulluk	60		20—25	12—20			
	Orta Pulluk	60	5,3—8,0	20—25	20—36	88—74	3,04	3,280
	Ağır Pulluk	60		20—25	32—55			
Sürüm	Diskli pulluk				10—22			
İkileme	Disk-Harrow	300	6,3—10,2	5—8	5—10	90—77	20,66	0,484
İkileme	Yaylı veya dişli tırmık	300	5,6—11,5	8—10	1—8,2	83—65	19,09	0,523
İkileme	Kültüvatör	250	5,9— 7,5	10	4—173	90—75	13,73	0,728
Çapalama	Çapa makinası	200	3,2— 9,2	5—10	20—40	90—68	9,79	1,02
Üçleme	Döner çapa	200	9,1—19,3	3—5	1,7—3,2	88—80	24,08	0,415
İkileme	Kazayağı	300	5,6—10,0	8—12	5—15	80—88	19,65	0,508
Ekim	Mibzer	300	4,0— 8,8	5—8	1,5—4,5	80—65	13,95	0,716
Ekim	Pamuk mibzeri	200	5,9— 7,0	3—8	1,5—3,0	78—60	8,83	1,13
Ekim	Serpme	600	6,4—10,4			70—65	33,90	0,294
Hasat	Çayır makinası	150	5,3— 8,7		1,5—3	83—75	8,29	1,20
Toplama								
Namlu yapma	Ot tırnığı	180	5,6—11,9		0,8—1	89—62	11,21	0,892
Balyalama	Pikaplı balya mak.	150	2,4— 7,4		6,5—7,8	80—65	5,29	1,89
Yeşil yem	Slaj makinası	150	5,3— 7,4		22—50	76—50	6,04	1,63
Kıyma								
Hasat	Orak makinası	150	5,0— 6,50			70—60	5,59	1,75
Hasat	Biçer-bağlar	210	4—6			70—50	6,37	1,57
Hasat	Biçer-döğer	420	2,9—5,6		11,8—21,3	81—63	13,00	0,769
Harman	Sap-döğer							
İlaçlama	Pülverizatör	400	4,8—8,8			65—55	16,32	0,613

dikkate alınarak ekilen alan için aşağıdaki ortalama değerler ölçü olarak alınabilir (Cetvel 9).

CETVEL : 9
İşletmelerde uygun traktör gücü miktarı

Arazi kullanılışı	Bırakılan arazi büyüklüğü (da)	Gerekli güç miktarı (BG/ha)
Sulu arazi	300—475	1,2—1,0
»	475—1000	1,0—0,8
Kuru arazi	475—940	0,7—0,6
»	940—2000	0,6—0,5

Dağıtılan arazi için ölçüler, bu değerler yardımı ile kooperatif büyüklüğüne göre tayin edilir. Kooperatif büyüklüğü o şekilde ayarlanmalıdır ki en az bir traktörün rantabl çalışma olanağı sağlanabilsin. Daha iyisi kooperatif 2 traktörü rantabl kullanabilecek büyüklükte olmalıdır. Ortak sayısını ise, traktörün gücü ve kooperatif üyelerinin arazi büyüklükleri saptamaktadır.

Makinalaşmada traktör dışında, diğer alet ve makinalara da ihtiyaç olmaktadır. Bu alet ve makinalar, işletmede yetiştirilen ürünlerin cinsine, yapılan çalışma faaliyetlerine ve öngörülen makinalaşma derecesine göre değişmektedir. Yalnız bu makinaların hepsinin aynı oranlarda kullanılmadıkları dikkate alınır, her traktör için bütün ekipmanların alınması rantabl olmayacaktır. Bu konuda bir fikir vermek amacı ile, diğer alet ve makinaların traktörle olan bağılılığı Cetvel 10'da verilmiştir. Yalnız öngörülen bu değerler, işletmenin özelliğine göre az veya çok değişebilir.

Bazı işletmelerde bu ekipmanların dışında diğer bazı alet ve makinaların kullanılmaları mümkün olabileceği gibi, bazı işletmelerde de yukarıda açıklanan alet ve makinaların hepsine ihtiyaç olmayabilir.

Çok pahalı olan biçerdöğerin rantabl kullanılabilmesi için, kendi bölgesinin hasat periyodundan önce veya sonra, diğer bölgelerde kiracılık şeklinde bir ay kadar çalıştırılması uygun görülmektedir.

Sonuç olarak her traktör için bütün ekipmanlar alınmamalı, ekipmanların ortak kullanıma olanakları sağlanmalıdır. Bu ortaklık müşterek makina kullanma tatbikatlarından birine uydurulmalıdır.

CETVEL : 10

Traktör mevcudu ile alet ve makina mevcudu
arasında öngörülen değerler

Kuru ziraat bölgesi	Sulu ziraat bölgesi
1 Traktör	1 Traktör
1 Pulluk	1 Pulluk
1/3 Diskaro	1/2 Diskaro
1/3Kültüvatör	1/2 Kültüvatör
1/3 Mibzer	1/2 Mibzer
1 Römork	1 Römork
1 Sapdöver	1 Sapdöver
1/3 Tırmık	1/2 Tırmık
»	1/5 Merdane
1/2 Orak makinası	1/4 Orak makinası
1/2 Biçerbağlar	1/2 Biçerbağlar
1/10 Balya makinası	1/10 Balya makinası
1/4 Çayır makinası	1/4 Çayır makinası
1/5 Ot tırnığı	1/5 Ot tırnığı
1/10 Biçerdöğer	1/15 Biçerdöğer
	1/4 Motorlu pülverizatör
	1/5 Karık pulluğu (Lister)
	1/5 Sap parçalayıcı
	1/2 Çapa makinası

4. Makinaların İşletme Organizasyonu :

Makinaların verimli kullanılmasına, çalışma koşullarının etkisi çok büyüktür. Parsellerin şekil ve büyüklükleri ne kadar iyi ayarlanır, parseller ne kadar toplu olarak tertiplenir ve tarlalar işletme merkezine ne kadar yakın olabilirse, makinaların verimli kullanılmaları o kadar iyi olmaktadır. Bu nedenle gerek toprakların bırakılmasında gerek dağıtılmasında aşağıdaki esaslar dikkate alınmalıdır.

— Parseller mümkün olduğu kadar dikdörtgen şeklinde olmalı ve ortalama parsel boyu 250 - 400 m. arasında bulunmalıdır.

— Parsel büyüklükleri mümkün olduğu takdirde 10 dekardan küçük olmamalıdır.

— Parseller birbirlerine ve işletme merkezine mümkün olduğu kadar yakın bulunmalıdır.

— Parseller arasında iyi ve ölçülü bir yol şebekesi bulunmalıdır.

Bu gibi temel tedbirler yanında, İşletmede münavebe sisteminin iyi seçilmesi, işletmede iyi bir çalışma psikolojisinin yaratılması, verimsiz zamanın azaltılması için iyi bir eğitimin uygulanması, alınması gereken en önemli tedbirlerdendir.

S O N U Ç

Toprak ve Tarım Reformunun ziraat makinaları ile olan ilişkileri aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

1. Hayvan gücü yerini mekanik güce terketmelidir.
2. Mekanizasyon seviyesi, optimal verimi sağlayacak tarım tekniğinin uygulanabilmesi için yeterli ölçüde olmalıdır.
3. Makinaların kooperatif şeklinde kullanılma olanakları sağlanmalıdır. Müşterek kullanma tatbikatında traktör yılda en az 900 - 1000 saat çalışabilmelidir. Makina parkı bu gücü uygun şekilde değerlendirebilecek alet ve makinalardan oluşmalıdır.
4. Toprak ve Tarım reformuna ait makina parkı, yeterli tamir ve bakım olanaklarına kavuşturulmalıdır.
5. Makinaların tamiri için bölgede bulunan atölye ve tamrihanelerle sözleşme yapılmalı ve ihtiyaca göre, ZDK ve DÜÇ atölyelerinden de yararlanma olanakları araştırılmalıdır.
6. İşletmelerin alet, makina ve yedek parça ihtiyaçları, kooperatif birlikleri tarafından organize edilmelidir.
7. Toprak ve Tarım Müsteşarlığına bağlı bir mekanizasyon ünitesi kurulmalıdır.
8. Toprak ve Tarım Reformunun uygulanması ile öngörülen yeni alet ve makinalar, vergi ve gümrük indirimi gibi tedbirlerle ucuzlatılma olanakları sağlanmalıdır.
9. Toprak ve Tarım Reformu kapsamına giren çiftçilere, alet ve makinaların kredili olarak verilmeleri sağlanmalı ve ayrıca bu amaçla bazı kolaylıklar da öngörülmelidir. Örneğin kredi faizi düşük olmalı (% 5 gibi) ve çiftçi belirli bir süre ödemediği muaf tutulmalı (4 yıl gibi).
10. Çiftçiye uygun şartlarda sağlanan bu makinaların, daha iyi şartlarda elden çıkarılmaması ve dolayısıyla Toprak ve tarım

reformunun uygulama alanında kalabilmesi amacı ile bazı kanunî müeyyideler konulmalıdır.

11. Makinaların müşterek kullanılmalarına ait bir yönetmelik hazırlanmalıdır. Bu yönetmelikte işlerin yapılma sırası ve yapılma şekline ait esaslar konmalıdır.

12. Müşterek makina kullanmada ortaya çıkabilecek ihtilâfları çözümleyebilmek için bir teknik danışma kurulu kurulmalı ve bu kurulun kararı kesin olmalıdır.

13 — Tohum temizleme ve mücadele gibi faaliyetler Devlet eli ile yapılmalıdır.

T.M.M.O. BİRLİĞİ ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASININ HAYVANCILIK KREDİLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞÜ

1 — G İ R İ Ş :

Memleketimiz hayvansal ürünlerin üretimi bakımından doğal ve ekonomik koşulları itibariyle büyük bir pontansiyele sahip bulunmaktadır. Nitekim hayvan varlığımız bakımından büyük bir popülasyona sahip olmamıza rağmen birim başına elde edilen ürünün azlığı sebebiyle gerek kendi kendine yeterlilik ve gerekse ihracaat bakımından arzulanan seviyeye ulaşmamıştır. Bu verim düşüklüğünün bir çok nedenleri vardır.

Bunlar arasında; hayvancılıkla ilgili kamu kuruluşlarının dağınık ve koordinasyondan mahrum bir şekilde çalışmaları, verimi yüksek damızlıkların kullanılmaması, pazarlama şartlarının yetersizliği, bakım ve besleme şartlarının elverişsizliği, hayvan hastalıkları ile mücadele hizmetlerinin yeterince ele alınmamış olması, araştırmaların gereği gibi yapılmaması, yayım hizmetlerinin eksikliği sorunları yanında; hayvancılık kredilerinin de bu günkü ihtiyaçları karşılayacak koşullara haiz bulunmamasıdır.

Bilindiği gibi T.C. Ziraat Bankasının 3344 sayılı genelgesine göre verilen hayvancılık kredilerinde hayvancılığın gelişmesine uygun bir sistemle uygulama yapılmamaktadır.

Nitekim; T.C. Ziraat Bankasının hayvancılık kredileri için 1971 yılında ayırmış olduğu tüm plasman tutarı 800 milyon lira olmasına rağmen kullanılan kredi miktarı 500 milyon lirayı ancak bulmuştur. Plasman bulunmasına rağmen kullanılmaması sebepleri üzerinde önemle durulması gerekir. Bunun bir çok nedenleri vardır. Krediler teşvik edici bir niteliği taşımadığı gibi; kredi uygulamasında karşılaşılan bir çok güçlük ve hataların bulunması, uzun,

orta ve kısa vadeli sistem içerisinde, hayvancılık işletmelerinin özelliğine göre verilmemesi, faiz hadlerinin teşvik edici nitelikte olmaması ve yüksek oluşu yanında daha pek çok sorunları sıralamak mümkündür.

Aşağıda açıklanmış olan kredi sorunlarının çözülmesi sonucu tatbikata konulacak yeni ve modern bir kredi uygulaması ile hayvancılığımızın geliştirilmesinde büyük bir ilerleme sağlanacak ve dolayısıyla kredi dışında bulunan diğer hayvancılık sorunlarının da olsa halledilmesinde yardımcı olacaktır.

II — BUGÜNKÜ DURUM:

Halen T.C. Ziraat Bankasında çiftçilere verilen hayvancılık kredilerinin büyük bir kısmı 3344 sayılı genelgeye göre verilmektedir. Öbür yandan kontrollü zirai kalkınma kredileri programına göre verilen hayvancılık kredileri ise tüm hayvancılık kredilerinin az bir kısmını teşkil etmektedir.

Esasında genelge; bir projeye dayalı ve düzenli bir hayvancılık işletmesinin kurulmasını öngördüğü ve üreticiler lehine kredi yönünden imkanlar sağlanması amacını güttüğü halde «Tip Projeler» genellikle işletmeler tetkik edilmeden geliş güzel doldurulmaktadır. Halbuki projelerin işletmeler tetkik edilerek hazırlanması; çeşitli formasyona sahip elemanların bir arada ve ekip halinde çalışmalarına bağlı bulunmaktadır. Kredilemede kullanılan genelge ve tip proje'de belirli yem ziraatı yer aldığı halde, bu konu ile ilgili kredileme ve uygulaması yapılmamaktadır. Tip Projenin bu yönünü de işletmek ve dolayısıyla yem üretimini teşvik edici bir durum yaratmak hayvancılığımızın gelişmesinde sayısız faydalar sağlayacaktır.

Hayvancılık kredilerinden faydalanacak çiftçilerin Mahalli Ziraat Odasına kayıt olması aranmaktadır.

III — KREDİ SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI:

Yukarıdan beri çeşitli yönleri ile genel olarak değinilen hayvancılık kredileri uygulaması ile ilgili sorunların 3 grupta toplanması mümkündür.

Bunlar:

a) Teknik ve uygulama ile ilgili sorunlar

- b) Sermaye sorunları
- c) Mevzuatla ilgili sorunlar

a) Teknik ve Uygulama ile ilgili Sorunlar :

1. Hayvancılık kredileri memleketimizde halen % 3 - 4 nisbetinde bulunan kültür damızlık miktarını artırıcı ve geliştirici yönde kullanılmamaktadır.

Şimdiye kadar saf damızlık hayvan yetiştiriciliği Devlet Müesseselerine inhisar etmiştir. Devlet Müesseselerindeki kapasite ne kadar artırılırsa artırılсын memleketin ihtiyacını, bu yolla karşılamak imkânsızdır. Herşeyden önce Devlet Müesseseleri seviyesinde damızlık yetiştirebilecek özel tarım işletmelerinin, yani nüve hayvancılık çiftliklerinin geliştirilmesi ve kurulması lüzumludur. Bu nitelikte olacak tarım işletmeleri öncelikle ele alınmalı ve krediler yönünden desteklenmelidir. Diğer hayvancılığı gelişmiş memleketlerde olduğu gibi yüksek verimli damızlıkların yeterli miktarda üretilmesinin başlıca ana yolu budur.

Tarım Bakanlığı ve T.C. Ziraat Bankasınca müştereken hazırlanmış olup «Tip Projeler» bir tarım işletmesinin gelişmesi için hazırlanacak proje kriterlerine haiz bulunmamakta ve uygulamada ise yalnız tek yönlü üretimle ilgili olan kısmı çalıştığından bu durum işletmenin tüm ekonomisi içerisinde hesaplanmadığından tatbikatta hatalar yapılmakta ve dolayısıyla işletme rantabl çalışmamakta, bu durum ise kredinin geri dönmesini engellemektedir.

2. 3344 sayılı genelgede; küçük bir yan gelir temini maksadıyla bir-iki inek veya 10 - 15 baş koyun almak isteyen ile, tarım işletmesine dayalı, pazara dönük, düzenli bir damızlık yetiştiriciliği yapmak isteyen çiftçi arasında projelendirmede bir fark gözetilmemektedir.

Her iki durumda da aynı formlar tanzim edilmekte, bütün formaliteler aynı durum içinde yürümektedir. Bunların Banka ve Tarım Bakanlığına karşı sorumlulukları aynı seviyede bulunmakta olup gerek formalite ve gerekse kontrol yönünden herhangi bir ayırım yapılmamaktadır.

Tanzimi mevzubahis bulunan Tip Proje gerek kalite ve gerekse kantite bakımından yeterli bir damızlık hayvan yetiştiriciliği yapılması konu olduğu zaman çok yetersiz kalmaktadır.

Diğer taraftan 10 - 15 baş koyun veya 1 - 2 baş inek alacak olan çiftçi için tatbikatta Tip Projenin uygulanması dahi lüzumsuz ol-

makta, genelgede yer alan vecibeler gerek çiftçi gerekse Tarım Teşkilâtı tarafından yerine getirilememektedir. Nitekim iki inek alımı için bir müracaat vaki olduğunda, genellikle işletmenin ve hayvanların görülmesine ve tetkikine dahi lüzum görülmeden proje ve raporlar masa başında hazırlanmaktadır. Bu durumun bu şekilde işleyişi sonucu damızlık hayvanların da kontrolları yapılmamaktadır.

3. Genelgede donatma kredileri bölümünde damızlık inek, koyun, tiftik keçisi, süt keçisi için asgari ve azami hudutlar belli değildir.

4. Verimi yüksek yerli ve kültür ırkı hayvanlar için kredi verileceğine göre asgari birimler tesbit olunmadığından düşük verim durumunda olan hayvanlar dahi damızlık evsafına sahiptir, diyerekten kredi verilebilmektedir.

5. Irkların sun'i tohumlama projesinin uygulandığı illere göre dağılışı esas alındığından tatbikatta pek çok şikâyetlere konu olmaktadır.

Örneğin; Adana ve İçel illeri genelgede yalnızca Güney Sarı ırkı olarak tesbit edildiğinden, diğer ırklar için kredi açılmamaktadır. Halbuki Resmi Gazetede yayınlanan hayvancılığı geliştirme projesinde bu bölge siyah - alaca ırkının yerleştirileceği yer olarak tesbit edilmiştir. Öteden beri Adana ilinde yapılmakta olan siyah-alaca yetiştiriciliği bu bölgeye hakim olmaktadır. Aynı husus Antalya ve Aydın illeri için de varittir. Oysa bu bölgelerde esmer ırk için kredi verilmektedir. Diğer taraftan sığır sun'i tohumlaması yapılmayan pek çok iller (20 il) genelgede yer almadığından Bankalarca buradaki çiftçilere kredi verilmesinde; ırklar belli olmadığından ve genelgede de bu iller gösterilmediğinden uygulama yapılamamakta ve kredi alınmasında pek çok zorluklarla karşılaşilmektedir.

Esasen, genelgede öngörülen bir çok ilde dahi sun'i tohumlama tatbikatından vaz geçilmiştir.

6. Koyun yetiştiriciliğinde de bazı iller genelgede yer almış olduğu halde, 32 il yer almadığından aynı tereddütlerle karşı karşıya bulunmaktadır.

7. Yabancı ülkelerden damızlık sığır ithal etmek isteyen yetiştiriciler için genelgede bir açıklık yoktur. Damızlık temini memleket içinde mümkün olmadığı hallerde dışarıdan getirecekler için

genelgede bazı hususların yer alması faydalıdır. Öncelikle damızlık kredileri, Devlet Hayvancılık Kurumlarından verilenlere açılmalı ve bu mümkün olmadığı zamanlarda ise Devlet Kontrolündeki damızlık nüve işletmelerinden verilme olanakları sağlanmalıdır.

8. Halen uygulanmakta olan Tip Proje sistemi işletmenin daha gerçekçi bir şekilde envanterini ortaya koyacak nitelikte değildir. Diğer taraftan memleketimiz için büyük bir önem taşıyan yem bitkileri salgın ve paraziter hastalıklar ile ilgili mücadele ve kontrol hizmetlerinin işleyişi açıklığa kavuşturulmamıştır.

9. Devlet hayvancılık kurumlarınca hazırlanan, damızlık hayvan satışlarına ilişkin barem fiatları, Bankaya bildirilmemekte ve bu nedenle Banka Donatım Kredi hadlerini arzulanan seviyede uygulayamamaktadır.

10. D.Ü.Ç. Şeker Şirketi ve Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü müesseselerinde yetiştirilen damızlıklar; Tarım Bakanlığınca tesbit edilen «Barem Fiatları» üzerinden çiftçilere intikali sağlanmaktadır. Veteriner İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı müesseseler ise, damızlıklarını yönetmelik hükümlerine göre açık artırma ile satmaktadırlar. Açık artırma ile olan satışlarda çiftçinin kredilendirilmesi ve ihtiyaç sahibinin damızlık satın alabilmesi imkânını azaltmakta ve bu durum tatbikatta iyi işlememektedir.

11. Besi yapacaklar için asgari kaç hayvana kredi verileceği belli olduğu halde, azami miktarı belirtilmemiştir, bunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

12. Genelgede, gerek besi kredisi olarak hayvan başına verilen «Besi Kredisi» miktarı, gerekse çevirme kredisi miktarları uzun yıllar aynı seviyede kalmaktadır. Her yıl değişen besi hayvanı ve yem fiyatlarına göre bir ayarlama yapılmamaktadır. Bu ayarlamamanın her yıl Tarım Bakanlığı ve T.C. Ziraat Bankasıyla müştereken hazırlanması faydalı olacaktır.

13. Genelgede besi kredisi alacak iller tahdit edilmiş, Genelge bu hususta; 6 yıldan beri besi hiç bir değişikliğe tâbi tutulmamıştır. Halbuki besi ekonomisinde şartlar oldukça büyük değişimler göstermiş bulunmaktadır. Bu nedenle besi kredilerinin sahalarının yeniden tesbiti zorunludur.

b. Sermaye Sorunları :

1. Banka üretim kredilerinin dışında «Pazarlama Kredisi» adı

altında bir kredi uygulamasına başlamalıdır. Bu husus üreticinin malının pazara sür'atle ulaştırılmasını temin edecek ve dolayısıyla yetiştirici korunmuş olacaktır.

2. Çiftçinin projeye iştirak nisbeti belli olmadığından, bu takdire kalmaktadır. Çiftçinin iştirak payının tesbit edilmesi daha geniş bir yetiştirici kitlesinin kredilerden büyük ölçüde yararlanma imkânlarını sağlayacaktır.

3. Yapılan rantabilite hesapları dikkate alınırca, hayvancılık kredilerinin faiz hadlerinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu uygulamanın yeniden düzenlenmesi, düşük ve uzun vadeli faiz tatbik edilmesi zorunlu bulunmaktadır.

c. Mevzuatla İlgili Sorunlar :

1. Genelgenin bazı bölümlerinde sorumluluk Veteriner Teşkilâtına ve Veteriner Hekimlere, bazı hususlarda da Tarım Bakanlığının mahalli teşkilâtına bırakıldığı görülmektedir. Sorumluluğun ekip çalışması halinde Ziraat ve Veteriner Teşkilâtına müştereken verilmesi ve bunun bir an önce açıklığa kavuşturulması her bakımdan faydalıdır.

2. Kredi vadesi ile ilgili geri ödeme süresinin kredi çeşitlerine göre tesbit edilmesi gerekir. Kanuni hükümlerin bu yönde ve yeni şartlara uygun olarak değiştirilmesi sorunu ortadadır.

Proje uygulamasına başlıyan işletme ancak 4-5 yılda geri ödeme kapasitesine erişebileceğinden bu geçiş dönemi süresinde geri ödeme yapılmamalı, yalnızca faiz işlemelidir.

3. AID ve Şeker Şirketinden besi kredisi alanlara Bankaca, herhangi bir besi kredisi verilmemelidir.

4. İş hayvanları ve koşu atları genelgeden çıkarılmalıdır.

5. Kooperatif veya Birliklerin projeye dayalı yatırımlarının finansmanında öncelik tanınmalıdır.

6. Özel Yem Fabrikalarının istihsal ettiği yemlerin analizleri yapılmak kaydı ile uygun olanların kredili yem satışlarından faydalanmaları sağlanmalıdır.

7. Hilafı hakikat beyanlara dayanarak proje yapan ve beyanname dolduranlar tesbit edildiği takdirde Bakanlıkca idari ve cezai müeyyideler uygulanmalıdır.

IV — S O N U Ç :

3344 sayılı genelge ile açılan hayvancılık kredilerinin uygulaması bir teşkilâtın sorumluluğunda bulunmaktadır. Hayvancılığı geliştirme stratejisine ve gerekse yukarda açıklanan hayvancılık kredi politikası esaslarına göre genelgenin yeni baştan ele alınması ve kredi uygulamasının T.C. Ziraat Bankası, Veteriner ve Ziraat Teşkilatının müşterek sorumluluğu altında olması modern hizmet anlayışının ve ekip halinde çalışmanın bir vecibesi olacaktır.

Bankanın hayvancılığa tahsis edilen kredilerinden muayyen bir kısmı, ileri bir teknikle ve pazara dönük kuvvetli bir ünite halinde hayvancılık yapabilecek işletmelere ayrı bir ad ve ayrı bir genelge ile tahsis edilmek üzere ayrılmalı ve bu krediler Hayvancılığı Geliştirme Projeleri Genel Müdürlüğünün Dünya Bankası kredileri için uyguladığı esaslar dahilinde ve paralelinde tatbikata intikal ettirilmelidir.

Gerek hayvansal ürünlerin iç tüketimi, gerekse ihracaat bakımından hayvancılığın sür'atle gelişmesine ihtiyaç bulunduğu bir gerçek olup, kredi konusunun geniş bir anlam içinde mütalâa edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Hayvancılığımızın geliştirilmesinde önemli rolü olan kredi uygulamasında daha gerçekçi, ileri ve rasyonel adımların atılması için yukarıda açıklanan belli başlı sorunlar ortaya konulmuştur. Sorunlar ve gösterilen çözüm yolları konusunda gerekli tedbirler alınmalıdır.

ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSLERİNİN İNTİBAKLARINDA GÖRÜLEN AKSAKLIKLAR VE GİDERİLMESİ HAKKINDA GÖRÜŞLER

GEREKÇE

Devlet Personelinin hukuki ve mali statüsünde eşitliği sağlamak, dengesiz ve haksız ücret rejimini düzeltmek, kariyer, liyakat, eşit işe eşit ücret kuralına göre hizmetlerin sınıflandırılmalarını ve ücretleri bu kurullara göre tesbit etmek amacı ile, Kamuya mal edilen 657 ve 1327 sayılı Kanunların genel gerekçelerinde reformist bir anlam bulunmasına rağmen, gerek kanunların ana metinlerinde ve gerek intibak hükümlerinde mevcut olan boşluklar yüzünden, Ziraat Yüksek Mühendisleri, gerek intibaklarında ve gerekse ücret başlangıç derecelerinin tesbitinde mağdur edilmişlerdir.

Aynı zamanda, 1327 Sayılı Kanunun neşri tarihinde değişik namlardaki ücret kadrolarında, maaş, D cetveli, E cetveli ücret, 4/10195 Sayılı Kararname ve İhtisas kadrolarında istihdam olunan Ziraat Yüksek Mühendisleri, Teknik Hizmetler sınıfına intibak ettirilmekle beraber, bunlardan maaşlı ve D cetveli ücretli kadrolarda çalışan Ziraat Yüksek Mühendisleri, Kanunun Teknik Hizmetler sınıfına tanıdığı haklardan faydalandırılmamış; Anayasanın ve ilgili Kanunların eşit işe eşit ücret ilkesine aykırı olarak, farklı maaş almaya mahkum edilmişlerdir.

Söyleki; Aynı sınıftan, aynı hizmeti gören, tahsil, kıdem ve liyakat yönünden aynı olan iki Ziraat Yüksek Mühendisinden, 4/10195 Sayılı Kararnameye göre çalışmakta olanı ile maaşlı çalıştırılanın intibakları sonucunda, maaşı aleyhine ayda 300 - 1000 lira arasında değişen maaş farklılığı meydana gelmiştir. Bu durum, maaşdan intibakı yapılan ve çoğunluğu teşkil eden Ziraat Yüksek Mühendislerinde, kırgınlığa ve Devlete küskünlüğe sebep olmuş ve

Mühendislerimizin iş başarısını olumsuz yönde etkilemeye başlamıştır.

Plânlı kalkınma dönemi içerisinde gelişen ülkemizin ekonomik, sosyal yapısında gerçekleştirilmesi ön görülen reformların başında, Toprak ve Tarım Reformu gelmektedir. Ülke tarımında bünyesel bir değişikliğin yapılmasına ulusca gönül bağladığımız bu dönemde, Toprak ve Tarım Reformunun gerçekleşmesinde en güç görev Ziraat Yüksek Mühendislerine düşecektir. Yukarıda arzettiğimiz ve aşağıda daha da bahsedilecek haksız işlemlerden dolayı üzgün, kırılgan ve huzursuz böyle teknik bir toplulukla, Toprak ve Tarım Reformu uygulamasında beklenen başarı elde edilemez.

1327 Sayılı Kanunun Teknik Personel ve bu arada çoğunluğu maaşlı kadrodan intibak ettirilen Ziraat Yüksek Mühendisleri için getirdiği haksız işlemleri kanun maddeleri ile izahda fayda vardır.

1 — Maaşlı ve D Cetveli ücretli Ziraat Yüksek Mühendislerinin intibakı, teknik personel için ön görülen ek geçici 4 ncü maddeye göre yapılması, diğer maaşlı memurlar gibi yapılmıştır. 1327 Sayılı Kanunun 36/11. Maddesinde teknik hizmetler sınıfı tarif edilirken, aynen «Bu Kanunun kapsamına giren Kurumlarda meslekleri ile ilgili görevleri fiilen ifa eden ve mer'î hükümlere göre yüksek Mühendis, Yüksek Mimar, Mimar mesleki tahsil görmüş bulunanlar, teknik hizmetler sınıfını teşkil eder», denmekte, taban ve tavan ücretlerinin tesbiti ise 36/11. d Fıkrası ile yapılarak aynen «Yüksek öğrenim görmüş olanlar ile Mühendis ve Mimar sıfatını almış olanlar, 10 ncü derecenin 3 ncü kademesinden işe başlar, 1 nci derecenin son kademesine kadar yükselebilirler», diyerek, genel uygulamanın nasıl yapılacağına işaret eden 36 ncı maddenin son paragrafı ile «yukarıdaki (d) ve (e) Fıkralarına girenlerden devlet memurluğuna girmeden önce Yurt içinde veya Yurt dışında mesleklerini serbest olarak veya resmi veya özel müesseselerde ifa edenlerle memuriyetten ayrıldıktan sonra bu işlerde çalışarak yeniden Devlet Memuriyetine girmek isteyenlerin, teknik hizmetlerde geçen süresinden Devlet hizmetinde ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 87 nci maddesinin a, b, c ve ç Fıkralarında sayılan Müesseselerde geçen müddetin tamamı ve geri kalan sürenin 3/4'ü toplamı, memuriyette geçmiş sayılarak bu sürelerin her yılı bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.» hükmü getirilmektedir. Bu amir hükümlerle teknik hizmetler sınıfına giren teknik personelin tarif ve tesbiti yapılmış ve hizmetlerinin

nasıl değerdendirileceği kesin hükme bağlanmış olmasına rağmen, intibaklarla ilgili ek geçici maddelerde sadece yevmiyeli teknik personelin intibaklarına ilişkin ek geçici 4. maddede de hüküm vaz edilmiş, maaş ve ücretle çalışan teknik personelin hizmetlerinin değerdendirilme şekli açık bir hükme bağlanmamıştır. Bu durum, maaşlı ve ücretli olarak çalışan teknik personelin intibaklarının, diğer sınıflarda çalışan maaşlı, ücretli memurlar gibi yapılması sonucunu doğurmuştur. Bu tarzda uygulama ise, yevmiyeli teknik personel ile maaşlı ve ücretli teknik personel arasında, maaşlı ve ücretli teknik personel aleyhine en az iki derecelik adaletsiz bir farkın ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu haksız işlemlerin var olduğu Anayasa ve Danıştay mahkemeleri ile Parlamento tarafından da açıklıkla kabullenilmiştir.

2 — Teknik hizmetler sınıfında Yüksek Mühendis ünvanlarını taşıyan 4 ile 5 senelik öğrenim görenler arasında 1 derecelik fark yaratılmıştır.

Kanunun 36/11. e Maddesinde ‐beş yıl ve daha fazla yüksek öğrenim yapmış olanlar 9 nc u derecenin 3 nc u kademesinden işe başlarlar...‐ denilmek suretiyle 4 yılın üzerindeki 1 senelik öğrenime 1 derecelik (3 yıllık) fark tanınmıştır.

Bu yüzden çeşitli kurum ve kuruluşlarda aynı teknik hizmet gruplarında görev alan 4 yıllık öğrenim yapan bir Yüksek Mühendis ile, beş yıl öğrenim yapan bir yüksek mühendis arasında derece ve ücret farklılığı yaratılmıştır.

Ülkemizin tarihi gelişme koşulları içerisinde kurumlar, hizmetlerini hızla geliştirmek amacı ile, işin yapılmasını bağlayacak personeli de bir an önce yetiştirmek çabası karşısında, diğer teknik öğrenim dallarında olduğu gibi, Ziraat Yüksek Mühendisliği  ğreniminde de, yüklü müfredat proğramları uygulamak sureti ile, 5 yıllık müfredatı 4 yıla sığdırarak, Ziraat Yüksek Mühendisleri yetiştirilmiştir.

Ülkemizin teknik personel ihtiyacının giderilmesini zorunlu kılan sebeplerin ortadan kalkması ile, 4 yıllık yoğun öğrenimden 5 yıllık normal öğrenime dönülmüştür. Hal böyle iken, Kanunla 5 ve 4 yıllık öğrenim yapan Yüksek Mühendisler arasında, Anayasanın özünde ve sözünde  n görülen eşitlik ilkesine aykırı olarak farklılık yaratılmıştır. Bu hususta  niversitelerimizin Odalarımızda mahfuz belgeleri de görüşümüzü doğrulamaktadır.

3 — Askerlik hizmetleri, ya kısıtlı değerlendirilmiş veya hiç nazara alınmamıştır. Teknik Personelin askerlikte geçen hizmetleri, kurumlarca çeşitli uygulamalara tabi tutulmuş, Sayıştay Mura-kıplarınca istizah konusu yapılmıştır. 1327 Sayılı Kanunun, huku-kun üstünlüğü prensibine riayet ederek kazanılmış hakları koru-mak için 83 ve 84 ncü madde ile, askerlikte geçen hizmeti terfide değerlendirmiştir. Ancak, intibak hükümlerinde buna ait bir kay-dın bulunmaması nedeni ile, 1327 sayılı kanunun geçici 27 nci mad-desine göre kurulan intibak komisyonu, «657 Sayılı Devlet Memur-ları Kanununa göre yapılacak intibakın genel esasları» na ait teb-liğinde müktesep hakları zedeleyici bir hüküm getirerek, yedek subay okulunda geçen müddeti terfide değerlendirmeye almaya -rak, 5585 ve 6274 Sayılı Kanunlarla ve 1327 Sayılı Kanunun 83 ve 84 ncü maddeleri ile çelişki yaratmıştır.

4 — İntibak tarihinde, ihtisas veya doktora yapanların hakkı verilmemiştir. 657 Sayılı Kanunun temel ilkelerinden biri de, ehli-yet ve liyakata değer vermesi ve memurların daima daha ileri kad-rolara ulaşmasını temin ve teşvik edici emirler vaz etmesidir. Bun-ların başında ihtisas ve doktora ile ilgili hükümler gelir.

36 ncı Maddenin A bendinin (b) ve (c) fıkraları, devlet hiz-metinden önce veya sonra ihtisas veya doktora yapanların kademe ilerlemesi veya derece yükselmesini amirdir. Hal böyle iken, 30 Ka-sım 1970 Tarihinden önce ihtisas veya doktora yapanların mükte-sep haklarını koruyan intibak hükmü yoktur. 30/Kasım/1970 den sonra ihtisas yapanlara tanınan bu hak, eşitsizlik yaratmaktadır. Aynı görevde, aynı kıdemde hizmet veren ihtisas veya doktora yapmış iki personel arasında ücret farkının yaratılması, kanunun eşitlik ilkesi ile bağdaştırılamaz. Ayrıca, ihtisas veya doktorada verilmesi öngörülen kademe deyiminin, derece yükselmesine etki yapacak bir şekilde değerlendirilmesi lâzımdır. Aksi halde derece yükseltilmesinde süre ve usule ait kanunun 68 nci maddenin (a) fıkrasında aynen; «derecesi içinde en az 3 yıl (.....) bulunmuş ve bu derecenin 3 ncü kademe aylığını fiilen bir sene al-mış» denilerek bir derecede üç sene kalmayı zorunlu kıldığından, ihtisas veya doktora için tanınan kademe ilerlemesi derece yüksel-mesine etkisi olmadığı takdirde, ihtisas veya doktora yapan perso-nel ile yapmayan personel arasında 1-3 sene sonunda bir fark kal-mıyacaktır.

5 — Teknik elemanların terfi imkânları kısıtlanmıştır :

Hizmet vermek suretiyle değer üreterek ülke ekonomisinin gelişmesine doğrudan doğruya katkıda bulunan, ülkenin teknik alanda kalkınmasının önemli dayanağını teşkil eden ve toplumu-muzu çağdaş uygarlık düzeyine hızla ulaştıracak olan sınıf, teknik personel sınıfıdır. Her ne kadar 1327 Sayılı Kanunun sistemleştirmeye çalıştığı 8 ana hizmet grupları içerisinde teknik hizmetler sınıfına, hizmete girişte taban göstergelerinde bir yükseklığe öncelik verilmiş ise de, intibak, kadro ve diğer hakların verilmesi, ilgili organlarca kısıtlanmıştır. Bunun sonucu intibak ettirildikleri derecelerinin kadroları bile kendilerine verilmemiştir.

1327 Sayılı Genel Kadro Kanununun 3 ncü Maddesinin 4 ncü bendi gereğince, intibaklar sonucunda sınıfların 1, 2, 3, 4, derecelerine intibak ettirilenlerin işgal ettikleri kadrolara ilişkin görevler için Bakanlar Kurulunca daha aşağı derecelerde kadro tesbit edildiği takdirde, bu gibilerin intibak sonucunda aldıkları kadrolar şahsa mühazır olmak üzere geçici süreli olarak muhafaza edilir; şeklindeki açık hükmü karşısında, Devlet Personel Dairesi, Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulunca 23/10/1971 tarihinde esas 71/70 Karar No. 71/76 ile, 1327 sayılı kanunun ek geçici 4 ncü maddesi uyarınca intibakları yapılan personelden ilk dört dereceyi işgal edenlere, intibak ettirildikleri derecenin altında bir dereceden kadro vermeye imkân olmadığına, Ek geçici 4 ncü maddeye göre intibakı yapılan personele intibak ettirildikleri derece üzerinden kadro tahsis yapılmasının şart olduğuna dair itiraz ettiği karara da uymayarak, düşük kadrolar tahsis etmek suretiyle, mahkeme kararlarını hiçe sayarak, meslekdaşlarımızın mağduriyetine sebep olmaktadır.

Teknik Hizmeti bürokratik bir kavramla değerlendirmeye tâbi tutan zihniyet, 1-4 derecelere ancak makam ve mevki sahibi olanları layık görerek hizmet üreten, değer yaratan ülkenin ekonomik kalkınmasını omuzlarında taşıyan teknik personel sınıfının çok büyük bir çoğunluğunu intibak ettirildikleri derecelerin altında bir kadro ile çalışmaya zorlamıştır. Bunun sonucu olarak, planlama, projeleme, uygulama, araştırma, işletme, denetleme işlerinde çalışan teknik hizmetler personelinde, idari hizmetlerde makam ve mevki elde etmek hırsı uyandırılmış; teknik hizmetin meslekte yükselmek için değersiz, teknik sahada hizmet vermenin anlamsız olduğu hakkında bir görüş ve düşünüşe yol açılmıştır. Tahsis edilen düşük ve yetersiz kadrolar ile yapılan uygulamalar, 1327 Sayılı

Kanunun 36. maddesinde öngörülen bir derecenin son kademesine kadar yükselilebilirlik ilkesi ile ters düşmektedir.

Bu uygulama, teknik personele kendi kaderini kendisinin tayin edeceğini dolaylı bir şekilde belirlemiş olduğundan, kamu görevlisi teknik personel, özel sektörde iş imkânları aramak suretiyle kurumlarının kadrolarını terketmeye başlamışlardır.

Arzetmeye çalıştığımız bu yanlış düşünce devam ettiği sürece, teknik sınıftan göç devam edecek, çağdaş uygarlık seviyesine ulaşma imkânları daha senelerce hayallerimizi süsleyen bir rüya olarak sürüp gidecektir.

6 — Kadro Kanununun öngördüğü ünvan standardı yapılmadan, kurumlarca dağıtılmaya başlanan 1-4 derece kadrolarının tahsisinde, subjektif ölçüler hakim olmakta ve çeşitli Kurum ve Kuruluşlarda çalışan Ziraat Yüksek Mühendisleri mağdur edilmektedir.

Her ne kadar 1327 Sayılı Kanun, Kadroların göreve tahsis edileceğini amir ise de, yukarıdan beri arz ve izaha çalıştığımız genel hatalar yanında, Kurumların eş değer kuruluşlarında 1-4 derecelerin tefrikinde tek kişinin görüşü hakim olmaktadır.

Kadronun tefrikinde 33 ncü maddede derpiş olunan yetki ve sorumluluk tahsis kriteri yapılmış ise de, uygulamada meslek taassubu, ahabpılık ve kadro tefriki yapılacak şahısların nüfus gücü, birer faktör olarak etki göstermektedir.

Bir Kurumda en ağır hizmeti veren başka öğrenim dalına mensup bir daire başkanı, ekseriyeti aynı öğrenimden gelen diğer daire başkanlarından düşük kadroya tayin edilmek suretiyle mağdur edilmekte, hatta bir kuruluştaki şube müdürleri 1-4 derecelerde kadrolandırılmakta iken, aynı ağırlıkta hizmet gören diğer bir Kurumdaki şube müdürleri ise 1-4 kadrolarından mahrum edilmektedir. Bunun da sebebi Kuruluş Kanunlarındaki bütün kadroların 30.11.1970 tarihinde meriyetten kaldırılmasına rağmen, kanun uygulayıcının 3656 Sayılı Kanun ve kuruluş kanunlarındaki eski kadroları bir türlü terk edemeyişinden ve kurumlara günümüzün icaplarına uygun yeni kadro hazırlama imkânının verilmeyişinden ileri gelmektedir. İşte bu nedenle 1-4 derece kadrolarının dağıtılmasında gerçek haksızlıklar, personel arasında huzursuzluklar sürüp gitmektedir.

ÖNERİLER :

Yukarıdaki gerçekleri gözönünde tutan komisyonumuzun önerileri :

1 — Devlet Memurları Personel Kanununun uygulanmasından önce değişik statülerde çalışmakta olan teknik personelin intibaklarında eşitliğin sağlanması,

2 — Teknik hizmetler sınıfında Yüksek Mühendis ünvanını taşıyan 4-5 senelik öğrenim görenler arasında derece farkının kaldırılması,

3 — Askerlik hizmetinin kanunun öngördüğü istikamette değerlendirilmesi,

4 — Kanundan önce ihtisas veya doktora yapanların doktora veya ihtisaslarının dikkate alınması ve doktora ve ihtisas yapan Yüksek Mühendislerle verilen kademe ilerlemesinin, ileride alacakları derecelere yansıtılması,

5 — İntibak kadrolarının, ilk 4 derece görevlerine girmesi bile, şahsa munhasır kadro olarak verilmesi, göreve bağlı kalmaksızın Teknik Personelin 1 nci dereceye kadar yükselme olanaklarının sağlanması,

6 — Kadro Kanununun ön gördüğü ünvan standardı yapılmıcaya kadar kademe ve derece yükselmelerinin sağlanması ve ilk dört derece görevler tesbit edilmeden kadroların dağıtılması.

ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSLERİNİN İNTİBAKLARINDA GÖRÜLEN AKSAKLIKLAR VE GİDERİLMESİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİN ÖZETİ:

Plânlı Kalkınma dönemi içerisinde gelişen ülkemizin ekonomik ve sosyal yapısında gerçekleştirilmesi öngörülen reformların başında gelen toprak ve tarım reformunun uygulanmasında en güç görev ziraat yüksek mühendislerine düşecektir. Bu görevin arzulanan seviyede başarılı olabilmesi için, ziraat yüksek mühendislerinin, personel kanununun uygulanmasından doğan haksızlık ve adaletsizlikler yüzünden içine sürüklendikleri kırılgan, küskün ve huzursuz ortamdan bir an önce kurtarılmaları şarttır.

Personel kanununun gerek ana metinlerinde gerekse intibak hükümlerindeki boşluklar yüzünden değişik şekillerde uygulanması sonucu ortaya çıkan haksız ve adaletsiz durumlar özet olarak aşağıda sırasıyla arz olunmuştur.

1 — Personel kanununun 36. maddesinde teknik hizmetler sınıfına giren personelin tarif ve tesbiti yapılmış ve hizmetlerinin nasıl değerlendirileceği kesin hükme bağlanmış olmasına rağmen, intibaklarla ilgili ek geçici maddelerde sadece 4/10195 sayılı kararnameye göre çalışan yevmiyeli personelin intibaklarına ilişkin ek geçici 4. maddede hüküm vâz edilerek maaş ve ücretle çalışan teknik personelin hizmetlerinin değerlendirilme şekli açık bir hükme bağlanmamıştır. Bu durum, maaşlı ve ücretli olarak çalışan teknik personelin intibaklarının diğer sınıflarda çalışan memurlar gibi yapılması sonucunu doğurmuş, uygulama sonunda da maaşlı ve ücretli teknik personelin aleyhine en az iki derecelik adaletsiz bir fark ortaya çıkmıştır. Örneğin :

1945 Yılı mezunu maaşlı çalışan bir ziraat yüksek mühendisi en çok 3. derecenin 2. kademesine intibak ettirilirken, aynı yıl mezunu,

aynı işi gören fakat 4/10195 sayılı kararnameye göre yevmiyeli olarak çalışan diğer bir ziraat mühendisi 1. derecenin 1. kademesine intibak ettirilmiştir.

2 — Askerlikte geçen hizmetler ya kısıtlı değerlendirilmiş veya hiç nazarı itibare alınmamıştır.

3 — İntibak tarihinden sonra ihtisas ve doktora yapanlara tanınan terfi hakkı, intibak tarihinden önce ihtisas ve doktora yapmış olanlara tanınmamıştır.

4 — Personel kanununun uygulanmasından önce 242 sayılı kanunla kadrosunun 1, 2 ve 3. derece üstünde maaş alan teknik personel, kadrosuna göre intibak ettirilerek kendisine sadece müktesep maaşının karşılığı derecenin ilk kademe aylığı verilmiş ve ilerlemesine imkân tanınmamıştır. Aynı şekilde; 4/10195 sayılı kararnameye göre yevmiyeli olarak çalışan teknik personelin de intibak sonucu tesbit olunan derecelerine göre kadroları verilmiyerek ilerleme imkânları önlenmiştir.

5 — Personel kanununun 1-4. derece kadrolarının dağıtımında görev yetki ve sorumluluklardan ziyade subjektif ölçüler hakim olmuştur.

Anayasa ve ilgili kanunların eşitlik ve adalet ilkelerine aykırı olarak, aynı hizmeti gören, tahsil, kıdem ve liyakat yönünden aynı olan personel arasında adaletsizlikler yaratan değişik uygulamalar mühendislerimizin iş başarılarını da olumsuz yönde etkilemeye başlamıştır.

Bu, haksız ve adaletsiz durumun giderileceği inancı ile önerilerimizi aşağıda sırasıyla arz ediyoruz.

1 — Devlet memurları personel kanununun uygulanmasından önce değişik statülerde çalışmakta olan teknik personelin intibaklarında eşitliğin sağlanması,

2 — Teknik hizmetler sınıfında yüksek mühendis ünvanlarını taşıyan 4 ilâ 5 senelik öğrenim görenler arasında derece farkının kaldırılması,

3 — Askerlik hizmetinin kanunun öngördüğü istikamette değerlendirilmesi,

4 — Kanundan önce ihtisas veya doktora yapanların doktora ve ihtisaslarının dikkate alınması, doktora ve ihtisas yapan yüksek mü-

hendislere verilen kademe ilerlemesinin, ileride alacakları derecelere yansması,

5 — İntibak kadrolarının, ilk dört derece görevlerine girmese bile, şahsa münhasır kadro olarak verilmesi, görevle bağlı kalmaksızın teknik personelin 1. dereceye kadar yükselme olanaklarının sağlanması,

6 — Kadro kanununun öngördüğü ünvan standardı yapılıncaya kadar, kademe ve derece yükselmelerinin sağlanması ve ilk dört derece görevler tesbit edilmeden kadroların dağıtılmaması.

**1972/1973 KAMPANYA DEVRESİNDE ÇELTİK İÇİN
UYGULANACAK FİAT SEVİYESİ HAKKINDA
İHTİSAS KOMİSYONU RAPORU**

I — G İ R İ Ş :

Çeltik için 1972/73 kampanya devresi uygulanacak fiat seviyesi tesbit edilirken, çeltiğin yurt dışında ve içinde üretimi, tüketimi, ticareti ve fiatının incelenmesi faydalı ve zaruri görülmektedir. Çeltiğin yurt dışı ve yurt içi genel ekonomisi incelendikten sonra, fiat tesbit kriterleri teker teker ele alınmakta ve bunlardan uygulanacak fiat seviyesi bulunmaktadır.

II — DÜNYADA ÇELTİK EKİMİ VE ÜRETİMİ

Dünya çeltik ekim alanı yıldan yıla gelişmektedir. 1948-52 ortalaması dünya çeltik ekim alanı 102.6 milyon hektar iken, 1969 da 133.8 milyon hektar, 1970 de 134,9 milyon hektar ve 1971 de 135.8 milyon hektar olmuştur. Dünya çeltik üretim miktarı da ekim alanına paralel olarak bir artış göstermiştir. 1948-52 ortalama dünya çeltik üretimi 167,4 milyon ton iken, 1969 da 294,8 milyon tona, 1970 ve 1971 yıllarında da 307,6 milyon tona yükselmiştir.

Dünya çeltik ekim alanı üretim miktarı ve verimindeki değişiklikler tablo 1 de gösterilmiştir.

TABLO : 1
Dünya Çeltik Ekimi Alanı, Üretim, Miktar ve Verimi

Yıllar	Ekim Alanı (Bin He)	Üretim Miktarı (Bin Ton)	Verim (ha/kg)
1948 - 52	102584	167478	1632.6
1969	133801	294785	2203.2
1970	134907	307624	2280.3
1971 (*)	135800	307600	2706.9

Kaynak : FAO, Monthly Bulletin of Agricultural Economice and Statistice, Volume 20, Riome, Februaıy 1972, S. 11.

(*) Geçici rakamlardır.

Tabloda görüldüğü gibi çeltik ekim alanı yıllara göre oldukça sabittir ve üretim miktarı hafifçe yükselmektedir. Çeltik üretim artışı, daha çok verimin artmasından ileri gelmektedir. Gerçekten dünya çeltik verimi 1948-52 ortalaması 1632,6 ha/kg dan 1969 da 2203,2 ha/kg ve 1971 de 2706,9 ha/kg yükselmiştir.

Başlıca üretici ülkelerin çeltik ekim alanları ile üretim miktarları, ortak pazar ülkeleri ile karşılaştırmalı olarak tablo 2 ve 3 de, verimleri ise Tablo 4 te gösterilmiştir.

Tablo 2 de görüldüğü gibi, büyük üretici ülkeler genellikle benzer iklim şartlarına sahip olan, daha çok Güney Doğu ve Doğu Asya ülkeleridir. Bu ülkelerin başında Hindistan, Pakistan, Japonya, Tayland ve Filipinler gelmektedir. Bunların beslenmelerinde pirincin özel bir yeri bulunmaktadır. Ekim alanları içinde geniş yer tutan çeltik alanı yıllara göre genişlemekte, üretim ise artmaktadır.

Büyük çeltik üretici ülkelerinin fiatları tamamiyle kendi özel şartlarının tesiri altında meydana geldiğinden, Türkiye çeltik fiatlarının tesbitinde emsal alınabilecek bir durum göstermemektedirler.

Avrupa ekonomik topluluğu ülkelerinden yalnız Fransa ve İtalyada çeltik tarımı yapılmaktadır. Topluluğun aday üyesi Yunanistanda da çeltik tarımına yer verilmektedir. Türkiyenin ise topluluk karşısında küçümsenmiyen bir çeltik tarımı vardır.

Çeltik üretiminde ise K. Çin en ön sırayı almakta bunu Hindistan, Pakistan, Endonezya, Japonya ve Tayland izlemektedir.

Verim ise tamamiyle farklı bir sıra göstermektedir. Ekim alanı ve toplam üretim miktarı yüksek ülkelerde verim düşüktür. En yüksek çeltik verimi Japonya, A. B. D., Mısır Arap Cumhuriyeti, İtalya, Yunanistan, Fransa da elde edilmektedir. Geniş çeltik ekimi yapan Uzak Doğu ülkelerinde çeltik verimi düşüktür. Dünya çeltik verimi özellikle yükselmektedir. 1948 - 52 ortalaması 1633 ha/kg olan çeltik verimi 1970 de 2265 ha/kg ma yükselmiştir.

Dünyada pirincin canlı bir ticareti vardır. Başlıca ihracatçı ülkeler A. B. D., Tayland, Birleşik Arap Cumhuriyeti, Burma, İtalya, Pakistan ve Avusturalya, Kamboçya, Brezilya ve Guyana dır. Diğer taraftan Madagaskar, Taiwan, Surinam, İspanya ve Fransa ihracatçı ülkelerdir. Bu ülkelerin yıllık ihracat miktarı beş milyon ton civarındadır. Başlıca ihracatçı ülkelerin pirinç ihracat miktarı tablo 5 de gösterilmiştir.

TABLO : 2
Başlıca Çeltik Yetiştirici Ülkeler ile Ortak Pazar
Ülkelerinde Çeltik Ekim Alanları (Bin Hektar)

Ülkeler	1948-52	1969	1970	1971
Hindistan	30092	37680	37432	38800
K. Çin	26819	32750	33450	33540
Pakistan	9003	11936	11416	17250
Endonezya	5876	8014	8186	8466
Tayland	5211	7500	7400	7550
Brezilya	1845	4621	5136	4800
Burma	3757	4611	4800	4800
Japonya	2996	3274	2923	2695
Kamerun Cumhuriyeti	1679	1944	2399	1880
Taiwan	762	787	776	985
Madagaskar	615	913	935	951
A. B. D.	752	861	934	734
Laos	718	665	670	665
Batı Melazya	276	499	525	576
Mısır Arap Cumhuriyeti	256	502	480	483
İtalya	149	169	173	177
Fransa	13	23	22	21
Yunanistan	12	21	16	20
Türkiye	31	57	67	64
Diğer Ülkeler	11722	17114	17367	17343
T o p l a m	102584	133801	134907	135800

Kaynak : FAO, Monthly Bulletin of Agricultural Economic and Statistics Volume 20, Rome, February 1972, s. 11.

Başlıca pirinç ithalatçı ülkeler, yine fazla çeltik üreticisi olan Uzak Doğu ülkeleridir. Hindistan, Honkong, Vietnam Cumhuriyeti, Singapur, Batı Malezya İthalatçı ülkelerin başında gelmektedir. Bu ülkeleri, Sinegal, Batı Almanya, Fransa, Güney Afrika Birliği, Meritany, Hollanda, Polonya, İvery Coast, Belçika, Lüksemburg, Gana ve Pakistan izlemektedir. Ortak Pazar ülkeleri önemli pirinç ithalatçı ülkelerdir.

Başlıca ithalatçı ülkelerin pirinç ithalatı yıllara göre azalmaktadır. Bu hal büyük bir kısmı üretici ülkelerin ihtiyaçlarını dahilden karşılamaları ile beraber aynı zamanda pirinç yerine buğday tüke-

timinin artmasının sonucudur. Son yıllarda başlıca üretici ülkelerin ithalât miktarı 3 milyon ton civarında teşekkül etmektedir.

TABLO : 3
Başlıca Çeltik Yetiştirici Ülkeler ile Ortak Pazar
Ülkelerinde Çeltik Üretim Miktarı (bin ton)

Ülkeler	1948 - 52	1969	1970	1971 (*)
Hindistan	33383	60645	63672	66500
K. Çin	58188	95000	102000	104000
Pakistan	12399	21609	20014	18000
Endonezya	9441	15553	17529	18585
Tayland	6846	13410	13400	14000
Brezilya	2921	6394	7482	6000
Burma	5481	7985	8164	8300
Japonya	12736	18186	16479	14100
Kamerun Cumhuriyeti	1635	2503	3814	2732
Taiwan	1771	3041	3226	3365
Madagaskar	958	1858	1865	1901
A. B. D.	1925	4120	3758	3820
Laos	530	895	916	900
Batı Malezya	532	1354	1427	1624
Mısır Arap Cumhuriyeti	971	2561	2605	2628
İtalya	723	862	819	850
Fransa	46	95	101	79
Yunanistan	39	99	81	100
Türkiye	87	212	267	250
Diğer Ülkeler	16866	41444	40015	39866
Dünya Üretimi	167478	294785	307624	307600

Kaynak : FAO, Monthly Bulletin of Agricultural Economice and Statistice, Volume 20, Rome, fabruary 1972, s. 11.

(*) Geçici rakamlardır.

Tabloda görüldüğü gibi, dünya çeltik ekim alanının en büyük kısmı gelişme halindeki ülkelerdir. Bunlardan bilhassa Hindistan, K. Çin, Pakistan, Endonezya, Tayland başta gelmektedir.

III — DÜNYA FİATLARI

Dünya çeltik fiyatları son yıllarda oldukça istikrarlı bir duruma

TABLO : 4
Başlıca Çeltik Yetiştirici Ülkeler ile Ortak Pazar
Ülkelerinde Çeltik Verimi (Hk/kg)

Ülkeler	1948 - 52	1969	1970	1971 (*)
Hindistan	1109	1609	1701	1714
K. Çin	2169	2901	3049	3101
Pakistan	1377	1810	1753	1600
Endonezya	1607	1941	2141	2195
Tayland	1314	1837	1811	1854
Brezilya	1583	1384	1457	1250
Burma	1459	1709	1701	1729
Japonya	4251	5554	5637	5232
Kamerun Cumhuriyeti	974	1288	1589	1453
Taiwan	2324	3864	4157	3416
Madagaskar	1558	2035	1995	1999
A. B. D.	2559	4785	5120	5204
Laos	738	1346	1367	1353
Batı Malezya	1928	2713	2718	2819
Mısır Arap Cumhuriyeti	3993	5101	5427	5441
İtalya	4852	5101	4734	4802
Fransa	3538	4130	4591	3762
Yunanistan	3250	4714	5062	5000
Türkiye	2806	3719	3990	
Diğer Ülkeler	1439	2422	2304	2299
Dünya Üretimi	1633	2203	2280	2265

Kaynak : FAO, Monthly Bulletin of Agricul economics and statistics
Volum 20, Rome, fabruary 1972, s. 11 den hesaplanmıştır.
(*) Geçici rakamlardır.

ulaşmıştır. Ülkelerin üretim miktarları ve değişen talepleri ile ilgili olarak bazılarında da hafif fiat yükselmeleri, bazılarında ise hafif düşmeler olmaktadır.

Başlıca üretici ülkelerde fiatlar tablo 7 de görüldüğü gibi hafif bir düşme eğilimi ile 1970 ve 1971 de istikrarlı bir duruma ulaşmıştır.

Başlıca üretici ülkelerden Seylan, Taiwan Amerika Birleşik Devletleri ve İtalyada çiftçi eline geçen çeltik fiatları 11-12 kg/cent arasındadır.

TABLO : 5
Başlıca Üretici Ülkelerin Pirinç İhracat Miktarları (bin ton)

Ülkeler	1967	1968	1969	1970	1971
Amerika Birleşik Dev.	1848	1898	1918	1743	1475
Tayland	1482	1068	1022	1064	1506
Birleşik Arap Cumhuriyeti	435	570	772	655	514
Burma	540	352	549	640	812
İtalya	153	184	175	345	281
Pakistan	140	79	136	89	—
Avusturalya	99	97	124	111	187
Kamboçya	200	194	103	171	—
Brezilya	32	158	70	96	149
Guyana	102	96	74	61	—
Madagaskar	40	69	52	68	—
Taiwan	116	70	35	5	—
Surnam	25	32	20	20	—
İspanya	109	100	50	70	41
Fransa	39	68	17	19	10
T o p l a m	5360	5035	5117	5157	—

Kaynak : FAO, Monthly Bulletin of Agricultural Economics and Statistics, Volume 20, Rome, novambır 1971, s. 21.

Pirincin toptan satış fiyatları da son yıllarda genellikle bir istikrar içinde olmakla beraber, ülkelerin özelliklerine göre bir evvelki yıla göre yükselme ve düşme yönünde hafif olarak dalgalanmaktadır. (Tablo : 8)

Pirinç fiyatları son yılda Taiwan, Hindistan, Kore Cumhuriyeti ve Amerika Birleşik devletlerinde hafifçe yükselmiş, Pakistan ve Birleşik Arap Cumhuriyetinde düşmüştür.

Milletlerarası ticarete pirinç fiyatlarının durumunu öğrenmekte önemli bir gösterge olarak kullanılan Tayland pirincinin ihracat fiyatları 1968 den itibaren genellikle düşme eğilimi göstermektedir. (Tablo : 9)

Tablo 9 da takip edilebileceği gibi 1970 yılında fiyat, 12.9 kg/cent'e düşmüş, 1972 yılının ilk dört aylık ortalamasında 13.0 kg/cent seviyesini bulmuştur.

TABLO : 6

Başlıca İthalâtçı Ülkelerin Pirinç İthalât Miktarı (bin ton)

Ülkeler	1967	1968	1969	1970	1971
Hindistan	453	446	487	206	240
Hong-Kong	421	314	347	345	—
Vietnam Cumhuriyeti	765	678	326	553	—
Singapur	256	282	236	209	279
Seylan	355	370	274	545	340
Japonya	509	271	56	19	—
Batı Malezya	301	244	230	272	148
Pakistan	149	77	16	216	—
Batı Almanya	125	146	139	170	181
Sengal	153	185	146	119	—
İngiltere	108	124	115	126	148
Güney Afrika Cumhuriyeti	72	79	81	75	—
Moritanya	67	62	65	45	57
İvory Coast	24	47	56	79	—
Gana	40	31	28	53	—
Fransa	103	135	114	91	103
Polonya	65	59	62	60	74
Hollanda	60	70	66	63	69
Belçika-Lüksemburg	39	45	50	49	61
T o p l a m	4065	3665	2894	3295	—

Kaynak : FAO, Monthly Bulletin of Agricultural Economics and Statistics, Volume 20, Rome February 1971, s. 26.

TABLO : 7

Bazı Üretici Ülkelerde Çiftçi Eline Geçen Çeltik Fıatları (kg/cent)

Yıllar	Seylan	Taiwan	B. Arap Cumhuriyeti	A.B.D.	İtalya
1965	12,1	10,3	4.9	10.9	11.2
1966	12.1	10.4	5.8	10.9	11.7
1967	13.8	11.0	6.2	11.0	11.8
1968	11.8	11.5	7.3	11.0	13.8
1969	11.3	11.2	7.3	10.7	12.5
1970	11.3	12.1	6.2	11.0	12.2
1971 (1)	11.3	—	—	11.6	12.3

Kaynak : FAO, Monthly Bulletin of Agricultural, Economics and Statistics, Volume 20, Rome September 1971, s. 48.

(1) 4 aylık.

TABLO : 8
Bazı üretici ülkelerde pirincin toptan satış fiyatları (kg/cent)

Yıllar	Taiwan	Hon—Kong	Hindistan	Kore Cumhuriyeti	Pakistan	Filipin	B. Arap Cumhuriyeti	A. B. D.
1965	14.6	10.3	12.4	15.6	18.1	15.5	8.7	18.1
1966	14.8	13.2	14.6	15.8	18.7	16.5	16.6	18.1
1967	15.5	18.2	11.6	17.1	22.2	17.5	16.6	18.6
1968	16.2	16.3	13.6	19.4	22.7	16.3	16.9	19.2
1969	16.1	14.4	13.1	22.3	25.5	15.4	12.9	18.7
1970	17.6	13.4 (1)	12.8	22.7	24.0	18.5	12.5	18.9
1971	17.9 (1)	—	13.0 (2)	25.8 (2)	21.6 (3)	21.4 (2)	11.7 (2)	19.9 (4)

Kaynak : FAO, Monthly Bulletin of Agricultural, Economics and Statisting, Volume 20, Rome, September 1971, s. 50.

(1) 4 Aylık, (2) 6 Aylık, (3) 2 Aylık, (4) 7 Aylık.

TABLO : 9
Milletlerarası Ticarete önemli olan Tayland pirincinin (*) fiyatları ()**

Yıllar	Fiat (kg/cent)
1965	13.7
1966	16.6
1967	22.2
1968	20.3
1969	18.4
1970	14.3
1971	12.9
1972	13.0 (1)

Kaynak : FAO, Monthly Bulletin of Agricultural Economics and Statistice, Volume 20, Rome, November 1971, ce may 1972, s. 31 ve 29.

(1) 4 aylık

(*) Beyaz pirinç, % 5 kırık hükümet standardı

() FAO. Bangkok**

TABLO : 10
MİLLETLERARASI TİCARETTE ÖNEMLİ ÇELTİK ÇEŞİTLERİNİN
MİLLETLERARASI ANLAŞMALI FİATLARI (1) (kg/cent)

Çeltik Çeşidi	1969	1970	1970 Ağustos	1971 Ağustos
Burma Nossein SMS				
% 42 kırık	13.9	9.7	10.3	8.5
Tayland Beyaz Pirinç				
% 35 kırık	12.8	10.3	11.3	8.1
Tayland Beyaz Pirinç				
% 10 kırık	17.3	12.6	12.2	10.8
Çin Halk Cumhuriyeti				
% 35 kırık	12.2	10.4	10.4	8.3

Kaynak : FAO, Rice Raprt, 1971
(1) F.O.B. Fiatları

TABLO : 11
MİLLETLERARASI TİCARETTE ÖNEMLİ OLAN ÇELTİK
ÇEŞİTLERİNİN ÖZEL TİCARETTEKİ FİATLARI
(1) (kg/Cent)

Çeltik Çeşidi	1969	1970	1970 Ağustos	1971 Ağustos
Tayland Ayıklanmış				
% 100	18.1	14.4	14.5	13.6
Tayland, kırıklı				
AI Süper	10.5	8.5	8.6	6.4
Pakistan Basmati	25.0	21.6	21.6	21.9
İtalya Organario				
% 3 kırık	12.9	10.6	11.4	9.4

Kaynak : FAO, Rice Bulletin 1971
(1) F.O.B. Fiatları

Tablo 7 de gösterilen bazı üretici ülkelerin çeltik fiatları ile Tayland'ın pirinç ihracat fiyatı biri birine yakın ise de bu, Tayland'ın ihracatçı fiyatıdır.

Diğer taraftan Milletlerarası ticarette önemli olan diğer çeltik çeşitleri fiyatlarında da, son yıllarda genel bir düşme mevcuttur. (Tablo : 10 ve 11)

Hükümetlerarası anlaşmalı pirinç fiyatları özellikle 1971 Ağustos ayında düşmüştür.

Özel ticaretteki fiatlarda da genellikle bir düşme mevcuttur. FAO'nun 1957 - 1959 yıllarını baz dönem alması suretiyle yaptığı indekste, fiatın seyri Tablo 12 de gösterilmiştir.

TABLO : 12
MİLLETLERARASI TİCARETTE SATILAN PİRİNCİN FAO
TARAFINDAN HESAPLANAN FİAT İNDEKSİ
(1957 — 59 = 100)

İndeks	1967	1968	1969	1970	1970	1971
					Ağustos	Ağustos
Özel Ticaret	149	142	121	96	97	85
İki taraflı anlaşmalar	132	153	139	114	117	102
Uzun orta daneli pirinç	145	151	132	103	101	92
Kısa daneli pirinç	126	129	116	109	110	99
Toplam	141	147	129	104	106	93

Kaynak : FAO, Rice Report 1971

Milletlerarası Ticarete satılan pirincin fiat indeksi, hem özel ticarete hem iki taraflı anlaşmalarda ve hem de çeltik çeşitlerine göre düşmektedir.

Türkiye yönünden ortak pazar ülkeleri çeltik ve pirinç fiyatlarının yakın zaman itibarıyla incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Ortak pazarda çeltik yetiştirici iki ülke, Fransa ve İtalya'dır. Fransa'da çiftçi eline geçen çeltik fiyatı 1971 yılı Eylül ve Ekim aylarında 12.2 kg/cent, Kasım ve Aralık aylarında 12.0 kg/cent dir. 1972 yılı Ocak ve Şubat aylarında fiat 12.4 kg/cent'e yükselmiştir.

İtalya'da vericeli borsasında 1972 Mayıs ayında küçük daneli 12.3 kg/cent, Kasım ayında 12.8 kg/cent ve Aralık ayında 12.5 kg/cent dir. (1)

İtalya'da Vericeli borsasında 1972 Mayıs ayında küçük daneli çeltik (Originariç) 17.4 kg/cent dir. (2)

Avrupa Ekonomik Topluluğunun 1971 ve 1972 yıllarının muhtelif aylarına göre fiyatları ise Tablo 13 de gösterilmiştir.

TABLO : 13 — AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU PİRİNÇ FİATLARI (KG/CENT)

Fiat Nevi	1 9 7 0					1 9 7 2							
	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağust.	
A.E.T. KARGO PİRİNÇ													
İşari Fiat	20.2	20.2	20.2	20.3	20.5	20.6	20.7	20.9	21.0	21.2	21.3	21.3	
Eşik Fiat													
Orta Dane	19.8	19.8	19.8	19.8	20.1	20.2	20.3	20.5	20.6	20.7	20.9	20.9	
Uzun Dane	21.8	21.8	21.8	21.4	22.1	22.2	22.4	22.5	22.6	22.8	22.9	22.9	

(1) Commanvealth Secretarist, Rice Bulletin, May. 1972

(2) İlriscoltope, Maygis 1972 Anne XVI - 5, 5.3

A.E.T. PİRİNÇ												
Orta Dane	25.6	25.6	25.6	25.2	25.9	26.1	26.3	26.5	26.7	26.8	26.9	26.9
Uzun Dane	30.2	30.2	30.2	30.4	30.6	30.8	31.0	31.2	31.4	31.6	31.8	31.8
Kırık Pirinç	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5

TÜRKİYE, PİRİNÇ												
Bursa Berzani	26.3	27.4	26.9	26.2	26.2	26.8	26.9	25.7	26.5	26.0	26.8	27.6
İstanbul »	25.7	25.7	24.6	24.6	25.3	25.3	24.3	25.0	25.6	27.1	29.6	31.7
» Karalin	31.6	31.4	29.8	29.0	29.4	29.4	28.6	28.1	27.7	29.5	32.3	32.3
İzmir Berzani	34.9	—	25.3	23.1	23.9	31.6	31.6	25.0	24.7	—	25.0	—

Kaynak : Commenweelth Secretariat, Rice Bulletin, May. 1972

DİE, Aylık İstatistik Bülteni, 1971 - I ve 1972 - II den he saplanmıştır.

İtalya'da önemli pirinç borsası olan Milano'da 1972 yılı Mayıs ayı başında kısa daneli (Originaris) pirinç fiyatı 27.8 kg/cent, uzun taneli pirincin fiyatı ise 36.6 kg/cent olarak muamele görmüştür.

IV — TÜRKİYE'DE ÇELTİK EKİMİ VE PİRİNÇ ÜRETİMİNDEKİ EĞİLİMLER

Türkiye'de çeltik ekim alanı 1966 da 65 bin hektara çıkmış 1967 de 60 bin hektara ve 1968 de 45 bin hektara düşmüştür. 1971 ekim alanı ise 1970 e göre daha düşük olmak üzere 64 bin hektardır.

Çeltik ekim alanının bu değişme karakteri, tarımın küçük aile işletmeciliği yanında ticarî mahiyetteki orta işletmeler tarafından yapılmasıdır.

Gerçekten Türkiye'de diğer tarımsal işletme şekillerinin aksine olarak, yakın zamana kadar çeltik yetiştiriciliğinde orta ve büyük işletmeler daha geniş nisbette bulunmakta idi. 1963 tarım sayımı sonuçlarına göre, çeltik yetiştiren işletmelerin % 36.88 i 1 - 50 dekar işletme arazi genişliğine sahiptirler. % 39.97 si 51 - 200 dekar arasında arazi ekmektedir. Buna karşılık işletmelerin % 3 ü 501 - 5000 dekar, % 12 si 5000 dekardan daha fazla, arazi işlemiştir. (1)

1970 Yılında Çeltik ziraatı yapan işletmeler üzerinde yapılan bir araştırmaya göre bütün bölgelerde 1 - 50 dekar arasında çeltik arazisi işliyen işletmeler en az % 52.0 nisbeti ekseriyettedir. Bunu 51 - 100 dekar arasındaki arazi genişlik grubundaki işletmeler izlemektedir.

Bu durum Türkiye'de çeltiğin zirai işletmecilik bünyesinin diğer ürünlere göre çok farklı olduğunu, orta ve büyük çeltik işletmeciliğinin saha bakımından hakim olduğunu göstermektedir. Bu bünye, üretim miktarını, fiyat ile beraber ekim alanına bağlı olarak yıldan yıla önemli derecede dalgalandırmaktadır. 1963 yılı istatistiklerine göre bu şekilde görülen bünye, son senelerde meydana gelen teknik değişmelerle beraber, daha çok küçük ve orta aile işletmeciliğine doğru kaymıştır.

Çeltik ekim alanı özellikle çeltik fiyatlarının değişmeleri ile çok yakından ilgili olmaktadır. Çeltik ekim alanının fiata bağlı olarak dalgalanması son yıllarda taban fiyatı ve fiyatların istikrarlı tutulması yolu ile hemen giderilmiştir.

Çeltik üretim miktarının dalgalanması üzerine, ekim alanında meydana gelen değişmelerden başka, iklimde meydana gelen değişmelerin de önemli tesirleri bulunmaktadır.

(3) Adı geçen eser

(1) D.İ.E. Tarım sayımı örnekleme sonuçları, Ankara 1965

Diğer taraftan çeltik tarımında kullanılan gübre ve iyi tohumun artması da üretim üzerinde etkili olmaktadır. İyi tohum da hilden karşılanmadığı için dışarıdan getirilmektedir. 1972 yılı üretiminde kullanılmak üzere dışardan 420 ton tohum getirilmiştir. (Tablo 14)

TABLO : 14
İTHAL EDİLEN ÇELTİK TOHUM MİKTARLARI VE FİATLARI

Yıllar	Çeşidi	Miktar (ton)	İstanbul'da Depoda Satış Fiyatı (*)
1968	R. Bersani	65	396
1969	R. Bersani	135	302
1970	R. Bersani	680	310
1972	Rife	300	487
1972	Baldo	50	487
1972	Maratelli	50	509
1972	Vialone	10	509
1972	Romeo	5	509
1972	Rocco	5	509

Kaynak: Türkiye Ziraî Donatım Kurumu dosyaları

(*) Sevk ve nakil masrafı için ayrıca 8 - 20 kg/kırş ilâve edilir.

TABLO : 15
ÇELTİK EKİM ALANI, PİRİNÇ ÜRETİMİ VE VERİM

Yıllar	Ekim Alanı (bin hektar)	Pirinç üretimi (bin ton)	Pirinç verimi (kg/hek.)
1965	50	130	2600
1966	65	150	2300
1967	60	140	2333
1968	45	123	2733
1969	56	126	2244
1970	67	160	2388
1971	64	150	2344

Kaynak: D.İ.E. Tarım İstatistikleri özeti, Ankara 1970 s. 9
Tarım Bakanlığı dosyaları

Son yıllarda kullanılan iyi vasıflı tohumun üretimde olumlu tesirleri görülmektedir.

Türkiye'de çeltik ekimi alanı; pirinç üretim miktarı ve verimi Tablo 15 de gösterilmiştir.

Türkiye'de çeltik üretim miktarının artması ithalatın azalmasına ve tamamıyla durması sonucunu vermiştir. Gerçekten 1967 yılında 2300 ton ve 1968 yılında 715 ton pirinç ihraç edilmiş, 1969 yılında 13986 ton ve 1970 de 13000 ton ithal edilmiştir. 1971 yılında ithalat ve ihracat yoktur. (1)

1970 yılında ekim alanının genişlemesi ve verimin yükselmesi ile elde edilen 160000 tonluk rekor üretim ile yurt içi ihtiyacı büyük ölçüde karşılanmıştır. 1971 yılında ekim alanı bir miktar düşmekle beraber verimin yine oldukça yüksek bir seviyede meydana gelmesi ile piriğin üretimi 150000 ton seviyesini korumuştur. Ancak bir evvelki yılın stoku dolayısıyla T.M.O. pazara çok geç girmiş bu sebeple pazarı ayarlama mekanizması iyi çalışmamıştır. Pazara geç girilmesi ve serbest piyasada fiatın yüksek seviyede teşekkül etmesi sebebiyle, T.M.O. 1971 yılında ancak 13459 ton çeltik satın alabilmiştir.

TABLO : 16
T.M.O. tarafından satın alınan çeltik miktarı (ton)

Kampanya Yıllar	Uzun daneli	Orta dane	Kısa dane	Toplam
1967 — 68	846	803	493	2142
1968 — 69	327	663	52	1042
1969 — 70	755	2574	42	3371
1970 — 71	25608	9640	9218	44466
1971 — 72	4915	4250	4294	13459

Kaynak : T.M.O. dosyaları (1)

1971 - 72 kampanyası döneminde T.M.O. alımlarının bir evvelki kampanya dönemine göre büyük nisbette azalması ve fiatların sabit tutulması 1972 üretim yılında ekim alanını menfi yönden etkilediği tahmin edilmektedir.

Türkiye'de pirinç tüketimi yıllara göre önemli derecede yükselmektedir. Şahıs başına düşen ortalama tüketim miktarı 1969 da 4.1

kg'a yükselmiştir. 1970 ve 1971 yıllarında bunun 4,5 - 5,0 kg'ı bulduğu tahmin edilmektedir.

Türkiye'de bazı yıllarda değişik miktarlarda pirinç ithal edilmiştir. Türkiye'nin pirinç ithalatını önleyecek şekilde üretimin devamlı artış gösterecek bir karaktere ulaştırılmasında, fiat politikası bir araç olarak kullanılmalıdır. Bunun yanında çeltik, yetiştirme imkânı olan sahalarda münavebeye sokulmalıdır. Çeltik sahalarına teknolojik gelişmelerin götürülmesi suretiyle verimin daha yükseltilmesi sağlanmalıdır. İklimi uygun olan yerlerde fideleme yapmak suretiyle ikinci mahsül alma yoluna gidilmelidir. Ayrıca arazi ıslahı gayesi ile tuzlu alanlarda da çeltik ekimi yapılmalıdır.

Türkiye'de çeltik üretiminin son yıllardaki artışı ihracat pazarlarının etüdünü gerektirmektedir. Ortak Pazarın kendi ihtiyacı olan lüks pirinçlerin büyük kısmını bünyesi dışından temin etmesi karşısında, bu pazara yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Fiat tesbitinde Ortak Pazar fiatları önemli bir faktör olarak ele alınmalıdır.

IV — TÜRKİYE'DE ÇELTİK FİATLARININ TESBİTİNDE GÖZÖNÜNDE TUTULACAK HUSUSLAR.

Çeltik fiatlarının tesbitinde dünya fiat durumu, üretim maliyeti başlıca tarım ürünleri fiatlarının mukayesesi, genel fiat indeksi, çiftçinin satın aldığı başlıca malların fiatları gözönünde tutulmaktadır.

I — Dünya fiatları karşısında Türkiye'deki Fiatlar.

Başlıca üretici memleketlerin muhtelif hükümetler ile arasındaki anlaşma fiatları ve özel ticaret fiatlarının genel olarak incelenmesi, (Tablo: 11) Türkiye'de fiatların bu fiatlara göre genellikle yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca fiatların düşme eğilimine karşı Türkiye'de fiatlarda genel bir yükselme eğilimi vardır. Ancak mukayese edilen bu ülkeler büyük üretici ve ihracatçı ülkeler olup, Türkiye pirinç patorlarını etkilemektedir. Ayrıca bu fiatlar ülkelerin ihracatı destekleme fiatları karakterindedir. Bu sebeple bu fiatlar Türkiye çeltik fiatlarının tesbitinde bir kriter olarak alınamamaktadır.

Ortak Pazar Ülkeleri arasında önemli çeltik üreticisi olan İtalya ve Fransa'nın fiatları, bir mukayese unsuru olarak alınabilecek karakterdedir. İtalya ile Türkiye'nin yetiştirdiği aynı çeltik çeşitlerinin fiatları birbirine oldukça yakındır. Tablo 13'te görüleceği

gibi Türkiye Borsalarında fiatları verilen R. Bersani ve Karolin çeşitleri uzun daneli pirinçlerdir. Bu pirinç fiatları, topluluk uzun daneli pirinç fiatlarından biraz düşüktür. Diğer taraftan İtalya'nın Varcelli ve Milano borsalarında 1972 yılı Mayıs ayında teşekkül eden fiatlar, Memleketimizin aynı vasıftaki çeltik ve pirinç fiatlarından daha yüksektir.

T.M.O. çeltik baş alım fiatları ile çiftçiye ödenen ortalama fiat, diğer ülke fiatları ile mukayese edilebilir. (Tablo : 17)

TABLO : 17

T.M.O. Çeltik alım fiatları ve Çiftçiye ödenen ortalama Fiatları

Yıllar	Baş Alım Fiatları			Çiftçiye ödenen ortalama Fiatları				
	Kg/cent			Kg/krş.	Kg/cent			Kg/krş.
	Uzun	Orta	Kısa		Uzun	Orta	Kısa	
1967	11.8	10.7	10.4	165	150	145	9.8	137.8
1968	12.5	11.4	10.4	175	160	145	10.1	140.7
1969	14.0	12.1	10.7	195	170	150	11.9	166.1
1970	16.1	15.0	14.3	225	210	200	14.7	205.2
1971	16.1	15.0	14.3	225	210	200	14.4	200.7

Kaynak : T.M.O. dosyalarından

T.M.Ofisi'nin çeltik alım fiatları 1967 den itibaren 1970'e kadar muntazam olarak artmış ve 1971 de ise 1970 seviyesini muhafaza etmiştir. Çiftçi eline geçen ortalama fiat 1970 yılına kadar devamlı artmaktadır. Ancak 1971 yılında uzun daneli çeltiklerin alımlarının azlığı dolayısıyla, çiftçiye ödenen ortalama fiat 5 krş. luk bir düşme göstermiştir.

2 — Maliyet Fıatı

Memleketimizde çeltiğin maliyet fıatı bölgelere ve çeltik çeşitlerine göre önemli derecede değişmektedir. 1971 yılından 1972 yılına kadar geçen sürede girdi fiatlarında önemli yükselmeler olmuştur. Bu dönemde gübre, tohum bedeli, işçilik ücretleri artmıştır. Tarım Alet ve Makinaları fiatları yükselmiştir. Girdi fiatlarında meydana gelen yükselmelere ve 1972 yılında beklenen üretim miktarına göre; ortalama çeltik üretim maliyetinin 210 ve 215 kg/krş civarında olacağı tahmin edilmektedir.

Çeltik tarımı, yetiştirme devresinde fazla nakite ihtiyaç gösteren işin zamanında takip edilmesi gereken ve yüksek riziko ta-

şıyan bir tarım şeklidir. Bu sebeple çeltik yetiştiriciliğinde müte-
sebbis kârının % 25 ten hesaplanması daha uygundur.

Böylece maliyet kriterlerine göre 1972 üretim yılında çiftçi eline geçecek ortalama fiatın 263-269 kg/krş. olması gerektiği hesaplanmaktadır.

3 — Toptan Eşya Fiatı ve Çiftçinin Satın Aldığı Malların Toptan Fiatlarındaki Değişmelere göre Çeltik Fiatı.

Toptan Eşya fiatının indeksinde son yıllarda önemli yükselmeler meydana gelmiştir. 1963 yılı 100 kabul edilirse 1971 yılında toptan eşya fiatı Genel indeksi 168,9 olmuştur. 1972 Şubat ayı toptan eşya fiatı genel indeksi 195,2 ve Mart ayı genel indeksi 194,5 tir. (1)

Toptan Eşya fiatı genel indeksine göre 1972 de çiftçiye 1963 yılında çiftçi eline geçen ortalama fiat olan 134,7 kg/krş'un (2) geçebilmesi için ödenmesi gerekli ortalama fiatın, parite formülüne göre $(134,7 \times 194,5) : 100 = 261,99$ kg/krş. olması gerektiği hesaplanmıştır. Diğer taraftan Ofis tarafından çeltik alımının başladığı 1967 yılı baş alım fiatlarının çiftçiye sağladığı aynı ödeme gücünü 1972 yılında verebilmek için parite formülüne göre, tesbit edilecek fiatın uzun daneli çeltiklerde $(165 \times 157,6) : 100 = 260$ kg/krş, orta danelilerde $(150 \times 157,6) : 100 = 236,4$ kg/krş ve kısa danelilerde $(145 \times 157) : 100 = 228,5$ kg/krş. olması gerektiği hesaplanmaktadır.

3 — Başlıca Tarım Ürünleri Fiat Mukayesesi

Çeltik ve pirincin yurt içinde serbest pazarda teşekkül eden fiatları ile başlıca tarım ürünleri fiat seviyesinin karşılaştırılması diğer ürünlerde yıllara göre genellikle bir artış olmasına karşılık, çeltikte dalgalanma olduğunu göstermektedir. 1965 fiatlarına göre çeltik ve pirincin genellikle, diğer ürün fiatlarına nazaran daha az artış göstermiştir.

Çeltik için fiatın T.M.O. tarafından tesbit edildiği tarih olan 1967 den itibaren T.M.O. nin çiftçiye ödediği hububat fiatları ile çeltik fiatları mukayese edilirse, 1970 ve 1971 de çeltik lehine olan durumun yavaş yavaş kapandığı görülür.

(1) İş Bankası - İş Bülteni 1972/2 yıl

(2) Turan Güneş, Türkiye Çeltik Ekonomisi, Ankara Ü. Ziraat Fakültesi yayını No. 509 Ankara 1971, s. 189

TABLO : 18
Hububat Fıatı Mukayesesi (T.M.O. tarafından çiftçiye ödenen
ortalama Fıatlar)
(kg/krş. ve İndeks 1967=100)

Yıllar	Buğday		Arpa		Çavdar		Yulaf		Çeltik	
	Fıat	İndeks	Fıat	İndeks	Fıat	İndeks	Fıat	İndeks	Fıat	İndeks
1967	76.6	100	49.5	100	56.6	100	46.1	100	137.8	100
1968	77,5	101	55,0	111	56,7	100	49,6	108	140,7	102
1969	79,9	104	62,5	125	59,9	106	53,2	115	166,1	121
1970	84,8	111	63,0	127	64,6	114	59,3	129	205,1	149
1971	98,6	129	78,1	158	73,8	130	69,7	151	207,7	146

Kaynak : T.M.O. dosyalarından

TABLO : 19
Başlıca Hububat Çeşitlerinin T.M.O. nce Tesbit Edilen Baş Alım
Fıatları Mukayesesi Fıatlar kg/krş.

Yıllar	Ekmeklik	Beyaz	Beyaz	Çavdar	Uzun	Orta	Kısa
	Topbaş	Arpa	Yulaf		Çeltik	Çeltik	Çeltik
1967	78	50	47	57	165	150	145
1968	78	55	52	57	175	160	145
1969	80	60	55	60	195	170	150
1970	85	60	55	60	225	210	200
1971	100	80	73	75	225	210	200
1972	100	80	73	75	—	—	—

İ N D E K S

1967	100	100	100	100	100	100	100
1968	100	110	111	100	106	107	100
1969	103	120	117	105	118	113	103
1970	103	120	117	105	136	140	138
1971	128	160	155	131	136	110	138
1972	128	160	155	131	—	—	—

Hububat baş alım fıatlarının çeltik alımının başladığı 1967 yılına göre mukayesesi, çeltiğe, buğdaya göre daha fazla yüksek fıat verildiği sonucunu vermekte ise de 1970 ve 1971 yıllarında artış görülmemektedir.

Çeltik fiyatları 1971 de, 1970 yılında tesbit edilen seviyede tutulmuştur. 1971 yılında sabit tutulan bu fiyatlar ile özellikle arazi kirası ve işçilikte meydana gelen büyük yükselmeler karşılanamamıştır. 1971 den 1972 yılına kadar ki sürede ise, girdi fiyatlarında yeniden yükselmeler meydana gelmiştir. Böylece 1972 yılı çeltik fiyatı tesbit edilirken, hem 1971 de karşılanmamış olan girdi fiyatlarının ve hem de 1972 de meydana gelen fiyat artışının karşılığı olan %15 - 20 artışın karşılanması gerekmektedir.

Komisyonumuzun 1971 raporunda çeltik fiyatlarına bir miktar zam yapılması uygun görüldüğü halde bu zammın yapılmaması 1972 yılı ekim alanını menfi yönden etkilemiştir.

S O N U Ç :

Dünya çeltik üretimi genellikle artmakta, Milletlerarası ticaret hacmi ise ülkelerin kendi kendilerine yetme politikası uygulamaları ile, azalmaktadır. Bunun sonucu olarak dünya çeltik fiyatları istikrarlı bir duruma ulaşmakta ve hatta hafif düşme eğilimi göstermektedir.

Memleketimizde ise verim artmakla beraber tüketimin daha fazla artışı ile çeltik ve pirinç fiyatları genel bir yükselme içindedir.

1971 yılında çeltik alım fiyatlarının sabit tutulması borsa fiyatları ile arasındaki açıklığı büyötmüştür.

Çeltikte T.M.O. tarafından tesbit ve ilan edilen fiyatların ekim sahası ve üretim miktarına önemli tesirleri bulunmaktadır. Özellikle düşük fiyat ekim alanını menfi yönden etkilemektedir. 1971 den 1972 yılına kadar geçen dönemde çeltik tarımında kullanılan girdi fiyatlarında artışlar meydana gelmiş ve maliyet fiyatı yükselmiştir. 1972 çeltik fiyatlarının bu fiyat yükselmesini karşılayacak seviyede olması gereklidir.

Bu düşünceler ile uzun, orta ve kısa daneli çeltikler arasında kurulması gerekli olan oran gözönünde tutularak, 1971/72 kampanya yılında T.M.O. nce çeltik baş alım fiyatlarının aşağıdaki şekilde tesbiti uygun görölmektedir.

Uzun daneli çeltik : 280 kg/krş.

Orta daneli çeltik : 260 »

Kısa daneli çeltik : 240 »

Pirincin T.M.O. tarafından toptan satış fiyatı ise, tüketici küt-

lesinin ve satış için yapılacak masraflara göre tesbit edilmelidir. Kısa daneli pirinç düşük gelir grubu tarafından satın alındığından satış fiyatının düşük tutulması faydalı olacaktır.

T.M.O.; alım ve satımından pazarlamanın genel masraf hissesini fiyat üzerine ilâve etmeli, zarar edecek şekilde satış fiyatını düşük seviyede tutmalı ve fiyat dalgalanmalarını önlemelidir.

T.M.M.O.B. ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN YENİ BİR HAYVANCILIK BAKANLIĞI VEYA TARIM BAKANLIĞI'NA BAĞLI ÖZERK BİR HAYVANCILIK MÜSTEŞARLIĞI KURULMASI HAKKINDAKİ GÖRÜŞÜ

Türkiye Tarımının ana üretim dallarından biri de hayvancılıktır. Birinci Beş- Yıllık Kalkınma Plan döneminde tarım sektörünün gelişme hızı % 3.1 oranında tahakkuk etmiştir. İkinci Beş- Yıllık Kalkınma Planı döneminde % 3.5 dolaylarında tahakkuk edeceği tahmin edilmektedir. Bu duruma göre her iki dönemde de tarım sektörünün gelişme hızı plan hedefleri olan % 4.1'in altında kalmıştır.

Bitkisel üretimde kayda değer önemli artışlar sağlandığı halde, özellikle hayvansal ürünler üretiminde maalesef bir gelişme sağlanamamıştır.

Birinci ve son yılını idrak etmekte olduğumuz ikinci Beş Yıllık Kalkınma Planı dönemlerinde Hayvancılık dalının gelişme hızı % 1 oranı dolaylarında olacağı kabul edilmektedir.

Hayvancılık dalında gelişme hızının çok yavaş bir seyir takip etmesi tarım sektörü gelişme hızının da bir ölçüde düşmesine sebep olmuştur.

Hayvancılık alanında gelişme bu tempo ile devam ederse bir kap yıl sonra topsa inceyapağı) ilâveten et, tereyağı, süt ve yumurta gibi hayvansal ürünleri ithal etmek zorunda kalacağız. F.A.O. teşkilâtının Türkiye için hazırladığı hayvansal ürünler tüketim projeksiyonları da 1980 yılından itibaren bu maddeleri dışarıdan satın alacağımızı yetid etmektedir.

Hayvansal ürünlerde verim artışının çoğalan nüfusumuzun ve satın alma gücü bir ölçüde yükselen halkımızın ihtiyaçlarını karşılamayacak bir düzeyde seyretmesi (Batı uygar ülkelere nazaran çok düşük seviyede hayvansal ürünler tükettiğimiz halde) bilhassa büyük şehirlerimizde zaman zaman et, süt ve tereyağı buhranlarının doğmasına sebep olmaktadır.

Halbuki yurt hayvancılığının geliştirilmesi görev ve sorumluluğunun kendine ait olduğunu iddia eden veteriner teşkilâtı bugüne kadar hayvancılık potansiyelimizi bilinçli ve etkin bir şekilde kullanabilseydi, bir kaç yıldan beri Türkiye'de görülen hayvan ürünleri buhranı meydana gelmeyecek ve halkımız bu temel besin maddelerini daha kolay ve ucuz temni edebilecekti. Hatta dış pazarlara önemli miktarlarda ihracat yapabilecek bir üretim düzeyine yükselmiş olacaktı.

Bu durum karşısında Türkiye Hayvancılığının geliştirilmesi maksadiyle izlenecek politikalar, uygulanacak metodlar ve bugünün teknik ve teknolojik ihtiyaçlarına cevap verecek yeniden örgütlenme konularında eskiden beri farklı görüşler ileri sürülmektedir. Bu hususlarda özellikle Veteriner Hekimlerle Ziraat Yüksek Mühendisleri arasındaki tartışmalar sürüp gtmekte fakat temel meselelerde bir fikir birliğine varılamamaktadır.

Veteriner Teşkilâtı yıllardan beri bu alandaki başarısızlıklarını Yem üretimimizin noksanlığına atfederek işin içinden sıyrılma-ya çalışmaktadır. Bu görüş ve kanaatin ilgili bilim çevrelerinde ve kamu oyunda itibar görmemesi üzerine bu slogan terkedilerek birkaç yıldan beri hayvancılık Bakanlığı veya Tarım Bakanlığı örgütünde özerk bir hayvancılık Müsteşarlığı kurulması fikrinin ısrarla işlenmesine siyasi partilere ve Hükümetlere kabul ettirilmesine gayret edilmektedir.

Bu çalışmaların ana hedefi Tarım Bakanlığını bitkisel ve hayvansal üretim dallarına ayırarak bölmek ve hizmetleri bu esasa göre bölge, il, ilçe ve köy gurupları seviyesine kadar indirerek tarım sektörünün üretim temelini teşkil eder. Zirai işletmeleri bile-rek veya bilmeyerek parçalamaktır.

Zirai yayın felsefesine ters düşen ileri uygar ülkelerde bir benzeri daha olmayan makam seviyesinde iş birliği olanaklarını zaafa uğratacak bu tip bir örgütlenme tutarlı, entegre ve verimli bir tarım politikasını da geniş ölçüde zedeliyecek ve hayvancılığımızı bugünkü noktadan daha gerilere götürecektir.

Şu bilimsel, hayati ve ekonomik gerçeği bir kere daha açıklamakta fayda vardır. Bir Zirai İşletmede bitki ve hayvan yetiştiriciliği arasında doğal, ekonomik ve organik bağlar birbirini tamamlayan ve destekleyen çalışmaları rasyonel kılan faaliyetler vardır. İşletmenin üretim ve değerlendirme yapısı pazar isteklerini de nazarı itibare alarak ne kadar uygun bir şekilde kurulursa verimlilik ve gelir o ölçüde artar.

Bu gerçekler bir tarafa itilerek, Tarım Bakanlığını ikiye b l-meye matuf bu teklif ve alışmalar Hükümet edenler ve siyasi sorumluluk taşıyanlar tarafından uygun görülüp günün birinde böyle bir örgütlenmeye gidilirse aşağıda  zet halinde açıklanan mahsurlar meydana gelecek ve bundan çiftçilerimiz toplumumuz ve mill  ekonomimiz zarar görecektir.

1 — TARIMDA BÜTÜNLÜK PARÇALANACAKTIR.

Tarım Sektörü bitkisel ve hayvansal üretim dilimlerinden müteşekkil organik bir bütündür. Bunları ayrı ayrı ele alıp yürütmek sıhhatli,  sabetli ve verimli bir politika değildir. Çünkü bir zirai  şletmede veya çevrede yapılacak hayvan yetiştiriciliği mer'a ve yem üretimi miktarı ile sınırlıdır. Diğer bir deyimle söz konusu mahallerin mer'a ve yem üretim potansiyeli ile yetiştirilecek hayvanların nevi, miktarı ve verim y n  arasındaki ilişkilerin bilinçli bir şekilde tesbit ve tanzim edilmesi lâzımdır. Mer'a ve yem bitkileri üretimini geliştirme projelerine paralel bir hayvancılık faaliyetini yürütme zorunluğu vardır. Aksi takdirde dışarıdan kaba yemini satın alarak hayvancılık yapan bir ifti rasyonel çalışamaz. Yem  retimi ile yetiştirilecek hayvan miktarı arasındaki dengenin zirai  şletme veya köy seviyesinde emniyetle sağlanabilmesi için bu organik bütünlüğün titizlikle korunmasına itina gösterilmesi bilimsel ve teknik bir zarurettir.

2 — KOORD NASYON ZORLAşACAKTIR.

Bugüne kadar Tarım Bakanlığı paralana paralana il ve ilçe seviyesinde çok başlı birer kuruluş haline gelmiştir. alışmalar ve haberleşmeler vertikal bir yol takip ettiğinden her Genel Müdürlük kendi yapı ve sistemi içinde faaliyetlerini yürütmektedir. Bu idari birimler arasında horizontal bir bağlantı olmadığından hazırlanan yıllık program ve projeler arasında bir bağlantı bulunmamaktadır. İl ve ilçe seviyesinde Tarım Bakanlığını temsil eden yetkili kanuni bir organ da yoktur. Bu nedenlerle il ve ilçe seviyesinde tarımsal hizmetlerin birleştirilmesi istenen düzeyde mümkün olamamaktadır. Her daire kendi program ve olanaklarına göre müstakilen çalışmalarını sürdürmektedir.

 şte hizmetleri meydana getiren görev yetki ve olanaklardaki dağınıklık, Tarım Bakanlığı bünyesine bir Hayvancılık Müsteşarlığı kurulduğu zaman daha da çoğalacak çalışmalarının hedefi

tarım işletmelerini geliştirmek olan daireler arasında işbirliği im-kânları hemen hemen ortadan kalkacaktır.

3 — HİZMETLERDE TEKERRÜR MEYDANA GELECEKTİR.

Tarım Bakanlığı temelde hayvancılık ve Ziraat Müsteşarlıkları gibi iki garip bölüme ayrılırsa, merkez ve taşra örgütlerini bu esasa göre yeniden teşkilatlandırmak gerekecek her iki müsteşarlığın ayrı ayrı konularda araştırma, yayım, öğretim ve eğitim kurumları ve çalışmaları olacak bu durum hizmetlerin maliyetini yükseltecek, yersiz ve gereksiz tedahüllere sebep olacaktır.

4 — MERKEZDE İKİ BAŞLILIK YENİ BİR AYRILIK VE HUZUR-SUZLUK KAYNAĞI YARATACAKTIR.

Tarım Bakanlığı hizmetlerinin amacı yeni teknik ve teknolojiyi zirai işletmelere götürecek çiftçilere benimsetmek, onları ileri tatbiki bilgilerle donatarak daha prodüktif ve başarılı çalışmalarını mümkün kılmaktır. Bu maksat için çeşitli öğretim ve eğitim programlarının uygulanmasına ihtiyaç vardır.

Çiftçilerin eğitilmesi görevi dünyanın ileri uygar memleketlerinde zirai yayım teşkilâtına verilmiştir. Çiftçilere yeni bilgilerin aktarılması, ihtiyaçlarının ve karşılaştıkları sorunların ilgili daire ve kurumlara götürülmesinde yalnız zirai yayım kanalından yararlanılır. Bu hizmetleri halen il Teknik Ziraat Müdürlükleri yapmaktadır. Esasta hayvancılık ve diğer tarım hizmetleri birbirinden ayrılacak olursa, bir işletmeye ayrı iki kanaldan zirai yayım hizmetleri götürülmeye başlanacak, çiftçi iki yayım elemanına muatap olacak, bunların fikirleri arasında zuhur edecek çelişki ve tutarsızlıklar işletme sahibinde kuşku ve devlet elemanına karşı güvensizlik yaratacaktır.

Bu şekli'de bir çalışma sistemi zirai yayımın temel felsefesine de ters düşecektir.

5 — GÖREV YAPACAK TEKNİK VE YARDIMCI ELEMAN SAYISI, ARAC, GEREÇ, ve BÜTÇE İHTİYACI GEREKSİZ YERE ARTIRILACAKTIR.

Şu kısa açıklamamızdan da anlaşılacağı veçhile, yeni bir hayvancılık Bakanlığı veya Tarım Bakanlığı bünyesinde özerk bir hayvancılık müsteşarlığının kurulması fikrini ve görüşünü savunuların zirai işletmecilik, zirai yayım, süratli, etkili ve verimli hizmet

görme ilkelerini, modern sevk ve idare esaslarının, tarımsal yapının organik bütünlüğünü bir tarafa iterek, yalnız şekli hissi ve birazda mesleki çıkarlar açısından hareket ettikleri kanısına varılmaktadır.

Gerçek ihtiyaçlarla bağdaşmıyacak bilimsel gerekçeden mahrum yavaş verimsiz ve pahalı çalışmaları yoğunlaştıracak, batı ülkelerinde ikinci bir örneği olmayan bu tip örgütlenme teşkilatın bünyesinde şimdiden tahmin edilemeyecek sürtüşmeler, kararsızlıklar ve kuş-kular yaratacaktır.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASININ FOSFAT HAKKINDAKİ GÖRÜŞÜ

Türkiye'deki bugün dahi halkımızın 2/3 ünü tarım kesimi teşkil etmektedir. Ülke halkının mutlu kılınması, bu büyük kitlenin refah seviyesinin yükseltilmesi ile yakından ilgili bulunmaktadır. Üzgünüz ki : bu kesimde birey başına milli gelir diğer kesimlerin 1/3 ünden daha düşük olarak 100 dolar dolayında kalmakta ve gerek beslenme gerekse donanma ve barınma ihtiyaçlarının ancak bir kısmı karşılanabilmektedir. Bunun yanında nüfusumuza her yıl katılan 1 milyon kişinin ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Tarım yalnız toplumsal bünyemizin değil ekonomimizin de temelini teşkil etmektedir. Mal üretimimizin 2/3'ü tarım kısmından sağlandığından, milli gelir artışı bu kesimdeki gelişme ile yakından ilgili bulunmaktadır. Gerçekten, ülkemizde tarımda üretim artışının milli gelir üzerine etkisinin derecesi, son iki yılda tarımsal gelirdeki gelişmenin milli gelir plân hedefinin üzerine çıkarması ile açık seçik ispatlanmış bulunmaktadır.

Bunun gibi, dahilde üretilmeyen tüketim maddelerinin ve kalınmamız için gerekli yatırım mallarının ithali için gerekli döviz kaynağı olan ihracatımızın da 4/5'i tarım kesimine dayanmaktadır.

1972 yılında oldukça büyük gelişme gösteren sanayi ürünleri ihracatının 3/4 ünü, gıda-içki ve dokuma endüstrisi ürünlerinin teşkil etmesi, endüstri alanındaki gelişmelerin de tarıma bağlı alanlarda oluşacağını göstermektedir.

Bu durumda, fakir halkın ve artan nüfusun ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için ülkemizde üretimin artırılması; Yunanistan'ın yarısı kadar oluşabilen birey başına milli gelirin yükseltilmesi; Libya, İran, Irak, Mısır, İsrail ve Yunanistan'dan da düşük olan ve ithalatın yarısı kadar oluşan ihracatın geliştirilerek dış ödemeler denge-

sinin sağlanması, tarımsal üretimdeki gelişme ile yakından ilgili bulunmaktadır.

Ülkemizde işlenen topraklar, doğal sınırları zorlayacak seviyeye çıkarak, 27 milyon hektarda düğümlenmiştir.

Verim ise, şiddetli erozyon, teksel tarım, binlerce yıldır sömürülme, ahır gübresinin tezек olarak yakılması ve toprağa başka hiç bir şey ilâve edilmemesi sonucu şiddetle düşmüş, Batı Avrupa ülkeleri dönümden 400 kg. civarında buğday alırken biz 110 kg. civarındaki verimle yetinmek zorunda kalmışızdır. Bu durumda tarım kesiminde üretimin artırılması ancak verimin yükseltilmesi ile mümkün olabilecektir. Verimin yükseltilmesi; yüksek verimli çeşitler kullanma, sulama, uygun ziraat tekniği, mekanizasyon, mücadele, yeterli kredi gibi çeşitli tedbirler yanında özellikle uygun ve dengeli bir bitki beslenmesi ile mümkün olabilmektedir. Pek çok araştırmacıya göre tarım kesiminde verimin artışı : % 50 oranında gübreleme adını verdiğimiz bu işlem ile, sağlanmaktadır.

FAO. kayıtlarından yararlanarak yapılan korelasyon hesapları gübrelemeyle verim arasında :

Buğday verimi (Kg/Dö) = $\sqrt{53.8}$ Gübre etkili maddesi (kg/Dö) = 56.0 bağlantısının bulunduğunu göstermiştir. Buna bağlı olarak tarımsal gayri safi hasıla ile gübreleme arasında da iyi bir korelasyon bulunmakta ve ilişki :

$$\text{Gübreleme (Kg/dö)} = \frac{\text{Tarımsal G.S.H. } 5.5}{0.242}$$

şeklinde denklemlenebilmektedir.

Dünyada ticaret gübresi deyince : akla hemen yalnız, Azot fosfor-Potas üçlüsü gelir. Ülkemiz toprakları potasyumca zengin olduğundan sorun yalnız azot ve fosfor da düğümlenmektedir.

Dengesiz nem, fazla CaCO_3 , fazla kil gibi etkenler, toprakta yeterli ve dengeli olarak bulunsada fosforun bitkilerce alınabilmesini önlediği gibi; aşırı sömürme, yıkama, erozyon, yetersiz profil derinliği, uygun olmıyan bünye ve reaksiyon, düşük organik madde gibi yan etkenler bu elementin bitkiler tarafından yeterince sömürülmesi sonucunu doğurmakta, böylece topraklar fakirleşmekte verim düşmektedir. Bu sebeple fosfor açlığı ve bunun giderilmesi gübre ve gübrelemenin en önemli sorunu niteliğini kazanmaktadır.

Ülkemiz gübre tüketimi, gelişmiş ülkelerin dönüme 40-50 kg.lık etkili madde tüketimleri yanında, cüce kalmakta ve 1-2 kg.'ı zor bulabilmektedir. FAO. 1965 kayıtlarına göre Yunanistan'ın birim işlenen alana gübre tüketimi bizim 11 katımız, Lübnan'ın 8, Arabistan'ın ise 3 katımıza eşdir.

Buna mukabil, özellikle tarım kesimindeki teknik elemanların gayretleri ile, son yıllarda gübre tüketimimiz hızla artmış ve 1960 etkili madde tüketimimiz 20538 ton iken 1971 de 25 katı artarak 494547 tona çıkmıştır. Bu dönemde gübre tüketimi ($y = 100$ ton etkili madde olarak) yıllara (x) göre

$y = \text{Antilog } (0.132 x + 1.33)$ denkleminde uygun logaritmik bir gelişim göstermiştir. Bu durumu şüphesiz sevinç ve iftiharla karşılamamız gerekir.

Üzgünüz ki diğer tedbirlerin zamanında ve yeterince alınmaması gübrelemeye karşı duyulan bu şevki frenlemekte ve çeşitli sorunların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bir defa gübre, Ziraat Mühendislerinin şiddetli arzusuna rağmen üçüncü plân döneminde de, dahilde imâl edilmekte, üretim tüketimi karşılamaktan uzak bulunmakta, fabrikalar zamanında ve kapasiteleri oranında üretime geçememekte, mal kalitesiz, işlem yetersiz yapılmaktadır.

İkinci olarak tüketilen gübrenin yarısını veya yarısına yakınıni teşkil eden fosforlu gübrelerin ana materyali olan fosfat halâ ithalle karşılanmakta çeşitli işlemler fiatın yükselmesi sonucunu doğurmakta, bu fabrikasyonu harice bağı kılmakta, ham madde zamanında sağlanamamakta, gübre karaborsaya düşmekte, diğer ülkelere oranla zaten yüksek olan gübre fiatları daha da yükselmekte, değişik ülkelerden yapılan ithalât ise çok çeşitli ve standart olmayan, çiftçiler tarafından bilinmiyen, denenmeyen gübrelerin piyasaya yayılması sonucunu doğurmaktadır.

Gönül çok arzular ki, ülkemiz gübre üretimini hiç olmazsa tüketime ayak uyduracak seviyeye çıkarsın. Komşumuz Yunanistan dahi birim alana bizim katlarımızca gübre uyguladığı halde, her yıl gübre ithalâtını kısmakta, üretimini arttırmakta ve hemen hemen bu gaye ile dışarıya döviz ödememektedir. Ülkemiz ise bu düşük tüketim seviyesinde dahi yıldan yıla artan (1970'de 50 milyon doları geçen ve son yıllarda 100 milyon dolara yaklaşan) döviz ödemek zorunda kalmakta, yine de ihtiyaç zamanında ve yeterince karşılanamamaktadır.

Unutmamak gerekir ki, bu ülkenin nüfusunu mevcut standartlara göre besliyebilmek için, gelecek 10 yıl içinde, % 20 etkili madde kapsayan 18 milyon ton, ya da % 30 etkili madde kapsayan 12 milyon ton, fosfata ihtiyaç bulunmaktadır. Üretimde % 4 gelişme öngörülürse; % 20'likten 30 milyon ton, % 30'luktan 20 milyon ton; % 7 gelişme öngörülürse % 20'likten 75 milyon ton, % 30'luktan 50 milyon tondan fazla fosfat kayası temini zorunlu olacaktır. Bu soruna çözüm bulmağa, ve bunu yaparken ülke çıkarlarına en uygun yolu seçmeye mecburuz.

Yurdumuzda yeteri kadar varlığını değerli ilgililerden öğrendiğimiz fosfat ihtiyacımızın kendi kaynaklarımızdan karşılanması en içten dileğimizdir.

ÇEŞİTLİ KONULAR

1972 YILI DANIşMA KONSEYİ ÜYELERİ

- 1 — Prof. Dr. Orhan DÜZGÜNEş
- 2 — Niyazi OKANAY
- 3 — Dr. Bülent KAPTAN
- 4 — Dr. Ahmet DEMİRLİÇAKMAK
- 5 — Doç. Dr. Ekrem KÜN
- 6 — Ali BAYAZIT
- 7 — Sabri MALKOÇ
- 8 — Prof. Dr. Sait Tahsin TEKELİ
- 9 — Nebih YALAZ
- 10 — Sabahattin SAVCI
- 11 — Mehmet YÜCELER
- 12 — Prof. Dr. Sabahattin ÖZBEK
- 13 — Prof. Dr. Rasim DOĞUő
- 14 — Fahri KÖőKEROĐLU
- 15 — Osman BOYACI

- 16 — Kemal GÖKÇORA
- 17 — Murat Zafer ÖĞET
- 18 — Avni BAŞDOĞAN
- 19 — Prof. Dr. Süleyman KADAYIFÇILAR
- 20 — Prof. Dr. Hilmi PAMİR
- 21 — Nurettin MADRAN
- 22 — Prof. Dr. Remzi AKYILDIZ
- 23 — Prof. Dr. Ali BALABAN
- 24 — Mehmet PERÇİN
- 25 — Ali SELİMOĞLU
- 26 — Prof. Dr. Selahattin İREN
- 27 — Prof. Dr. İlhan AKALIN
- 28 — Doç. Dr. Vecdet ERKUN
- 29 — Hüseyin YEĞİN
- 30 — Ekrem İNCE

1972 YILI ODA DAİMİ VE MUVAKKAT İHTİSAS
KOMİSYONLARI;

1) Türkiye'mizde Doğu ve Güneydoğu Bölgemizin Kalkındırılması ve yaşatma seviyesinin yükseltilmesi Komisyonu :

AKDEMİR İlhan
BOYACI Ragıp
ÖZDEMİR İhsan
SEZEN Kaya
ÜLKÜ Selâhattin Cem
Doç. Dr. ATAY Doğan
LEBLEBİCİOĞLU İsmet

2) Tarımsal ilaçlardan zarar gören meslekdaşlarımızın 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 32. maddesinden faydalandırılmaları hakkında kanun teklifi Komisyonu :

Prof. Dr. İREN Selahattin
LEVENTOĞLU A. Rıza
ÖDEN Talip
SEVİNTUNA Cevdet
Dr. TOKMAKOĞLU Orhan
GÖKÇELİK Gündoğan

3) Gübre Yönetmeliği hazırlama Komisyonu :

GÖZÜBÜYÜK Kadir
GÜRBÜZ Aykut
İNCE Ekrem
MALKOÇ Sabri
ÖZUYGUR Mesut
AKYILDIZ Emin

4) Tarıma Dayalı Gıda Sanayi Komisyonu :
ALP Asım

ÖZKAN Nurettin
ÜNVER Oğuz
Doç. Dr. ATAY Doğan

5) Tarımsal Projeleri Tasnif Komisyonu :

Prof. Dr. BALABAN Ali
BEKTÖRE Nuran
ERDEM Orhan
Doç. Dr. ERKUN Vecdet
Doç. Dr. GÖKSU Turgut
Prof. Dr. GÜNEŞ Turan
KEÇİOĞLU Ömer
Dr. YAVUZ Osman

6) Tarım Bakanlığını Güçlendirme Komisyonu :

AHİPAŞAOĞLU Burhanettin
BAŞDOĞAN Avni
GÖKÇORA Kemal
GÜNAY Ekrem
ÖZGÜVEN M. Hulusi
ÖCAL Necdet
TEOMAN Nahit
Prof. Dr. YAVUZCAN Güngör
GÖKÇELİK Gündoğan
LEBLEBİCİOĞLU İsmet
Dr. YAVUZ Osman

7) Hububat Fiatlarının Tesbiti Komisyonu :

ARIKÖK Ziya
ÇALI Recep
DURLU Nazım
Prof. Dr. GÜNEŞ Turan
GÜZELİŞ İbrahim
YETENER Hasan

8) 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Konusunda hazırlanan Kanun teklifi Komisyonu :

AHİPAŞAOĞLU Burhanettin
CONKAR Sabri
ÖZGÜVEN M. Hulusi
Doç. Dr. ATAY Doğan

9) Toprak Reformu Komisyonu :

Prof. Dr. BALABAN Ali
BİLGİÇ Kemal
GÜMAN Selahattin
OKANAY Niyazi
ÖCAL Necdet
ÖZKÖK Abdi
Asst. Prf. Dr. TARAKLI Duran
KALELİ Cemil

10) Neşriyat Komisyonu

BİLSEV Aydın
TALUG Cemal
TAYŞİ İsmet
TOLAY Basri
ZİNCİRCİOĞLU Öncel
AKYILDIZ Emin

11) Toprak Reformu ve Ziraat Aletleri ile ilişkisi Komisyonu

Doç. Dr. DİNÇER Hamza
Doç. Dr. EROL Arif
GÜRKAN Nuri
Prof. Dr.
KADAYIFÇILAR Süleyman

12) Personel Kanunundaki Adaletsizliklerin giderilmesi Komisyonu :

LEVENTOĞLU A. Rıza
MERİÇ Recep
ÖZGÜVEN Hulusi
Prof. Dr. YAVUZCAN Güngör
LEBLEBİCİOĞLU İsmet

13) 1972/73 Çeltik Alım ve Pirinç Satış fiyatlarının tesbiti Komisyonu

ÇALI Recep
DEMİRSOY Hadi
DURLU Nazım
Prof. Dr. GÜNEŞ Turan
GÜZELİŞ İbrahim
MERGEN Yusuf
YETENER Hasan

14) T. Bakanlığında Kurulması düşünülen Hayvancılık Müsteşarlığı Komisyonu :

BAŞDOĞAN Avni
ÇAKIROĞLU Süreyya
Prof. Dr. DÜZGÜNEŞ Orhan
Dr. HEMŞİNLİOĞLU Mehmet
Doç. Dr. ATAY Doğan
Dr. YAVUZ Osman

15) Fosfat Komisyonu :

Doç. Dr. AYDENİZ Akgün
GÖZÜBÜYÜK Kadir
ÖCAL Necdet
Dr. YAVUZ Lütfi
AKYILDIZ Emin

16) Tüzük Tadilleri Komisyonu

GÖKÇORA Kemal
GÜNEŞ İsmet
Prof. Dr. GÜNEŞ Turan
ÖZGÜVEN M. Hulusi
Prof. Dr. YAVUZCAN Güngör
LEBLEBİCİOĞLU İsmet

17) Tarım Ateşelikleri Komisyonu :

AKYILDIZ Emin
GÖKÇELİK Gündoğan
TEKİN Ahmet

**18) Gübre ve Gübre durumu
ile bu konudaki sorunların tesbiti
Komisyonu :**

BALCI İsmail
BERKER Necati
Prof. Dr. ÇAĞATAY Mecit
ERDİR Mahmut
GÖZÜBÜYÜK Kadir
GÜRBÜZ Aykut
İNCE Ekrem
ÖCAL N. Atalay
LGEN Nazmi
Dr. YAVUZ Lütfi
YEŞİL SOY Şefik
AKYILDIZ Emin
GÖKÇELİK GndoĒan

**Not : İsimler Yönetim Kurulu yeleri hariç soyadına göre sıralan-
mıştır.**

**MİLLİ EĞİTİM HİZMETİNDE
ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSLERİNDEN FAYDALANMA
İMKANLARI ÜZERİNDE ZİRAAT MÜHENDİSLERİ
ODASININ GÖRÜŞÜ**

GİRİŞ :

Yurdumuz Tarıma dayalı bir ülkedir. Ancak genellikle yapılan tarımda modern tarım tekniği uygulanmamaktadır. Çiftçi ve halk bu konuda gereği şekilde eğitilmemiştir. Köylü çoğunlukla atadan ne gördü ise onu tatbik etmektedir. Bu yüzden de tarımımız istenilen seviyeye ulaşamamaktadır. Oysa, tarımda eğitimin rolü çok büyüktür. Yurdumuzda Ziraatin temsilcileri Ziraat Fakültelerinden, Ziraat Liselerinden ve Bölge Tarım okullarından yetişenlerdir. Bilhassa son yıllarda Tarım tekniğinde bir hayli mesafenin katedildiği, ilerlemelerin yapıldığı bir gerçektir. Şüphesiz bu da tarımın gerçek temsilcilerinin eseridir. Ancak yurt tarımı daha da ileri bir seviyeye götürülmelidir. Bunun içinde topyekûn tarım eğitimine ihtiyaç vardır.

Tarımsal Eğitimde Milli Eğitim Bakanlığının Rolü :

Bu nedenle, çok iyi bir görüşle Milli Eğitim Bakanlığı tarım eğitimini orta okullara ve öğretmen okullarına ders olarak getirmiştir.

Öğretmen okulları ve köy enstitüleri programının 337 nci sayfasında tarımsal eğitimdeki amaçlar aşağıda olduğu gibi sıralanmıştır.

AMAÇLAR :

1. Öğretmen adaylarına, bulundukları bölgenin tabii zenginliklerini ve değerlerini, zirai şartlarını ve imkanlarını, ezcümle topraklarının verimini, en iyi yetiştirebilecek zirai bitkilerin hayvanların ormanların ve bunların ürünlerini tanıtmak, bunlardan en önemli-

leri ile bilhassa ilgi duyduklarının bakım üretim ve değerlendirilmesi üzerinde kendilerine gerekli bilgileri ve tekniği kazandırmak bu türlü faaliyetlere aktif olarak katılmalarını sağlamak.

2. Öğretmen adaylarını tarımın temel bilgileriyle teçhiz etmek ve onları yakın çevrede bulunan veya Tarım Bakanlığının bu çevrede yapılmasını programlaştırdığı tarım faaliyetlerinden başlıcaları üzerinde bu günkü teknik bilgiye ve maharetlere sahip kılmak.

3. Öğrencilerde, tarım çalışmalarının, hayatları boyunca, boş zamanlarını kıymetlendiren zevkli bir iş olduğu fikir ve kanaatini uyandırıp beslemek ve kökleştirmek; onları memleketin istihsal faaliyetlerine bu yoldan katılmakla dahi faydalı olabileceklerine ve bu suretle milli gelirinde artacağına inandırmak ve kendilerine bu yolda gerekli alışkanlıkları vermek.

4. Tarım çalışmaları yoluyla öğrencilere belirli bir maksat için devamlı çalışma takip ve yardımlaşma gibi alışkanlıklar vermek.

5. Öğretmen adaylarını ilk okulun Tarım İş derslerinin amaçlarını tahakkuk ettirecek şekilde yetiştirmek, onları Tarım Bakanlığı Teşkilatı ile de işbirliği yaparak, ilk okulların uygulama bahçelerindeki çalışmaları ile halka ve öğrencilerine en iyi örnek olabilmek için gerekli bilgi, tecrübe ve mümareseye sahip kılarak veya onlara bu türlü bilgi, tecrübe ve mümaresinin hangi yollardan kazanılabileceğini göstermek,

Orta okul programının 231 inci Sayfasında Tarım işleri dersinin amaçları ve sayfa 233 teki ders konuları Milli Eğitim Bakanlığının bu konuya gerçekçi bir yönde eğildiğini göstermek bakımından aşağıda özetlenmiştir.

AMAÇLARI :

1. Öğrencilerde tabiata ve toprağa karşı sevgi uyandırmak.

2. Öğrencileri tarım işlerinde çalıştırarak çevrelerinin toprak verimi, tarım şartları ve olanakları hakkında aydınlatmak ve onlarda bu şartları daha da iyileştirme ihtiyaç ve isteğini uyandırmak.

3. Tarım çalışmaları içinde ilgi ve yetenekleri beliren öğrencileri, memleket ihtiyaçlarını karşılayan verimli bir meslek olarak tarımı seçmeye heveslendirmek.

4. Öğrencilere aynı amaç etrafında yardımlaşarak çalışma alışkanlığını kazandırmak,

AÇIKLAMALAR :

1. Öğrencilerin, okulda edindikleri bilgiler yardımıyla kendi hayatlarını ve çevrelerindeki yaşamayı daha iyi bir şekilde düzenliyecek alışkanlıklar ve becerikler kazanmaları için Orta okul programında tarım çalışmalarına yer verilmiştir. Tarım konularının elden geldiği kadar gerçek iş halinde uygulanması gerekir.

2. Çevre için örnek olacak ve çevreye yenilikler getirecek şekilde tarım çalışmaları yapılmalıdır. Söz gelişi; park yapmak, fidanlık kurmak, ağaç dikmek; bağ olmayan yerlerde bağ, sebze olmayan yerlerde sebze yetiştirmek gibi.

DERS KONULARI :

1. Çevrenin tarım durumunun incelenmesi
2. Çevrenizde yetişen başlıca ürünler (Buğday, Pamuk, tütün,)
3. Hayvanlarımız
4. Çevrenizin ağaçlık ve ormanlık bölgeleri,
5. Çevrenizde yetiştirilen meyve bağ ve sebzeler.
6. Çevremiz toprağının verimi ve bakımı
7. Arıcılık - İpek böcekçiliği.
8. Tarım aletleri.
9. Evinizin, okulunuzun bahçesinin tertip ve düzeni.
10. Geçim vasıtası olarak tarım (Tarım Ekonomisi)

Buradan Milli Eğitim Bakanlığının köye, köylüye ve üreticiye dönük, toprağına bağlı, memleketini seven milliyetçi insanlar yetiştirmeyi amaç edinen bir eğitim sistemi içinde olduğu ve tarımsal eğitime önem verdiği anlaşılmaktadır.

Bu programda tarımsal eğitimin uygulaması Milli Eğitim Bakanlığı Orta Okul programı sayfa 219 da belirtildiği üzere Tabiat Bilgisi öğretimine verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığınca tarımsal eğitimin tabiat bilgisi öğretmeni tarafından verilmesi yeterli görülmemiş olmalı ki Eğitim Enstitülerinde Tarım bölümü kurulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler dergisi Talim ve Terbiye Kurulu kararı sayı 1650 ve cilt 34 de Eğitim Enstitüsünün Tarım Bölümü ders programı incelendiğinde tarım öğretmeni olarak yetişecek olanlara Ziraat Fakültelerinde uygulanan genel ziraat eğitiminin verilmeğe çalışıldığı anlaşılmaktadır.

rım Ekonomisti, Veteriner Hekim, Ziraat Yüksek Mühendisi veya Orman Yüksek Mühendisleri arasından, hizmetin gayesine göre açılacak sınavda başarı gösterenler arasından seçilerek atanırlar.

Madde : 4 — Açılacak sınava katılacakların nitelikleri, sınavın usulü ve şekli Tarım Bakanlığınca düzenlenecek ve Devlet Personel heyetince tesbit ve Bakanlar kurulu kararı ile yürürlüğe girecek bir yönetmelikle belirtilir.

Madde : 5 — Tarım Ateşe veya Müşavirleri, gönderilecekleri yabancı memleketlerde en az 5 yıl görev yaparlar. Ancak, görevlerini başarı ile devam ettiremeyenler, sağlık durumları bozulanlar veya inzibati sebeplerle daha erken geri alınabilirler.

Madde : 6 — Dış teşkilatta çalışacak Tarım Ateşe veya Müşavirlerine 25. Aralık. 1946 tarihli 4991 sayılı kanun esasları gereğince aylık ve 10 Şubat 1954 tarihli ve 6245 sayılı kanun hükümleri dairesinde yolluk verilir.

Madde : 7 — Bu kanunun gerektirdiği her türlü masraflar Tarım Bakanlığı bütçesinde açılacak tertibe konulacak ödeneklerden karşılanır.

Madde : 8 — Tarım Bakanlığı kadrolarına ilişkin (1) sayılı cetveldeki kadrolar eklenmiştir.

Geçici Madde : 1. Tarım Bakanlığı ihracat imkanları araştırma üzere Dışişleri teşkilatı henüz kurulmamış bulunan bazı yabancı memleketlere de bu teşkilat kuruluncaya kadar Tarım Ateşe veya Müşavirleri gönderilebilir.

Madde : 9 — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde : 10 — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

1 SAYILI CETVEL :

Tarım Bakanlığı Memuriyet ünvanı :

D	Sayı
5 Tarım Ateşe ve Müşaviri Ücret : 1250.—	7
4 Tarım Ateşe ve Müşaviri Ücret : 1100.—	13

TARIM ATEŞE VE MÜŞAVİRLİĞİ KURULMASI HAKKINDAKİ KANUN TEKLİFİ (ODAMIZ GÖRÜŞÜ)

Madde 1 — Büyükelçi ve Elçiliklerimize bağlı olarak, lüzum görülen memleketlerde Tarım Ateşe ve Müşavirlikleri kurmaya Tarım Bakanlığı yetkilidir.

Madde 2 — Tarım Ateşe ve Müşavirliklerinin görevleri aşağıda gösterilmiştir:

a) Dışişleri Bakanlığı dış kuruluşlarının her türlü Tarımsal konularındaki teknik müşavirliğini yapmak, bulundukları yabancı memleket yahut memleketlerdeki tarım hareketleri ve çalışmaları hakkında bilgi vermek,

b) Tarımla ilgili milletlerarası kuruluşların memleketimize ait tarımsal iş ve işlemleri bakımından kendilerine düşen görevleri yerine getirmek,

c) Tarım mamül ve mahsullerimizin iyi fiatla satılması ve yeni pazarlar bulunması hususunda gerekli çalışma ve teşebbüste bulunarak Ticaret Bakanlığı temsilcisiyle icabettiği zaman istişare etmek,

d) Tarımla ilgili araç, gereç ve makinaların ithalinde yurt ihtiyaçlarına en uygun ve fiatları elverişli olanları araştırmak ve tesbit etmek,

Madde : 3 — Yabancı memleketlere Tarım Ateşe ve Müşaviri olarak gönderileceklerin iç ve dış tarım bilgisine vukufu, gerekli ekonomik analizleri yapan ve plânlama tekniğini bilen Ziraat Yüksek Mühendisi olmaları geçerli bir yabancı dil bilmeleri şarttır. Hizmetin gayesine göre açılacak sınavda başarı gösterenler arasından seçilerek atanırlar.

Madde : 4 — Açılacak sınava katılacakların nitelikleri sınavın usulü ve şekli Tarım Bakanlığınca düzenlenecek ve Devlet Personel Heyetince tesbit ve Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girecek bir yönetmelikle belirtilir.

Madde : 5 — Tarım Ateşe ve Müşavirleri, gönderilecekleri yabancı memleketlerde en az 5 yıl görev yaparlar. Ancak, görevlerini başarı ile devam ettiremeyenler sağlık durumları bozulanlar veya inzibati sebeplerle daha erken geri alınabilirler.

Madde : 6 — Dış Teşkilatta çalışacak Tarım Ateşe ve Müşavirlerine 25 Aralık 1946 tarihli 4991 sayılı kanun esasları gereğince aylık ve 10 Şubat 1954 tarihli ve 6245 sayılı kanun hükümleri dairesinde yolluk verilir.

Madde : 7 — Bu kanunun gerektirdiği her türlü masraflar Tarım Bakanlığı bütçesinde açılacak tertibe konulacak ödeneklerden karşılanır.

Madde : 8 — Tarım Bakanlığı kadrolarına ilişik (1) sayılı cetveldeki kadrolar eklenmiştir.

Geçici Madde : — 1. Tarım Bakanlığı ihracat imkanları araştırmak üzere Dışişleri Teşkilatı henüz kurulmamış bulunan bazı yabancı memleketlere de bu teşkilat kuruluncaya kadar Tarım Ateşe ve Müşavirleri gönderilebilir.

Madde : 9 — Tarım Ateşe ve Müşavirlikleri bir ateşe veya Müşavir, bir uzman ve bir sekreterden teşekkül eder.

Madde : 10 — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde : 11 — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

1 SAYILI CETVEL :

Personel Kanununda benzeri temsilciliklere takdir edilen kadrolar ihdas edilmelidir.

**TEKNİK PERSONELE VERİLMESİ ÖNGÖRÜLEN YAN ÖDEMELER
HAKKINDA ODALARARASI YAPILAN MÜŞTEREK TOPLANTIDA
GÖRÜŞ BİRLİĞİNE VARILAN HUSUSLAR AŞAĞIDA
ARZEDİLMİŞTİR.**

GİRİŞ

Verdiği hizmetin karşılığını alamayan ve artan hayat pahalılığı karşısında her gün biraz daha ekonomik bunalım içine itilen tüm teknik elemanlar, iki yıldır verileceği hükümet üyelerince açıklanmasına rağmen halen uygulanmayan yan ödemelerin bir an önce gerçekleşmesi ve bir emrivakiyle karşılaşılmaması için odalararası yapılan toplantılarda şu hususları müştereken önermişlerdir.

YAN ÖDEMELER

1 — Teknik Personel; üretimin bir bütünüdür. Parçalanması Memleket Ekonomisi yönünden telafisi mümkün olmayacak zararlar tevhit eder.

2 — Bütün diğer meslek gurupları muhtelif isim, tazminat altında mali yönden tatmin edilmişken bugünedek teknik personele yan ödemeler halâ getirilememiştir.

3 — 657 ve değişimi olan 1327 Sayılı Kanunun öngördüğü, teknik hizmetler veya genel idari hizmetleri sınıflarında görevlendirilen ve nitelikleri 36. madde de tanımlanan teknik elemanlara aşağıdaki cetvelde gösterilen şekilde iş güclüğü iş riski ve temindeki güçlük zamları ödenir.

Hükümetce Mart 1972 sonunda çıkarılması tasarlanan yan ödemelere esas olmak üzere 16 Oda tarafından benimsenen gösterge cetveli aşağıda verilmiştir.

YAN ÖDEMELER GÖSTERGE CETVELİ

Derece	İş Güçlüğü zammı	İş riski zammı	Teminindeki güçlük zammı
1	80	—	100
2	90		140
3	100	Seyyansen (+ 50)	180
4	110	olarak	190
5	110	uygulanmıştır.	200
6	110		200
7	100		180
8	100		160
9	90		140
10	90		140

Not : (Kat sayının 7 oluşu nedeni ile bütçe kanundaki bu konularda karar taban ve tavanları aşmaması şeklinde hesap edilmiştir.)

Cetvelde dereceler karşılığı olan gösterge rakamları o yıl bütçe kanunu ile kabul edilen ve aylık ücretlerin hesaplanmasına esas teşkil eden kat sayı ile çarpılmak suretiyle alınacak yan ödeme miktarları tesbit edilir.

A — Teknik Hizmetler veya genel idari hizmetleri sınıflarında görevlendirilen ve nitelikleri 36. Madde ile tanımlanan tüm teknik elemanlara teminindeki güçlük zammı ödenir.

B — Fabrika, atölye, şantiye, yol, yeraltı, laboratuvar, deneme araştırma, elektrik üretimi, ulaştırma haberleşme ve istiklâl tesislerinde çalışanlar, hava, tüm arazi, deniz ve akarsularda üretimle uğraşanlar; plan, proje tanzim ve kıymetlendirme yer ve sahalarında ve benzeri işlerde çalışanlara iş güçlüğü zammı ödenir.

C — Hayat ve sağlık bakımından her türlü doğal, biyolojik, fiziki, kimyevi ve beklenmedik tehlike arz eden ve kaza ihtimali olan sosyal yaşantı bakımından güçlük arz eden yer ve şartlarda-

ki çalışanlara ve bu çalışmaların sorumluluğunu tüm taşıyanlara iş riski zammı ödenir.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI

MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

MİMARLAR ODASI

JEOLOGLAR BİRLİĞİ

TÜRK JEOFİZİKÇİLER BİRLİĞİ

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

METEOROLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI

METALURJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

FİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI

HARİTA VE KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASI

GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASI

GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI

**ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI, BİRLİĞİ VE ZOOTEKNİ
FEDERASYONU'NUN III. PLÂN DÖNEMİNDE BİR «ZOOTEKNİ
FAKÜLTESİ» KURULMASI TEKLİFİNE KARŞI ORTAK GÖRÜŞLERİ**

III. Beş Yıllık Plânın hazırlanması sırasında kurulan Özel İhtisas Komisyonlarından biri de «Genel Tarım Politikaları ve Sorunları» üzerinde çalıştırılmıştır. Bu komisyonun hazırladığı rapor DPT 1223-ÖİF : 176 sayı ile Mayıs 1972 de yayınlanmıştır. Diğer konular bir yana, bu raporda yer alan ve sonradan Yüksek Plânlama Kurulunca da benimsenen «Zootečni Fakültesi» teklifi üzerinde önemle durulması gerektiği kanısındayız.

Aslında Odamız, sözü edilen rapor yayınlandığı zaman bu konu üzerindeki görüşlerini ilgililere sözlü olarak bildirmiş, onlar da görüşlerimize katılarak Plânda bu teklife yer vermiyeceklerini ifade etmişlerdi. Bu vaadin gerçekleşmemiş olması karşısında durumu bir defa da T.B.M.M. nin Sayın Plân ve Bütçe Komisyonu üyelerine açıklamayı görev saymış bulunuyoruz.

1 — Zootečni, hayvansal üretim tekniği anlamında olup tarım işletmelerinde genel geliri ekonomik olarak arttıracak şekilde uygulanması gerekir. Özel mülkiyete dayanan tarım işletmelerinin esas olduğu demokratik ülkelerde hayvansal üretimin bu prensibe uygun olarak arttırılması herşeyden önce etkili bir tarımsal yayım hizmeti ile, bu ise Tarım işletmesinin bir ekonomik ünite olarak ele alınması suretile gerçekleştirilmiştir. Bu maksatla Ziraat Fakültelerinde genel bir tarım işletmeciliğine ve tarımsal üretim tekniğine dayalı bir Zootečni öğretimi yapılmaktadır.

Bizde de aynı yol benimsenmiş, bütün Ziraat Fakültelerimizde aynı öğretim sistemi ile şimdiye kadar 650 civarında Zooteknist Ziraat Mühendisi yetiştirilmiştir. Bunlar kendilerine verilen Devlet hizmetlerini üstün bir başarı ile yapmışlardır. Devlet Üretim Çiftlikleri, Şeker Fabrikaları Çiftlikleri, Bölge Ziraat Okulları, Tavuk-

çuluk ve Çayır - mer'a Zootečni Enstitüsü ve istasyonlarındaki hayvancılık araştırma ve üretim faaliyetlerinin kısa zamanda ileri memleketlerdeki seviyelere ulaşması bu elemanların yeteneğine delildir. Özel teşebbüse geçerek onların şartlarında da başarılı çalışmalar yapan Zooteknist Ziraat Mühendislerinin sayısı son yıllardaki gelişmelere paralel olarak artmaktadır.

O halde yüksek seviyede Zooteknist ihtiyacını karşılamak için yeni bir Fakülteye lüzum yoktur. Kaldı ki sözü edilen rapor da böyle bir fakülte için gerekçe olarak herhangi bir ihtiyacı değil, Ziraatçılarla, Veterinerler arasında var gibi gösterilen sürtüşmenin önlenmesini belirtmiştir. Bir defa, bu raporu hazırlayan özel ihtisas komisyonunda Zooteknist hiçbir ziraatçi yoktur. O halde «sürtüşme» sözü komisyondaki Zooteknist Veterinerler tarafından ortaya atılmıştır. Zooteknist Ziraat Yüksek Mühendislerinin herhangi bir konuda Veterinerlerle aynı görüşte olmadıklarını ifade etmeleri, karşı tarafça daima bir sürtüşme, hattâ bir tecavüz olarak nitelendirilmiş ve ilgililere böylece intikâl ettirilmiştir.

Biz aramızda zararlı bir sürtüşme olmadığı yalnızca yurda hizmet yolları üzerinde bazı konularda bir tartışma hâlinin bulunduğu kanısındayız. Bu hâlin başladığı tarihten bu yana yurt hayvancılığındaki gelişme, Veterinerlere hiç karışılmadığı zamankine nazaran çok daha hızlı olmuştur. Bu, gayet kolay ispatlanabilir. O hâlde şimdiki durum, demokrasi ile kalkınmanın tipik bir örneğini teşkil eder: Bir tenkit ve tartışma ortamı ile bundan faydalanma veya tenkide marûz kalmamak için daha fazla ve daha doğru çalışma.

2 — Hayvansal üretimin tamamen dirije bir ekonomi içinde, bütün üretim vasıtaları devlete ait büyük tarım işletmelerinde yapıldığı ülkelerde, raporda ve plânda teklif edilen bağımsız zootečni fakültesi geçerli olabilir. Nitekim Rusya'da bunun gibi, bağcılık, pamukçuluk v.s. münferit konulara yönelmiş yüksek öğretim kurumlarının bulunduğu bildirilmektedir. Bu kurumlardan mezun olanlar yalnız büyük devlet çiftliklerinde kendine verilen programı uygulamak ve gerçekleştirmekle yükümlüdürler. Özel mülkiyete dayalı ve her istediğini yapabilecek tarım işletmeleri için bu nitelikteki elemanlar bir işe yaramazlar. Çünkü bunlar çeşitli üretim alternatiflerini, işletmenin gelirini yükseltme yükümlülüğü altında inceleyip bir seçim veya tavsiye yapacak şekilde yetiştirilmemişlerdir. Böyle bir yetiştirme ancak tam teşekküllü Ziraat Fakültelerinde mümkündür. Bu nedenle demokratik batı ülkelerindeki üniversite-

lerde münferit üretim kolları üzerinde üstün bilgili elemanlar değil ekonominin çeşitli sektörlerinde problem çözecek ve liderlik yapacak nitelikte elemanlar yetiştirmek amacı güdölmektedir. Bizde de hâlen bu istikamette gelişmekte olan Yüksek Ziraat öğretimini komünist memleketlerdeki sisteme uydurmak muhakkakki çok zararlı sonuçlar verecektir.

3 — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 120. maddesine göre Üniversiteler bilimsel ve idarî özerkliğe sahiptirler. Türkiye Büyük Millet Meclisinde Bilimsel Özerklik aleyhine hiçbir söz sarfedilmemiştir. O hâlde plânda öngörölen Zootečni Faköltesi şu veya bu yolla kurulmuş olsa dahi, Ziraat Faköltelerinin Zootečni dalında bölüm öğretimi yapmaları durdurulamaz Üstelik bu öğretim memleket menfaatlerine de aykırı değildir; Çünkü, baş tarafta da belirtildiğı üzere, Zootečni bölümü mezunları başarılı hizmetler yapmaktadırlar. Bu durumda raporda sözü edilen «sürtüşme», asıl Zootečni Faköltesi kurulup mezunları iş aramaya başladıkları zaman kendini gösterecektir. Zira, herşeyden önce böyle bir fakölte, şimdiki Ziraat Faköltelerinden daha üstün nitelikte eleman yetiştiremeyecektir. Bu gün Türkiyenin en kuvvetli Zootečni öğretim üyeleri, çekinmeden ve iftiharla söyleyebiliriz ki, Ziraat Faköltelerimizde bulunmaktadır. Yeni hazırlanan Üniversiteler kanunu ile yeni Faköltenin Zootečni öğretim üyesi kadrosunu tamamlaması çok uzun yıllara bakar. Bu süre içerisinde emin olunmalıdır ki, Ziraat Faköltelerinin yetiştirdikleri ve yetiştirecekleri Zooteknist Ziraat Mühendisleri, memleketin hayvansal üretim seviyesini arzulanan derecede yükseltmiş olacaklardır ve söz konusu Zootečni Faköltesi mezunlarına lüzum duyulmayacaktır. O zaman bunlar Devlete yeni bir problem kaynağı teşkil edeceklerdir. Ayrıca, böyle bir faköltenin kuruluşu ve geliştirilmesi için harcanacak paralara ve emeklere de yazık olacaktır.

4 — Öğrendiğimize göre Tarım Bakanlığı da plândan böyle bir faköltenin çıkarılmasını teklif etmiştir. Bu teklife Veteriner İşleri Genel Müdürü de katılmıştır. Esasen Veteriner Hekimlerimiz şimdiye kadar «Her Veteriner Hekim Zooteknisttir» parolasını benimsemiş ve savunmuşlardır. Öyle düşünöyoruz ki bir Zootečni Faköltesi kurulsa da, Veteriner faköltelerimizde, Ziraat Faköltelerimiz için belirttiğimiz gibi, Zootečni öğretimi devam edecektir. Onlar, «Ziraat Faköltesi Zooteknist yetiştirmesin, biz de yetiştirmeyiz» diyebilirler. Bu takdirde teşebbüsün tamamen hissi olduğı belirginleşmiş olur.

Ö z e t : Türkiye’de, tarım işletmeleri özel mülkiyete dayalı ve demokratik bir sistem içinde faaliyetlerine devam edeceklerse, yalnız hayvancılık tekniğinden anlayan yüksek öğretim görmüş elemanlara hayvancılığımızı geliştiremeyiz. Bu, ileri memleketlerde olduğu gibi, ancak Ziraat Fakültelerinde yetiştirilecek elemanlarla sağlanabilir. Veteriner Fakültelerimiz normal bir ekonomik gelişmenin neticesi olarak, yakın gelecekte, hastalık konuları ağır basan bir öğretime geçeceklerdir. Ziraatçılarla, Veterinerler arasında, bize göre, bir sürtüşme yoktur. Mevcut durum bir hizmet yarışması ve demokratik sistemin gereği olan karşılıklı tenkid ve uyarma olarak değerlendirilmelidir. Böyle olunca Zootečni Fakültesi diye bir yüksek öğretim kurumuna III. Kalkınma plânında yer verilmesinin geçerli bir gerekçesi kalmamaktadır. Kaldı ki bunun memleket için çeşitli yönlerden büyük zararları olacaktır.

13 Kasım 1972

Ülkemizde tarıma elverişli alanların dahi dışına taşılarak üretimin arttırılması çabalarının geliştirilmesine çalışıldığı malumunuzdur.

Toprakların kabiliyetlerine göre en ekonomik bir tarzda kullanılmasına bütün ülkeler önem verirlerken; ülkemizde tarıma elverişli arazilerin gaye dışı kullanıldığı görülmektedir.

Köy, kasaba, şehirlerin kurulmaları sanayii ile ilgili tesisler, kiremit ve tuğla ocakları, kara ve demiryolları güzergahları hava alanları ve benzeri yapıların tarıma elverişli olmıyan alanlara kaydırılmasına azami itinanın gösterilmesi gerekmektedir.

İliniz çalışmalarında sosyal ve ekonomik tesislerin gelişmesinde bu konuya önem verilmesini önerir; alâkanıza teşekkür ederiz.

Saygılarımızla
Oda Yönetim Kurulu Adına
Başkan
Cemil KALELİ

DAĞITIM:

- 1 — Başbakanlık
- 2 — D.P.T. Müsteşarlığı
- 3 — İmar ve İskan Bakanlığı
- 4 — Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 5 — Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- 6 — Köy İşleri Bakanlığı
- 7 — Tarım Bakanlığı
- 8 — İçişleri Bakanlığı
- 9 — Ulaştırma Bakanlığı
- 10 — Bütün Valilikler

T.M.M.O.B.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Sakarya Cad. No : 30 — ANKARA

Telefon : 12 07 68

Sayı : 160/9189

27.12.1972

İlgi : Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 10.6.1972 gün ve 16222 sayılı yazılarına dayanan Tarım Bakanlığı Planlama ve Ekonomik Araştırmalar Dairesi Başkanlığının 21.6.1972 gün ve 02-026/744 sayılı yazıları.

Genel Müdürlüğünüze bağlı teşkilatımızca ihale edilecek tarımsal girdilerin ihale şartnamelerinde Mühendis Odalarınca verilecek kalite belgesinin istenmesinin, ilgede belirtilen yazıda bir hükümet tedbiri olduğu hatırlatılmıştır.

Odamız da kalite belgesi verilmesi hususundaki çalışma ve hazırlıkları tamamlamış durumdadır. Aşağıda belirtilen konuları kapsayan ihalelerinizde Ziraat Mühendisleri Odasından kalite belgesi istenmesinin teknik şartnameye girmesinin sağlanması diğer Mühendis ve Mimarlık Odalarının uzun yıllardan beri uyguladığı ortamı Odamızda da hazırlamak imkanını verecektir. Topluluğumuz için hayati bir önem taşıyan bu konuya gerekli önemin verilmesini rica eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

- 1) Her türlü Tarım Alet ve Makinaları,
- 2) Her türlü Tarımı ilgilendiren ekipmanlar,
- 3) Gübreler
- 4) İlaçlar
- 5) Ve benzeri üretimde kullanılan mallar

Saygılarımızla

Yönetim Kurulu Adına

Başkan

Cemil KALELİ

Ziraat Yüksek Mühendisi

DAĞITIM :

Ziraat, Veteriner, Zirai Mücadele,

D.Ü.Ç. Meteoroloji, TZDK,

T. Süt Ends. Yem San. Yap.

Tiftik, Hay - Geliş, Proje

Gn. Md. lüklerine, AOÇ,

Pamuk İş. Md. lüklerine ve

Teftiş Kurulu Bşk. Tetkik ve

İst. Kur. Bşk. lığına yazılmıştır.

T.M.M.O.B.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Sakarya Cad. No. 30 — ANKARA

Telefon : 12 07 68

Sayı : 160 - 9190

27.12.1972

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı 1972 yılı İcra Plânında 133 numaralı tedbirde yer alan; «İmalat Sanayi ürünlerinin standardizasyonu ve Kalite Kontrolü hizmetleri, iç piyasada haksız rekabeti önleme, dış pazarlarda ürünlerimizin rekabet gücünü artırma amacı ile titizlikle yürütülecek ve gereklere uymayı sağlayıcı müeyyideler geliştirilecektir. Özellikle imalat sırasında kalite kontrolü metodlarının uygulanması sağlanacaktır.» konusunda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına sorumluluk tevdi edildiği malûmunuzdur.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı söz konusu tedbirle ilgili olarak, «Bütün Kamu Teşekküllerinin İhale Şartnamelerine Türk Standartlarına uygun veya Mühendis Odalarınca verilen Kalite Belgesi malların alınmalarını» öngörmüş ve bu tedbiri bütün Kamu Kuruluşlarına tebliğ etmiştir.

Odamız Tarım sektörü ve tarıma dayalı imalat alt sektörü ile ilgili girdiler ve mamullere ilişkin KALİTE BELGESİ verebilmek için gerekli çalışmalarını tamamlamış bulunmaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının öngördüğü anılan karara uygun olarak Odamızdan Kalite Belgesi alan malların mübayaası ile ilgili özel şartnamelere amir hükümlerin konulmasının teminini rica eder, alâkalarınıza şimdiden teşekkür ederiz.

Saygılarımızla

Yönetim Kurulu Adına

Başkan

Cemil KALELİ

DAĞITIM :

1. TOPRAKSU Genel Müdürlüğü
3. Toprak İskan Genel Müdürlüğü
3. KÖY-AR-GEL Genel Müdürlüğü
4. T.C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü
5. ÇAY - KUR Genel Müdürlüğü
6. T. Şeker Fab. A.Ş. Genel Müdürlüğü

Sayı : 13-405

ZATA MAHSUS

Sayın Nevzat ALPTÜRK
T.C. Ziraat Bankası Genel Müdürü
A N K A R A

Türkiyemizin bir tarım ülkesi olduğu, nüfusumuzun % 65 inin tarımla istihgal ettikleri milli gelirimizin % 33-35 nin tarım sektöründen temin edildiği ve ihracaatımızın % 80-85 nin tarımsal ürünlerden oluştuğu malûmunuzdur.

Ülkemizde diğer sektörlerin hızla gelişmesi için tarım sektörünün dayanak olmasını sağlamak amacıyla alınan kararların başında «Kontrollü Kredi Sistemi» gelmiş ve bu sistemin uygulanmasına 1963 yılında başlanılmıştır.

Teşkilâtınızda bu konunun gelişmesi için Ziraat Yüksek Mühendisleri istihdam edilmişlerdir. 3081 Sayılı genelge ile Kontrollü Ziraî Krediler bir esasa bağlanmış ise de; Genel Müdürlüğünüzde ve bağlı Şubelerinizde Kontrollü Kredileri uygulayan, ilgili projeleri hazırlayan, üretimi artırıcı tedbirlere yardımcı olan, geri ödemeyi kolaylaştıran ve kredilerin projelere uygun olarak harcanmalarını sağlayan meslekdaşlarımızın idari, teknik ve malî yönlerini kapsayan bir statüye kavuşturulamadıklarını üzüntü ve endişe ile izlemekteyiz.

Ayrıca bazı banka müdürlerinin Ziraat Yüksek Mühendislerinin fonksiyonları formasyonları hakkında gerekli bilgi sahibi olamayışları gibi nedenlerle, teknik elemanların çalışma şevklerini azalttıkları gerçeğini de bu vesile ile hatırlatmak isteriz.

Üretime dönük kredilerin emniyetle kullanılmaları ve geri ödemelerinde görevleri Genel Müdürlüğünüzce bilinen Ziraat Yüksek Mühendislerinin huzur ve güven içerisinde hizmet görebilmeleri için gerekli tedbirlerin alınmasını takdirlerinize arzederiz.

Saygılarımızla

Başkan

Cemil KALELİ

**ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI CEMİL KALELİ'NİN
16 NİSAN 1972 GÜNÜ SAAT 11-00 DE YAPTIĞI BASIN
TOPLANTISI METNİNİN ÖZETİ**

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Cemil Kaleli, 16 Nisan 1972 yılının ilk basın toplantısını, Hükümetin Toprak ve Tarım Reformu çalışmaları ile ilgili tutumunu eleştirerek yapmıştır.

17 Nisan 1972 tarihinde, Cumhuriyet, Milliyet, Tercüman, Son Havadis, Barış, Bizim Anadolu gazeteleri ile Anadolu Ajansı, Türk Haberler Ajansı ve TRT bültenlerinde yer alan basın toplantısında Cemil Kaleli şunları söylemiştir:

Tarım Sektörünün gelişme ve kırsal alanda yaşayan çiftçi ve köylülerimizin kalkınmasına ilişkin Reformist atılımlara hâlâ geçilmemiş olması nedeniyle Hükümetin bekleneni verememesinin üzüntüsü içerisindeyiz.

Geçen hafta basınımızda yer alan Devlet Plânlama Teşkilâtının açıklamasında köylümüzün % 25 inin gelir seviyesinin günde 135 kuruş gibi çok düşük bir seviyede kaldığı gerçeği bir kere daha ortaya konmuştur.

Şimdiye kadar Sanayi, Madencilik ve benzeri sektörlerde Devletçe teşvik edici tedbirlerin alınmasına ilişkin çabalara girişilmiştir :

Örneğin : 22 Mart 1972 tarihli Resmi Gazetede açıklanan gümrük muafiyetleri ile bu sektörlerdeki müteşebbislere Devletin teşvik edici bağışları açıklanmıştır.

Tarım kesiminde ise çiftçimiz kaderi ile başbaşa bırakılmıştır. Gübre, tohumluk, fidan, sulama, ziraî mücadele ilaçları, tarım makina ve aletleri gibi üretimin artırılmasında önemli etkenlerde diğer ülkelerde uygulanan bağış (sübvansiyon) sistemi hâlâ uygulanmamaktadır.

Türkiyenin Tarım Politikasından sorumlu bir Tarım Bakanlığına ihtiyacı vardır. Bu nedenle Tarım Bakanlığının yetki ve görevlerinin 1972 ve ötesindeki yılların ihtiyacına göre yeniden gözden geçirilmesi yerine; sadece yöneticilerinin değiştirilmesi ile yetinilmesi Tarım Sektöründe beklenen gelişme ortamını hazırlıyacak bir tutum değildir.

Diğer sektörlerde olduğu gibi Tarım sektöründe de Devlet kuruluşları dağınık ve etkisiz görüntülerini sürdürmekte ve vatandaşlara beklenen hizmeti verememektedir. Tarım sektöründe yer alan herkes : Çiftçi, Ziraat Yüksek Mühendisi, Ziraat Teknisyeni ile topluca : Komünizme, Faşizme ve Anarşizme karşı olduklarını, Demokratik rejime inançlı ve parlamentoya saygılı olduklarını her fırsatta açıklamaktan memnuniyet duymaktadırlar. Siyasal partilerin demokrasinin ayrılmaz unsurları olduklarına inançları sonsuzdur. Ancak Devletin hizmet yerine bazı konularda eziyet götürmesi, yüksek maliyetli bir çalışma düzeyinde bulunması, aşırı uçların demokratik rejime karşı dil uzatmaları ortamını hazırlamaktadır.

Tarım sektörünün gelişmesi ve 25 milyon çiftçi ve köylünün sorunlarını köklü reformlarla çözmek için çaba sarfetmesi gereken Hükümetimizin 9 Nisan 1972 tarihinde Ankarada yapılan Türkiye Ziraatçılar Cemiyeti Genel Kurulunda sadece Diploma-hizmette liyakat mukayeseleri yapmaları topluluğumuzu teessüre sevketmiştir.

İlmi + Teknik + Pratik : 3 önemli unsurdur. Birini diğerine tercih etmek hatalı bir tutumdur. Fakültelerde diploma almış olmanın neredeyse «suç» olacağı şekline de Profesör unvanlı Devlet Adamlarının ve bir parti liderinin beyanları ve Diplomalı olanlara kıymet vermemek suretiyle bazı gruplara sempati izharından başka şeye yaramıyacağını kendilerine hatırlatırız. Ziraat Yüksek Mühendisi ve Ziraat Teknisyenleri birbirlerini tamamlayan unsurlardır. Bu unsurlar arasında birlik ve beraberliği bozmaya; hiç kimsenin hakkı yoktur.

Tarım ve Toprak Reformu, Büyük Atatürk'ün 1937 yılında Büyük Millet Meclisinin açılışında irat buyurdukları metodla vatandaşlara anlatılamamış ve gizlilik içerisinde tasarıların hazırlanması çalışmaları sürdürülmüş ve toplumda huzursuzluğun artmasının ötesine geçilememiştir.

Reformun uygulanması ümitleri yitirilmeye başlanmıştır.

Büyük Millet Meclisince tüm Mimar ve Mühendis toplumuna yan ödemelerin yapılması için Hükûmete yetki verilmişti ve ayrıca 1972 Bütçe Kanunu ile bu yetki tazelenmiştir. Kendisine yetki verilen hükûmetin bu konudaki kararnameyi bir yıldan beri hazırlamadığı göz önünde bulundurulursa; Kanun niteliğinde Kararname yetkisi talep etmesi teklifi olumlu karşılanırsa yetkisini nasıl kullanacağını tahmin etmek çok güçtür.

**ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI CEMİL KALELİ'NİN
30 TEMMUZ 1972 PAZAR GÜNÜ SAAT 10.30 DA DÜZENLEDİĞİ
BASIN TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMANIN ÖZETİ**

Oda Başkanımız Cemil Kaleli, 30 Temmuz 1972 pazar günü yaptığı basın toplantısında, Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının ilke ve stratejisine ilişkin görüşlerimizi açıklamıştır.

Çok sayıda basın mensubunun izlediği basın toplantısı, ikinci gün başta TRT ve TV olmak üzere Anadolu Ajansı, Türk Haberler Ajansı, Cumhuriyet, Milliyet, Tercüman, Yenigün, Vatan, Hür Anadolu, Halkçı, Ankara Ekspres, Tasvir, Barış, Adalet ve Zafer Gazetelerinde geniş şekilde yer almıştır. Bazı Gazetelerde Manşet [En büyük, en önemli haber] olarak verilen haberle Odamızın görüşü tüm ayrıntıları ile kamu oyuna duyurulmuştur.

Kaleli'nin sözü edilen basın toplantısındaki konuşması şöyledir:

Sayın Basın mensupları,

Davetimize icabet ederek basın toplantımıza katıldığınız için hepinize teşekkür ederim.

Sayın Başbakan Ferit MELEN'in 1995 yılına kadar sürecek 22 yıllık bir perspektif içerisinde hazırlanması gereken 5 yıllık Kalkınma Planlarının ilke ve stratejisine ilişkin beyanlarını titizlikle izlemekteyiz.

Öteki ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de ekonomik kalkınmada bir hamle yapabilmek için sanayi ve madencilik sektörlerine gereken önemin verilmesini memnuniyetle karşılıyoruz. Ve bu konuda hükümetin fikirlerine aynen katılıyoruz.

Ancak, bu sorunlara ilişkin ciddi endişelerimiz mevcut olduğu için ilgililere ve kamu oyuna önerilerimizi siz sayın basın mensupları aracılığıyla duyurabilmek amacıyla bugünkü basın toplantımızı düzenlemiş bulunuyoruz.

Sayın Basın Mensupları;

Ekonomisi ve sosyal yapısı tarıma dayalı bir ülke hiç bir zaman gelişmiş bir toplum olamaz. Türkiye'nin gelişmiş bir ülke, bir toplum olabilmesi için gayret doğaldır ki, sanayi, madencilik ve turizm sektörlerine gereken ağırlığı veren bir modeli seçmesi zorunludur. 1960 lardan sonra yatırımların sektörlere dağılımının bir plana dayalı olarak yapılması, Türkiye için büyük bir aşamadır. Ancak, şunu da belirtmeliyiz ki, tarım ihmal edilmek suretiyle öteki sektörler ağırlık vererek kalkınma planlarının ilke ve stratejisini saptamak hatalı bir tutum olacaktır. Daha uzun süre, Türkiye'de sanayileşme olanakları tarımın gelişmesine bağlı olarak kalacaktır. Bu gerçeği görmeden yapılacak her atılım Ülkemizi ileriye değil, geriye götürmeye mahkumdur.

Hindistan'ın kalkınma planlarında yaptığı hatanın Türkiye'de aynen tekrarlanmaması için yetkilileri uyarmak istiyoruz.

Şöyle ki;

Öteki sektörlerin kalkınmasına dayanak olan tarım sektörünün gelişmesi için teşvik uygulamalarının tarım sektöründe de öncelik alması zorunludur. Tarımda verimliliğin artışına etken olan teknolojik gelişmelerin sağlanabilmesi için girdilerde (imputlarda) bağış sistemi kalkınma planlarının ilkesi olarak mutlaka strateji ve ilke dökümanında yerini almalıdır.

OECD Ülkelerinin gelişmiş olanlarında dahi tarım sektöründe bağış sistemi uzun yıllardan beri sürdürülmektedir. Vergi indirimi gümrük vergisi muafiyeti veya taksitlendirilmesi uzun vadeli düşük faizli kredi sistemi gibi öteki sektörler uygulanan teşvik unsurlarının ve bağış sisteminin tarım sektöründe de girdilerde uygulanması zorunludur. Öteki bir deyimle, gübre maliyeti 70 kuruş ise üreticiye 35 kuruşa, tohumluk maliyeti 130 kuruş ise 65 kuruşa, traktör maliyeti 60 bin lira ise 30 bin liraya verilmelidir. Aradaki farkın devlet tarafından bağış olarak karşılanması sonucunda düşük verimlilik sorunu giderileceği gibi, üretimin maliyetindeki düşüklük ile üreticilerimizin kârlı bir çiftçilik yapması olanağı yaratılacaktır. Hükümetimizin Türk ekonomisini enflasyonist baskılardan uzaklaştırmak amacıyla tarımsal ürünlerin satış fiyatlarını düşük tutması bugün Türk çiftçisinin karşılaştığı en büyük sorundur. Tütün yetiştireninden pamuk yetiştirenine, hububat yetiştireninden ay çiçeği yetiştirene kadar tarımın her kısmından geçimini sağlayan çiftçimiz bu sorun karşısında ezilmekte ve özlenilen yaşam standardına erişememektedir. Tarım sektöründe devletin taban

fiyatlarını düşük tutması, ancak, girdilerde bağış yapıldığı sürece olumlu bir stratejidir. Ama, girdilerde bağış sistemi uygulanmadan fiyatların düşük tutulması bu sektörde çalışanlara karşı büyük bir haksızlık doğurmaktadır.

Öteki önemli bir nokta da, Sayın Ferit Melen Hükümetinin programında ve 3'ncü 5 Yıllık Kalkınma Planında büyük önem verildiği açıklanan kooperatifler konusudur. Son yıllarda ülkemizde sayısı süratle artan kooperatifçilik çok değişik şekillerde ve devletin kontrolü altında olumsuz yönde gelişme eğilimine girmiştir. Tarımsal girdilerde bağışların kooperatifler aracılığı ile yapılması ve özellikle tarıma dayalı sanayiın kırsal alanda gelişmesini sağlamak için yine kooperatiflerin aracılığı öngörülmelidir.

Ülkemizde her Bakanlık ve bunlara bağlı çeşitli genel müdürlükler çalışmalarına uygun kooperatifçiliği teşvik ederek kuruluşlar yaptırmaktadırlar. Bunun sonucu olarak tek amaçlı ve birbirlerine adeta rekabet edercesine gelişen kooperatifler dejenere edilmekte ve kooperatifçiliğe gönül vermiş önder çiftçiler büyük bir sıkıntı içinde itilmektedirler.

Bürokrasi burada da önemli bir rol oynamakta, kooperatiflere yardım adı altında bilmeyerek birtakım müşkülâtlar yaratılmaktadır. Tarımsal girdilerde bağış sisteminin uygulanması hiç olmazsa kooperatifçiliğin istenilen şekilde gelişmesine bir araç olacaktır.

Yine, Sayın Başbakanın beyanlarından anlıyoruz ki, Türkiye de Nüfus başına gelir, 5 bin Türk lirasına ulaşmıştır. Bu, milli gelir hesabını yapanların bilimsel değerlendirmeleri sonunda ortaya çıkan bir rakamdır. Tarım sektöründe Türkiye'de il, ilçe ve köylerimizde nüfus başına 5 bin lira, geliri olan aile sayısı Ege ve Çukurova hariç tutulursa parmakla sayılacak kadar azdır.

3'ncü Kalkınma Plan dönemine girmiş olmamıza rağmen uzmanlarımızın hâlâ gerçek veriler yerine kabuller esasına dayalı olarak çalışmaları sonucunda hatalı değerlendirmeler yapmış olmaları üzücü bir olaydır. Detaylı bölge planlamalarına dayanmadan yapılacak milli planların güvenilirlik derecesi bizlerde büyük bir istifham yaratmaktadır. Örneğin, ülkemizde ne kadar arazinin sulandığı veya nüfus başına ne kadar buğday tüketildiği hâlâ bilinmemektedir. Kalkınma planlarında sadece üretim hedefleri verilmekte, ama bu hedeflere varmak için tarımsal bölgelerin katkıları belirtilmemektedir. Ve 1970'lerde Türkiye'de halâ belirli bir tarım politikası izlenememektedir.

Tarım sektöründe bu önerilerimiz Yüksek Planlama Kurulunca nazarı dikkate alınmazsa Tarım sektörünün % 4,5 luk bir kalkınma hızı ile % 7,9'luk milli kalkınma hızımıza katkıda bulunması mümkün değildir. Ve öteki sektörlerin gelişme olanağı da yaratılmıyacağı için % 7,9 gibi yüksek bir gelişme hızı kalkınma planlarımızın satırları arasında kalmaya mahkûm olacaktır.

Hepinize teşekkür ederim.

**T.M.M.O.B. ne BAĞLI ELEKTRİK, GEMİ İNŞAA, HARİTA VE
KADASTRO, MADEN, METEOROLOJİ, MİMAR, ŞEHİR
PLANCILARI VE ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODALARININ
20 AĞUSTOS 1972 GÜNÜ SAAT 10.30 DA ZİRAAT MÜHENDİSLERİ
ODASI TOPLANTI SALONUNDA YAPTIKLARI ORTAK
BASIN TOPLANTISI METNİ**

20 Ağustos 1972 tarihinde T.M.M.O. Birliğine bağlı Elektrik, Harita ve Kadastro, Maden, Meteoroloji, Şehir Plânlama, Gemi Mühendisleri ile Mimarlar ve Odamız ilgilileri tarafından ortaklaşa bir basın toplantısı düzenlenmiştir.

Ortak basın toplantısında 8 Oda adına Oda Başkanımız Cemil Kaleli konuşmuştur.

Bu basın toplantısı da TRT, TV, Anadolu Ajansı, Türk Haberler Ajansı, bültenlerinde ve Başkent, Yeni Tanın, Ekonomide Egemenlik, Turizm ve Ticaret, Tasvir, Son Havadis, Zafer, Tercüman, Yenigün, Milliyet, Halkçı, Cumhuriyet, Ankara Ekpres, Yeni İstanbul, Günaydın, Barış, Vatan gazetelerinde geniş şekilde yer almıştır.

Ortak Basın Toplantısında Oda Başkanımız Cemil Kalelinin konuşması şöyledir :

Bizler, Büyük Atatürk'ün emanet ettiği : Cumhuriyet yönetimi-mizin; önerdiği : «Hakimiyet Kayıtsız Şartsız Milletindir» ilkesine dayalı gerçek Demokrasinin içtenlikle savunucularıyız.

Ülkemizin kalkınmasına ilişkin görüşlerimizi bu çerçeve içerisinde kamuya duyurmak amacıyla bu basın toplantısını tertiplemiş bulunuyoruz.

İkinci Dünya Savaşından beri her on yılda bir ekonomimizin içine sokulduğu bunalımdan ülkeyi kurtarmak için yapılan iktidar değişiklikleri ve alınmaya çalışılan yüzeysel tedbirler, bir sonuç vermemiştir. Büyük bir gelişme içerisinde bulunan ülkelere göre, ülkemizin sosyal ve ekonomik yapısında beklenen aşamaların yapılamamış olması; üzüntülerimizi artırmaktadır.

1972 yılındaki ortak pazarın da üyesi bulunduğumuz avrupa ülkeleri içerisindeki görünümümüz şudur :

Türkiye nüfus başına Milli gelirde yılda 350 dolar ile sonuncudur. Bu rakam Yugoslavya'da 518, Yunanistan'da ise 950 dolardır. Şimdiki gelir seviyemiz AET ülkeleri ortalamasının 1/6 sı kadardır.

Nüfus başına gelirimizin yükselmesi, ancak sanayileşme ile mümkündür. Milli gelirimizin % 27,8 i sanayiden gelmektedir. Yunanistan % 28.2, Yugoslavya % 42,5 ile bizi geride bırakmış durumdadırlar.

Ülkemizin gelişmesi için sanayi'e ağırlık verilmesi doğaldır. Ancak sanayi'in bugünkü gelişme şekli toplumumuzun çıkarlarına ters düşmekte, Devletin müdahale ve denetleme gücü kullanılmamaktadır. Sanayi'in gelişmesinde halkın sırtına dayalı vergi indirimi, gümrük muafiyeti veya taksitlendirilmesi uzun vadeli, düşük faizli kredi gibi Devletin teşvik uygulamalarından istifade edenler halâ tüketim mallarının imalatına öncelik vermekte, ana ve ara malların üretimine geçmiyerek tüketicilerin geçim koşullarını daha da ağırlaştırmaktadırlar. İşçilerimizin alın teriyle kazandıkları, köylülerimizin büyük zorluklarla ürettiği ürünlerin ihracı ile sağladığı dövizleri montaj sanayii için değil; ara ve ana malların üretimi için kullanılmaları politikası izlenmelidir.

Girdileri (İnputları) ithal yoluyla da olsa kolay sağlanan yüksek fiatlı tüketim mallarının üretimi; ülkemizde 6000 bin dolara traktör, 5000 dolara küçük tip otomobil satışı ortamını hazırlamaktadır. Devletçe sanayileşmemizde önemli bir araç olarak öngörülen halka açık anonim şirketler konusuna da bu vesile ile değinmek istiyoruz.

İçinde bulunduğumuz yıla kadar bu tip şirketlere hissedar olanların durumu halka açık anonim şirketlere iştirak etme cesaretini vatandaşa vermemektedir. Bu tutum içerisindeki bir özel teşebbüsün emrine yurt içi ve yurt dışında çalışanların küçük tasarruflarının, «Halka Açık Anonim Şirketler» oyunuyla verilmesinin sakıncaları geçmiş yıllardaki örneklerde açıkça görülmektedir. Şirketleri yönetenlerin insafına bırakılan sermayeler istismar edilmekte ve vatandaşa hisselerinin tamı karşılığı olan gelir verilmemektedir. Ayrıca, imalatı yapanların değil de; bunların paravana

dağıtım ve satış şirketlerinin kazançlı olması dikkatlerimizden kaçmamaktadır. Dağıtım ve satış şirketlerinin büyük sermayedarlara ait olması acaba bir tesadüfmüdür? Halka açık anonim şirketleri oyununa daha nekadard devam edileceği meçhulümüzdür. Yabancı Ülke çıkarlarına ters düşen yabancı sermaye yatırımları halen devam etmektedir. Türkiye 1971 yılında yabancı bayraklı gemilere takriben 140 milyon dolar navlun ücreti ödemiştir. Yurdumuzda yapılma clanağı olan 10 gemi, 1970-1971 döneminde Yugoslavya ve Polonyaya 40 milyon dolar döviz ödenmek suretiyle yaptırılmıştır.

Türkiye'nin kalkınma yarışında özlenen aşamaya ulaşması ve uluslararası topluluklarda güçlü bir üye olarak varlığını hissettirebilmesi gerçek anlamda sanayileşmesi ile mümkün olacaktır. Gerçek anlamda sanayileşme; mevcut durumda yapısal bir değişikliğe gitmek, başka bir deyişle, ara mal ve yatırım malı üreten temel ve ağır sanayiın (çok yönlü ve geniş kapsamlı bir plânlama ile) belli süreler içinde gerçekleşmesi demektir.

Madencilik alanında da ulusal hedefler gösterilmediği için madden arama ve işletmesi yabancı etkisi altında yönlendirilmektedir. Ülkede kendi sanayimiz için yeterli ham madde olduğu halde, bunlar yurt dışına satılıp, mamul maddeler şeklinde ithal edilmektedir.

Madenciliğimizin gelişmesine ilişkin tasarının «Reform» niteliğini muhafaza ederek kanunlaşması ve süratle uygulamaya konmasını öneririz.

Enerji kesiminde durumumuz hiç de iç açıcı görülmemektedir. Mevcut Hidrolik potansiyelimizin sadece % 5 i elektrik enerjisi üretiminde kullanılmakta, linyit yataklarından gereğince yararlanılması için tedbirler alınmazken, ithâl malı sıvı yakıt kullanan enerji üretim biçimleri empoze edilmektedir.

Nüfusumuzun % 62 si hâlâ karanlıkta yaşamakta, kişi başına düşen elektrik enerjisi tüketimi açısından Avrupa sonunculuğu sürdürülmektedir.

Teknolojik gelişmemizdeki gerilik tarım sektöründe de kendini göstermekte, tarımsal verimde çok yavaş ve istikrarsız bir artış görülmektedir. Yunanistan dekardan 190 kilogram buğday alırken, Türkiye 125 kg. da kalmıştır. Avrupa ülkelerinde bir inek yılda 4-5 bin litre süt verirken Türkiye 560 rakamında saymaktadır.

Tüketim malı imâl eden sanayicilere yapılan teşvik uygulama-

larının tarım sektöründeki geliri düşük çiftçilerimize de yapılması ve tarımın girdilerine bağış (subvansiyon) sistemine geçilmesi zordur. Yalnız tarım kesiminde fiatları dondurmak ticaret ve sanayi kesimindeki aşırı kazancı serbest bırakmak Türk çiftçisine yapılan en büyük haksızlıktır.

Bugün Türkiye'de teknik hizmetlerin gereğince görülmemesinden Türk Mühendis ve Mimarları sorumlu değildir. Çünkü :

Türkiye'de çalışan nüfusta teknik güç oranı % 2,2 iken, Yunanistan da 8,3; İsveçte 15.3 dür. Buna rağmen milyarlar harcanarak yetiştirilmiş olan binlerce Türk Mühendis ve Mimarı Libyaya gitme hazırlığına girmiştir. Bu durum, Türk teknik elemanlarına yılda 237 milyon ödenirken, yabancı teknik hizmete 1 milyar 343 milyon ödenmesinin doğal bir sonucudur. Kamu kesiminde çalışan teknik elemanların demokratik ve ekonomik haklarının kısıtlanmış oluşu, onların politik baskılar karşısında dirençlerini kırmakta, bilim ve tekniğin yerini, çıkar çevrelerinin politik kararları almaktadır.

Teknik personelin bilim ve tekniğin çizdiği yolda kamu yararına hizmet görebilmesi için personel kanunu dışına çıkarılarak özellikle intibaklardaki bir hukuk devletine yakışmayan haksızlıkları, adaletsizlikleri giderici yeni bir sisteme kavuşturulması zorunludur. Yan ödemelerde, özellikle teşkilât merkezlerindeki teknik elemanlar saf dışı bırakılırken, temininde hiçbir güçlük bulunmayan bazı imtiyazlı meslek gruplarına yapılan iltimas, en azından sosyal adalet ilkesine ters düşmektedir. Bir iane havasında ve teknik elemanları gerek kendi aralarında, gerek diğer çalışanlarla sürtüşmeye sokacak bir adaletsizlik içinde verilmiş olan yan ödemeler artan hayat pahalılığı karşısındaki ekonomik bunalımdan kimseyi kurtaramıyacaktır. Kamu kesiminde çalışan teknik personele sendikal hakları verilmeli, kamu yatırımlarının yürütülmesinde bütün araştırma projelendirme ve uygulama işlerini yürütecek nitelikte DPT ye bağlı bir Devlet proje örgütü en kısa zamanda kurulmalı, fakat, DPT ile birlikte politik baskılardan uzak tutulmalıdır.

T.M.M.O.B. Genel Kurulu toplantısının iki yıldan beri yapılması Türk Mühendis ve Mimarlarının ülke çıkarları doğrultusundaki görüşlerini geliştirip kamu oyu karşısında savunmalarını engellemektedir. T.M.M.O.B. Kanununun yürütülmesinden sorumlu olan Bayındırlık ve Adalet Bakanlarına da görevlerini hatırlatmakta yarar görmekteyiz.

Sonuç olarak;

Türk Mühendis ve Mimarları olarak açıkca belirtmek isteriz ki ülkemizin kaynakları gereğince kullanıldığında, dış yardım ve yabancı sermayeye ihtiyaç olmadan, hızla kalkınmamız mümkündür.

Ülke çıkarlarıyla bağdaşmayan yabancı sermaye ve teknoloji ithâli durdurulmalı yabancı teknik hizmet ithâline bütünüyle son verecek tetbirler en kısa zamanda alınmalıdır.

**ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU İLE
PROF. DR. REMZİ AKYILDIZ'IN 22.10.1972 TARİHİNDE
YAPTIKLARI BASIN TOPLANTISININ METNİ**

Ankara, Atatürk, Ege ve Adana Üniversiteleri Ziraat Fakültesi Hayvan Yetiştirme ve Islâhı Bölümü Öğretim Üyeleri ve Yardımcılarının Başkentte yaptıkları toplantıdan, sonra alınan kararlar Odamızda düzenlenen bir basın toplantısı ile kamuoyuna duyurulmuştur.

Odamız Yönetim Kurulu ile Fakültelerimizi temsilen Prof. Dr. Remzi Akyıldız'ın ortaklaşa yaptıkları basın toplantısında basına verilen bülten şöyledir :

Ankara, Ege, Atatürk ve Adana Üniversiteleri Ziraat Fakülteleri Hayvan Yetiştirme ve Islahı Bölümü Öğretim Üyeleri ve Yardımcıları Ankara'da bir hafta süren bir toplantı yapmışlardır. Toplantıda Ziraat Fakültelerinde uygulanmakta olan hayvancılık öğretim programları, yürütülmekte olan araştırma projeleri, hayvancılık literatüründe kullanılan terimler ve yurt hayvancılığının kalkındırılması yönünde Tarım Bakanlığı ve diğer kuruluşlarla yapılan iş birliği gözden geçirilmiş ve bunların etkenliğini artırıcı yolların tesbitine çalışılmıştır.

Ziraat Fakültelerimizin hayvancılık bölümlerinde çalışan bilim adamları bu arada hayvansal üretimle ilgili olarak son zamanlarda ortaya çıkan bazı sorunlar üzerinde kısa, fakat özlü bir döküman hazırlamışlar ve bundan bir nüshada Odamıza vermişlerdir. Günümüzde büyük bir ilgi ile izlenen hayvansal ürünler sıkıntısını gidermeye yönelik önemli görüşlerin tartışıldığı bu dökümanların değerli basınımız aracılığı ile kamu oyuna açıklanmasında da sakinca görülmemiş hâttâ, bilim adamları konunun bizzat kendileri tarafından sizlere açıklanması hususundaki teklifimizi kabul et-

mişlerdir. Sözlerimin başında bahsettiğim toplantıyı yöneten Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Hayvan Yetiştirme ve Islahı Bölümü Başkanı Prof. Dr. Sayın Remzi AKYILDIZ dört Fakültenin hayvancılık öğretim üyeleri ve yardımcılarının müşterek görüşlerini sizlere açıklayacaktır.

Sayın Basın Mensupları;

Oda Yönetim Kurulunun verdiği bu kısa bilgiden sonra hemen konuya giriyorum :

Bilindiği üzere her iki beş yıllık kalkınma planında tarım sektörü için öngörülen gelişme hızları gerçekleşmemiştir. Bunda hayvansal ürünlerdeki artışın en çok % 1 seviyesinde kalması rol oynamıştır.

Bu hızla gidildiği takdirde, her yıl azalan miktarlarda hayvansal ürün tüketmek, veya her yıl çoğalan miktarlarda hayvansal ürün ithal etmek zorunluğu doğacaktır. Bunun sorumlusu birinci derecede Tarım Bakanlığıdır. Bu Bakanlık bünyesindeki Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü «Hayvansal üretim hizmetleri kanunen bana verilmiştir.» diye başkalarının bu işe karışmalarını olanca gücü ile önlemeğe çalışmış, Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü de gerçek görevi Tarım İşletmelerinin, çiftçilerin üretim güçlerini artırmak olduğu, ve bu görevin hayvansal üretimi de kapsaması gerektiğini bildiği halde, mevcut nizamı bozmamak, Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü ile çatışma durumuna düşmemek için kendisini hemen yalnızca bitkisel üretimden sorumlu görmüştür. Şu da bir gerçektir ki, Veteriner İşleri Genel Müdürlüğünden başka kuruluşların hayvansal üretim faaliyetini geliştirme teşebbüsleri bu Genel Müdürlüğün veya Veteriner Hekim meslek teşekküllerinin tazyiki ile bizzat Bakanlık makamı veya Valiler tarafından durdurulmuştur. Devlet Üretim Çiftliklerinde bile damızlık hayvan üretimi yapılamayacağı iddia edilmiştir. Yakın bir geçmişte Şeker Fabrikaları Ziraat Teşkilatına pancar üreticilerini hayvan besiciliğine teşvik konusunda Bakanlar Kurulunca 440 sayılı kanuna göre verilmiş olan görev, aynı çevreler tarafından büyük tepkilerle karşılanmış, hatta açıkça baltalanmıştır.

İşte hayvansal üretim hızımızın artmamasında en büyük etken bu taassuptur. Bunun bugün bile rol oynamaya devam ettiğini belirtmekte fayda görürüz. Trakya, Marmara ve Ege Bölgelerindeki turfanda kuzu yetiştiriciliği yapılan on ilde erken kuzu kesimini önlemek üzere düzenlenen bir programda Teknik Ziraat Teşkilatına

DENETLEME KURULU RAPORU

T.M.M.O.B

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

1972 Yılı Denetleme Kurulu Raporu:

Genel Kurulun Sayın Üyeleri,

1972 yılı Genel Kurul Toplantısında, Naim ŞENOL, Recep MERİÇ ve Faik ÇOLPAN'ın seçilmesi ile teşkil olunan Denetleme Kurulumuz Sayın Naim ŞENOL'un işlerinin çokluğu nedeniyle Kurula katılmaması üzerine birinci yedek üye Gökmen GÖNENÇ'in katılması suretiyle mesaisine devam etmiştir.

Ziraat Mühendisleri Odası Yönetmeliğinin 41. maddesine göre Odanın 1972 yılı hesapları ve buna müteallik bilcümle muamelelerinin denetlenmesi, Mayıs, Eylül ve Aralık ayları sonu itibarıyla üç defada yapılmıştır.

Genel Kurul toplantısı tarihine kadar geçecek olan zaman içindeki denetlememiz ek rapor halinde takdim edilecektir.

Yapılan Denetleme sonuçlarına göre:

a) Muhasebe ve bütçe yönünden;

1 — Odanın muhasebe işleri ile gelir ve gider muamelelerinin yönetmeliğe uygun olarak muntazam ve aksatılmadan işlenip yürütüldüğü görülmüştür.

2 — Odamız Şubelerine ait bütçe hazırlanması ve Odamızca tasdik edilmesi, avanslar, ölüm yardımı, haber bültenlerinin abone ve ilân ücretleri ve Bilirkişi ücretlerinin tahsili konularında ara-raporlarımız Oda Yönetim Kuruluna takdim edilmiş ve bu konulardaki çalışmalar izlenmiştir.

3 — 1972 yılı gelir ve gider durumu Çalışma Raporuna ekli tabloda gösterilmiştir.

Odanın 1972 yılı net geliri toplam olarak 649.353,29 TL. gideri ise 780.031,45 TL'dir. Bu duruma göre Odanın 1972 yılı gider fazlası 130.678,16 TL'dir. Bu yılki tahsilât geçen yıllara nazaran önemli bir artış göstermekle beraber gider fazlası da birdenbire yükselmiş

bulunmaktadır. Bu durumda gelecek yıl bilhassa aidat gelirlerinin temini için daha etkili bir çaba sarfedilmesi ve masrafların da kısılması zorunlu hale gelmiş bulunmaktadır.

4 — Bilirkişi ücretlerinin % 5 Oda hissesi olarak tahmin olunan 160.000 liraya karşılık 17.922,75 lira tahsil edilmiştir. Bu miktar çok azdır. Bilirkişi Oda hissesinin tahsili için çare aranması lüzumuna inanmaktayız. Ayrıca bütçe tanziminde gelirin arttırılması için bilirkişi ücretinin tahsili bakımından hakikate yakın bir miktarda gösterilmesi icap eder.

5 — 1972 yılı içinde ölüm yardım fonu hesabına 239.899.— lira yatırılması icap ederken bunun 204.100.— lirası yatırılmış olup 35.799.— lirası yatırılmamıştır. Bu miktara 1970 ve 1971 yılında Odanın borçları da dahil edilirse fon hesabına Odanın 274.645.— lira borcu bulunmaktadır. Bu yıl içinde ölüm yardımı, geçen yıllara nazaran daha fazla yapılmış olup bu miktar (16) aileye 205.248,25 liradır. Halen Bankada 29.614.66 lira ölüm yardım fonu gözükmekte ise de bu miktar iki aileye daha ödenmesi için Aralık ayı içinde bankaya talimat verilmiş ve Ocak ayı içinde gerçekleştiği görülmüş olup halen (17) aile daha yardım beklemektedir.

Bu duruma göre, gelecek Yönetim Kurulunun bu husus üzerinde azami hassasiyeti göstermesi gerekmektedir.

6 — 31.12.1972 tarihi itibarıyla banka mevcudu 44.543,79 TL. kasa mevcudu ise 1.057,03 liradır.

B — Oda çalışmaları yönünden :

1 — Yönetim Kurulu, yönetmeliğin 25 ve 26. maddelerine göre (65) toplantı yapmış (250) karar almış ve kararlar muntazaman imza edilmiştir.

2 — Kuruluştanberi bir esasa bağlanamamış bulunan üye aidatlarının takibine mahsus kayıt defterleri, sicil dosyaları ve genel dosya - arşiv işleri bir sistem dahilinde geliştirilmiştir. Ezcümle; üyelerin aidatlarını takibe mahsus defterler bırakılarak kartoteks sistemine geçilmiştir. Ayrıca üye sicil dosyaları ve bilumum yazışma desimal sisteminde dosya planına bağlanmış geçmiş yıl evrakı yıl esasına göre yine desimal sistemde arşive kaldırılmıştır.

3 — Ankara dışında muhtelif illerde meslekdaşlarımızla Bölgesel toplantılarda mesleki sorunlar ve Teknik Kongrelerle teknisyen görüşlerinin eleştirilmesi yapılmış ve sorunların çözümlenmesinde gerekli gayretler gösterilmiştir.

T.M.M.O.B.
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
1972 Takvim Yılı Gelir - Gider Tablosu

G İ D E R L E R		G E L İ R L E R	
Hesap İsimleri	Lira Krs.	Hesap İsimleri	Lira Krs.
Giderler	741.039,85	Kanuni Gelirler	575.284,41
Malzeme Giderleri	23.274,82	Üye Aidatları	557.361,66
Personel Giderleri	391.858,73	Bilirkişi Ücreti % 5 Hissesi	17.922,75
Hariçten Temin Edilen Hizmetler	1.786,—	Umumi Gelirler	3.320,—
Muhtelif Giderler	324.120,30	Üye Kayıt Ücretleri	3.320,—
Yönetim Kurulu Huzur Hk.	17.820,—	Gelirler	70.748,88
Denetleme Kurulu » »	1.200,—	Hüviyet Cüzdanı Bedeli	5.845,—
Yardımcı Organlar » »	31.800,—	Neşriyat Satış Bedeli	52.617,05
Kiralar	25.000,—	Banka Faizleri	1.047,08
Sivil Savunma Fonu	2.294,30	Sair Gelirler	11.239,75
Genel Kurul Giderleri	42.069,98	1972 Yılı Neticesi	130.678,16
Kongre Giderleri	16.879,90		
Isıtma, Aydınlatma, Su	1.659,50		
P.T.T. Masrafları	32.454,70		
Damga Pulu	1.921,05		
Neşriyat Giderleri	33.024,75		
Yıllık Basın Masrafları	4.782,35		
Mahkeme İcra ve Noter	10.758,67		
Amortismanlar	7.407,87		
Yardım ve Teberrülar	62.550,—		
Temsil Giderleri	21.566,30		
Demirbaş Masrafları	8.672,18		
Sair Giderler	2.258,75		
Kıtap Ambarı Farkı	38.991,60		
	780.031,45		780.031,45

T.M.M.O.B.
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

1972 Takvim Yılı Kati Mizanı ve AKTİF - PASİF Neticeler Hesabının Ayrılışı

	Y e k u n l a r		B a k i y e l e r		NETİCELER		
	Zimmet	Matlup	Zimmet	Matlup	Aktif	Pasif	Giderler Gelirler
0 — ÖZ KAYNAKLAR							
01 — Kanuni Gelirler	14.926.68	880.510.09					575.284,41
02 — Umumi Gelirler		3.320.—					3.320,—
03 — Ölüm Y. F. Gelirleri		807.270.86	1972. Öl. Yard. Fo. Ayrılışı			807.270,86	
04 — Amortismanlar		43.872.04				239.899,—	
					1972 Amortismanı	43.872,04	
						7.407,87	
T O P L A M	14.926.68	1.734.972.99		1.720.046.31			
01 — SABİT KIYMETLER							
01 — Binalar							
02 — Demirbaşlar	120.783.97	100.—			120.683.97		
T O P L A M	120.783.97	100.—	120.683,97				
02 — KASA							
021 — Kasa	881.764.53	880.707.50			1.057.03		
022 — Pul kasası							
T O P L A M	881.764.53	880.707.50	1.057.03				
03 — BANKALAR HESABI							
031 — T.C. Ziraat Bankası	485.481.99	478.531.38	6.950.61		6.950,61		
032 — T.C. Ziraat Bankası							
Ölüm Yardım Fonu	251.710.91	222.096.25	29.614.66		29.614,66		
033 — İstanbul Şubesi							
Banka Hesabı	2.211.95		2.211.95		2.211,95		
034 — T. Emlâk Kredi Ban.	18.063.92	16.000.—	2.063.92		2.063,92		
035 — Posta Çeki	17.034.20	15.007.50	2.026.70		2.026,70		
036 — İzmir Şubesi Banka							
Hesabı	1.675.95		1.675.95		1.675,95		
T O P L A M	776.178.92	731.635.13					

T.M.M.O.B.
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
31.12.1972 Tarihi İtibariyle Bütçe Mukayese Tablosu

		G E L İ R L E R				
Bölüm	Madde	ODA GELİRLERİ	ÖDENEK	FİİLİ DURUM	+	FARKLAR —
II	1	Üye Kayıt Ücretleri	5.000,—	3.320,—		1.680,—
	2	Üye Yıllık Aidatları	780.000,—	847.660,66 TL. olup bunun 328.981,— TL.sı 1972 yılı üye aidatıdır.		451.019,—
	3	Hizmet Karşılığı Alınan	1,—			1,—
	4	Hüviyet Cüzdanı Bedeli	5.000,—	5.845,—	845,—	
	5	Neşriyat Giderleri	20.000,—	52.617,05	32.617,05	
	6	Bağış ve Yardım	1,—			1,—
	7	Bilirkişi Ücret. % 5 Hissesi	160.000,—	17.922,75		142.077,25
	8	Para Cezaları	1,—			1,—
	9	İştirâk Gelirleri	1,—			1,—
	10	Banka Faizleri	1.000,—	1.047,08	47,08	
	11	Tahvil, Bono, Kira ve Faizl.	200,—			200,—
	12	Amortismanlar	8.500,—	7.407,87		1.092,13
	13	Sair Gelirler	1,—	11.239,75	11.238,75	
T O P L A M			979.705,—	428.380,50	44.747,88	596.072,38

G İ D E R L E R

Bölüm Madde	YATIRIM GİDERLERİ	ÖDENEK	Eklenen	Çıkarılan	Ödeneğin Son Miktarı	Filî Durum	+	Farklar	—
I	DEMİRBAŞLAR	22.000,—			22.000,—	8.974,29	—		13.025,71
	TOPLAM	22.000,—			22.000,—	8.974,29	—		13.025,71
II	GİDERLER								
	A — Malzeme Giderleri								
1	Büro Malzemesi ve Kırtasiye	8.000,—	7.550,—		15.550,—	15.524,52	—		25,48
2	Basılı Kâğıtlar	8.000,—	6.500,—		14.500,—	6.495,—	—		8.005,—
3	Sair Malzeme	2.000,—			2.000,—	1.255,30	—		744,70
	TOPLAM	18.000,—	14.050,—		32.050,—	23.274,82	—		8.775,18
	B — Personel Masrafları								
1	Kadrolu Personel Ücretleri	273.600,—	9.800,—		283.400,—	282.995,66	—		404,34
2	Yevmiyeli Personel Ücretleri	23.400,—		14.000,—	94.000,—	8.516,50	—		883,50
3	Fazla Mesai	28.000,—			28.000,—	22.625,73	—		5.374,27
4	Yıllık İkramiye ve Tazminatlar	52.500,—			52.500,—	21.550,—	—		30.950,—
5	Personel Yollukları	5.000,—			5.000,—	2.931,—	—		2.069,—
6	Sigorta Primi İşveren Hissesi	35.700,—			35.700,—	29.575,74	—		6.124,26
7	Aidat Tahsil Eden Mutemet Yüzdesi	16.000,—			16.000,—	12.871,90	—		3.128,10
8	Personele Sosyal Yardım	16.000,—			16.000,—	10.792,20	—		5.207,80
	TOPLAM	450.200,—	9.800,—	14.000,—	446.000,—	391.858,73	—		54.141,27
	C — Hariçten Temin Edilen Hizmetler	2.500,—			2.500,—	1.786,—	—		714,—
	TOPLAM	2.500,—			2.500,—	1.786,—	—		714,—
	D — Muhtelif Giderler								
1	Yönetim Kurulu Huzur Hakkı	34.560,—		15.000,—	19.560,—	17.820,—	—		1.740,—
2	Denetleme Kurulu Huzur Hakkı	900,—	600,—		1.500,—	1.200,—	—		300,—
3	Haysiyet Divanı Huzur Hakkı	750,—			750,—		—		750,—
4	Yardımcı Organlar Huzur Hakkı	38.340,—		5.000,—	33.340,—	31.800,—	—		1.540,—

Bölüm Madde	G İ R İ	Alenen	Çıkarılan	Ödeneğin Son Miktarı	Durum Fili	+	Farklar	-
YARDIM GIDERLERİ								
5	Kiralar	25.000,—		25.000,—	25.000,—			
6	Vergi ve Resimler	2.000,—	1.000,—	3.000,—	2.294,30	—		705,70
7	Genel Kurul Giderleri	30.000,—	12.069,98	42.069,98	42.069,98	—		
8	A) Meslekî Kongre	25.000,—		5.000,—	20.000,—	16.879,90	—	3.120,10
	B) II — Teknik Kongre							
9	Isıtma, Aydınlatma	500,—	2.200,—	2.700,—	1.659,50	—		1.040,50
10	P.T.T. Masrafları	2.000,—	12.500,—	32.500,—	32.454,70	—		45,30
11	Damga Pulu	20.000,—		2.000,—	1.921,05	—		78'95
12	Neşriyat Giderleri	18.000,—	16.500,—	36.500,—	33.024,75	—		3.475,25
13	Yıllık Basın Masrafları	7.500,—		12.550,—	5.450,—	4.782,35	—	667,65
14	Mahkeme, İcra ve Noter Giderleri	500,—		17.500,—	10.758,67	—		6.741,33
15	Amortismanlar	10,—		8.500,—	7.407,87	—		1.092,13
16	Yardım ve Teberrular	5,—		13.569,98	66.430,02	62.550,—	—	3.880,02
17	Temsil Giderler	2.500,—	7.000,—	22.000,—	21.566,30	—		433,70
18	Demirbaş Masrafları	345.550,—	4.000,—	9.000,—	8.672,18	—		327,82
19	Sair Giderler			2.500,—	2.258,75	—		241,25
T O P L A M			55.869,98	51.119,98	350.300,—	324.120,30	—	26.179,70
IV ÖLÜM YARDIM FONU								
1	Ölüm Halinde Yapılan Yardım	234.000,—		234.000,—	205.248,—	—		28.752,—
2	Fonla İlgili Masraflar	1.000,—		1.000,—	45,—	—		955,—
T O P L A M		235.000,—		235.000,—	205.293,—	—		29.707,—
T.M.M. ODALAR BİRLİĞİ								
				50.400,—	50.400,—			

Aktarmalar Yönetim Kurulumuzun 10. 7.1972 Tarih : 32/111 Sayı
13.12.1972 » : 61/232 Sayılı
Kararları ile Yapılmıştır

C — Hariçten Temin Edilen Hizmetler		2.501,—
1	Tamir ve Bakım Giderleri	2.000,—
2	Sair Hizmetler	500,—
D — Muhtelif Giderler		441.330,—
1	Yönetim Kurulu Huzur Hak (30X12X96)	34.560,—
2	Denetleme Kurulu Huzur Hak (50X6X3)	900,—
3	Haysiyet Divanı Huzur Hak (50X5X30)	7.500,—
4	Yardımcı Organlar Huzur Hak	38.340,—
	a) Danışma Konseyi (30X37X6) = 6660	
	b) Daimi İhtisas Komisyonu (30X2X12X4) = 2880	
	c) Muvakkat İhtisas Komisyonu (30X12X10X8) = 28800	
5	Kiralar	38.000,—
6	Vergi ve Resimler	3.000,—
7	Genel Kurul Giderleri	45.000,—
8	Mesleki Kongre ve Seminer	25.000,—
	a) Başkanlık giderleri	
	b) Yönetim Kurulu Giderleri	
	c) Sair Giderler	
9	Isıtma - Aydınlatma	5.000,—
10	P.T.T. Masrafları	35.000,—
11	Damga Pulu	2.500,—
12	Neşriyat Giderleri	35.000,—
13	Yıllık Basın Masrafı	14.000,—
14	Yıllık Uzman Masrafı	9.000,—
15	Mahkeme İcra ve Noter Giderleri	30.000,—
16	Yardım ve Teberrular	75.000,—
	a) Ziraat Spor Kulübüne Yardım	
	b) T. Ziraat Mühendisleri Birlik ve Şb. Yard.	
	c) Sair Yardım ve Teberrular	
17	Amortisman Giderleri	10.000,—
18	Temsil Giderleri	25.000,—